T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

YENİ DİNİ HAREKETLER BAĞLAMINDA ADNAN OKTAR HAREKETİ

Hakan TİRYAKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMANI
PROF. DR. MEHMET AKGÜL

KONYA-2021

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hakan TİRYAKİ
	Numarası	18810201020
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Din Sosyolojisi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans: X Doktora:
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Mehmet AKGÜL
	Tezin Adı	YENİ DİNİ HAREKETLER BAĞLAMINDA ADNAN OKTAR HAREKETİ

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Hakan TİRYAKİ

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hakan Tiryaki		
	Numarası	18810201020		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Porf. Dr. Mehmet AKGÜL		
	Tezin Adı	YENİ DİNİ HAREKETLER BAĞLAMINDA ADNAN OKTAR HAREKETİ		

Adnan Oktar Hareketi Türk toplumunda yaklaşık kırk yılı aşkın süredir faaliyet gösteren bir dini harekettir. Bu hareketin araştırma konusu olarak seçilmesindeki en önemli etken toplumunsal ve dini değerlere aksi yönde faaliyetler de bulunan reflekslere sahip olmasıdır. Adnan Oktar Hareketi dinin toplumu geliştirici yönünü pasifize ederek dini mesiyanizm ve apokaliptizim inancı gibi dini araçlarla kişisel güç iktidarı için kullanmışdır. Bu anlamda insanlara çeşitli şiddet yöntemleri uygulayarak birçok kişinin madur olmasına sebep olmuştur. Hareket Türk toplumunda İslam dinine aykırı faaliyetlerde bulunmasıyla bilinmektedir. Adnan Oktar Hareketi kendi taraftarlarına ve içinde bulunduğu topluma birçok yönden veren faaliyetlerde bulunmasına rağmen, insanlara hareketin nasıl bir yapılanmaya sahip olduğunu anlatacak herhangi bir çalışmanın yapılmaması bir zafiyet olarak görülmektedir. Çünkü son yapılan operasyon da göstermektedir ki Adnan Oktar Hareketi birçok insanı maddi ve manevi açıdan zarara uğratmıştır. Bu anlamda Adnan Oktar Hareketi'nin mehdiliğe dair yaklaşımları, kadınların maruz kaldıkları cinsel istismar uygulamaları, müritlerin ailelerinden koparılmaları, birçok kişinin ekonomik yönden istismar edilmesi, İslam'ın temel değerlerine aykırı yayın faaliyetlerinde bulunması örnek olarak gösterilebilir. Bu çalışma ile hareketin uyguladığı yöntemlere bakıldığında onun şiddete meyilli bir hareket olup olmadığını anlamak ve insanları özellikle de gençleri Adnan Oktar Hareketi ve benzeri oluşumlar konusunda aydınlatmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Dini Hareketler, Adnan Oktar Hareketi, Apokaliptizim, Mesiyanizim, Turnike Sistemi, Şiddet, Mehdilik İnancı, Mali Enval, İlmi Kemal, Hüsnü Cemal

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Hakan TİRYAKİ		
	Student Number	18810201020		
	Department	Felsefe ve Din Bilimleri		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Prof. Dr. Mehmet AKGÜL		
	Title of the Thesis/Dissertation	Adnan Oktar Movement İn The Context Of New Religions Movements		

The Adnan Oktar Movement is an organization that has been operating in our society for more than forty years. The most important factor in choosing this movement as a research topic is that it has cultic reflexes, which also carry out activities that will disrupt the general health of the society. Adnan Oktar Movement pacified the community-enhancing aspect of religion and used it for personal power through religious means such as Mahdi and apocalypticism. In this sense, by applying various methods of violence to people, it has caused many people to become victims. The movement is known for its activities against the religion of Islam in Turkish society. Despite the fact that the Adnan Oktar Movement engages in activities that cause such harm to its supporters and the society it is in, the absence of any work to tell people how the movement has a structure is seen as a weakness. Because the latest operation shows that the Adnan Oktar Movement has damaged many people financially and morally. In this sense, the approaches of the Adnan Oktar Movement towards the Mahdi, the sexual abuse practices that women are subjected to, the separation of the followers from their families, the economic exploitation of many people, and their publication activities that degrade people's morals can be cited as examples. With this study, it is aimed to explain that the movement is prone to violence and to enlighten people, especially young people, about Adnan Oktar and similar Movements when we look at the methods applied by the movement.

Keywords: New Religious Movements, Adnan Oktar Movement, Apocalypticism, Messianism, Tourniquet System, Violence

KISALTMALAR

Bkz.: Bakınız

çev.: Çeviren

ed.: Editör

Ffing: Flirty-Fishing

ISKCON: The International Society for Krishna Consciousness

NRM: New Religious Movement

ss: Sayfa/Sayfa Sayısı

TM: Transandantal Meditasyon

YDH: Yeni Dini Hareket

AOH: Adnan Oktar Hareketi

AOSSÖ: Adnan Oktar Silahlı Suç Örgütü

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADNAN OKTAR'IN FİKİR DÜNYASI

TABLOLAR LİSTESİ

ÖNSÖZ

Yeni dini hareketler, yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren hukuksal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin vermiş olduğu istikrarlı ortamla beraber özellikle Batı'da ortaya çıkan ve geleneksel dinlerden farklı bir söylem ve organizasyonel yapıya sahip olarak örgütlenen hareketler bütününe denir. Moderniteyle beraber oluşan sosyo-ekonomik koşullar zamanla dinin yeniden toplumsal alanda etkisini göstermeye başlamasını sağlamıştır. Zaman içerisinde ortaya çıkan dini hareketlerde bu etkinin bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Yeni dini hareketler içinde doğdukları topluma ve o toplumun sosyo-kültürel değerlerine genellikle karşı gelmekte ve kendi din anlayışları konusunda var olan değerlere aykırı hareket etmektedir. Adnan Oktar Hareketi'nin araştırma konusu olarak seçilmesinin sebebi hareketin Türk toplumunun dini ve ahlaki değerleriyle çatışan bir din anlayışına sahip olması ve bu anlamda çeşitli faaliyetlerde bulunmasıdır. Adnan Oktar Hareketi mevcut dini ve kültürel değerlerle çatışan ya da zıtlaşan faaliyetlerde bulunmasına rağmen söz konusu hareket hakkında yapılan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bununla beraber yetkili merciler Adnan Oktar Hareketi hakkında toplumu aydınlatıcı ve devleti uyarıcı çalışmalar yapmakta yetersiz kalarak hareketin Türk toplumunda ve uluslararası alanda rahat bir şekilde faaliyet göstermesine neden olmuştur. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi Din Sosyolojisi'nin önemli bir disiplin konusu olan Yeni Dini Hareketler bağlamında incelenerek anlaşılmaya çalışılacaktır.

Tez çalışmam boyunca görüş ve tavsiyeleriyle bana yol gösteren hocam Prof. Dr. Mehmet AKGÜL Bey'e, dualarını benden hiçbir zaman eksik etmeyen annem Zübeyde Ünal Hanımefendi'ye ve her zaman yanımda olan kıymetli eşim Hatice Hanım'a teşekkürlerimi sunarım.

Hakan TİRYAKİ
KONYA-2021

GİRİŞ

İkinci dünya savaşından sonra dünya genelinde ekonomik ve demokratik hakların gelişmesi ve bunların hukuki güvence altına alınmasıyla dini hareketlerde değişmeler ve gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeler neticesinde genel toplumsal alanda din de bir özgürlük ve tercih meselesi haline gelmiştir. Gelişen bu sosyo ekonomik koşulların getirdiği özgürlük ortamı din özgürlüğünü ve dini çoğulculuğu da beraberinde getirerek YDH'lerin sosyal bir hareket olarak toplumsal hayatta varlıklarını daha rahat ve daha sık bir şekilde sürdürmelerine imkan sağlamıştır. Moderniteyle beraber oluşan sosyo ekonomik koşullar zamanla dinin yeniden toplumsal alanda etkisini göstermeye başlamasını sağlamıştır. Zaman içerisinde ortaya çıkan dini hareketlerde bu etkinin bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

A. ARAŞTIRMANIN KONUSU VE PROBLEMİ

Din, insanlıkla beraber tarihin her devrinde var olmuş ve her dönem ihtiyaç duyulan bir değer olarak varlığını sürdürmüştür. Bilimin ilerlemesi ekonomik koşulların iyileşmesi ve beraberinde artarak gelen özgürleşme ile dinin toplumsal alanda etkisinin ortadan kalkacağı öngörülerinde bulunulmuştu, Ancak özellikle yüzyılımızın ikinci yarısından itibaren birbirinden farklı din anlayışlarına sahip yeni dini hareketlerin ortaya çıkması ile din, insan hayatında tahmin edilmeyecek derecede yükselen ve varlığını sürdürmeye devam eden etkin bir olgu haline gelmiştir. İslam dünyasında Hz. Muhammed'in vefatı ile ortaya çıkan yalancı peygamberler, mezhepsel yapılanmalar, felsefi dini tartışmalar sonucu ortaya çıkan muhtelif gruplaşmaların; Hristiyan dünyasında katı kilise uygulamalarına karşı başkaldırıların, Reform ile ortaya çıkan Porotestanlık ve Katolik mezhepleriyle oluşan mezhepsel gruplaşmaların bizlere günümüzde yeni dini hareketlerin ortaya çıkışları, oluşumları, din anlayışları ve yapılarının anlaşılmasında açıklayıcı bir dayanak oluşturmaktadır.

Farklı coğrafyalarda ortaya çıkan yeni dini hareketlerin kamusal alanda dikkat çekmelerinin en önemli sebebi, geleneksel din anlayışına ve toplumun genel normlarına aykırı olan faaliyetler içerisinde bulunmalarıdır. Karizmatik bir lider önderliğinde ortaya çıkan yeni dini hareketler toplumun sağlığıyla uyuşmayan çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Örneğin Güneş Tapınağı Hareketi, Cennetin Kapısı

Hareketi, Aum Shinrikyo Hareketi üyelerinin kendilerini farklı şekillerde intihar ederek öldürmeleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Yeni dini hareketlerin, üyelerini bu şeklide bir inanca sürüklemeleri ve özellikle genç insanların bu hareketlere üye olmaları aileleri endişelendirmektedir. Bu noktada yeni dini hareketlerin aile kurumuna ve toplumun genel sağlığına faaliyetler içerisinde oldukları söylenebilir. Bir başka husus yeni dini hareketler ve kadın konusudur. Bilindiği gibi dünyanın birçok yerinde şiddet içeren yeni dini hareket örnekleri mevcuttur. Bunlar içerisinde kadın ve cinsellik anlayışları ile ön plana çıkan ve kadınların birer cinsel obje olarak kullanıldığı ve bu anlamda birçok kadının, çocuğun ve ailenin istismar edilerek zarar gördükleri bilinen bir gerçektir. Söz konusu durumun en açık YDH örneği Branch Davidian Hareketi ve The Familiy Hareketleri'dir. Bu iki yeni dini hareket kadın ve cinsellik anlayışıyla ön plana çıkan dini bir harekettir. Söz konusu hareketlerde kadınlar tanrı adına fahişelik yapmakta ya da apokaliptik inanç öğretileri gereği mehdi olarak, kurtarıcı olarak gördükleri karizmatik liderlerine bu yönde sorgusuz itaat etmektedirler. Gelen şikayetler üzerine devlet, toplumun genel sağlığına ve aile kurumuna zarar veren bu hareketlere operasyon yaparak bu durumu ortadan kaldırmaya çalışmıştır.

Bu bağlamda Adnan Oktar Hareketi'nin araştırma konusu olarak seçilmesinde ki sebepler; hareketin YDH'leri şiddete sevk eden faktörlerin birçoğuyla benzer niteliklere sahip olması, bu hareketin Türkiye'nin din, ahlak, gelenek, görenekleriyle ve temel değerleriyle birçok açıdan uyuşmayan ve onlarla zıtlaşan bir din anlayışına sahip olması ve geleneksel din anlayışında değişmez kurallar olarak kabul edilmiş bir takım konularda farklı bir yaklaşım içerisinde bulunmasıdır. YDH'ler dünyanın farklı coğrafyalarında ortaya çıksalar da hemen hemen hepsinin ortak olarak taşıdığı özellikler vardır. Konumuzla ilgili olması bakımından Adnan Oktar Hareketi de söz konusu bu özelliklerin belli başlı bir kısmını taşımaktadır. Adnan Oktar Hareketi'nde bir yeni dini hareket olarak öne çıkan özellikler;

-Karizmatik bir lidere sahip olması

-Temelinde apokaliptik ve mesiyanik altınçağ inancının olması

-Kadınların birer cinsel obje olarak görülmesi ve istismar edilmesi

-Şiddet hareketleriyle benzer karakteristik özelliklere sahip olması

-Devletin aleyhinde uluslararası alanda siyasi faaliyetler icra etmesi

-Türk toplumunun ve İslam'ın temel değerlerine zıt nitelikte faaliyetlerde bulunması

-Kamuoyunda insanların hareket tarafından maddi ve manevi açıdan zarara uğratıldıklarına yönelik birtakım haberlerin olması

Adnan Oktar Hareketi'nin temelinde taşıdığı söz konusu özellikler, hareketin sosyolojik olarak dinin toplumu geliştirici yöndeki fonksiyonunu sekteye uğratan birtakım faaliyetler içinde olduğu düşüncesini akıllara getirmektedir. Adnan Oktar Hareketi toplumsal yapıyla uyuşmayan faaliyetlerde bulunmasına rağmen söz konusu hareket hakkında yapılan çalışmalar oldukça azdır. Dini açıdan yetkin kurum ve kişiler Adnan Oktar Hareketi hakkında toplumu aydınlatıcı ve devleti uyarıcı nitelikte yeterli çalışmalar yapmakta pasif kalarak, hareketin Türk toplumunda ve uluslararası alanda rahat bir şekilde faaliyet göstermesine neden olmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yakın bir zamanda Türkiye'deki dini yapılanmalara yönelik yapmış olduğu bir araştırma çalışması ve raporu vardır. Söz konusu çalışmada Adnan Oktar Hareketi'ne de kısaca yer verilmiştir.[1] Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi Din Sosyolojisi'nin önemli bir disipliner konusu olan Yeni Dini Hareketler bağlamında incelenecek ve bu anlamda anlaşılmaya çalışılacaktır. Yeni dini hareketler bağlamında Adnan Oktar Hareketi'nin incelenmesinin yapılacağı bu çalışmada araştırma problemi olarak şu sorular belirlenmiştir:

1.) Türkiye'de YDH'lerin ortaya çıkmasına neden olan etmenler nelerdir?

2.) Adnan Oktar Hareketi'nin dini sömürme araçları ve faaliyetleri nelerdir?

---

[1]Din İşleri Yüksek Kurulu İnançlar ve Dini Oluşumlar Komisyonu, "*Dini Sosyal Teşekküller, Geleneksel Dini-Kültürel Oluşumlar ve Yeni Dini Yönelişler",* Komisyon Raporu, 2016, s.91.

3.) Adnan Oktar Hareketi'nin topluma verdiği dini zararlar nelerdir ve bunun yansımaları nasıl olmuştur?

4.) İçerisinde bulunulan toplumun kültürüyle ve dini değerleriyle uyuşmayan faaliyetler göstermesine rağmen insanlar neden bu ve benzeri oluşumlara ilgi duymaktadır?

5.) Adnan Oktar Hareketi hakkında niçin yeteri kadar akademik ve kurumsal çalışma yapılmamıştır?

6.) Türkiye'de dini açıdan yetkin kurum ve kişiler hareketin İslam diniyle uyuşmayan faaliyetlerine neden yeteri kadar tepki göstermemiştir?

7.) RTÜK, hareketin, geleneksel dinin ve Türk toplumunun temel değerleriyle uyuşmayan A9TV'de ki yayınlarına neden gerekli kısıtlamaları getirmemiştir?

8.) İnsanlar neden temelinde apokaliptik ve mesiyanik inanç öğretisi olan Adnan Oktar Hareketi ve benzeri inanca sahip YDH'lerin karizmatik liderlerini beklenen kurtarıcı ve dünyayı huzura kavuşturacak kişi olarak görüp onları takip etmektedir?

B. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

On dokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren sosyologlar, dinin toplum içerisindeki etkisinin giderek azaldığını düşünmeye başlamıştı. Özellikle Birinci ve İkinci Dünya Savaş'larının dünya genelinde neden olduğu olumsuz etkilerden din de etkilenmişti. Yaşanan bu iki büyük felaketin belki de kendisi başlı başına dinin toplumsal alanda ki etkisinin zayıfladığını göstermekteydi. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle dünya genelinde ülkelerin, sosyo ekonomik ve siyasi bir istikrar sürecine girmeye başlamasıyla toplumsal alanda din yeniden etkisini göstermeye başlamıştı.[2] Evrensel hukuk sistemlerinin yürürlüğe girmesi, uluslararası saldırmazlık ve barış anlaşmalarının imzalanıp bunlara sadık kalınması ve gelişen endüstrinin verdiği ekonomik ve teknolojik gelişmeler neticesinde dünya genelinde ülkeler arası siyasi ve ekonomik huzur sürecine girilmesi dinin toplumda yeniden ön plana

[2] Abdurrahman Güneş "Sosyolojik Olarak Din ve Toplum İlişkileri", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:24, Sayı:1, 2014, s.153-164.

çıkmasını ve toplumsal hayatta etkisini göstermesini sağlamıştı. On dokuzuncu yüzyıl sosyologları İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında dinin etkisinin toplumsal alandan giderek azaldığı düşüncesiyle zaman zaman ortaya çıkan dini fraksiyonları marjinal gruplar olarak görüyorlardı.[3]

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren Batı'da özellikle ABD'de ortaya çıkan bir takım dini hareketin siyasal alanda söz söylemeye başlaması sosyologların söz konusu oluşumları marjinal gruplar olarak bakmaktan öte başlı başına inceleme alanı olarak görmelerine neden oldu. Yeni dini hareketler 1970'lerin sonlarında ve 1980'lerin başlarında kült korkusuyla belirginleşen tartışmanın bir sonucu olarak kamuya mal olan önemli bir konu haline geldi. Özellikle Amerika'da dikkat çeken birçok YDH'nin ansızın ortaya çıkması ve People Temple Hareketi'nin 914 üyesinin trajik toplu intiharları ve farklı dini hareket üyelerinin toplu intihar vakalarının günden güne artması, kadınların ve çocukların maddi ve manevi açıdan istismar edilmeleri, içinde bulundukları toplumun aleyhinde uluslararası alanda faaliyetlerde bulunmaları ve kamu sağlığına zarar veren faaliyetlerde bulunmalarından ötürü YDH'ler bilim adamlarınca dikkate değer bulundu.[4] Bu cümleden olarak yapılacak olan bu araştırmada 1979-2018 yılları arasında başta Türkiye olmak üzere Amerika, İngiltere, Rusya, Kanada, Almanya ve Avustralya gibi dünyanın birçok ülkesinde aktif olarak faaliyet yürüten Adnan Oktar Hareketi'nin dini, siyasi, ekonomik ve kültürel faaliyetleri yeni dini hareketler bağlamında incelenecek ve bu çerçevede hareketin din anlayışı anlaşılmaya çalışılacaktır.

YDH'ler incelendiğinde hepsinin ortak olan belirli özellikleri vardır. YDH'ler, doğdukları toplumun din anlayışına ve dini yorumlayış biçimine genellikle muhalif olurlar. İçinde doğdukları toplumun din anlayışından başka alternatif bir yaklaşım sergilerler. Modernitenin sunmuş olduğu yeni hayat tarzının insanda oluşturduğu manevi boşluğu giderme iddiasıyla ortaya çıkan YDH'ler bu anlamda geleneksel dinle rekabet ederler. Çünkü YDH'ler dogmatik din anlayışına sahip olan geleneksel dinlere göre daha esnek ve daha taviz verici bir yaklaşım sergilerler.

---

[3] M. Ali Kirman, "Yeni Dinî Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt:18, Sayı:3, 2018, ss. 137-174.
[4] Özlem Uluç, "Yeni Dini Hareketler", Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Marmara Üniversitesi*, İstanbul, 2006, ss.76-80.

YDH'ler geleneksel ile modern ve yeniyi bağdaştırırlar. Bu bağlamda var oldukları toplumun dini, ahlaki, kültürel, ve tarihi değerlerini tamamen reddetmek yerine onları da benimseyen bir anlayışa sahiptirler. Toplumda var olan her dini hareketin bir kurucu lideri vardır. Mensubu olunan her grup, liderinin üstün bir insan olduğu ve Tanrı'yla iletişim halinde bulunduğu inancına sahiptir.[5] YDH'ler varlıklarını sürdürebilmek için zamanla ilk yıllarında taviz vermekten kaçındıkları ve içinde bulundukları toplumla da uyuşan bazı değerlerinden vazgeçerler. Bu da bir kısmının suç örgütüne evrilmelerine ya da toplumsal değerlerle çelişen bir din anlayışına sahip olmalarına neden olur. Bu cümleden olarak yukarıda yazılan özellikler bağlamında Adnan Oktar Hareketi'nin din anlayışı ve Türkiye toplumuna etkisinin ne olduğu araştırma konusunun merkezini teşkil etmektedir.

Adnan Oktar Hareketi uzun bir süredir toplumsal ve dinsel değerlerle uyuşmayan bir yönde hareket etmesine rağmen hareket hakkında yazılan kitaplar, reddiyeler ve devlet kurumlarının yaptığı faaliyetler oldukça azdır. Araştırma örneklemi olarak Adnan Oktar Hareketi'nin seçilme sebeplerinden birisi de budur. Zira İslam'ın temel kaynakları olan Kuran-ı Kerim ve Sünnet (Hadisleri) yorumu, iman esaslarına dair yaklaşımı, Kuran'da açıkça beyan edilen; tesettür, zekat, namaz, oruç ve nikah gibi temel islami değerlerle uyuşmayan beyanlarıyla Türkiye'nin sosyo-kültürel değerlerine ve İslam dininin özüne aykırı nitelikte bir din anlayışına sahip olan hareket hakkında yeterli çalışma yapılmamıştır.

1.) Bu durum Adnan Oktar Hareketi'nin, din anlayışının Türkiye'de ve dünyada tanınmasını sağlayacak faaliyetlerde bulunmasına sebep olmuştur. Araştırmanın önemi ve Adnan Oktar Hareketi örnekleminin konu olarak seçilmesinde ki en büyük etkenlerden biri budur.

2.) Adnan Oktar Hareketi'nin geleneksel dinle uyuşmayan yönlerini açığa çıkarmaktır.

3.)Apokaliptik inanç öğretisine dayanan hareketin mehdilik inancına yaklaşımını anlamaya çalışmaktır.

---

[5] Niyazi Akyüz, "Dinlerin Teşekküllerinde Dini Liderlerin Karizması", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,*

4.) Adnan Oktar'ın kitaplarında ve sohbetlerinde ki açıklamalarına bakarak insanlarda kendisinin mehdi olduğu inancını dolaylı yollardan ima eden açıklamalarını anlamaya çalışmak.

5.) Toplumda magazinsel bir figür haline gelmiş hareketin faaliyetleri hakkında insanları aydınlatmaktır.

6.)Türkiye'de Adnan Oktar Hareketi gibi dini oluşumlar altında ortaya çıkan ve toplumun genel sağlığına aykırı nitelikte birtakım faaliyetlerde bulunan hareketleri anlamaya ve tanımaya yönelik yapılan çalışmaların yetersizliğine dikkat çekmek ve bu alanda katkı sağlamaktır.

7.) Adnan Oktar'ın mehdilik inancını hareketinin merkezine koyarak müritlerinde bu inancın oluşmasını sağlamaya yönelik yaptığı faaliyetleri anlamaya çalışmaktır.

8.)İnsanlara dini doğru yerlerden ve bilinçli bir şekilde öğrenmelerine yönelik tavsiyelerde bulunmaktır.

9.) Din Sosyolojisi'nin temel konularından biri olan Dini Gruplar veya Yeni Dini Hareketler bağlamında Türkiye'de çeşitli dini akımlar ve cemaatler incelenmiş ve bunlara yönelik birtakım çalışmalar yapılmıştır. Ancak Türk toplumunda oldukça aktif olan bir gruba yönelik yapılan çalışmalar oldukça kısıtlı olup genel olarak politik nitelikte yazılar mevcuttur. Ancak Adnan Oktar Hareketi ile ilgili spesfik olarak Din Sosyolojisi bağlamında yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Yapılacak bu çalışma ile bu anlamda ki eksikliği gidermekte faydalı olmak ve gerek akademik anlamda gerekse sosyolojik anlamda toplumsal değerlere aykırı hareket eden fraksiyonların tanınmasında ve anlaşılmasında katkı sağlamak amaçlanmıştır.

C. LİTERATÜR ANALİZİ

Araştırmamızın temel konusu olan yeni dini hareketlere yönelik ülkemizde ve dünyada belirli seviyede akademik çalışmalar mevcuttur. Yeni dini hareketlerin tanımı, ortaya çıkışı, tipolojileri, temel özellikleri sosyolojik olarak incelenmesine yönelik çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar arasında;

Roland Robertson' nun " Religious Movements and Modern Societies " çalışmasını, James A. Beckford'un "The Continuum Between Cults and Nomal Religion" çalışmasını**,** Mehmet Ali Kirman'ın "Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi " kitabı, "Din Sosyolojisi Terimler Sözlüğü" kitabı, "Beyin Yıkama Teorileri" isimli Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan makalesi, "Küresel Bir Olgu Olarak Din Değiştirme ve Aile Kurumuna Etkisi" isimli Dini Araştırmalar Dergisi'nde yayınlanan makalesi, "YDH'leri Tanıma Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar" isimli Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi'nde yayınlanan makalesi, "Batıda Ortaya Çıkan YDH'lerin Bazı Özellikleri ve Toplumsal Tabanları" isimli Dini Araştırmalar Dergisi'nde yayınlanan makalesi, "Sosyolojik Teoriler Işığında Yeni Dini Hareketler" isimli Toplum Bilimleri Dergisi'nde yayınlanan makalesi, "Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi" isimli Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi'nde yayınlanan makalesi, Sema Nur Uzun ve Süleyman Turan'ın "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri" isimli makalesi,[6] Ali Coşkun'un, "Osmanlıda Din Sosyolojisi: Naima Örneği" isimli araştırma çalışması, Özlem Uluç'un "Yeni Dini Hareketler" isimli yüksek lisans çalışması, Mehmet Akgül'ün "Türkiye'de Din ve Değişim" çalışması[7], Ömer Faruk Kılıç'ın "Din Sosyolojisinde Dini Grup Tipolojileri" isimli Değerler Eğitimi Dergisi'nde yayınlanan makalesi, Reyhan Ünal'ın "Modern Cemaatler ve Türkiye Örneği" yüksek lisans çalışması, Gizem Yakışır'ın "İletişim ve Propaganda Teknikleri Açısından Dini Gruplar" isimli yüksek lisans çalışması, ve son olarak Faruk Sancar'ın "Yeni Dini Hareketler " isimli kitap çalışması gösterilebilir. Adnan Oktar Hareketi'ne yönelik yapılan çalışmalar yazılan belirli sayıda kitabın dışında

---

[6] Mehmet Ali Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi,*1.Baskı, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2010.
[7] Mehmet Akgül, *Türkiye'de Din ve Değişim,*1.Baskı, Ötüken Neşriyat Yayınları, İstanbul, 2002.

çoğunlukla köşe yazıları ve mahkeme süreçlerinden elde edilen bilgilerden oluşmaktadır. Gazeteci Fuat Kozluklu'nun "Kod Adı Sapkın" isimli araştırma çalışması, Ergün Poyraz'ın "Adnan Oktar'ın Gerçek Yüzü " kitabı, Mine G. Kırıkkanat'ın" Adnan'ın Tek Taşı " isimli çalışması ve son olarak Fedai Erdoğ'un " Adnan Oktar Linç Devam Etmeli" çalışması gösterilebilir. Akademik anlamda Adnan Oktar Hareketi'ne yönelik doğrudan yapılmış bir çalışmanın YÖK tez kataloğunu taradığımızda olmadığı görülmüştür. Ancak akademik olarak Adnan Oktar Hareketi'ne, yazdığı kitap ve makalelerinde kısaca yer veren Süleyman Turan bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Bu konudaki çalışması, " Yeni Dini Hareketlerde Kadın" ve "Flörthing Fishing Yöntemi" isimli makale ve kitap çalışmalarında görülebilir.

Araştırmamızda yeni dini hareketler alanında yayınlanan eserler, makaleler, akademik dergi ve tez çalışmalarından yararlanıldı. Hareketin lideri olan Adnan Oktar'ın kitapları da kaynak olarak kullanıldı. Adnan Oktar'ın kitaplarına bakıldığında yazdığı kitapların neredeyse tamamı mehdilik inancı üzerine olduğu görülmektedir. Dolayısıyla söz konusu yararlanılan kitapların büyük çoğunluğu da mehdilik üzerine yazılan kitaplardan oluşmaktadır. Zira hareketin genel anlamda temel felsefesi mehdilik özel anlamda ise Adnan Oktar'ın beklenen mehdi olduğu inancıdır. Söz konusu yararlanılan kitaplar ise şunlardır; "Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler", "Hz. Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri", " Beklenen Bahar", "Bediüzzaman Said Nursi Kendisinin Ahir Zaman Mehdisi Olmadığını Nasıl Açıklamıştır?", "Mesih Müjdesi", "Gelin Birlik Olalım", "Peygamberimizin Dilinden Mehdi", "Altınçağ", " İslam ve Budizim", " İslam ve Uzakdoğu Dinleri", " Hristiyanlar Hz. İsa'yı Dinlesinler", " Hz. İsa Ölmedi", "Kuran, Tevrat, Zebur ve İncil'de Hz. Mehdi".[8]

Türkiye'de, din sosyolojisinin ana konularından biri olan yeni dini hareketlerle alakalı olarak yapılan çalışmalara dair genel olarak bir kaç yaklaşımın olduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan birincisi, yeni dini hareketleri disipliner bir yaklaşımla ela alan çalışmalardır. Bu çalışmalarda yeni dini hareketlerle ilgili olarak tanımlara, kavramsal tartışmalara, yeni dini hareketlerin genel olarak

---

[8] www.harunyahya.org

taşıdıkları özelliklere, karizmatik bir lider olarak yeni dini hareket liderlerinin temel karakteristik özelliklerine, yeni dini hareketlerin şiddete eğilimli olmalarının sebeplerine ve son olarakta sosyal bir olgu olarak yeni dini hareketlerin toplumda niçin ortaya çıktıkları ve insanların neden yeni dini hareketlere yöneldikleri gibi konulara yer verilmiştir. Bu çalışmalara örnek olarak;

-Süleyman Turan ve Faruk Sancar'ın derlediği ansiklopedik mahiyette olan "Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler" çalışmasıyla "Yeni Dini Hareketler Teorik ve Pratik Boyutlarıyla" isimli kitap çalışmalarıdır.

-Emine Battal'ın "Kıyamet Tarikatları Yeni Dini Hareketlerde Şiddet" ve "İnanç Uğruna Ölme ve Öldürme" isimli kitap ve makale çalışmasıdır.

-Mehmet Ali Kirman'ın "Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi", "Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi", "Batıda Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlerin Özellikleri ve Toplumsal Taban Bulmalarını Sağlayan Etmenler", " Küreselleşme Sürecinde Dini Pazarlar", "Beyin Yıkama Teorileri", "Türkiye'de Toplumsal Değişme ve Yeni Dini Cemaatler", "Küresel Bir Sorun Olarak Din Değiştirme ve Aileye Etkisi",

-Hüsnü Ezber Bodur'un "Klasikten Bugüne Dini Hareketler",

-Ali Rafet Özkan'ın "Kıyamet Tarikatları" gibi akademik çalışmalar gösterilebilir.

İkinci olarak, yine Batı'da ortaya çıkan yeni dini hareket örneklerine yönelik saha çalışmaları bağlamında yapılan röportaj, anket, gözlem ve veri analizi çalışmaları, Batı'daki yeni dini hareketlere dair yazılan akademik çalışmalar ve yer yer İslam coğrafyalarında ortaya çıkan yeni dini hareketleri anlama noktasında yapılan çalışmalar yer alır. Bu alana dair;

Rodney Stark'ın, "Future of Religion", The Rise of Mormonism", Religious Hostility" isimli kitap çalışmaları, Roy Wallis'ın, "The Rebirth of the Gods: Reflections on the New Religions in the West" isimli kitabı, Thomas Robbins'in, "Cult, Converst and Charisma: The Sociology of New Religious Movements", David Bromley, Bryan Wilson, Michael Hill, Ali Köse, Yümni Sezen'in "Sosyoloji Açısından Din", "İslam'ın Sosyolojik Yorumu", "Kültür ve Din", "İslam

Sosyolojisine Giriş" isimli kitapları, Eileen Berker'in, "Cults, Sects and New Religions", "New Religious Movements and Political Orders", "New Religious Movements: A Perspective for Understanding Society" isimli kitapları, Milton Yinger'in "Religion, Society and The İndividual" kitabı, Susan Palmer'in, "AIDS as an Apocalyptic Metaphor: in North America", "Moon Sisters, Krishna Mothers, Rajneesh Lovers" isimli çalışmaları gibi daha birçok batı kökenli akademisyenin yapmış olduğu çalışmaların tercüme edilmesiyle ilgi yapılan çalışmalar örnek olarak gösterilebilir.[9]

Üçüncü olarak, yapılan çalışmalar her ne kadar alanın Türkiye'de anlaşılmasını ve ilgi duyulmasını sağlasa da beraberinde var olan büyük bir sıkıntıyı ve klişeleşmiş bir akademik alışkanlığı beraberinde getirmektedir. Şöyle ki, Türkiye'de yeni dini hareketlere dair yapılan makale, tez ve kitap yazma gibi akademik çalışmaların bir çoğunda, araştırılan konuların örneklemini Batı'da ortaya çıkan Hristiyan ve Uzakdoğu kökenli yeni dini hareketler oluşturmaktadır. Söz konusu alanla ilgili İslam dünyasında ve Türk toplumunda ortaya çıkan ve yeni dini hareketler kategorisine giren dini oluşumlara dair yapılan çalışmalar neredeyse yok gibidir. Mevcut olan çalışmaların birçoğu da Batı'da ortaya çıkan yeni dini hareketlerle benzerlik taşıdıkları yönlerden karşılaştırılarak yapılan çalışmalardır.

Bu cümleden olarak Türkiye'de din sosyolojisinin yeni dini hareketler konusuna giren cemaat, tarikat ya da Batı menşeili yeni dini hareket örnekleri, yeni dini hareketlerin disipliner yöntemleri kullanılarak araştırılıp temelinde İslam'ın ve Türk toplumunun değerlerinin olduğu bir yaklaşımla ele alınıp çalışılması gerekmektedir. Bu konuya dair yapılan çalışmaların öncülerinden biri Hüsnü Ezber Bodur'dur. Yazarın bu alanla ilgili olarak yazmış olduğu çalışmalar şunlardır;

-"Sekt Fırka Tipi Dini Organizasyonun Örneği Olarak Haricilik Hareketine Sosyolojik Bir Bakış"

-"Orta Asya da Militan İslamcı Hareketler ve Vahhabilik"

---

[9]Süleyman Turan, Faruk Sancar, " Yeni Dini Hareketler Tarihsel, Teorik ve Pratik Boyutlarıyla" 1.Baskı, Açılım Kitap, İstanbul, 2014, s.335-411.

-“Moonculuk Hareketi ve Türkiye de Benzer Bir Cemaat Yapılanmasının Sosyolojik Analizi “

-“Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör “

- “Klasikten Bugüne Dini Hareketler”[10]

- “Dini Tipoloji Bağlamında Anadolu Aleviliği”

-“Dini Organizasyon Tipleri ve Yeni Dini Hareketler”

Söz konusu alana dair yapılan çalışmalar arasında Süleyman Turan ve Emine Battal’ın birlikte yazmış oldukları “Yeni Dini Hareketlerde Kadın” başlıklı makalesi ve “ Yeni Dini Hareketlerde Mehdilik” isimli çalışmaları da yer almaktadır.[11]

D. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın amacına katkı sağlamasına yönelik birtakım araştırma yöntemleri takip edilecektir. Bu bağlamda “literatür taraması”, “metin tahlili ve içerik çözümlemesi”, “ niteliksel araştırma”, “ röportaj (görüşme)”, “internet, tv ve sosyal medya bilgilerinin gözlemlenmesi” ve “gözlemlerle elde edilen veri ve tespitlerin karşılaştırılması tekniği” gibi yöntemler uygulanarak araştırma konumuz olan Adnan Oktar Hareketi’ne dair veriler elde edilmeye çalışılacaktır. Araştırma konusu çoğunlukla nitel veri analizi toplama tekniklerinden yararlanılarak hazırlanacak olup nicel verilere de yer verilecektir.

Öncelikle ilk olarak konuyla ilgili literatür üzerinden dolaylı gözlem yapılacaktır. Araştırmamızın temel konusu olan yeni dini hareketlere yönelik ülkemizde ve dünyada belirli seviyede akademik çalışmalar mevcuttur. Yeni dini hareketlerin tanımı, ortaya çıkışı, tipolojileri ve temel özellikleri sosyolojik olarak incelenmesine yönelik çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu bağlamda ülkemizde ve dünyada yeni dini hareketler üzerene yazılan kitaplar, makaleler, anketler, testler gibi saha uygulamaları ve akademik çalışmalar taranarak araştırma konusuyla ilgili fişlemeler yapılarak bulgular toplanacaktır.

---

[10] Hüsnü Ezber Bodur, "*Klasikten Bugüne Dini Hareketler”,* 1.Baskı, Endülüs Yayınevi, İstanbul, 2016.

[11] Sancar, Turan, a.g.e., s.335-411.

İkinci olarak araştırmanın örneklemi olan Adnan Oktar Hareketi'ne ait "web sayfaları, internet siteleri, A9TV yayınları, sosyal medya hesaplarındaki bilgiler ayrıntılı bir biçimde analiz edilecektir." Zira buradan elde edilen bulgular Adnan Oktar'ın kitaplarıyla karşılaştırılarak herhangi bir çelişkinin olup olmadığı tespit edilecektir.

Araştırmada kullanılacak olan bir diğer yöntem "gözlemlerle elde edilen veri ve tespitlerin karşılaştırılması tekniğidir". Araştırma evreni olarak seçilen yeni dini hareketlerin dünyanın çeşitli toplumlarında aktif faaliyet gösteren; Moonculuk, Hara Kirişna, Meher Baba, Trasandantal Meditaston, İslam Milleti v.b. örneklerinin olması, örneklem olarak seçilen Oktar Hareketi'ne yönelik araştırmada elde edilen bulguların yorumlanmasında ve anlaşılmasında kolaylık sağlamaktadır.[12] Yeni dini hareket örneklerinin fazla olması onların karşılaştırılmalı olarak incelenmesine ve sosyolojik olarak daha iyi analiz edilmesine olanak sağlamaktadır. Bu cümleden olarak örneklem olarak seçilen Adnan Oktar Hareketi de dünyada ki yeni dini hareket örnekleri ile karşılaştırılarak incelenecektir. Bu durum elde edilen bulguların daha sağlıklı bir şekilde anlaşılıp yorumlanmasına olanak sağlayacaktır.

Araştırmamızda kullanılacak bir diğer yöntemde röportaj (görüşme) ve mülakat yöntemiyle doğrudan gözlem yapmak olacaktır. Öncelikli hedefimiz harekete mensup kişilerle iletişime geçerek onlarla planlanan olası röportaj ve mülakatlardır. Bu doğrultuda hareketin eski üyelerinden itirafçı olan üç kişiyle iletişime geçilmesi için birtakım faaliyetlerde bulunulmuştur. Bu anlamda söz konusu kişilere ulaşılması noktasında kendilerine mail, facebook ve instagram gibi iletişim araçları üzerinden mesaj gönderilmiş ancak kendilerinden olumlu ya da olumsuz herhangi bir geri dönüş alınamamıştır. Sürecin emniyetin gözetiminde olması ve gizliliğini korumasından dolayı röportaj ve mülakat yönteminin sekteye uğrama ihtimali vardır. Bu durumun eksikliği, harekete mensup kişilerin daha önceden verdiği röportajlara ve emniyetteki ifadelerine bakılarak giderilmeye çalışılacaktır. Yeni dini hareketlerin temel özelliklerinden birisi, manasını sadece harekete sadakatle bağlı olan kişilerin bildiği hareket içi kavramsal bilgilerin var

[12] Ali Serdar Demirci, "*Yeni Dini Hareketler ve Opus Dei",* Eftalya Yayınevi, İstanbul 2019, s.40.

olmasıdır. Bu anlamda son yapılan operasyona kadar Adnan Oktar Hareketi hakkında bilinen ve elde edilen bilgiler kısıtlıydı. Ancak son operasyonla beraber yıllarca harekette kalmış ve hareketin mahrem bilgilerine vakıf olmuş kişilerin itirafçı olmasıyla Adnan Oktar Hareketi'ne yönelik bilgiler gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Bu anlamda hareketin iç yüzüne yönelik bilgilerin elde edilmesi noktasında yapılan operasyon ve neticesinde hazırlanan iddianame araştırmaya kaynak olması bakımından önemlidir. Bunun yanında uzun yıllar hareket içerisinde var olan ancak hareketten ayrıldıktan sonra itirafçı olan kişilerin verdiği ifadeler ve röportajlar da kayda değer bir önem arz etmektedir. Dolayısıyla röportaj yöntemi ve bunların analizi hareketin mahrem bilgilerini ifade eden kavramların öğrenilmesinde ve anlaşılmasında önem arz etmekte olup, araştırmamıza bilgi kaynağı sağlaması bakımından uygulanacak önemli bir araştırma yöntemidir.

E. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Türkiye'de ve İslam ülkelerinde ortaya çıkmış yeni dini hareket örneklerini incelemeye yönelik çalışmalar oldukça az olup daha çok Hristiyan kökenli Batı'da ortaya çıkmış yeni dini hareketler perspektifinden meseleler anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu durum Türk toplumunda ortaya çıkmış bir harekete dair sağlıklı sonuçlar elde etme noktasında ve araştırmaya kaynak sağlama noktasında sınırlılık arz etmektedir. Konumuzla ilgili Batı'da yapılan çalışmaların pek çoğunun Türkçe'ye tercüme edilmemiş olması kaynaklara ulaşma noktasında, araştırmamız sırasında karşılaştığımız en büyük sınırlılıklardan biri olmuştur. Bu durumun eksikliği, araştırma konusuyla ilgili belli başlı kitapların yapılan tercümelerinden istifade edilmesiyle giderilmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya dair bir başka sınırlılık da mahkeme sürecinin ve emniyet tarafından yürütülen operasyonun devam etmesidir. Sürecin yer yer gizliliğini koruması iddianameye yönelik bilgilerin elde edilmesinde sınırlılığa sebep olmaktadır. Araştırmada internet aracılığıyla ulaşılan eski müritlerle yapılan röportajlara, gazete yazılarına ve iddianamelere yer verilmesi araştırmanın akademik kaynak ve akademik kalite noktasında sınırlı kalmasına sebep olmaktadır. Mahkeme sürecinin devam etmesi itirafçı olan müritlerde olumsuz bir etki yapmakta ve onlarla yapılması planlanan olası bir röportaj ve mülakat yöntemlerini de sınırlamaktadır.

Hareket devlet tarafından operasyona maruz kaldığı için hareketin lideri ve yakın çevresiyle yapılması planlanan mülakat tekniğini de ortadan kaldırması bir başka sınırlılıktır. Bu çerçevede adli sürecin devam etmesi nedeniyle harekete ait birçok internet sitesine sınırlamalar getirilmesi söz konusu hareketin internet faaliyetlerine ve yayınlarına ulaşılmasında zorluklara sebep olmaktadır.[13]

[13] https://m.harunyahya.web.tr/ (27.04.2020)

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

A. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TANIMI

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında itibaren ağırlıklı olarak Batılı toplumlarda ortaya çıkan ve gelişen sosyo-ekonomik, teknolojik gelişmelere paralel olarak küresel bir olgu şeklinde gelişme göstererek çeşitli toplumlarda ortaya çıkan YDH'lerin birbirinden farklı tanımlamaları yapılmıştır. Çünkü YDH'lerin her birinin ortaya çıktığı toplumun sosyo-kültürel yapısının farklılık arz etmesi, her birinin kendine has inanç sisteminin ve ritüellerinin olması ve birbirinden farklı karmaşık yapılarının olması nedeniyle üzerinde ittifak edilmiş akademik disipliner bir tanım yapılamamıştır.[14] Bu cümleden olarak YDH'ler için muhtelif tanımlama girişimleri olmakla birlikte her biri YDH'lerin belirli özelliklerine değinen tanımlamalar olarak, YDH'lerin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Genel anlamda YDH'ler yeni dini hareketler- sır örgütleri- kominal dini gruplar- kült- şiddet grupları- alternatif kutsallıklar ve kutsalın geri dönüşü gibi çeşitli kavramlarla ifade edilmektedir.[15] Muhtelif kişi ve disiplinler tarafından yapılan bu tanımlama girişimlerinden her biri, YDH olgusunun belli yönlerini yansıtmakla birlikte söz konusu olguyu tam olarak ifade etmekte eksik kaldığı için YDH'ler üzerine ittifak edilen şamil bir tanımlama yapılamamıştır. Bu cümleden olarak YDH'lerle ilgili yapılan tanımlamaları dini çevrelerin yaptığı "teolojik tanımlamalar" ve akademisyenlerin yaptığı "bilimsel tanımlamalar" şeklinde iki ana başlık altında toplamak mümkündür.[16]

a. Teolojik Tanımlamalar

Teolojik tanımlamalar kavramı, YDH'leri geleneksel din anlayışının otoriteleri olan ortodoks din anlayışına sahip hristiyan din adamları tarafından tanımlama girişimlerinde bulunulduğu için teolojik tanımlamalar kavramı kullanılmıştır. Bu tanımlama çalışmalarında din adamaları YDH'leri geleneksel dinlere, yerleşik dini kurum ve kültüre karşı faaliyetlerde bulunan ve toplumun genel

[14] Kirman, a.g.e., s.48.
[15] Mustafa Alıcı, " Yeni Dini hareketlerin Klasik Dinlerden Farkı: Post Modern Paganizm Geleneksel Dindarlığa Karşı", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, c.5, s.13, 2017, s.23-32.
[16] Kirman, a.g.e. s.48.

normlarıyla uyuşmayan hareketler olarak görürler. Toplumdaki hakim ortodoks din anlayışından kopmuş heterodoks bir dini fraksiyon olarak toplumun genel din anlayışına aykırı bir takım inanç ve adetlere sahip olarak nitelenen dini yapılanmalar toplumun bütünlüğünü bozan ve dinin toplumu geliştirici fonksiyonuna zarar veren faaliyetler içerisinde bulunmaktadırlar.

b. Akademik Tanımlamalar

Teolojik tanımlamaların merkezinde yer alan kült kavramı yargılayıcı, taraf tutucu ve küçümseyici değer yargıları içeren bir anlamda kullanıldığı için bu kavram sosyal bilimlerin objektiflik ve tarafsızlık ilkesiyle uyuşmamaktadır. Bu yüzden teolojik tanımlama yapanlar YDH'leri değerlendiren ve yargılayan bir tavır içinde 'kült' kavramını kullanırken, akademisyenler ise nesnel bir kavram olan 'yeni dinî hareketler' kavramını kullanmaktadır. Yeni dinî hareket kavramı, ilk olarak Harold W.Turner tarafından bulunmuştur. Kavramın isim babası Harold W.Turner'dır.[17] Ancak daha sonra YDH kavramı İngiliz sosyolog Eileen Barker tarafından geliştirilmiş ve günümüzdeki anlamını kazanmıştır. Eileen Barker YDH kavramını şu şekilde tanımlamaktadır; "Yeni dinî hareket kavramı, çoğu 1950'lerden sonra ortaya çıkan, 1970'lerden itibaren de yaygın bir ilgi görmeye başlayan ve söylemlerinde coşkun bir dinî, ruhî, felsefî ve doğrudan mistik tecrübe yaşantısını vaat eden, altınçağ inancına sahip olan, komünyal bir hayat süren, üyelerine maddi olanaklar, alternatif kariyer imkanı sunan, insanlardaki anlam ve mana arayışlarına çözüm öneren ve belli başlı ortak özellikleri olmakla birlikte birbirinden farklı oluşumları ya da gruplaşmaları(fraksiyonları) ifade etmek için kullanılmaktadır." Daha sade bir ifade ile söz konusu hareketleri dinî duyguların yeni ifade biçimleri olarak nitelemek mümkündür.[18]

c. Yeni Yaklaşımlar

YDH'lerin tanımlamalarına dair açıklamalara bakıldığında YDH'lerin farklı kavramlar ve yaklaşımlarla nitelendirildikleri görülmektedir. YDH'lerin tanımlamalarını ifade eden yaklaşımlara bakıldığında genel olarak onların özellikleri ve dünyaya yaklaşımları gözlenerek anlaşılmaya ve neticesinde tanımlanmaya

---

[17] Süleyman Turan, Faruk Sancar, "Yeni Dini Hareketler Tarihsel, Teorik, Pratik Boyutlarıyla", 1.Baskı, Açılım Kitap, İstanbul, 2014, s. 9-11.

[18] Turan, Sancar, a.g.e. , s.27.

çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu cümleden olarak YDH'leri tanımlama noktasındaki yaklaşımlara ve farklılıklara bakmak ve YDH'lerin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için sosyolojik bir olgu olarak onları incelemek yerinde olacaktır. Yeni yaklaşımlar başlığında YDH'lerin bu anlamda anlaşılması ve herkes tarafından kabul edilebilir kapsayıcı bir tanımlama yapılması için sosyal hareketlere bu anlamda da yeni sosyal hareketlere değinmek ve YDH'leri bu bağlamda incelemek ve anlamak gerekmektedir.[19]

B. SOSYOLOJİNİN ARAŞTIRMA KONUSU OLARAK YENİ DİNİ HAREKETLER

Sosyal Hareketler ve Yeni Dini Hareketler

Yeni Dini Hareketleri anlamadan önce sosyal hareket nedir toplumsal değişme nedir öncelikle bunu anlamak ve buna değinmek gerekmektedir.[20] Sosyal hareketler, eylemleri ve amaçları itibariyle sivil toplumun gelişmesi, demokratikleşmenin genişleyerek yaygınlaşması, temel hak ve özgürlüklerin temin edilmesi ve muhafazası, kamusal alanda katılımcı ve müzakereci süreçlerde rol alınması ve bütün bunları sağlayacak siyasi, hukuki ve fikri dönüşüm sağlama aktörleridir. Sosyologlar tarafından genel anlamda sosyal hareketler farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Ancak burada daha genel bir tanımlama yapılacak olunursa sosyal hareketler kısaca şöyle tanımlanabilir: Birbirlerinden ve birbirlerinin amaçlarından haberdar olan insanların ortak sosyal hedefler izleyen, söz konusu hedefleri gerçekleştirmek üzere karşılıklı roller oynayarak muhalif eylem repertuarlarında protesto, oturma eylemi, insan zinciri, pankart, gösteri, dernek, miting gibi kitlesel eylem yöntemleri kullanarak siyasilere, yetkililere meydan okuma ile hak talebinde bulunan kitlesel hareketlere sosyal hareket denir.[21] Sosyal hareketler kamusal hayatta bir anda ortaya çıkmazlar. Aksine sosyal hareketlerin ortaya çıkması için toplumda belirli ihtiyaçların ortaya çıkması ve bunların kolektif bir bilinç halini alması gerekmektedir. Yani sosyal hareketlerin ortaya çıkması için bazı toplumsal şartların

---

[19] Kirman, a.g.e., ss.48-54.
[20] Elif Demiroğlu, "Yeni Toplumsal Hareketler", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* Cilt:2, Sayı:1, 2014, ss. 133-144.
[21] Leyla Sanlı, "Yeni Toplumsal Hareketler ve Gelişme Koşulları", *İstanbul Üniversitesiİktisat Fakültesi Mecmuası, c.53, s.1,2003,s.55-70.*

oluşması gerekmektedir. Sosyo-kültürel değişmenin gerçekleştiricisi olan sosyal hareketin ortaya çıkması içinse şartlar şöyle sıralanabilir:

-Yeni ihtiyaçların ortaya çıkması değişmeye yol açan yeni durumlar gerektirir.

-İhtiyaçlar, değişmeye hazır olma ile yakından bağlantılıdır.

-Bilgi birikimi de değişme için önemli bir şarttır.

-Sosyo-kültürel yapının heterojenlik derecesi de değişmenin bir şartıdır.[22]

Toplumsal alandaki değişmeyi mümkün kılacak sosyal hareketlerin oluşması ve ortaya çıkmasını sağlayan bu şartlar değişmenin sık olduğu toplumlarda aynı zamanda bulunurlar ve birbirlerini tamamlarlar.[23] Bu hareketlerin amacı toplumdaki farklı taleplerin demokratik yöntemlerle ifade edilmesini sağlamak suretiyle demokratik bir değişim ve dönüşümün olmasına katkıda bulunmaktır. Toplumun gelişmesine, kamusal alanda çıkan sorunların giderilmesine ve toplumsal ihtiyaçların bir konsensüs etrafında çözülmesine katkı sağlamaktır.[24]

Sosyal hareketlerin bu özelliklerini yeni dini hareketlerde de gözlemlemek mümkündür. Sosyal hareketlerin gelişim çizgisine bakıldığında bunların kendiliğinden değil bazı dönüşümlerin ürünü olarak ortaya çıktığı görülür. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı'da gözlenen üç temel değişme sosyal hareketlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu dönüşümleri üretim ve ekonomik alandaki değişimler, siyasal değişimler ile kamusal ve özel alan ilişkilerinde değişimler şeklinde sıralamak mümkündür. Rönesans, Reformasyon, Aydınlanma, Sanayi Devrimi ve Küreselleşme gibi bazı makro dönüşümler sosyal hareketlerde olduğu gibi yeni dini hareketlerin de ortaya çıkmasına zemin hazırlayan gelişmelerdir. Yani hem sosyal hareketler hem de yeni dini hareketler bir boşluktan doğmamış aksine sosyal, kültürel ve entelektüel değişimlerin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.[25] Genel hatlarıyla sosyal hareketler ile yeni dini hareketlerin birbirlerinin taşıdıkları ortak ve farklı özelliklere dair bir karşılaştırma yapmak mümkündür:

---

[22] M. Sait Doğan, " Sosyal Değişme ve Din", *Sosyoloji Konferansları*, 2017, s.41-48.
[23] Uluç, a.g.e., s.79.
[24] Sanlı, a.g.d., a.g.m, s.58-64.
[25] Uluç, a.g.e., s.80.

Yeni Dini Hareketler

-Geleneksel din anlayışına meydan okur,

-Kutsalın doğrudan deneyimini ve sezgisel bilinçliliği vurgular,

-Ortaya çıkış döneminde karizmatik ve otoriter liderlik baskındır,

-Grup içi ilişkiler normatif ilişkiler düzeyine sahiptir,

-Bireylerin yeni kimlik ve normları benimsemesi istenir,

-Mantık ve düşünceye dayalı vicdan terk edilir,[26]

-Medya internet sanal kilise sanal cemaat ortamlarını kullanırlar,

-YDH'ler belirli normlara sahip olan grup içi hiyerarşinin hakim olduğu bir organizasyonel yapıya sahiptir,

-Kendi inanç öğretilerini ve grup normlarını grup dışındakilere karşı temsil eden belirli formlara ve dış profillere sahiptir,

-Bu tarz oluşumlar iletişim ve medya kanallarını yoğun olarak kullanırlar,

-Bu hareketlere üye olan kişilerin geneli orta sınıfa mensup ve iyi derece eğitim almış toplumun ayrıcalıklı kesiminden kişilerdir,

-YDH'ler genel olarak tek tek üye bulup kişiyi örgütlemekten ziyade medya ve internet aracılığıyla grubun felsefesini ya da inanç öğretisini örgütlüyorlar.

Sosyal Hareketler

-Merkezi otorite ve devlete meydan okur,

-Toplumun rasyonel inşasını vurgular,

-Ortaya çıkış döneminde katılımcı demokrasi ve konsensüse dayalı karar verme hakimdir,

-İletişime dayalı ilişkiler düzeyine sahiptir,

-Yeni kimlikler ve normlar müzakere ile benimsenir,

-Mantık ve düşünceye dayalı vicdan değerlidir,

-Sosyal medya gibi soyut mekanlarda organize olurlar,[27]

-Toplumsal hareketler program tüzük gönüllülük hiyerarşi üyelik gibi programlı ve planlı hiyerarşik bir görünüme sahiptir,

-Yeni toplumsal hareketler Kamuoyun harekete geçirebilmek için kostüm ve sembolik gösterilerle dolu, son derece dramatik ve planlı formlar kullanırlar,[28]

-İletişim internet ve medyayı aktif bir şekilde kullanırlar,

---

[26] Cengiz Kanık, "Batı'da Ortaya Çıkan Yeni Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış", *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:8,Sayı:17,2017, s.182.
[27] Elif Demiroğlu, "Yeni Toplumsal Hareketler", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* Cilt:2, Sayı:1, 2014,s. 135-138.
[28]Uluç, a.g.e., s.77.

-Yeni sosyal hareketlerde daha çok yeni orta sınıf ve eğitimliler ağırlıklıdır,

-Yeni sosyal hareketler, klasik sosyal harekelerin aksine insanları belirli mekanlarda kitlesel olarak toplayıp hareket etmekten ziyade sanal ortamlarda gündemler oluşturarak soyut mekanlarda toplanarak hareket etmektedir.

İkinci dünya savaşından sonra dünya genelinde ekonomik ve demokratik hakların gelişmesi ve bunların hukuki güvence altına alınmasıyla sosyal hareketlerde değişmeler ve gelişmeler olmuştur. Sosyal hareketlerin gelişmesine bu denli etki eden unsurlar arasında ifade özgürlüğünün, basın ve yayın haklarının gelişmesinin, medya ve bilişim ağının gelişmesinin, demokratik hakların ve vatandaşlık kavramının yerleşmesinin etki ettiğini söylemek mümkündür. Bu gelişmeler neticesinde genel toplumsal alanda din de bir özgürlük ve tercih meselesi haline gelmiştir.[29] Gelişen bu sosyo ekonomik koşulların getirdiği özgürlük ortamı din özgürlüğünü ve dini çoğulculuğu da beraberinde getirerek YDH'lerin sosyal bir hareket olarak toplumsal hayatta varlıklarını daha rahat ve daha sık bir şekilde sürdürmelerine imkan sağlamıştır.[30] Tüm bunların ışığında sosyal hareketler ve yeni dini hareketlerin çağımızdaki kamusal ve özel alan sınırlarının ortadan kalkması veya belirsizleşmesi sonucu ortaya çıktıkları söylenebilir. Sosyal hareketler siyasal alanın demokratikleşmesi için mücadele verirken, yeni dini hareketler seküler kamusal alanda dini daha etkin hale getirmek amacını güder. Bu cümleden olarak yeni dini hareketlerle sosyal hareketler arasında bazı benzerliklerin ve ortak yönlerin olduğu görülmektedir. Ancak bu, adı geçen hareket türlerinin tümüyle aynı olduğu anlamına gelmemektedir.[31]

Sosyal hareketlerin özel bir türü olarak dini hareketler, oradaki kolektif davranışın ardında yatan güdülerin dini inançlar, normlar, değerler ve anlamlar tarafından oluşturulduğu hareket biçimleridir. Tıpkı sosyal hareketlerin sosyal değişmenin bir tezahür biçimi olması gibi dini hareketler de sosyal değişmenin önemli bir tezahür biçimi olmaktadır. Dini hareketlerin bir toplumsal değişme tezahürü olabilmesinin yanında; dayanışma, uyum ve bütünleşme süreçleri bakımından değişime bir tür tepki ve direnç işlevi görebileceğini de göz önünde

[29] Demiroğlu, a.g.d., a.g.m., s.133-144.
[30] Aylin Yonca Geçoğlu, "Eski Yeni Paradigmalar Açısından Sosyal Hareketler", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* c.3, s.2, 2014, s.307-317.
[31] Kirman, a.g.e. s.48.

bulundurmak gerekir. Ayrıca öteki toplumsal hareketler gibi dini hareketlerin de bir takım toplumsal mahrumiyetler, doyumsuzluklar, engellemeler, çarpıklıklar, gerginlikler ve bunalım ortamlarıyla karmaşık ve heterojen yapıların egemen olduğu ortamlarda meydana geldikleri bilinmektedir. Her ne kadar dini hareketlerin kaynakları, oluşum ve gelişim süreçleri bakımından öteki kolektif davranışlar ve sosyal hareketlerle benzerlikleri bulunsa da hususi olarak dini ve mistik unsurlar bakımından onlardan bir ölçüde ayrıldıklarını ve kendi öz reflekslerine sahip olduklarının belirtilmesi gerekir. Böylece onların tarihsel süreçte birbirinden farklı çeşitli şekiller altında tezahür ettikleri gözlemlenebilir. [32]

C. YENİ DİNİ HAREKETLERİN ORTAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİ VE TEMEL KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

a. Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri

Bireylerin sosyal davranışlarını düzenleyen kuralların, toplumsal değişimin bir sonucu olarak bireylerin zihinlerinde belirsizleşmeye başlaması toplumsal değerleri sarsmaya başlamıştır. Ahlaki belirsizlik, kültürel karmaşa, sosyoekonomik gelişmelerin kırılganlığı ve yeni modern bütünleştirici mekanizmaların oluşturulamaması, egoizmin, bireyselciliğin, materyalist dünyada insanın yalnızlaşması ve manevi boşluğu hissetmesi, sanayileşmeyle büyüyen ekonominin neticesinde gelişen sekülerleşmenin hızlı toplumsal değişime neden olması, geleneksel din anlayışının modern dönemde ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalması gibi nedenler bu tür dini grupların doğup gelişmeleri için uygun şartların oluşmasına sebep olduğu söylenebilir.[33] O halde dini grupların doğuşunda marjinalliğin, göreli mahrumiyetin ve hızlı sosyal değişimlerin hayli etkin olduğu söylenebilir.[34] Bu cümleden olarak YDH'ler konusunda yaptığı çalışmalarla sahanın tecrübeli isimlerinden biri olan Ali Rafet Özkan'ın YDH'lerin neden ortaya çıktıklarına dair yapmış olduğu tespitleri, konuyla ilişkisi olması bakımında burada vermek yerinde olacaktır. Ali Rafet Özkan'a göre YDH'lerin ortaya çıkmasında

---

[32] Uluç, a.g.e., s.78-82.

[33] Ali Rafet Özkan,"Sekülerleşme ve Dini Canlanma", *Dinler Tarihi Araştırmaları Derneği*, c.6, s.1, 2008, s.307-324.

[34] Mehmet Ali Kirman, " Yeni Dinî Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*., Cilt 3, Sayı:4, 2003, s.32.

etkili olan faktörler şunlardır: sekülerleşme, hazcılık, bireycilik, subjektifizim, hızlı değişim, geleneksel dinin modern hayatta ki yetersizliği şeklinde sıralanabilir.[35]

YDH'lerin ortaya çıkmasında ve toplumsal alanda taban bulmasında etkili olan en önemli sebep, yaşanan ekonomik ve teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan modernite süreci ile insanların ihtiyaçlarını geleneksel olan ile yeni arasında bağ kurarak karşılaması ve geleneksel din anlayışının insanların manevi ihtiyaçlarını gidermede başarısız olmasıdır. David G. Bromley'e göre yeni dini hareketlerin, mevcut din anlayışı karşısında ki esnek yapıları, eski ile yeniyi bağdaştırmalarına bu da taraftarlarına gelişen dünya karşısında istedikleri cevapları vermesine olanak sağlar. Dolayısıyla bu durum, yeni dini hareketlerin oluşturduğu esnek din anlayışı ile toplumda nüfuz kazanmasını sağlar. Hem yapısal hem de bireysel zeminlerde, yeni dini hareketler geleneksel sosyal kalıplara muhalefet etme ve uyum göstermeyi kendi bünyesinde barındırır. Dolayısıyla bu yenilikçi ve esnek yapı, yeni dini hareketlerin ortaya çıkmasında önemli rol oynar.[36]

Yeni dini hareketler, modernite ile toplumun yaşadığı geçiş döneminde ortaya çıkan sorunların çözülmesi, insanların seküler hayat tarzı sonucu yaşadıkları mana ve hakikat arayışlarına karşılık vermesi, geleneksel din algısının getirdiği ruhban hayat tarzının, dinin temel kaynaklarının yorumlanamazlığının ve dini dogmatizim algısının aşılması, yerleşik dini yapının sürdüre geldiği kemikleşmiş din tekelinin kırılması gibi yaşanan toplumsal değişim süreçleri çerçevesinde YDH'lerin toplumlarda nasıl ve neden ortaya çıktıkları sosyolojik bir bakış açısı içinde anlatılmaya çalışıldı. Gelişen hukuk ve demokratik hakların, beraberinde getirdiği özgürlük neticesinde kaçınılmaz olarak ortaya çıkan bu hareketlerin bir kısmı toplumda geniş bir taban bulurken, bir kısmı ise oldukça sınırlı sayıda tabana hitap edebilmiştir.

b. Yeni Dini Hareketlerin Temel Karakteristik Özellikleri

Yeni dini hareketler, kendilerini hakikatin tek temsilcisi olarak görüp altınçağı başlatacak olan üstün aile ya da grup olarak nitelendirererk partikülarist bir tavır sergilerler. Bu anlamda apokaliptizim, mesiyanizim ve kurtulmuş aile başta olmak

---

35 Turan, Sancar, a.g.e., s.31.
36 Uluç, a.g.e., s.80-84.

üzere pek özellikleri vardır. Bu cümleden olarak YDH'lerin sahip olduğu belli başlı özellikler şöyledir.

-Karizmatik kutsal liderlik,

-Kendilerini hakikatin tek temsilcisi olarak görüp kurtarıcı reçeteye sahip olduklarını söylerler.

-Apokaliptizim ve beklenen kıyametin yaklaştığı inancı

-Senkretizim ve eklektizim

-Eskatolojik tarihin akışı ve dünyanın gidişatında merkezi rol üstlenme inancı

-Kendilerine göre ahlaki bir takım normları vardır ve dolayısıyla üyeleri arasında normatif bir etkileşim tarzı görülür.

-Sık sık başvurulan aldatıcı üye kazanım tekniklerini uygularlar.

-Üyelerini manipüle etmek ve iradesizleştirmek için günah ve ceza gibi metafiziksel kavramlar kullanırlar.

-Üyelerine aile karşıtlığı, çocuk sahibi olmama ve ebeveyin olmama gibi tutumlar telkin ederler.[37]

-Genel normlara aykırı cinsellik ve aile hayatı anlayışları vardır.[38]

-Sık sık şiddete başvurma ve potasansiyel bir şiddet havası hissettitme anlayışı hakimdir.

-Kendinden olmayanları şeytanlaştırma ve düşman olarak görmek anlayışı vardır.

-Toplumun ve devletin denetiminden uzak kendilerine ait bir bölgede ya da arazide komünyal bir hayat tarzını benimserler.

-YDH'lerin çoğu toplumsal kriz dönemlerinde ortaya çıkar.

-YDH'ler üyelerini geleneksel dinlerin aksine, ekonomik açıdan müşteri veya maddi ve manevi olarak sömürme aracı olarak görürler.

-Üyelerini belirli aralıklarla sadakat testlerine tabi tutarlar.

-YDH'lerde dindar benlik transformasyonu anlayışı hakmidir. YDH'lere göre benlik doğaüstünün asıl kaynağıdır. Bu anlamda onlarda antropomorfik bir tanrı inancı vardır.[39]

---

[37] Kirman, a.g.e., s.63.

[38] Muhammed Kızılgeçit,"*Yeni Dini Hareketlerin Psikolojisi",* 1.Baskı, Marmara Yayınları, İstanbul 2018, s.33.

[39] Mustafa Alıcı, " Yeni Dini Hareketlerin Klasik Dinlerden Farkı: Post- Modern Paganizim Geleneksel Dindarlığa Karşı", *Akra Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi*, Cilt:5, Sayı:13, 2017, ss.26-29.

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ DİNİ HAREKETLER BAĞLAMINDA ADNAN OKTAR HAREKETİ

Bir hareket ister dini ister siyasi refleksli olsun söz konusu hareketin temelinde ve gelişiminde muhakkak kurucu ve karizmatik bir lider vardır. Hareketi oluşturan kişiler fikri ve fiziki nitelikleriyle karizmatik olmak zorundadır. Zira bununla kitleleri etrafında toplayıp hareketini oluşturabilsin. Yeni dini hareketler de otoriter ve karizmatik bir kurucu lider tarafından ortaya çıkar ve gelişirler. Karizmatik otorite yeni bir dini hareketin ortaya çıkışı ve gelişiminde merkezi bir rol üstlenmektedir.[40] YDH'ler genellikle geleceği görme, tanrıyla iletişim halinde olma, beklenen kurtarıcı olma gibi iddialarda bulunan karizmatik kurucu liderler tarafından ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla her sosyal hareket gibi yeni dini hareketler de belirli liderler tarafından oluşturulmakta ve liderlerinin fikirleri doğrultusunda bir dünya görüşüne sahip olmakta ve bu şekilde hareket etmektedir. Adnan Oktar Hareketi'nin karizmatik ve kurucu lideri olan Adnan Oktar'ın hayatına değinmeden önce konunun daha iyi anlaşılması için YDH'ler de liderlik konusu anlatılacak daha sonra bunlarla bağlantılı olarak Adnan Oktar'ın hayatına değinilecektir.

A. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu bölümde Adnan Oktar Hareketi'nin fikri ve fiziki olarak nasıl oluşmaya başladığı incelenecektir. Burada yapılan çalışmada ağırlıklı olarak hareketin eski ve yeni mensuplarının ifadelerinden edinilen bilgilere dayanılarak hareket edilecektir. Adnan Oktar Hareketi'nin temelleri ilk olarak Adnan Oktar'ın üniversite eğitimi için Ankara'dan İstanbul'a Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'ne girmesiyle başlamaktadır. Adnan Oktar 1979 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdikten sonra burada Darwinizim ve Evrim Teorisi'ne karşı faaliyetler yapmaya başlamıştır.[41] Oktar'ın, hareketi ilk olarak yalnız başına kurduğu, zamanla yaptığı faaliyetlerle çevresinde insanları toplayarak hareketin fiziksel temellerini oluşturmaya başladığı kendi ifadelerinden anlaşılmaktadır: "1979-1980 yıllarında

---

[40] Cengiz Kaynak, "Batı'da Ortaya Çıkan Yeni Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış", *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* c.8, s.17, 2017, s.181.
[41]Kozluklu, a.g.e., ss..41-47.

‘Adnan Hoca Grubu’ olarak bilinen örgütlenmeyi ilk olarak tek başıma oluşturmaya başladım. O dönemde Yasin Gürlek ve iki üç kişi daha benim yanımdaydı. Daha sonra Akademi öğrencileri arasından 20-25 kişilik bir grup oluşturdum."[42]Yaklaşık bir yıl kendi başına faaliyetler yürüten Oktar’ın, zamanla çevresinde topladığı insanlarla beraber hareketin fiziksel oluşumunu başlattığı görülmektedir. Zamanla Akademi’de oluşturduğu 25-30 kişilik gruptan bir kısmının ileride hareketin beyin takımında yer alan kişiler oldukları görülecektir.

Adnan Oktar’ın, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi’ni, Darwinizim karşıtı faaliyetler yapmak için bilerek olarak seçtiğini BBC’ye verdiği şu röportajından anlaşılmaktadır: "Güzel Sanatlar Akademisi, orayı gözüme kestirdim, çünkü orası hem Marksistlerin çok yoğun olduğu bir yer, yani tamamen onların hakimiyetindeydi, hem de sanatın kalesi olması açısından çok iyiydi. Üstat Said-i Nursi Hazretleri de,“sanat, marifet ve ittifakla karşı mücadele vereceğiz diyor”, Ateizme karşı. Ben tam yerine gidiyorum o zaman dedim.”[43]

Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere aslında Adnan Oktar Hareketi’nin temelleri Adnan Oktar’ın lise yıllarına kadar uzanan fikir dünyasına dayanmaktadır. Kendisinin de açıkladığı üzere Said Nursi’nin düşüncelerinden etkilendiği ve temel düşüncelerini oluştururken ondan referans aldığı görülmektedir. Adnan Oktar’ın temel felsefesi olan Mehdilik inancı ve Darwinizmi çürütme, Risalelerde de mehdilik ve kainatın yaradılışı başlıklarıyla ağırlıklı olarak işlenmektedir. Dolayısıyla hareketin kuruluşu ilk olarak Adnan Oktar’ın fikir dünyası ve bununla beraber Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi’ndeki Darwinizim karşıtı faaliyetleri ile başlamaktadır.[44] Oktar’ın Darwinizm ile ilgili yazdığı kitaplar; “Darwinizm”, “Darwinizmle Mücadelenin Önemi”, “Darwinizmin Sonu”, “ Evrim Aldatmacası”, “Darwinist Propaganda Yöntemleri” olmak üzere çoğu birbirinin tekrarı niteliğinde olan derleme çalışmalarıdır.[45]

Adnan Oktar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi’nde Darwinizim karşıtı yaptığı faaliyetlerle belirli sayıda insan kitlesini çevresinde toplamayı başardı. Daha

---

[42] https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (27.10.2020)
[43] https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (27.10.2020)
[44] Kozluklu, a.g.e., s.51.
[45] https://m.harunyahya.web.tr/ (113.11.2020)

sonra burada, çevresinde topladığı kişilerden 25-30 kişilik bir ekip ile hareketinin ilk fiziksel oluşumuna başladı. Adnan Oktar yaklaşık olarak iki yıl Güzel Sanatlar Akademisi'nde faaliyetlerde bulundu. Daha sonra kendi açıklamaları ile burada ki faaliyetlerinin yeterli olduğuna kanaat getiren Oktar, yeni bir faaliyet alanı ve yeni bir insan kitlesi elde etmek için Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olmadan yeniden üniversite sınavlarına girmeye karar verdi. Üniversite sınavları sonucunda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe ve Tarih Bölümü'ne girmeye hak kazandı. Oktar'ın yeni faaliyet alanı artık burasıydı.[46]

Adnan Oktar buradaki faaliyetlerine kaldığı yerden devam etti. İstanbul Üniversitesi'nde de Darwinizim, Evrim Teorisi ve Siyonizme karşı faaliyetlerde bulundu. Kendi ifadesiyle: 'Artık fert fert uğraşmaktansa geniş kitlelere hitap etmek daha faydalı olacaktır diye düşünüp bu konularla ilgili kitap yazmaya karar verdiğini beyan ediyor'.[47] Oktar, zamanla burada da belirli insan kitlesini çevresinde toplamayı başardıktan sonra artık İstanbul Üniversitesi'yle yetinmeyerek; Galatasaray lisesi, Galatasaray Üniversitesi, Boğaziçi Üniversite'sinde de faaliyetlerde bulunmaya başladı. Oktar'ın özellikle yukarıda geçen okulları ve bulunduğu çevreyi faaliyet alanı olarak seçmesinin sebebi, bu okullarda okuyan insanların akademik alanda ve eğitim konusunda başarılı ve zeki insanlar olması, zengin ailelere mensup olması ve okulun bulunduğu çevrenin zengin ailelerin ikamet ettiği bölge olmasıydı.[48] Zira bununla Adnan Oktar, nüfuzlu aileler üzerinden güç elde etmek ve onları kullanarak hareketine ekonomik ve insan kaynağı sağlamayı hedefliyordu. Oktar, buralardaki faaliyetlerini çevresinde topladığı bu insanlar aracılığıyla yürütüyordu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'nde oluşturduğu 25-30 kişilik ekip de onunla beraber faaliyetlere katılarak zamanla çeşitli üniversite platformlarında konferanslar verecek kadar büyümüşlerdi.[49] İlerleyen zamanla birlikte hareket daha sistematik hareket etmeye başlamıştı. Kurumsallaşma adına evler, ofisler tutulmaya başlandı. Diğer yandan hareketin basın yayın faaliyetlerini yürütmek ve fikirlerini tanıtmak için de bir takım faaliyetlerde bulunuluyordu.

---

[46] Poyraz, a.g.e., ss.9-12.
[47] https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (27.10.2020)
[48] Poyraz, a.g.e., ss.61-63.
[49] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (22.06.2020)

Adnan Oktar, hareketin varlığını resmileştirmek ve yasal bir görünüm kazanmak için 1990 yılında Bilim Araştırma Vakfı'nı kurdu. BAV, Adnan Oktar'ın fikirlerinin temellerinden biri olan Darwinizm ve Evrim Teorisi'nin yanlışlığını anlatmak ve ispatlamaya çalışmak için kurulmuş bir bilim vakfıydı. Burada Darwinizm ve Evrim Teorisi'ne karşı kitapların yazılması, derleme çalışmalarının oluşturulması ve laboratuvar çalışmalarının yürütülmesi sağlanıyordu. Oktar BAV aracılığıyla, hareketin fikirlerini anlatmak ve tanıtmak için uluslararası konferanslar ve davetler düzenleyerek hareketin yurtiçi ve yurtdışında tanınmasını sağlıyordu.[50] BAV'ın yaptığı bilimsel etkinlik programlarına; bakanlar, ünlüler, TSK mensupları, yazarlar, gazeteciler ve akademisyenler iştirak etmekte ve tebrik mesajları gödermekteydiler. Bunlar arasında; yazar Merve Büyükbayrak, Saraybosna Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Salih Aynural, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Yaşar Okuyan, Yazar Hanri Benazus, Emekli asker ve stratejist Suat Gün, Tarihçi Ahmet Uslu, Rahim Er, Hilmi Güler, Atilla Koç, Dr. Halil Şimşek ve ünlüler dünyasından birçok isim yer almaktadır. [51]Adnan Oktar, çevresindeki insanlara Darwinizm karşıtı görüşlerinin yanında mehdilik inancını da anlatıyordu. Zira ona göre mehdinin en önemli özelliklerinden biri de Darwinizm ve Evrim Teorisi gibi yaradılışa aykırı olan fikirlerle mücadele etmek ve bu yönde kitaplar yazıp konferanslar vermekti. Oktar'ın temel felsefesi de aslında mehdilik inancına dayanıyordu.

Adnan Oktar, çevresindeki insanlara mehdinin görevlerini hareketin faaliyetleri ile benzeterek, mehdinin fiziksel özelliklerini anlatan hadislerde geçen özellikleri üstü kapalı bir şekilde kendisine atfederek ve mehdinin görevlerini kitap başlıklarında vererek çevresindeki insanlara mehdinin yakında zuhur edeceğini ve İstanbul'da ikamet edeceğini söyleyerek üstü kapalı bir şekilde hareket içerisinde kendisinin mehdi olduğu havasını oluşturmaya çalışıyordu. Bu duruma örnek olarak, kendisinin İstanbul'a gelmesini ve burada yaşamaya başlamasını ilişkilendirerek, 1979 yılında İstanbul'da yaşanan tanker patlamasının mehdinin zuhurunun bir

---

[50] Kozluklu, a.g.e., ss.101-105.
[51] www.haberler.com/adnan-oktar- atatürk konulu konferansı-10747795-haberi/ (19.01.2021)

alameti olduğunu, mehdinin geldiğini, mehdinin İstanbul'da ikamet edeceğini mehdilik hadislerini yorumlayarak iddia ediyordu.[52]

Zaman içerisinde Adnan Oktar ve çevresindekiler büyümüş ve daha geniş kitlelere ulaşmak için sistematik bir şekilde hareket etmeye başlamıştı. Adnan Oktar'ın faaliyetlerini yoğun olarak yaptığı yerler genel olarak zengin ve eğitimli insanların ikamet ettiği ve eğitim gördüğü yerlerdi. Zira yeni dini hareketlerin en önemli özelliklerinden birisi de budur. Çünkü YDH'ler zengin ve toplumun avantajlı kesimine mensup olan kişileri bünyelerine dahil ederek kendilerine maddi güç katıyorlardı. 1990'lı yıllara kadar hareket faaliyetlerini arttırarak devam etmiş ve Adnan Oktar Hareketi'ne mensup insan sayısı yüz binlerle ifade edilir olmuştu. Öyle ki harekette bir zamanlar üst düzey yöneticilik yapmış olan ve hareketin eski iki numarası olan F.D. 1979-1990 yılları arasında hareketin üye sayısının yaklaşık olarak 100.000 civarında olduğunu söylemişti.[53] Ancak hareket içerisinde Adnan Oktar'ın sapkın din anlayışına sahip olduğunu gören hareket mensupları özellikle yönetici olanlar, hareketten yavaş yavaş ayrılmaya başlamıştı. Süreç içerisinde hareketten ayrılanların sayısı günden güne artıyordu. Adnan Oktar Hareketi'ndeki bu durum sosyologların yapmış olduğu 'yeni dini hareketlerin temel özelliklerinden biri, hareket liderinin açığını, hatalarını ve onun tanrısal bir bağının olmadığını ona en yakın olanlar görür ve çoğu zaman hareketten ilk ayrılanlar da onlar olurlar.' tespitiyle uyuşuyordu. Bu ayrılmaların en büyük sebebi Adnan Oktar'ın, Kuran'ı yorumlayışı, Hadis'lerin hemen hemen tamamını reddetmesi ve İslam dinine aykırı beyanlarda bulunmaya başlaması olmuştu. 1979-1990 yılları arasına kadar hareket genel olarak İslami çizgide hareket ediyordu. 1990'ların sonuna kadar STK olarak hareket eden Adnan Oktar Hareketi, 1990'ların sonundan itibaren hücresel ve örgütsel sistematiğe sahip olan bir harekete evrilmeye başlamıştı. Adnan Oktar Hareketi'nin bu şekilde bir evrilmeye gitmesinin en önemli sebebi, kamusal alanda

---

[52]Poyraz, a.g.e., ss.18-21.

[53] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (12.02.2021)

hareketin sapkın din anlayışının ifşa olması ve dolayısıyla hareketin toplumda taban kaybetmeye başlaması olmuştu.[54]

Adnan Oktar'ın Kuran Kerim'i ve Hadis'leri İslami prensiplere zıt bir şekilde kendi din anlayışı çerçevesinde yorumlamaya başlaması, zamanla Oktar'ın bu fikri değişimi hareketin fiziksel, niteliksel ve niceliksel özelliklerine de yansıyacaktı. Zira bu duruma örnek olarak harekete mensub kadınların, A9TV'nin kurulmasıyla birlikte fiziksel görünümlerindeki değişim gösterilebilir. Bu değişimdeki en önemli etkende yukarıda da beyan edildiği gibi Oktar'ın, Kuranı Kerim'i ve Hadisleri yorumlamadaki fikirsel değişim süreciydi. Başlangıçta Oktar ile beraber hareketi kuran 25-30 kişilik ekibin çoğu 1990'lı yıllarda Oktar'ın dini meselelerdeki Kuran ve Hadis yorumuna karşı çıkarak hareketten ayrıldılar.[55] Zamanla hareketten ayrılan yakın bağlılar yeni bir grup kurdular ve bunlara "Kızıl İmamcılar" denmeye başlandı.[56] Kızıl İmamcılar olarak zikredilen kişiler arasında; Serhan Timuçin Çevik, Osman Caner Taslaman, Ali Sami Ekşi, Bora Karaca ve Namık Mert Yücel bulunmaktaydı. Kızıl İmamcılar Adnan Oktar ve Hareketi'nin gayrı meşru faaliyetlerde bulunduklarını ve dini değerleri istismar eden çalışmalar yaptıklarını iddia ederek onların aleyhinde faaliyetlerde bulundular. Oktar Hareketi de Kızıl İmamcılar'ın bu iddialarına karşılık vererek birbirleri arasında bir iç kavgaya tutuştular.[57]

Adnan Oktar, hareketi aleyhinde faaliyetlerde bulunarak toplum nazarında hareketinin kötü duruma düşmesine ve hareketin mahrem bilgilerinin deşifre olmasına sebep olmalarından ötürü Kızıl İmamcılar hakkında karalama ve iftira kampanyaları başlatarak daha önceden elde ettiği tabanı toplumda yeniden bulmaya çalışıyordu. Yeni dini hareketlerin birçoğu karizmatik ve otoriter bir lider etrafında şekillenir. Hareket kurulurken liderin yanında olan ve ona sorgusuz itaat eden belirli kişiler vardır. Genellikle liderin yanlışlarına ve zaflarına da ilk şahit olanlar bu kişilerdir. Ancak hareket büyüdükçe devreye kişisel menfaatlerin girdiği

---

[54] https://video.haber7.com/video-galeri/123129-eski-kedicik-ceylan-ozgulden-canli-yayinda-her-seyi-itiraf-etti (12. 02.2021)
[55] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (22.06.2020)
[56] Poyraz, a.g.e., s.23.
[57] www.milliyet.com.tr/amp/gundem/kizil-imamcilar meclis arşivinde-2720808 (03.01.2021)

görülür. Bu yakın bağlılar, hareket içerisinde liderlik ya da belirli nitelikte makamlar elde etmek istediklerinde gruba ilk karşı gelenler ve liderle zıtlaşanlar bu kişiler olur.[58] Bu çerçevede Oktar Hareketi'nde sonradan ortaya çıkan Kızıl İmamcılar Grubu bu tespite örnek teşkil etmektedir. Kızıl İmamcılar, harekete sadakatle bağlı olan ve Oktar'ın en yakınında olan kişilerden oluşuyordu. Yakın bağlılar, Oktar'ın sapkın felsefesine ve yanlış din anlayışına ilk vaakıf olan ve Oktar'la zıtlaşan kişilerdi. Süreç içerisinde hareket aleyhine propaganda faaliyetleri yürüterek hareketi toplumda ifşa ediyorlardı. Yine Adnan Oktar Hareketi örneklemi üzerinden açıklanacak olunursa, birçok yeni dini hareket mehdi inancına, Tanrıyla iletişim halinde olan üstün bir lider inancına ve dünyaya barışın geleceği milenyum(ahir zaman)inancına sahiptir. Adnan Oktar Hareketi'nin temeli de hareket içerisinde Oktar'ın mehdi olduğuna ve herkesin mutlu olacağı bir zaman diliminin mehdinin eliyle geleceği inancına dayanıyordu. Adnan Oktar Hareketi üzerinden açıklanan bu durum hemen hemen tüm YDH'lerin en temel özellikleri arasındadır.[59]

Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi'ne katılan eğitimli ve maddi refahı yüksek olan insanlar harekete katılma nedenleri arasında dini bir arayış içerisinde olduklarını ve bu yüzden harekete katıldıklarını ifade ederler. Söz konusu durum, Colin Slee'nin görüşlerini destekler niteliktedir. Zira yaygın din anlayışı ve dini kurumlar bu kişileri yeteri kadar tatmin edememiştir. Dolayısıyla yeni dini hareketler hayatın dertlerine karşı, inanca dayalı ifade ve çözüm imkanı sundukları ve modern ihtiyaçlara karşı daha pragmatik oldukları için üyeleri cezp edebilme yeteneğine sahiptirler. Geleneksel dinlerde ki dini tekelcilik ve dine dogmatik yaklaşım, değişen dünyanın getirdiği problemlere çözüm sunma konusunda yetersiz kalmıştır. Dolayısıyla yeni dini hareketlerin kutsal metinlere yaklaşımlarında ki esnek ve liberal okuma biçimleri, bu tür hareketlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.[60]

James Beckford, kendilerinin Hristiyan olduğunu savunan ancak gerek Hz. İsa'nın dönüşü ve gerekse modern toplum hayatında manevi kurtuluşa ermenin

---

[58] Turan, Sancar, a.g.e., ss.114-118.
[59] Battal, a.g.d., a.g.m., ss.11- 15.
[60]Ali Rafet Özkan,"Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri", *Dergipark Dergisi,* Cilt:1,2015, s.135-149.

çeşitli yolları ile ilgili geliştirdikleri yeni öğretiler etrafında bir araya gelen insanların oluşturduğu hareketlerin olduğunu söyler.[61] Beckford'un açıklamasına dayanarak Adnan Oktar'ın hareketin lideri olarak Beckford'un tespitine dayanan bir söylem ile hareketi oluşturmaya başladığı söylenebilir. Zira Adnan Oktar Hareketi'nin temel felsefesi mehdilik ve bin yıl (ahir zaman) inancına dayanmaktaydı. Beckfor'dun tespiti Hristiyan kökenli gruplara yönelik olsa da söz konusu tespit İslami prensiplere dayanan Adnan Oktar Hareketi içinde geçerlidir.

B. YENİ DİNİ HAREKETLERDE KARİZMATİK LİDERLİK

Sosyolojiye karizma kavramı Max Weber tarafından kazandırılmıştır. Max Weber karizma kavramını gücün ve otoritenin meşrulaştırılma türlerini açıklamak için oluşturduğu hakimiyet sosyolojisi alanında yoğun olarak kullanır. Dini yetkiyi kullanmayı ellerinde bulunduran kişilerin, bunu karizma sayesinde elde ettiğini söyleyen Max Weber, hakimiyet ilişkilerini meşrulaştırmada üç sistemin bulunduğunu, bunların sonuncusunun da karizmatik hakimiyet olduğunu iddia eder. Bunun bariz vasfının, diğer hakimiyet türlerinde olduğu gibi yasalara veya geleneklere değil, kendisine kutsallık, tanrısal bağ, kurtarıcılık gibi olağanüstü nitelikler atfedilen bir şahsa bağlılık olduğunu vurgular.[62]

Max Weber karizma kavramını bir insanı diğer insanlardan ayıran olağandışı kabul edilen bireysel özelliklere sahip olma şeklinde tanımlamıştır. Webere göre yaratıcının verdiği bu niteliklere sıradan insanların sahip olması imkansızdır. Dolayısıyla peygamberler gibi tanrısal bağı olan insanlar karizma sahibi kabul edilir.[63] İnsanlar tanırıdan bilgi aldığını söyleyen kişilere inandığında zamanla o kişilerin etrafında dini bir grup ya da hareket oluşmaktadır. Karizmatik otorite hızlı toplumsal değişmeler sırasında ortaya çıkar ve karizmatik otorite tanrısal yönünü ispata zorlanır.[64] Kitleler tarafından bu şekilde onaylanan karizma, lidere dini

---

[61] Uluç, a.g.e., s.98-127.
[62] Max Weber, "*Bürokrasi ve Otorite*", Adres Yayınları, 2005, s.75-81.
[63] Demirci, a.g.e., s.88.
[64] Battal, a.g.e., s.128.

otoriteyi kullanma yetkisi vererek takipçilerinin hayatı üzerinde söz sahibi olmasını sağlamaktadır. [65]

Dini karizma rolünü üstlenen kişiler genellikle lideri oldukları grup aracılığıyla muhalif tavırlar sergileyerek mevcut düzeni değiştirmeye çalışırlar. Bunu yaparken de konumlarını korumak ve müritlerinin kendilerine olan bağlılığını arttırmak için bir takım kehanetelere başvurmaktadır. Bu bağlamda liderler kendilerine çeşitli inanç ve uygulamalar çerçevesinde dini karizmalarını pekiştirmeye yönelik bir takım roller atfedebilmektedir. Bu bazen kişinin mehdi bazen peygamber bazen de tanrı olduğunu iddia etmesine kadar gidebilmektedir.[66] Aslında karizmatik dini liderlik anlayışının bu tür fraksiyonlarına İslam toplumlarında da rastlanmaktadır. İslam toplumlarında ortaya çıkan dini grup ve cemaatlerin kutsal, seçilmiş, keramet sahibi asrın mükemmeli, yüzyılda bir gelen bin yılda bir gelen kurtarıcı gibi çeşitli sıfatlarla nitelendirilen liderlerinden bazıları da zaman zaman Allah'la ve peygamberle görüştüklerini iddia etmektedir. Bu noktada söz konusu iddiaların grup üyelerinin yönlendirilmesinde ve toplum sağlığının aleyhinde faaliyetlerde bulunan bir grup olunmasında, gerek İslam toplumlarında gerek Batı toplumlarında nedenli etkili olduğu yaşanan tarihsel gerçeklikler çerçevesinde bilinmektedir.[67]

Dini karizmasını belirli bir kitleye kabul ettiren kişiler hareketi içerisindeki etkisini sürdürmek için olağanüstü olaylar yaşadıklarını ve tanrıyla iletişim kurmaya başladıklarını söyleyen açıklamalarda bulunurlar. Bununla daha geniş bir taraftar kitlesine ulaşmayı hedeflemektedirler. Bunu yaparken de mevcut kültürel ve geleneksel normları da referans alarak meşruiyetini sağlayıp, içinde bulunduğu toplumda varlıklarını pekiştirmeye çalışmaktadırlar.[68] Zaman içerisinde sistematik bir şekilde yaptıkları propagandalar neticesinde etrafında belirli bir kitleyi toplamayı başaran liderler, hareket içerisindeki dini otoritesini korumak ve karizmasının kurumsallaşmasının önüne geçmek için, karizmanın dinamizmini korumak ve etkili

---

[65] Niyazi Akyüz, "Dinlerin Teşekkülünde Dini Liderlerin Karizması", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:41, s.275-291.
[66] Turan, Sancar, a.g.e., s.150.
[67] Demirci, a.g.e., s.88.
[68] Battal, a.g.e., s.132.

kılmak için otoritelerini korumaya yönelik bir takım uygulamara başvurmaktadırlar.[69]

a. Yeni Dini Hareket Liderlerinin Temel Karakteristik Özellikleri

Dünyanın farklı toplumlarında ortaya çıkan YDH örneklerinin karizmatik lideri konumundaki kişilerin faaliyetleri ve karakteristik özellikleri incelendiğinde hemen hemen tüm YDH liderlerinde görülen belli başlı ortak niteliklerin olduğu tespit edilmiştir. Meselenin daha net anlaşılması için söz konusu tespitler maddeler halinde sıralanacaktır.

1.) Yeni Dini Hareket liderlerinin birçoğunun çocuk tecavüzleri, vergi kaçırma, cinayet gibi suçlardan mahkümiyetleri ve sabıkaları vardır.[70]

2.)YDH liderlerinin çoğu kendisinin tanrısal bir teolojik yanı olduğunu söyler. Bu liderler kendilerini ilahlık makamında görmüş ve insanlara da kendisine inanarak bu makama ulaşacaklarını vaat etmiştir. Böylece teolojiyi antropomorfik bir ilah bilgisi haline sokmuşlardır.

3.) Yeni Dini Hareket liderleri patolojik, narsist ve eleştiriye kapalı insanlardır.

4.)YDH liderleri, depresif hastalıklara ve şizofrenik belirtileri görülen psikolojik rahatsızlıklara sahiptir.[71]

5.)YDH liderlerinde normalin ötesinde bir seks ve otorite arzusu mevcuttur.

6.)YDH liderleri kendilerini kutsal baba rolünde sunarlar ve hakimiyeti altında olan kadın ve çocukları istismar ederler. Çünkü üyelerinin bir kısmı ailesel olarak kimliklerini onarmaya çalışan ve bu konudaki eksikliklerini baba figüründeki liderle gidermeye çalışan insanlardır.[72]

7.) Kendilerinin, mehdi ya da beklenen kurtarıcı olduğunu iddia ederler.[73]

8.)Görüşlerine, meşruiyet sağlamak ve bunlardan şüphe duyulmasını engellemek için kutsal kitaplardan ve temel dini kaynaklardan referans gösterirler.

---

[69] Turan, Sancar, a.g.e. s.153.

[70] Muhammed Kızılgeçit,"Yeni Dini Hareketlere Katılımının Psikolojik Nedenleri:Bireyin Arayışı Mı?Hareketin Başarısı mı?", *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, c.1, s.51,2019, s.450-453.

[71] Muhammed Kızılgeçit,"*Yeni Dini Hareketlerin Psikolojisi*",Marmara Yayınları, İstanbul 2018, s.110.

[72] Kirman, a.g.e., s.60-73.

[73] Battal, a.g.e., s.130-137.

9.)Üst düzey bürokratlarla ve stratejik noktada görev alan kişilerle ilişki içerisinde olurlar.

10.) Uluslararası kuruluşlarda ve faaliyetlerde aktif rol oynarlar.[74]

YDH liderlerinin birçoğunda görülen bu karakteristik özellikler çerçevesinde araştırma konusu olan Adnan Oktar Hareketi'nin karizmatik lideri Adnan Oktar'ın, söz konusu özelliklere sahip olup olmadığı ve dini bir hareket lideri olarak nasıl bir kişiliğe sahip olduğu Adnan Oktar'ın hayatı incelenerek gözlenmeye ve neticesinde anlaşılmaya çalışılacaktır.

C. KARİZMATİK BİR LİDER OLARAK ADNAN OKTAR

a. Adnan Oktar'ın Hayatı

Adnan Oktar, 2 Şubat 1956 tarihinde Ankara'da doğmuştur. Asıl adının, Adnan Arslanoğulları olduğu öne sürülmektedir. Annesinin adı Mediha, babasının adı Yusuf'tur. Kendisinin yaptığı açıklamalara göre küçük yaşta babasının şiddetine maruz kalmıştı. Annesi ev hanımı olan Oktar'ın kendisi dışında, Kenan Oktar isminde tıp doktoru olan bir abisi var.[75] Babasını küçük yaşta kaybeden Adnan Oktar, ortaokulu Ankara Cebeci'de, liseyi Kurtuluş'ta okudu. Üniversiteyi İstanbul'da kazanmasının ardından bir süre sonra ailesi ile birlikte İstanbul'da yaşamaya başlayan Oktar, burada 1979 yılında İstanbul'daki Devlet Güzel Sanatlar Akademisi İç Mimari Bölümü'nde eğitimine devam etti. Adnan Oktar ilk faaliyetlerine burada başladı.[76] Kendisinin BBC'ye verdiği bir röportajda üniversitedeki faaliyetlerini şöyle anlatıyordu:

"Güzel Sanatlar Akademisi, orayı gözüme kestirdim, çünkü orası hem Marksistlerin çok yoğun olduğu bir yer, yani tamamen onların hakimiyetindeydi hem de sanatın kalesi olması açısından çok iyiydi. Üstad Said-i Nursi Hazretleri de sanat, marifet ve ittifakla karşı mücadele vereceğiz diyor, ateizme karşı. Ben tam yerine gidiyorum o zaman dedim."Üçüncü olarak kazandım. Okul benim için çok uygundu. Atölye çalışması vardı, devam mecburiyeti yani o kadar kontrollü değildi. Sabahtan akşama kadardı okul. Açıktı atölye de, yani inanılmaz kolay faaliyet yaptım Allah'a

---

[74] Demirci, a.g.e., s.84.
[75] Fuad Kozluklu, "*Kod Adı Sapkın*", 2.Baskı, Kopernik Yayınevi, İstanbul 2019, s.35.
[76] http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/adnan-oktar-kimdir-biyografisi-40077523 (06.12.2019)

şükür. Darwinizm ile ilgili kitaplar dağıttım. Tebliğ yaptım, anlattım. Okul iyice doyduktan sonra, yani kanaatim geldikten sonra, ben dedim, şimdi Felsefe bölümüne geçeyim İstanbul Üniversitesi'nin ve üniversite imtihanlarına girdim. Orası da yine ilk tercihimdi, orayı da kazandım. Orada da faaliyetlerime başladım, devam ettim. Ama baktım ki, fert fert anlatmaktansa kitap olarak anlatmak daha etkili olacak, daha geniş kitlelere yönelecek. O zaman kitap yazmaya karar verdim."[77]

Adnan Oktar'ın, bu açıklamalarından anlaşılacağı üzere aslında onun fikir dünyasının henüz lise döneminde oluştuğunu görmekteyiz. Lise yıllarında hangi yazarları okuduğu, hangi eserleri okuduğu, herhangi bir cemaate tarikata üye miydi, onu etkileyen bir din adamı var mıydı tüm bunlar detaylı araştırılması ve cevaplandırılması gereken sorulardır. Adnan Oktar'ın din anlayışını anlamak onun fikir dünyasını bilmek için lise ve üniversite yıllarının bilinmesi gerekir. Adnan Oktar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'nde; Kominizm, Marxsizim, Siyonizim ve Darwinizme karşı aktif faaliyetler yürüttü. Oktar bu ideolojilere karşı çoğu benzer içerikler taşımak üzere birçok kitap, makale yazdı ve demeçler verdi. Kendisine isnat edilen bu çalışmalar arasında; "Darwinizm", " Evrim Yanılgıları", "Siyonizm", "Darwinizmin Sonu" isimli kitaplarını ve kitaplarına temel olacak el ilanlarını ve broşürlerini yayımladı. [78]Bunun yanında yaptığı faaliyetler arasında, okul çıkışları etrafında topladığı kişilerle Ortaköy'deki evinde yaptığı sohbetler ve Kılıç Ali Paşa Camii'nde oluşturduğu sohbet halkaları ve üniversite platformlarında Darwinizm aleyhine düzenlediği organizasyonlarda gösterilebilir.

Adnan Oktar, Mimar Sinan Üniversitesi'nde yaptığı faaliyetlerin yeterli olduğuna karar verdikten sonra buradaki eğitimini yarıda bıraktı çünkü yeni bir faaliyet ortamına gitmesi gerektiğine inanıyordu. Yeniden üniversite sınavlarına girerek, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe ve Tarih Bölümü' ne yerleşti.[79] Adnan Oktar'ın, Darwinizme karşı yeni çalışma alanı artık burasıydı. İstanbul Üniversitesi'ne girdikten sonra burada da Darwinizme karşı çalışmalarına başladı ve yavaş yavaş etrafına insanları toplamayı başardı. Burada yaptığı çalışmalar arasında yine, Darwinizme karşı kitap yazmak ve dağıtmak, küçük

[77] https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (11.03.2020)
[78] www.harunyahya.org (21.07.2019)
[79] http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/adnan-oktar-kimdir-biyografisi-40077523 (06.12.2019)

konferanslar yapmak, el ilanları dağıtmak, konferanslar organize etmek, toplantılar yapmak oldu. Zamanla etrafına kalabalıkları toplamayı başaran Oktar sonunda hareketinin fiziksel temellerini kurmak için aradığı insan kitlesini ve ortamını oluşturmayı başarmıştı. Daha sonra buradaki eğitimini de yarım bırakarak her iki üniversitenin ilgili bölümlerinden lisan derecesini alamadan eğitim hayatını terk etti.[80] Zaman içerisinde hareketinin temellerin kuran Oktar tüm zamanını, sohbetler vererek gazetelerde gündem olup toplumsal alanda dikkat çekerek hareketini günden güne büyütmeye ayırıyordu.

Etrafında topladığı insanlarla kısa süre içersinde dini bir gruba dönüşen hareket, Adnan Oktar'ın sohbetleri ve basına verdiği demeçlerle kamusal alanda duyulmaya ve bilinmeye başlamıştı.[81] Adnan Oktar'ın açıklamaları basının ilgisini çekmiş ve hareket zaman içersinde medyatik bir malzemeye dönüşmüştü. Adnan Oktar'ın zaman içersinde çeşitli gazetelerde verdiği din, Atatürkçülük, Türk toplumu hakkındaki röportaj ve açıklamaları devletin yetkili mercilerince kamusal düzene ve toplumsal değerlere zarar verici nitelikte dikkate değer bulunmuş ve Oktar hakkında takibatların ve adli süreçlerin başlamasına sebep olmuştu. Bu cümleden olarak karizmatik bir lider olarak Adnan Oktar'ın, yeni dini hareket liderlerinin özellikleri bağlamında mahkeme süreçleri incelenecektir.

b. Adnan Oktar'ın Mahkeme ve Akıl Hastanesi Süreçleri

Adnan Oktar hakkındaki ilk gözaltı Mart 1986 yılında verdiği bir mülakatta sarf ettiği sözlerden dolayı oldu. Oktar'ın gözaltına alınma nedeni, "Atatürkçülüğe ve laikliğe aykırı beyanat vermek" suçlamasıydı. Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'nda verdiği ifadede çok okumaktan ruhsal dengesinin bozulduğunu ve tedavi gördüğünü söyledi. İfade çıkışı gazetecilere şeriatın gelmesini savunmadığını ve yanlış anlaşıldığını ifade etti. Bu soruşturma, takipsizlik kararıyla kapatılırken, Oktar da bir günlük gözaltının ardından serbest bırakıldı.

İkinci soruşturma 6 ay sonra açıldı. Sebebi o dönemde gazetelerde üst üste Adnan Oktar ve kendilerine mürit diyen grup üyeleriyle yapılmış mülakatlardaki beyanlarıydı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube'de sorgusu sürerken

[80] Poyraz, Ergün, " Adnan Oktar'ın Gerçek Yüzü", 2.Baskı, İleri Yayıncılık, İstanbul 2018, s.9.
[81] Kozluklu, a.g.e., s. 47-51.

Oktar'ın, yetkililerin yaptığı açıklamaya göre "Röportajlarında dini konularda dengesiz cevaplar verdiği için gözaltına alındığı, bir süre daha gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılması" ifade ediliyordu. Adnan Oktar bu soruşturmanın ardından "Şeriat Türkiye'ye gelsin demiyorum. Ben Kuran'ın bütünlüğüne inanırım. Ben her zaman Atatürkçü oldum ve gençlerle daha iyi diyaloğa girdim." ifadesini vererek yine yanlış anlaşıldığını dile getiriyordu.[82]

Adnan Oktar, 1986 yılında Yahudilik ve Masonluk adlı bir kitap yayımladı. Bu kitapta, "Ülkemiz sınırları dahilinde yaşayan Yahudilik dinine mensup kişilerin, dini kitapları Tevrat'ın çarpıtılmış öğelerine göre, Türk halkı üzerinde oynadığı oyunlar yazıyordu. Yahudilerin amaçlarının, Türklerin ruhani, dini ve ahlaki kodlarıyla oynamak olduğunu, hatta bizleri bu yolla birer hayvana dönüştürme niyetlerini dinsizlik, ahlaksızlık ve evrim teorisi üzerinden gerçekleştireceklerini ifade ediyordu". Bu kitap yayınlandıktan kısa bir süre sonra 1987 yılında Oktar tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Adnan Oktar'ın söylemleri ve mahkeme süreçleri kamuoyunda basının ilgisini çekmeye başladı. O dönemde gazetelerde Oktar'ın röportajlarına yer veriliyordu. Bu röportajların yer aldığı gazetelerden biri de Bulvar Gazetesiydi. Gazetede, 21 Haziran 1986 ile 3 Temmuz 1986 tarihleri arasında , "Adnan Hocaya Niçin İnandık" başlıklı bir yazı dizisi yayımlanmaya başladı. Bu dizinin 30 Haziran tarihli yayınında Oktar'ın, " Türk Milleti değil, İslam Milleti vardır." sözleri nedeniyle bir kez daha hakkında soruşturma başlatıldı. DGM Savcılığı Oktar'ın bu sözlerinin "Atatürk milliyetçiliğini zayıflatıcı nitelikte propaganda" olduğu gerekçesiyle soruşturma başlattı. Oktar hakkında 7,5 ile 15 yıl arası ağır hapis istemiyle dava açıldı. Adnan Oktar, ifadesi alınmak üzere gözaltına alındı ve daha sonra tutuklanarak cezaevine konuldu.[83]

Adnan Oktar'a aynı dönemde, laikliğe aykırı faaliyetlerde bulunmaktan ikinci bir dava daha açıldı ve daha sonra iki dava birleştirildi. Oktar gözaltındayken mahkeme, Adli Tıp Kurumu' ndan tutuklu hakkında rapor hazırlamasını istedi. Adnan Oktar'ın akıl ve ruh sağlığına dair yapılan araştırma neticesinde Prof. Dr.

[82] Kozluklu, a.g.e., s.71.
[83] Poyraz, a.g.e., s.33-41.

Adnan Ziyalar tarafından hazırlanan raporda, kendisine "Paranoid Şizofreni" ve "İdealist Pasoniye (Liderlik Hezeyanına Sahip Kişilik Bozukluğu)" teşhisi kondu ve hastanede tedavi görmesi gerektiği belirtildi. Bunun üzerine Oktar, Şubat 1987 yılında tahliye edilerek Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine 14/A koğuşuna yatırıldı.[84]

Oktar burada 10 ay kaldıktan sonra taburcu edildi. Söz konusu davada karar Şubat 1988 yılında çıktı; Oktar, "şahsi nüfuz ve menfaat temin etmek maksadıyla dince mukaddes sayılan şeyleri alet ederek propaganda yaptığı" gerekçesiyle 2 yıl daha ağır hapis cezasına çarptırıldı. Daha sonra akli dengesi yerinde olmadığı için cezası 1 yıla indirildi.[85]

Adnan Oktar yaklaşık iki yıl sonra Ocak 1990 yılında bir kez daha gözaltına alındı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü gelen bir ihbar üzerine Oktar'ın kaldığı eve baskın yaparak onu ve beraberindekileri gözaltına aldı. Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada; " Oktar'ın mut'a nikahı ile çok sayıda genci evlendirerek cinsel ilişkiye teşvik ettiği ve gözaltına alınanlar arasında 11'i erkek olmak üzere toplam 127 öğrenci vardı ve bunların 3'ünün hamile olduğu belirtildi".

Adnan Oktar DGM sorgusunun ardından beraberindekilerle birlikte serbest bırakıldı. Adnan Oktar Temmuz 1991 yılında bu kez Çeşme'de Ahlak Masası Ekipleri tarafından gözaltına alındı. Gözaltının sebebi, " Bir babanın kızının Oktar yapılanmasında zorla alıkonularak müritlerinden biriyle evlenmeye zorlandığı gerekçesiyle yaptığı şikayet üzerine başlatılan soruşturmaydı. Soruşturmanın konusu olan çift kendi rızası ile evlendiklerini açıklamaları üzerine soruşturma takipsizlikle sonuçlandı.

Ancak Oktar gözaltı sırasındayken İstanbul'daki evinde yapılan aramada birkaç gram uyuşturucu madde ele geçirildi ve dava açıldı. Adnan Oktar hakkında 5 yıl hapis cezası istendi. Mahkemenin bu davada rapor hazırlaması istenen Cerrahpaşa Psikiyatri Bölümü öğretim üyesi ve Adli Tıp Kurumu eski başkanı Prof. Dr. Adnan Ziyalar , " Oktar'ın kokain kullandığını tespit eden bir rapor hazırladı. Bu raporun ardından Oktar'ın müritleri Adnan Ziyalar hakkında, "kendilerinden rüşvet istediği"

[84] https://www.dhaber.com.tr/adnan-oktardan-sok-eden-itiraflar/ (24.02.2021)
[85] Kozluklu, a.g.e., s. 91.

gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. Adnan Ziyalar gözaltına alındı ve yargılanarak beraat etti. Kendisi Adnan Oktar Hareketi tarafından komplo kurulduğunu öne sürdü.

Kamusal alanda ortaya çıkan her karizmatik hareket, geleneksel sistemin yerini alarak ona alternatif olan belirli inanç öğretileriyle yeni yükümlülükler ve toplumsal ilişkiler oluşturmayı hedefleyen reflekslerle ortaya çıkar. Bununla söz konusu hareket mevcut otorite şekillerini yıkıp, yerine yenilerini koyarak geleneğe ve mevcut düzene muhalif olduğunu açıkça beyan eder.[86]

YDH'ler de liderin kişiliğiyle bütünleşen gruplar bulunmaktadır ve bu bütünleşme neticesinde gruptaki üyelerin yakınlarına ve çevresine zarar verecek hatta canlarından vazgeçecek eylemlere başvurdukları bilinmektedir. Adanmışlık durumu bizzat liderin kişiliğine olduğu zaman üye asla yapılan yanlışlıkları fark edemez. Bu adanmışlık liderin kişiliğiyle özdeşleştirildiğinde hareket üyeleri şiddet eylemlerine başvurmaktan çekinmeyecek duruma gelebilirler.[87]

Adnan Oktar Hareketi'ne yapılan operasyon sırasında Oktar'ın bir müridinin polisle çatışmaya girerek bir polis memurunu yaralaması ve onları polis kılığına giren, mehdinin şeytanlaşmış düşmanı olarak görmesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Zira lidere gelebilecek zararları kendine yapılmış gibi algılayabilir, grup ve lider aleyhinde konuşan ve faaliyetlerde bulunan kişiler bu özdeşleştirme neticesinde şeytanlaştırılabilmekte ve mesih olarak gördükleri liderlerinin düşmanı olarak görmeye kadar varabilmektedir. Tıpkı Adnan Oktar'ın kendi hareketi dışındaki insanlara "münafık, mehdinin düşmanları, şeytanlar" demesi ve bunu hareket içerisinde müntesiplerine de kabul ettirmesi gibi.

YDH liderleri Adnan Oktar Hareketi'nde olduğu gibi üyelerinde söz konusu algıyı oluşturmak ve onları bu doğrultuda yönlendirmek için yapılan toplantılarda, taraftarlarının arzusunu artırmak ve onlara eylem için gereken ekstaziyi sağlamak için uyuşturucu, müzik, dans, alkol, eğlence partileri, seksüellik veya bunlardan birkaçını birlikte kullanarak hareketin üyelerini inanç öğretisi doğrultusunda

---

[86]Emine Battal, "İnanç Uğruna Ölme / Öldürme: Yeni Dinî Hareketler ve Şiddet", *İnsan ve Toplum Dergisi*, c.6, s.1, 2016, s.12.
[87]Battal, a.g.e., s. 137.

yönlendirebilmektedir. Bu tür uygulamalar yeni üyeler kazanmaya yardımcı olduğu gibi mevcut üyelerinde motivasyonunu artırarak, bireyler üzerinde liderin otorite kurmasına ve onları yönlendirmesine imkan sağlamaktadır. Bunun yanı sıra bu tür dini oluşumların artması geleneksel dinin parçalanmasına sebep olacağından, dinin toplumsal bütünleşmeyi sağlayıcı etkisinin zayıflamasına ve dolayısıyla da dinin çevrede kalarak merkezi rol üstlenmesine engel olacaktır.[88]

Adnan Oktar Hareketi'nin karizmatik lideri Adnan Oktar hakkında açılan davalara ve soruşturmalara bakıldığında söz konusu durumların oluşmasına sebep olan unsurların, yukarıda zikredilen YDH liderlerinin karakteristik özellikleriyle bire bir örtüştüğü görülecektir:

-Toplumun genel değerlerine aykırı beyanlarda bulunmak,

-Toplumda saygın kabul edilmiş şahıslara karşı hakaret ve karalama kampanyalarında bulunmak,

-Kişiyi hürriyetinden yoksun bırakarak zorla alı koymak,

-Uyuşturucu madde kullanımına teşvik etmek,

-Silah depolama ve kullanma eğitimleri almak ,[89]

-Kadınlara toplu tecavüz bulunma ve cinsel istismara maruz bırakmak,

-Dini kullanarak insanlardan maddi açıdan parasal gelir temin etmek,[90]

Söz konusu mahkeme süreçlerinde Oktar'ın birçok açıdan psikolojik tedavi gördüğü ve bunun doktorlar tarafından da raporlarla onaylanarak kişilik bozukluğu olduğu görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen türden davranışlar sergilemeleri YDH liderinin kişiliklerinin en tipik özelliklerini göstermektedir. Sahanın uzmanlarında biri olan Anthony Storr ;"YDH liderlerinin sahip olduğu özellikler arasında şiddete meyilli olma, narsist kişilik bozukluğu, aşırı cinsel isteğe sahip olma, genel cinsellik anlayışından uzak sapkın bir cinsel anlayışa sahip olma, maddi açıdan kişileri

[88] Hüsnü Ezber Bodur, " Dini Organizasyon Tipleri ve Yeni Dini Hareketler", *Toplum Bilim Dergisi, Cilt:* 1-3., 2009, s. 69-78.
[89] Poyraz, a.g.e., s.76.
[90] Kozluklu, a.g.e., s.59-71.

çıkarları için kullanma, liderlik takıntısı bulunma gibi olumsuz nitelikte karakter özellikleri bulunmaktadır."[91] tesbiti Adnan Oktar'ın mahkeme süreçlerine bakıldığında ve akabinde geçirdiği akıl hastanesi süreçlerine ve raporlarına bakıldığında Oktar'ın da söz konusu karakteristik özeliklere sahip olduğu görülmektedir. Zira Adnan Oktar hakkında açılan davaların ve soruşturma sebeplerinin neredeyse tamamı, YDH'ler konusunda sahanın otoritelerinden biri olarak kabul edilen Amerikalı Sosyolog Anthony Storr'un bu doğrultuda yapmış olduğu tespitleri destekler niteliktedir.[92] Ünlü sosyoloğun açıklamaları çerçevesinde, dini bir hareketin lideri olan Adnan Oktar'ın hayatındaki mahkeme ve beraberinde gelen akıl hastanesi süreçlerine bakıldığında onun diğer birçok mevcut YDH liderleriyle benzer olan, akıl hastası ve liderlik takıntısı, narsist kişilik bozukluğu, aşırı cinsellik düşkünlüğü, psikopatlık, liderlik hezeyanına sahip olma, paranoit şizofreni, takıntı, güç düşkünlüğü ve cinsel zaaf gibi patolojik nitelikte karakteristik özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Öyleki Adnan Oktar'ın buna dair adli tıp raporu dahi bulunmaktadır.

YDH liderlerinin bu türden davranışlar sergilemeleri onların kişilikleri ile ilgili genel kanaatin olumsuz yönde şekillenmesine sebep olmaktadır. Bu doğrultuda söz konusu liderler zaman zaman sahtekar, psikopat, şarlatan, sapkın, paranoyak ve narsist gibi sıfatlarla anılmıştır. Yine ünlü sosyolog Anthony Storr bu konuda daha ileri giderek söz konusu kişileri "sahte peygamberler, deliler, güven sahtekarları ve saygı duyulmaya layık olmayan, müritlerini maddi ve manevi yönden istismar eden vicdansız narsist psikopotlar" şeklinde tarif etmiştir.[93] Aynı şeklide John A. Saliba, YDH liderlerini eleştiriye tahammülü olmayan, paranoyak rüşvetçi, istismarcı, çıkarcı ve aşırı narsist kişiler olarak nitelemektedir. YDH'lerin zaman zaman şiddetle anılmalarının en temel sebeplerinden biri de YDH liderlerinin nitelendikleri bu kişilik özellikleridir.

---

[91]Battal, a.g.d., a.g.m., cilt:6, 2016,s.7-16.
[92] Kızılgeçit, a.g.d., a.g.m., s.447-456.
[93] Muhammed Kızılgeçit,"Yeni Dini Hareketlerin Lider ve Üyelerinin Psikopatolojisi" *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergis*i, Cilt: 11, 2017, s.193-214.

c. Adnan Oktar'ın Kitapları

Adnan Oktar Hareketi, temelinde mesiyanizmin ve apokaliptik inanç öğretilerinin olduğu mehdici söylem ve faaliyetlere dayalı bir harekettir. Hareketin böyle bir inanç öğretisine sahip olmasının elbetteki en önemli nedeni hareketin kurucu lideri Adnan Oktar'ın söylemlerine dayanmaktadır. Adnan Oktar'ın, hareketinin ilk yıllarından beri sık sık üzerinde durduğu belirli konular vardır. Bunlar arasında; evrim, darwinizm, kominizm, mehdilik, dinlerin kardeşliği ve beklenen kurtarıcı ve dünyayı bekleyen büyük bir şiddet iklimi gibi meseleler yer almaktadır. Adnan Oktar'ın özellikle bu konulara değinmesinin temelinde yine mehdilik inancı yatmaktadır. Bu cümleden olarak Adnan Oktar'a atfedilen ve hareketin kaynakları arasında gösterilen kitapların neredeyse tamamı özellikle dünyayı saracak şiddet ikliminin hakim olacağı ahir zamanda ortaya çıkacak bir kurtarcı yani mehdi inancı konularını işlemektedir.

Adnan Oktar Hareketi'nin yayın çalışmaları Bilim Araştırma Vakfı, Güneş Yayıncılık, Global Yayıncılık, A9TV ve www.harunyahya.org sitesi aracılığıyla yürütülmektedir. Adnan Oktar, kitaplarının neredeyse tamamını müstar bir isim kullanarak Harun Yahya ismiyle yayınlatmıştır.[94] Adnan Oktar bu isimle yukarıda değinilen konulara yönelik 300 civarında kitap yazdırmış ve bu kitapları 70'ten fazla dile tercüme ettirerek hareketin öğretilerini uluslararası alanda yaymayı hedeflemiştir. Öyleki ABD'nin ünlü Times Meydanı'nda Oktar'ın resmi ve kitaplarının reklamları dahi yapılmıştır.[95] Adnan Oktar'ın müstear ismiyle hazırlattığı bu kitapların büyük çoğunluğu bir ekip tarafından hazırlanmış olup kitapların büyük bir kısmı özgün bir muhteva olmaktan ziyade derleme bir muhtevaya sahip ve birbirinin özeti niteliğini taşımaktadır. Ayrıca kitaplar incelendiğinde bir çok kitapta hareketin farklı kitaplarındaki bölümler verilerek tekrara düşüldüğü görülecektir. Harun Yahya ismiyle hazırlatılan bu kitaplar bir ekip ya da komisyon tarafından hazırlanmaktadır. Adnan Oktar Hareketi'ne ait kitaplar, işlenen başlıklar altında kategorik olarak verilecek ve içeriğine de kısaca değinilerek aşağıda sıralanacaktır.

---

[94] Poyraz, a.g.e., s.145.
[95] Kozluklu, a.g.e., s.219.

c. a. Ahir Zaman Mehdisi

Bu başlık altında yazılan kitaplar incelendiğinde dünyanın sonuna doğru ortaya çıkacak kaos ve şiddet ortamını sonlandıracak ve insanlığa altınçağı yani huzur dönemini yaşatacak olan bir kurtarıcının kesinlikle geleceğinden bahsedilir. Kitaplarda hadisler, Kuran ayetleri, Şii kaynaklı hadis kaynakları, Risalei Nur Külliyatı ve daha bir çok kaynak hareketin kendi inanç öğretisi perspektifinde yorumlanarak ve toplumda saygın olarak kabul görmüş İslam alimlerinin de görüşleriyle pekiştirilerek mehdinin kesinlikle ortaya çıkacağı, mehdinin nasıl bir fiziksel özelliğe sahip olduğu, mehdinin ortaya çıkacağı tarih aralığı, mehdinin ortaya çıkış şartları, mehdinin hakikatliği gibi meseleler işlenmektedir. Nitekim bu durumu eserlerin isimlerinden de görmek mümkündür. Bu anlamda bu başlık altında yazılan kitaplar şunlardır:

- “Hz. Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri”

-“Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler”

-“Peygamberimizin Dilinden Hz. Mehdi”

-“Mesih Müjdesi”

-“Hz. Mehdi Hz. İbrahim Neslindendir”

-“Ahir Zaman Sorularına Bediüzzaman Cevap Veriyor”

-“Ahir Zamanı Bediüzzaman İle Anlamak”

-“Altınçağ”

-“Hz. İsa Gelecek”

-“Kuranı Kerim- Tevrat ve İncil’de Hz. Mehdi”

-“Beklenen Bahar”

Söz konusu kitaplara bakıldığında, öne çıkan belirli hususiyetlerin olduğu göze çarpmaktadır. Kitaplarda, mehdinin kesinlikle ortaya çıkacağına ve mehdinin ortaya çıkış taraihine dair açıklamalara genişçe yer verilir. Bunu desteklemek adına özellikle referans alınan eser Bediuzzaman’ın Risalei Nur isimli eseridir. Kitaplarda öncelikle mehdinin çıkış ortamı ve şartları işlenir. Kitaplarda bu bölümle alakalı

olarak yazılan bölümlere bakıldığında, mehdinin çıkış ortamının daha çok toplumsal kaos ve doğal afetlere dayalı olarak gelişen kitlesel hadiselerin gösterilmesi şeklindedir.[96] Mehdilik inancına göre, mehdi toplumsal sıkıntıların olduğu bir zaman diliminde ortaya çıkacaktır. Bunu desteklemek için yazar, o an ülkede ve dünyada var olan toplumsal olayları ve doğal afetleri referans göstererek mehdinin ortaya çıkması için şartların oluşmaya başladığını ve yakın bir zamanda ortaya çıkacağını iddia eder. Daha sonra hadisleri ve özellikle Risalei Nur isimli eserde geçen mehdiliğe dair ve mehdinin ortaya çıkacağına dair açıklamları referans alarak alenen mehdinin ortaya çıkacağı spesifik bir tarihin olduğunu iddia eder.[97] Öyleki Adnan Oktar bununla ilgili gerek kitaplarında gerekse yayın programlarında sık sık tarih tahmininde bulunarak iddialı açıklamalarda bulunmuştur.

Adnan Oktar'ın sohbetlerinde verdiği tarihlere ve kitaplarında verdiği mehdinin çıkış tarihlerine bakıldığında hareketin kuruluş yıllarına ve Oktar'ın İstanbul'a gelişine denk geldiği gözlenmiştir. Nitekim bunu Adnan Oktar'ın kendisi de beyan etmektedir. Amacı, burada hareketine ilahi bir yön yani kutsallık atfetmek ve mehdilik meşruiyetine zemin hazırlamak olabilir. Bununla beraber, mehdinin dış profiline, soyuna, ailesel durumuna, yaptığı faaliyetlere yönelik yazılan kitapalarda vardır. Burada ortaya çıkacak olan mehdinin nasıl bir görünüme sahip olduğu, İslam adına ne gibi hizmetler içinde olduğu ve nerede yaşadığı gibi hususiyet arzeden konular işlenmektedir.[98] Kitaplar incelendiğinde ve bununla ilgili Oktar'ın beyanlarına bakıldığında sanki Adnan Oktar'ın, dolaylı yollardan hareket içerisindeki insanlarda ve onu takip edenlerde kendisinin beklenen mehdi beklenen kurtarıcı olduğu izlenimini oluşturmaya çalıştığı gözlenmektedir. Bunula ilgili detaylar ve bu açıklamalar mehdilik başlığı altında detaylıca işlenecektir. Söz konusu eserler incelendiğinde genel olarak göze çarpan husus, bu kitaplarda kaynak olarak kullanılan eserler genellikle hareketin lideri Adnan Oktar'ın mehdi olduğu yakın bir zamanda mehdi olarak ortaya çıkacağı ve kendisinin ahir zamanda beklenen kurtarıcı olduğu iması okuyucuda oluşacak şekilde hareketin mehdilik öğretisine dayalı olarak

---

[96] https://m.harunyahya.web.tr/ (13.11.2020)

[97] Adnan Oktar, *" Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler",* 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 137.

[98] Adnan Oktar,"*Hz. Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri",* 1.Baskı, Güneş Yayıncılık, İstanbul, 2005, s.97-157.

yorumlanmasıdır. Nitekim bu durum Adnan Oktar'ın A9TV'de vermiş olduğu sohbetlerin içeriğinde de görülmektedir.[99] Son olarak Adnan Oktar'ın mehdiliğe dair yazmış olduğu kitaplara ve yukarıda ismi geçen kitapların içeriğine yönelik bilgilere mehdilik başlığı altında genişçe yer verilecektir. Burada harekete ait kitapların kısa bir tanıtımının yapılması hedeflenmiştir.[100]

c. b. Türk İslam Birliği

Adnan Oktar'ın bu başlık altında işlediği konular genel olarak milli birlik ve beraberlik, dünya kardeşliği meselesi, Atatürk'e saygı, Atatürk'ün islama ve ülkemize yapmış olduğu katkıların bilinmesi, Atatürk'ün dindar bir insan olduğu, kominizmin ülkemize ve dinimize vermiş olduğu zararlar, PKK terör örgütünün zararları, İslam birliğine çağrı gibi toplumsal barış ve huzurun sağlanmasına yönelik konuların işlendiği kitaplar yazılmıştır. Burada tarihimizin, kültürümüzün ve dinimizin kıymetinin bilinmesi ve birlikteliğimize zarar verilmemesi için dikkatli olmamız gerektiği konularına dikkat çekilmiştir.[101] Bu anlamda yazılan kitaplar arasında şunlar gösterilebilir;

-"İslam Birliğine Çağrı"

-"Gelin Birlik Olalım"

-"Dünyadan Yankılar"

-"Türkiye'nin Geleceğinde Osmanlı"

-"Atatürk'ü İyi Anlamak"

-"Samimi Dindar Atatürk"

-"Milli Birlik"

-"Atatürk'ün Vatan ve Millet Sevgisi"

-"Kominizim Pusuda"

-"Terör Sevgiyle Yok Edilir"

---

[99] http://www.ahirzaman.net./, http://www.islambirliği.org./ (17.11.2019)
[100] Adnan Oktar, "*Bediüzaman Said Nursi Ahirzaman Mehdisi Olmadığını Nasıl Açıklamıştır*?", 1.Baskı, Güneş Yayıncılık, İstanbul, 2005, s.23-65.
[101]Adnan Oktar, "*Milli Birliğin Önemi",* 1.Baskı, Vural Yayıncılık, İstanbul, 2000, s.28-36.

Bu kitaplara bakıldığında Adnan Oktar Hareketi'nin, toplumun genel sağlığını, huzurunu, birlikteliğini istediğini hedeflediği görülmektedir.[102] Ancak hareketin faaliyetlerine bakıldığında tutarsız davranışlar sergilediği ve kitaplarındaki açıklamaların aksi yönde faaliyetlerde bulunduğu görülmektedir. Nitekim bunun en açık göstergesi hareketin lideri Adnan Oktar'ın ve hareket üyelerinin geçirmiş olduğu mahkeme süreçleri ve haklarında açılan gayri ahlaki suç duyurularının içeriğidir. Hareket, Türk Toplum'unda illegal yapılanmalar içerisinde olan, insanlara zarar veren, İslam dini ile uyuşmayan ve zararlı, şiddet içeren bir hareket olarak telakki edilmektedir. Dolayısıyla hareketin bu kitaplarda yazılan ve sıklıkla ifade edilen toplumsal birliktelik ve huzurun sağlanmasının aksi faaliyetleri içerisinde olduğu bilinmektedir.[103] Aslında Adnan Oktar Hareketi'nin bu gibi konuları içeren kitaplar yazarak insanların dikkatlerini çekmesindeki amaç yine hareketin karizmatik lideri Adnan Oktar'ın mehdiliğine meşruiyet zemini hazırlamak olduğu söylenebilir. Nitekim harekete ait kitaplarda sıklıkla mehdinin görevleri ve hangi işlerle meşgul olduğu konuları sıklıkla işlenmketedir. Bu konuların işlendiği ilgili kitaplarda geçen mehdinin görevlerine dair açıklamalara bakıldığında aslında birçoğunun Adnan Oktar'ın kitaplarının ismi olduğu görülecektir. Adnan Oktar'ın birçok kitabına, mehdinin görevlerinin ve şuan meşgul olduğu işlerin ya da faaliyetlerin isimlerini verdiği tespit edilmiştir. Bununla amaç daha öncede ifade edildiği gibi yine kendisinin mehdi olduğu izlenimini oluşturmak ve bunun meşruiyetinin altyapısını sağlamaktır.[104]

c. c. Diğer İnanç ve Felsefelere Bakış

Adnan Oktar ve hareketi bu başlık altında farklı inanç ve öğretilere karşı şeffaf ve anlayışla yaklaşılması gerektiğini ifade eden kitaplar yazmıştır. Burada özellikle Hristiyanlığa, Yahudiliğe ve Uzakdoğu dinlerine ve felsefi anlayışlarına karşı saldırgan bir tutum içerisine girilmemesi gerektiği ve onların dinlerinde de doğru yanların olduğu anlatılmaktadır.[105] Özellikle diğer dinlerin kutsal kitaplarında belirli bölümlere yer verilerek bunlar Kuranı Kerim'le karşılaştırılarak işlenmektedir.

[102] https://m.harunyahya.web.tr/ (13.11.2020)
[103] Adnan Oktar, *" Gelin Birlik Olalım*", 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2011, s.42-67.
[104] https://m.harunyahya.web.tr/ (17.11.2020)
[105] Adnan Oktar, "*Tevratta Kurana Uygun Sevgi Sözleri*", 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul 2017,s.26-58.

Bu işlenen bölümler arasında özellikle ön plana çıkan iki mesele mehdilik ve mesihlikdir. Burada diğer dinlerde beklenen bir kurtarıcının geleceği, bu kurtarıcnın ifade edildiği dini kavram, yaşanacak huzur ve barış iklimi ve gelecek mehdinin tüm insanları birlik içinde altınçağı yaşatacağı anlatılmaktadır.[106] Söz konusu dinlerde kabul edilen peygamberler ve bu peyamberlerin özellikleri, hristiyanlıkta İsa peygamberin mesih olarak geri geleceği gibi diğer dinlerle ilişkili olan önemli konulara yer verilmektedir. Bu konuların işlendiği kitaplar;

-"Tevratta Kurana Uygun Sevgi Sözleri"

-"Tevrattan Hikmetler"

-"İslam ve Budizim"

-"İslam ve Karma"

-"Hz. İsa'nın Geliş Alametleri"

-"Hz. İsa Ölmedi"

-"Hz. Süleyman"

-"Hristiyanlar Hz. İsa'yı Dinlesinler"

-"Hz. İsa Allah'ın Peygamberidir"

-"Mesih Müjdesi" Adnan Oktar bu kitapları hazırlatmakla elbette diğer dinlerin sempatisini kazanmayı ve hareketini uluslararası alana taşımayı hedeflemiştir.[107] Bununla beraber önceki başlıklarda işlendiği gibi dikkat çeken husus bu bölümünde mehdinin göreviyle ilişkili olmasıdır. Diğer dinlere karşı anlayışlı olma, onlardaki güzellikleri ön plana çıkarma ve onların sevgisini kazanma ahir zaman mehdisini görevleri arasındadır. Tıpkı Adnan Oktar'ın kitap çalışmalarında olduğu gibi.[108]

Yukarıda sıralanan başlıklara ek olarak; Evrim Teorisi, Peygamberler, Tarih Politika ve Strateji, Altınçağ, Çocuklar İçin Din Eğitimi, Çocuklar İçin Dini İçerikli Boyama Kitabı gibi başlıklarda gösterilebilir. Adnan Oktar Hareketi bu sıralanan

---

[106] Adnan Oktar,"*Tevrattan Hikmetler ve Güzel Öğütler",* Araştırma Yayıncılık, İstanbul,2009,s.12-34.
[107] https://m.harunyahya.web.tr/ (17.11.2020)
[108] Adnan Oktar, " *Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler",* 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 35-87.

başlıklara yönelik birçok kitap hazırlamıştır. Harekete ait kitaplar daha öncede söylendiği gibi 300 civarında olup, Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça gibi dünya dillerinin yanında Afrika'nın yerel kabile dillerine çevirelek o bölgelerdeki insanlara kadar ulaştıran yoğun bir misyonerlik faaliyeti içerisine de girmiştir. Üstelik harekete ait tüm bu kitaplar ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Kitapların tanıtımı ve ücretsiz temini yine harekete ait dijital platformlardan sağlanmaktadır.[109] Burada Adnan Oktar'ın tüm kitaplarını vermek, çalışmanın hacmini büyüteceğinden belirli konularda ön plana çıkan kitapların isimleri verilmekle yetinildi. Adnan Oktar Hareketi'ne ait kitaplara ve diğer yayınlara istenildiği taktirde hareketin resmi sitelerinden biri olan, www.harunyahya.org internet sitesinden ulaşılabilmektedir. Ancak harekete yönelik adli sürecin devam etmesi zaman zaman siteye erişimi kısıtlayabilmektedir.

Adnan Oktar Hareketi'ne ait yayınevlerinin isimlerine bakıldığında yayınevleri aldığı isimlerle hareketin misyonunu tanıtmakta, izleyeceği usül hakkında bilgi vermektedir. Hareketin, yayınevlerinde Güneş, Global ve Araştırma isimlerini kullanması hareketin temel refleksini ve izleyeceği yol ve usül hakkında bilgiler vermektedir. Global ve Güneş sözcüklerinin birbiriyle ilişkili olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Global sözcüğü Türkçede toplam, toptan ve bütünsel manaya gelir, mecazi anlamda güneş ise kuşatmak kavramak ve aydınlatmak anlamlarına gelir. Adnan Oktar Hareketi'nin temel refleksinin apokaliptizim (altınçağ) ve mehdilik inancının olması söz konusu kavramların manasına karşılık geldiğini göstermektedir. Zira hareketin bu manalara gelen başlıklardan oluşan birçok kitabı dahi mevcuttur.

Adnan Oktar Hareketi'nin yayınları slogan olarak "*Kitaplardan Kitaba Ulaşsın Yolunuz"* cümlesini kullanmakla maksatlarının insanlarda mehdilik inancı bakış açısını oluşturmaya ve dolaylı yollardan liderlerinin mehdi olduğu düşüncesini oluşturmak olduğunu gösterirken, yayınlarının da belrili bir kısmının bu yönde olacağını ifade etmektedir. Ahir zaman ve toplumsal huzursuzluğa, beklenen kurtarıcı tasavvuruna, sapkın ideolojilere yapılan vurgu, hareketin kurtarıcı tasavvuru ve mehdilik merkezli bir din anlayışını benimsediğine işaret etmektedir. Ancak burada ahir zaman kurtarıcısı tasavvurunun merkeze alınmasından kastedilen

---

[109]Poyraz, a.g.e., s.122

herhangi biri değil Adnan Oktar'dır. Hareketin yayın faaliyetlerinin bütününe bakıldığında, İslam'ın temel kaynakları olan Kur'an-ı Kerim ve Sünnet'in merkezi konumda olduğu bir din anlayışına sahip olduklarına ve geleneğe olan bağlılıklarına işaret ettiği anlaşılmaktadır. Zira bu durum da hareketin özellikle mehdilik ve diğer konulara yönelik yazdığı kitaplarda sık sık iki temel kaynaktan alıntılar yaparak fikirlerinin teolojik arka planını oluşturmayı hedeflediğini göstermektedir. Bununla amaç dini meşruiyeti sağlayarak potansiyel üyelerin güvenin kazanmak ve onları bünyelerine dahil etmeye çalışmaktır.

Yayınevlerinin sitelerine bakıldığında, kitapların birden çok konu başlıklarından oluştuğu görülmektedir. Özellikle mehdilik, mesihlik, politka, toplumsal huzursuzluklar, doğal afetler, milli birlik ve beraberlik ve Türk İslam Birliği gibi farklı kimlikleri birarada bulundurabilmeyi hedefleyen karizmatik bir liderin yapabileceği işlere yönelik konuların seçildiği görülmektedir. Hareketin, kitaplarını bu konu başlıklarından seçerek oluşturmasının sembolik bir anlamı vardır. Burada potansiyel üyelerde bir kurtarıcı tasavvurunu oluşturmak hedeflenir. Kişi harekete ait kitapları okudukça konu başlıklarıyla da ilişkili olarak daha önce kafasında oluşturulan bu kurtarıcının Adnan Okar olmasıyla ilişkisinin dolaylı sembolik bir anlatımıdır. Yani konu başlıkları beklenen mehdi olarak Adnan Oktar Hareketi'nin liderini sembolize etmektedir.

D. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NİN TARAFTAR TOPLAMA FAALİYETLERİ

Sosyologların yeni dini hareketlerin varlığı konusunda üzerinde durdukları önemli bir nokta onların başarı ve başarısızlıklarını etkileyen faktörlerdir. Kanter başarıyı hayatta kalma ifadeleriyle tanımlar. Eğer bir topluluk bir nesil boyunca veya yirmi beş yıl boyunca var olabiliyorsa bu topluluk başarılı olarak değerlendirilir. Rodny Stark ise başarı kavramını güç ve nüfuz ifadeleriyle tarif eder. Rodney Stark ve Reid L. Neilson'a göre diğer her şey eşit olsa bile iki hareketin başarısını birbirinden ayıran en temel faktör insan kaynaklarıdır.[110] Adnan Oktar Hareketi Türk toplumu içerisinde uzun yıllardır faaliyet gösteren dini bir harekettir. Yukarıda

[110] Uzun, Turan, a.g.d., a.g.m., Cilt:18, Sayı:3, 2018, s.136-153.

verilen sosyologların açıklamalarına bakıldığında Adnan Oktar Hareketi'nin söz konusu tespitlerin tümünü taşıdığı söylenebilir. Hareket kırk yılı aşkın bir geçmişe sahiptir ve belirli nitelikte insan gücüne ve nüfuz alanına sahiptir. Bu cümleden olarak hareketin uzun yıllar hayatta kalmasını sağlayan parametrelerden biri profillerine uyan kişileri tespit ederek ne pahasına olursa olsun onları hareketlerine katmaya çalışmalarıdır. Bu anlamda hareket, taraftar kazanma noktasında yeterli doğurganlığı sağlayabilmek için çeşitli taraftar kazanma yöntemlerine başvurmaktadır. Bunlar;

-Sosyal ilişki ağları yöntemi,

-Basım ve yayın faaliyetleri,

-Tv kanalı ve programları,

-İnternet ve sosyal medya platformlarında yürütülen propagandalar,

-Karizmatik liderlik,

-Turnike Sistemi,

a. Sosyal İlişki Ağları Kurma Yöntemi

YDH'lerin ortaya çıktıkları toplumlarda varlıklarını idame ettirebilmelerinin temel parametrelerinden biri de bünyelerine kattıkları taraftar sayısıdır. Öyle ki bu durum taraftar bulma noktasında yeterli doğurganlığı sağlayamamış hareketlerin toplumdan soyutlanmasına sebep olmaktadır. Türkiye'de uzun süredir aktif faaliyetlerde bulunan Adnan Oktar Hareketi dünyadaki diğer birçok YDH örneklerinde görüldüğü gibi misyonerlik faaliyetleri yürüten bir politika benimsemiştir. Adnan Oktar Hareketi'nin bu anlamda uyguladığı stratejilerden biri potansiyel üyelerle sosyal ilişki ağları kurma yöntemidir. Öncelikle hareketin belirlediği üye profiline sahip kişilerde üç nitelik aranırdı. Bunlar; *mali emval-ilmi kemal-hüsnü cemaldir*. Hareketin jargonuna ait olan bu kavramlar, aradıkları kişilerin fiziksel olarak çekici, maddi yönden zengin ve eğitim seviyelerinin de yüksek olması manasına gelmektedir.[111] Adnan Oktar Hareketi bu üç nitelikten bir ya da bir kaçına sahip olan kişilerle çeşitli sosyal ilişki yöntemlerini kullanarak iletişim kurmaya

[111] Kozluklu, a.g.e., s.51.

çalışırdı. Hareketin mürit toplama avcıları, gece kulüplerini, lüks kafeteryaları, nüfuzlu ailelerin ikamet ettiği semt çevrelerini, ünlü lise ve üniversitelerin çevrelerini kendilerine mekan olarak seçmekteydi. Adnan Oktar Hareketi'nin mürit toplama avcıları bu mekanlarda bulunmak ve belirlediği kişilerin dikkatini çekmek için bir takım yöntemlere başvururdu. Hareketin mürit bulmak için belirlediği mekanlar lüks ve popüler yerler olduğu için bu anlamda söz konusu kişiler de dışarıdan ilk bakıldığında zengin görünümlü ve eğitimli kişiler oldukları izlenimini vermeyi hedeflemekteydi. Bunu sağlamak için hareketin mürit avcıları lüks araçlar kullanır, şık giyinir ve dünyaca ünlü markaların saat ve aksesuarlarını takarlardı.[112] Bununla amaç hedeflenen kişilerle ilişki kurmak için onların güvenini kazanmaktı. Hareketin mürit topluma avcıları, belirlediği insanlarla arkadaşlık, sevgi paylaşımı, sevgili olma, evlilik, cinsel ilişki yaşama, flört, okul arkadaşlığı gibi ilişki ağları kullanarak iletişim kurarlardı. Bu ikili ilişkilerle kurulan ve zamanla hareketin müritleriyle yakınlaşan kişiler bir süre sonra harekete ait evlere götürülerek orada Adnan Oktar'la tanıştırılır ve onunla yakınlık kurması sağlanırdı.[113] Zaman içerisinde üye adayları harekete ait mekanlara daha sık gider ve orada daha çok vakit geçirerek hareketin ideolojisini benimsemeye başlardı. Ancak durum her zaman böyle olmazdı. Bazen harekete ait evlere götürülen potansiyel üyeler burada cinsel ilişki yaşar ve bu anlar da önceden yerleştirilen kameralarla kayıt altına alınarak söz konusu kişilere şantaj uygulanırdı. Bunun yapılmasındaki amaç ise ya bu kişilerden maddi gelir elde etmek ya onların nüfuzlarından faydalanmak ya da onları harekete kalıcı olarak bağlamaktı.[114]

Adnan Oktar Hareketi potansiyel üyelerdeki aradığı üç kritere uyan kişilerin peşlerini kolay kolay bırakmazdı. Bu ister kadın ister erkek olsun söz konusu üye adaylarından her hangi bir fayda elde edilmeden peşleri bırakılmazdı. Bu takip ve istek bazen günlerce hatta aylarca sürebilmekteydi. Öyle ki hareketin mürit avcıları belirlediği kişilerin çevrelerini onlar farkına varmadan kademeli bir şekilde sarar ve onları tuzaklarına çekmeye çalışırdı. Hareketin eski bir üyesi olan C.Ö.'nün konuyla ilgili açıklamaları şu şekildedir: **"**Adnan Oktar Hareketi küçük, manevra kabiliyeti ve

---

[112] Kozluklu, a.g.e., s.51.
[113] https://www.youtube.com/watch?v=v1X07Z0UAo0 (23.05.2020)
[114] Poyraz, a.g.e., s.94.

operasyonel kabiliyeti çok yüksek bir harekettir. Aynı zamanda da hücresel yapıya sahip bir harekettir. Hareket, mürit olarak belirlediği kişileri hedef alıyor ve o kıza ya da erkeğe karşı çeşitli hilelerle ve dini de kullanarak onlarla ilişki kurma yolları buluyor. Adnan Oktar Hareketi 1999-2005 yılları arasında kişi kazanma bazında öyle ileri gitti ki kendi profillerine uyan tek bir insan için üç dört yıl uğraşıyordu. Hareket içinde hedef alma stratejisi geliştirilirdi. Üniversite okumuş belli bir olgunluğa ermiş 20-25 kişilik bir ekip profillerine uyan bir kadını,19-20-21 yaşında ya da 16-17 yaşında bir kızı hedef aldığını görüyorsunuz. Bu şöyle olmuyor: Kız yolda yakışıklı zengin görünümlü bir erkekle karşılaşıyor, hadi gidelim tamam gidelim olmuyor tabi ki, öyle bir durum yok. Harekete katmak için günlerce uğraşılır ve onu kazanmak için stratejiler geliştirilirdi. Örnek olarak çok iyi bir ailenin kızı, erkek müritle tanışıyor görüşüyor daha sonra hareket içerisine çekilmeye çalışıldığını anladığında o müritle bağlantısını koparıyor. Biz zaman içerisinde o kızla tanışıyoruz, bana başından geçen bu anıyı anlatıyor. Ben ona şimdi bazı resimler göstermeye başlıyorum. Diyorum ki sen profil olarak onların asla peşini bırakmayacağı bir insansın. Bir fotoğraf gösteriyorum ve ona şu kişi ile karşılaştın mı diye soruyorum; O kız bana: İnanamıyorum üç ay önce karşı komşum olarak taşındılar diyor. Daha sonra bir fotoğraf daha gösteriyorum: İnanamıyorum bu kişi de apartmanımızın karşısına yeni ofis açıldı, orada çalışıyor diyor. Bir fotoğraf daha gösteriyorum: İnanamıyorum: Ben ailemle Fransa'daydım, karşımıza çıktılar ve orada yaşayan bir Türk olarak tanıştık diyor. Bir fotoğraf daha gösteriyorum: İnanamıyorum: Bu annemle tanışmış arkadaş olmuştu ve annem beni fotoğraftaki müritlerle tanıştırmıştı diyor. Tek bir kızın örgüte çekilmesi için sosyal medyadan yaklaşıyorlar, çevresine sokuluyorlar, artık hangi yöntemle o kişiyi kazanırlarsa. Birden yirmiye kadar herkes için ayrı ayrı geliştirilen stratejileri oluyor ve o kişiyi örgüte katmak için o stratejilerden herhangi bir tanesi tutuncaya kadar, üç yıl belki dört yıl uğraşıyorlardı.[115]"

Profillerine uyan kişilerin bir kere iki kere yanlarına gidip anlatmakla vazgeçmiyor, peşini bırakmıyordu. Şayet hareket o kişiyi kazanmak için ona saplanıp kaldıysa, ona yönelik tüm stratejileri uygulayıp tüm zamanını ve finansal

[115] https://www.youtube.com/watch?v=Rh9t40HVfWE (08.04.2020)

kaynaklarını kullanıyorlardı. Çünkü bu hareketin hedef aldığı çok büyük bir kitle yok artık. Hareketin çok fazla vakti ve çok fazla finansal kaynağı var dolayısıyla profillerine uyan tek bir kişi dahi olsa onu harekete katana kadar peşini bırakmıyorlardı. Zaten Adnan Oktar, hareketi zaman içerisinde küçük ve manevra kabiliyeti yükse bir yapı haline getirdiği için, hareketin tamamı tek bir kişi üzerinde yoğunlaşabiliyordu. Mesela kız erkek müride seni annemle tanıştırmak istiyorum diyor. Mürit hareket içerisinde anne yaşında olan ve harekete anne hizmeti eden bir insanı getiriyor ve onu annesi olarak kızla tanıştırıyordu. Harekette bu ve bunun gibi çok fazla strateji var dolayısıyla insanları harekete katma yolları oldukça fazla."[116]

Kapalı ve sık dokulu yapılar belirli bir hücresel sisteme ve küçük bir beyin takımına sahiptirler. Bu tarz yapılara girmek kolay ancak çıkmak neredeyse imkansızdır. Rodney Stark YDH'lerin büyüyebilmek için aktif misyonerlik faaliyetlerine ihtiyaçları olduğunu söyler. Ona göre her şey eşit olsa bile iki hareketi birbirinden ayıran en önemli unsur insan kaynaklarıdır. Bir hareketin misyonerleri yeni üye elde etmek için ne kadar çok çabalarsa hareket o kadar gelişir ve büyür. Dolayısıyla YDH'lere katılım sağlamada en yaygın yöntemlerden biri de sosyal ilişki ağlarıdır. Rodney Stark, YDH'lere üye olanların hareket mensuplarıyla olan yakın ilişkileri sonunda bu hareketlere yöneldikleri ve inançlarını değiştirdiklerini söyler.[117] Çünkü Rodney Stark'a göre insanlar YDH'lere, onların din anlayışlarından bir anda etkilendikleri için katılmazlar. YDH'lere sempati duyan kişilerin, grubun üyeleriyle olan ilişkileri grubun dışındakilerle olan ilişkilerine ağır bastığında dönüşüm gerçekleşir. Dolayısıyla yeni dini hareketin misyonerleri ile potansiyel üyeler arasında yeterli sosyal ilişki kurulamadığında gruba üye yapma işlemi başarısız olacaktır. Bu noktada herhangi bir yeni dini hareketi sempatik kılan şeyin onun öğretisi değil de üyelerinin kurduğu sosyal ilişki ağları olduğu sonucu ortaya çıkarmaktadır.[118]

Yukarıdaki açıklamalara bakıldığında, Adnan Oktar Hareketi'nin taraftar kazanmak için sosyal ilişki ağlarını neden etkili bir şeklide kullandığı anlaşılmaktadır. Adnan Oktar Hareket'i profillerine uyan tek bir kişiyi kazanmak

---

[116] https://www.youtube.com/watch?v=Rh9t40HVfWE (08.04.2020)
[117] Turan, Sancar, a.g.e., ss.214-236.
[118] Uzun, a.g.e., ss.51-56.

için o kişinin çevresini sarmış ve söz konusu kişinin hayatına çoktan sızmışlardır. Şartlarına uyan bir kişi dahi olsa o bir kişinin peşinden üç dört yıl gitmişlerdir.[119] Adnan Oktar Hareket'i tarihsel süreç içerisinde kurulduğu ilk yıllara nazaran devamlı rakamsal olarak küçülmüştür. Fikirsel sapmalar ve illegal yöntemler neticesinde toplumda tutunamamış ve hücresel bir sistematiğe evrilerek kapalı bir hareket haline gelmiştir. Dolayısıyla yukarıda ki açıklamalar Adnan Oktar Hareketi'nin toplumda tutunmak ve varlığını korumak için her türlü sosyal ilişki faaliyetleri politikasını benimsediğini göstermektedir.

b. İnternet Aracılığıyla Yürütülen Propagandalar

Yeni dini hareketler iletişim teknolojilerini takip etme ve kullanmada büyük maharet göstermektedirler. Çünkü geniş kitlelere ulaşmanın en pratik yolu bu teknolojilerden geçmektedir. Adnan Oktar Hareketi, teknolojinin ve internetin sunmuş olduğu imkanları aktif bir şekilde kullanarak farklı içeriklere sahip bir çok internet sitesi ve sosyal medya hesabına sahiptir. Ayrıca harekete sadakatle bağlı olan müritlerin de şahsi olarak kurdukları ve hareketin inanç öğretisinin tanıtımını yaptıkları çok sayıda siteler de vardır. Burada Adnan Oktar Hareketi'nin inanç öğretilerinin anlatıldığı ve hareketin ideolojik tanıtımının yapıldığı yayınlar mevcuttur. Aşağıdaki tabloda Adnan Oktar Hareketi'ne ait internet sitelerinin bilgilerine yer verilecektir.

[119] https://tv.haberturk.com/tv/gundem/video/son-dakika-adnan-oktarin-grubunda-yer-alan-eski-kedicik-ceylan-ozgul-cinsel-hayati/514231 (18.11.2020)

Tablo 1.1. Adnan Oktar Hareketi'ne Ait İnternet Siteleri

SİTE İSMİ	İÇERİĞİ	ABONE SAYISI	URL
Harunyahya.org	Harekete ait kitapların, dergilerin, makalelerin ve AdnanOktar'ın sohbetlerinden oluşuyor.	421	https://www.youtube.com/channel/ UCS7-0x-ilMkrsyUNu9a046g/channels
A9TELEVİZYONU YOUTUBE KANALI	Darwinizim ve Evrimin yanlışlığınayönelik paylaşımlar mevcut	22800	https://www.youtube.com/channel/UCJzciFHIi6Hus-5fjafEaHA
Harun Yahya English Youtube Kanalı	Hareketin inançöğretisinin İngilizce açıklamalarla paylaşıldığı bir site.	64900	https://youtube.com/channel/UCuprALdmaNxArTXLYr4KvsA
Canlı Sohbetler TV	Bu sitede politik paylaşımlar, harekete yöneltilen suçlamalara reddiyeler ve yine Evrim ve Darwinizme yönelik paylaşımlar mevcuttur.	169000	https://www.youtube.com/c/ Canl%C4%B1SohbetlerTV/videos
Adnan Oktar Kurdi	Kürtçe yayınların yapıldığı ve hareketin ideolojisinin Kürtçe anlatıldığı	637	https://www.youtube.com/channel/ UChn47wY4u4e7v67SWbKXo8w
العلم والدين	Hareketin ve Oktar'ın sohbetlerininArapça anlatıldığı site.	34400	https://www.youtube.com/channel/UClSTuai9Z2z-25UJ-VHvxjQ
A9TELEVİZYONU ENGLİSH	Yayınların İngilizce yapılmaktadır.	27500	https://www.youtube.com/channel/UCrz-rgaTUrhgMlTSWzn4PRA
Sohbetler	Adnan Oktar'ın A9 TV'de yaptığısohbetler paylaşılıyor	90400	https://www.youtube.com /channel/UCJzciFHIi6Hus-5fjafEaHA

İrem (Altıncag61)	Adnan Oktar Hareketi'nin bir kadın müridine ait bir site. Tamamen harekete ait paylaşımlar mevcut.	23000	https://www.youtube.com/user/ ALTINCAG61
Yavuz Selim Harun	Hareketin erkek müridine ait bir site. Hareketin ideolojikpropaganlarına yönelikpaylaşımlar mevcut.	4084	https://www.youtube.com/user/ ALTINCAG61
Harun Yahya Türkçe	http://harunyahya.org/ https://www.a9hd.com/ http://harunyahya.org/list/type/5/	3052	https://www.youtube.com/channel/ UCS7-0x-ilMkrsyUNu9a046g/channels
ХАРУН ЯХЬЯ РУССКИЙ	Hareketinideolojisinin Rusça anlatıldığı site.	10600	https://www.youtube.com/channel/ UC1oGi-xXGVK6OI40x8ziSDQ
Adnan Oktar Show	Harekete ait kadın müritlerin yaptığı erotik dans içerikleri paylaşılıyor	15800	https://www.youtube.com/channel/ UCnpJaSWkAftt8WR27AudWZw

Yukarıda Adnan Oktar Hareketi'ne ait açıklamaları verilen sitelerin yanında hareketin, İspanyolca, Fransızca, Farsça ve Afrika'nın yerel dillerinin de olduğu birçok farklı dile tercüme edilen paylaşımların olduğu başka siteler de mevcuttur.[120] Ancak hepsini burada detaylıca vermek konunun hacmini büyütecektir. Bununla beraber hareketin geçirdiği adli sürecin devam etmesi harekete ait birçok sitenin de erişime kapanmasına sebep olmuştur. Bu anlamda kaynaklarda yer alan resmi bilgilere göre resmi makamlar harekete ait 122 internet sitesinin erişimini engellemiş ve içeriğine ulaşmayı kısıtlamıştır.[121]

[120] harunyahya.org (21.09.2020)
[121] www.birgün.com.tr (25.09.2020)

Öncelikle harekete ait sitelerin hemen hemen hepsinde hareketin kurucu karizmatik lideri olan Adnan Oktar'a ait özel bir köşe oluşturulması önemlidir. Bu hareketin, liderinin karizmasından beslenerek karizmatik lider eksenli var olma yolunu seçtiğini göstermektedir. Zira Adnan Oktar'ın hayatı, eserleri, makaleleri harekete ait internet siteleri üzerinden sunularak, liderin otoritesi hareketle birlikte sembolize edilmektedir. [122]

Harekete ait sitelerin içeriğinin Arapça, İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Kürtçe gibi dillere tercüme edilerek paylaşılması hareketin Türkiye ile sınırlı kalmak istemediğini göstermektedir. Yani eserlerin tercüme edildiği diller, Adnan Oktar Hareketi'nin hedef kitlesinin yayılım coğrafyası ile ilgili bilgi vermektedir. Yabancı dillerdeki eserlerin bağlantısına tıklandığında sayfa menüsü o dilde görüntülenmekte, sitenin birçok farklı dilde kullanımına imkân tanınmaktadır. Yabancı dillerdeki eserlerin internet ortamında PDF'leri ziyaretçilere sunulmaktadır.[123]

Bir diğer parametre ise söz konusu sitelere ait abone sayılarıdır. Adnan Oktar Hareketi'ne ait sitelere abone olanların sayısı beş hatta altı basamaklı rakamlarla ifade edilmektedir. Harekete ait sitelerin tamamına değil, bir kısmına tabloda yer verilmiştir. Tabloda yer alan sitelere abone olan kişilerin toplamı 300 bin kişinin üzerindedir. Toplam abone sayısı baz alındığında hareketin hitap ettiği kitlenin büyüklüğü tahmin edilebilir. Ayrıca harekete ait bunun gibi daha onlarca site vardır. Sitelerde paylaşılan içeriklerin tıklanması ise çoğu zaman birkaç milyonu geçmekte ve geniş bir kitle tarafından takip edilmektedir. Web siteleri, TV, Youtube, Facebook gibi farklı platformlarda görünürlük elde eden Adnan Oktar Hareketi, hedef kitlelerindeki bireylerin niteliklerine göre çeşitli paylaşımlarda bulunur. Çünkü sosyal medya geleneksel iletişimin aksine çift yönlü bir etkileşimi mümkün kılmaktadır. Böylelikle çevrimdışı olan ile çevrimiçi olan bir araya getirilmekte ve

[122] Vejdi Bilgin, Gizem Yakışır, "Dini Gruplar, Medya ve Propaganda: Türkiye'deki Dört Dini Grup Üzerine Göstergebilimsel Bir Çözümleme", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt:* 28, Sayı:2, 2019, s. 343-354.

[123] Bilgin, Yakışır, a.g.e., s. 348-362.

internet aracılığıyla mobilizasyon sağlanmaktadır. Çünkü sosyal medya diğer toplumsal gruplarda olduğu gibi dini grupların da aktivizmini güçlendirmektedir.[124]

Adnan Oktar Hareketi'ne ait sitelerin bu niteliklerine, özellikle de abone sayıları ve paylaşımların tıklanma sayılarına bakıldığında hareketin yeni üyelere hitap etmede internet ve sosyal medyayı etkili kullanmada başarılı olduğu söylenebilir. Çeşitli dillerde yapılan çalışmalar hareketin Türk toplumuyla sınırlı kalmayıp dünyanın farklı coğrafyalarındaki insanlara ideolojilerinin tanıtımını ve anlatımını yapmayı hedeflediğini göstermektedir. Öyle ki hareketin müritleri de bağımsız olarak kurdukları internet siteleri aracılığıyla binlerce insana hareketin din öğretisini tanıtmayı başarmıştır. Adnan Oktar Hareketi'ne ait sitelerin içeriğine bakıldığında dikkat çeken bir diğer unsur hareketin Türkiye'de ve dünyada popüler olan entelektüelleri, siyasetçileri, akademisyenleri ve ünlüleri davet ederek onlarla yapılan röportajlara yer vermesidir. Hareketin bununla söz konusu kişiler üzerinden meşruiyet sağlamayı ve popülarite elde etmeyi hedefleyerek potansiyel üyelerin dikkatlerini çekmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

Adnan Oktar Hareketi, internet ve sosyal medya platformlarını kullanarak edindiği destekçi abone üyelerden finansal gelir de elde etmektedir. Hareketin, sitelerinde paylaştığı eserlerde ziyaretçiler bir bağlantı ile Adnan Oktar Hareketi'ne ait yayınların abonmanlığına ve online satış sitesine yönlendirilmektedir. Harekete ait dergilere abone olunması hareketin finansal gelir elde etmede interneti bir araç olarak kullandığını göstermektedir. Ayrıca harekete ait internet sitelerinin alt bölümündeki bağlantılı siteler kısmında harekete ait olan diğer şirketler, dergiler, kanallar ve oluşumlar, bağlantı linkleriyle ziyaretçilere sunulmaktadır. Bu da hareketin, hedef kitlesine aktif bir şeklide kendisini pazarlamaya çalışarak yeni üyeler elde etmede kurumsal ve sanal iletişimi etkin kullandığını göstermektedir.[125]

Lorne Dawson ve Hennebry'ın araştırmalarına göre YDH'ler kendilerine ait web siteleri aracılığıyla insanlarla aktif bir şekilde iletişim kurabilmektedir.[126] Tabloda verilen bilgilere bakıldığında Adnan Oktar Hareketi'nin, sosyal medya ve

---

[124] Gizem Yakışır, "İletişim ve Propaganda Teknikleri Açısından Dini Gruplar", Yüksek Lisans Tezi, *Bursa ,Uludağ Üniversitesi*, 2019, s.79-85.
[125] Harunyahya.org
[126] Lorne Dawson, "*Religion Online: Finding Faith on the Internet*", Routkedge, 2013, s.289.

interneti aktif bir şekilde kullandığı anlaşılmaktadır. Bu anlamda hareketin, kurduğu site ve dijital platformlarda inanç öğretilerinin propagandasını yapan faaliyetlerde bulunması her iki sosyoloğun tespitlerini doğrular niteliktedir.[127] M. Macha Mare'ye göre YDH'ler interneti aktif kullanmakla oradaki insanları bir fiil harekete katmaya ve hareketin birer sadakatli müridi yapmaya çalışmıyorlar. Tabi ki böyle bir gayeleri de var. Ancak daha da önemli olan her YDH'nin, insanlara hareketlerinin inanç öğretisini duyurmak, tanıtmak, reklamını yaparak bilinen ve tanınan popüler bir hareket olmalarını sağlamaktır. Bu da pek tabi ki onların meşruiyet elde etmelerine ve zamanla toplumsal tabanlarının büyümesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca internet sayesinde bu hareketler abonelerinden bağış, aidat ya da abonelik ücreti adı altında finansal gelir elde etmekte ve bu kişileri de sempatizanlar ve destekçiler şeklinde kategorizeleştirmektedir.[128]

c. Basım ve Yayın Faaliyetlerinde Bulunması

Modern dünyanın reflekslerinden olan YDH'ler iletişim ve yayın teknolojisindeki gelişmelerden büyük ölçüde faydalanmaktadır.[129] Yeni taraftarlar kazanmak ve üyelerinin sayısını artırmak isteyen YDH'ler hazırladıkları görsel ve basılı materyaller aracılığıyla ideolojik propagandalarını hızlı ve etkili bir şekilde yaymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda radyo ve TV kanalları, kitaplar, gazeteler, dergiler ve broşürler YDH'lerin reklam alanlarını oluşturmaktadır.[130] Dolayısıyla dini hareketlerin kamusal alanda varlıklarını ortaya koydukları sahaların başında basım ve yayıncılık faaliyeti gelmektedir. Mevcut ve potansiyel üyelerle basılı yayın yoluyla iletişim sağlamada bu yöntemi aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Adnan Oktar Hareketi'de taraftar kazanmak için basım ve yayıncılık faaliyetlerinde bulunmuştur. Aşağıda, hareketin basım ve yayın faaliyetlerini ne kadar aktif ve etkili kullandığını anlatan bir tablo verilecektir.

---

[127] Mehmet Süheyl Ünal, "*Dinsel Bireycilik",* Açılımkitap Yayınları, İstanbul, 2011
[128] Uzun, a.g.e., ss.161-166.
[129] Bilgin, a.g.d., a.g.m., Cilt:28, Sayı:2, ss.344-356.
[130] Uzun, a.g.d., a.g.m., Cilt:18, Sayı:3, s.160.

Tablo 2. 2. Adnan Oktar Hareketi'ne Ait Kitaplar, Dergiler ve Yayın Evleri

YAYIN EVLERİ ve KİTAP SİTELERİ	KİTAP KONULARI	KİTAP İSİMLERİ VE TOPLAM SAYISI	DERGİ İSİMLERİ VE TOPLAM SAYISI
-Güneş Yayıncılık	-Sağlıklı beslenme, sağlıklı yaşam, herbalife	-Ahir Zaman Mehdisi	**-Düşünen Çocuk**\SAYI 10
-Araştırma Yayıncılık		-Mehdinin Özellikleri	
	-Ahir zaman Mehdisi ve Mesihlik		**-İlmi Mercek**\ SAYI:139
- Vural Yayıncılık		-Evrim Aldatmacası	
-Global Kitapçılık	-Evrim,Darwinizim teorilerine yaklaşım	-Darwinist Propagandalar	
			-İlmi Araştırma SAYI:139
-Global Yayınevi	-Tarih ve Politika kitapları	-Atatürk'ü iyi anlamak	
-Harunyahya.org	-Peygamberler	-Milli Birlik veBeraberlik	
			-Türk-İslam Birliği\Sayı:7
-Globalkitap.com	-Diğer inanç ve felsefelere bakış	-Tevrattan Hikmetler	
-Adnanoktarkitapları.com	-Çocuklar için dini hikaye ve boyama kitapları	-Altınçağ	
	-Türk İslam Birliği		**-Araştırma**\ SAYI:26
-Çocuk Kulübü.com	-Atatürk	-Global Masonluk	
	-Kuranı KerimAçıklamaları		
-Çocuk Sitesi.com		-Ahir zamanın 656 alameti	
		-Çocuklar Darwin Yalan Söyledi	**-Mercek**\ SAYI: 36
-Sağlık Köşesi		-Hayvanlar Alemi	
		-Dinimizi Öğrenelim	
-Harun Yahya Kitapları Mobile Uygulaması		-Müminin 24 saati	
-Mehdi.com **-Hz. İsa gelecek.com** **-Kitap Ehli.com**	-Kitapların konu başlıklarına bakıldığında bunların toplumun geneline hitap eden konular oldukları görülecektir. Burada amaç insanların sempatisini ve güvenini kazanmaktır.	-AdnanOktar Hareketi'nin resmi sitesi olan harunyahya.org'ta yer alan bilgilere göre harekete ait toplam 289 adet kitap mevcuttur. Ayrıca bu kitaplar 63 farklı dile tercüme edilmiştir.	-Adnan Oktar Hareketi'ne ait bu dergilerin birçoğu 2004-20018 yılları arasında yayınlanmıştır. Birçoğu yaklaşık 15 yılı aşkındır yayın hayatına devam etmektedir.

Adnan Oktar Hareketi, din anlayışlarını ve bu doğrultudaki dünya görüşlerini tanıtmak ve taraftar sayısını çoğaltmak için basım ve yayın faaliyetleri yöntemini profesyonel bir şekilde kullanmıştır. Hareketin temel kaynak niteliğinde olan kitapların basılması, çoğaltılması ve ücretsiz dağıtımı hareketin ehemmiyetle üzerinde durduğu bir konudur. Öyle ki hareketin bununla ilgili oluşturduğu profesyonel bir basım ve yayın ekibi dahi mevcuttur. Adnan Oktar Hareketi, basım ve yayın faaliyetlerini hem dijital platformda hem de harekete ait olan çeşitli yayın evlerinin aracılığıyla yürütmektedir.[131]

Hareketin en önemli internet sitesi olan '*harunyahya.org'* isimli sitede harekete ait olan (Global Yayıncılık, Güneş Yayınevi ve Vural Yayınevi) yayınevlerinin çıkarttığı yüzlerce kitap, makale, röportaj, dergi, sağlık kitapları ve çocuk kitapları olmak üzere çeşitli konulardan oluşan kitap ve makale çalışmaları mevcuttur. Söz konusu sitede harekete ait olan kaynaklara erişim kolay ve ücretsiz bir şekilde sağlanmaktadır. Bununla beraber göze çarpan bir diğer unsur ise söz konusu site dünyanın farklı coğrafyalarında olan insanlar için de kullanıma açıktır. Çünkü bu sitede bulunan kaynaklar tek bir tuşla istenildiği taktir de 62 dile çevrilme imkanı sağlamaktadır. Bu diller arasında, İngilizce, Arapça, Kürtçe, Urduca, Kazakça, Rusça, Thaice, Tatarca, Malayca, Japonca, İtalyanca, Hinduca, Almanca, Danish, Burmese, Bulgarca, Albanian, Bengalce ve diğer dünya dilleri olmak üzere toplamda altmış iki dil yer almaktadır. Söz konusu sitede yer alan kitapların konu başlıkları ise oldukça çeşitlilik arz etmektedir.[132] Aşağıda Adnan Oktar Hareketi'ne ait basım yılları farklı olan kitapların tanıtım kısmında yer alan bilgiler hareketin basım ve yayın faaliyetlerini yıldan yıla arttırarak devam ettiğini ve bu konuda ne kadar aktif olduğunu göstermektedir.

-*"Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 41 farklı dile çevrilmiştir."*[133]

-*"Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir."*[134]

---

[131] Harunyahya.org, yenidendiriliş.com, adnanoktar.com (15.12.2020)
[132] https://m.harunyahya.web.tr/ (26.02.2021)
[133] Harun Yahya, *Hz. İsa Ölmedi,* 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2006, s.8.

-*"Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 40.000 resmin yer aldığı toplam 55.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 63 farklı dile çevrilmiştir."*[135]

-*"Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 45.000 resmin yer aldığı toplam 65.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 73 farklı dile çevrilmiştir."*[136]

Yukarıdaki rakamsal bilgilere bakıldığında hareketin her yıl kitapların sayfa sayısını, kitapların içeriğini ve tercüme edildikleri dillerin sayısını arttırdığı görülmektedir. Basım yılları farklı olan Adnan Oktar Hareketi'ne ait kitaplardaki bu bilgiler hareketin, basım ve yayın faaliyetlerine önem verdiğini ve taraftar kazanmak için etkili bir yöntem olarak kullanarak ideolojik propagandasını yıldan yıla artırarak devam ettirdiğini göstermektedir.[137] Bu yönüyle Adnan Oktar Hareketi Hare Krishna, Yehova Şahitleri, Transandantal Meditasyon gibi temel kaynaklarını dünyanın farklı dillerine çevirerek aktif bir basım ve yayın faaliyetlerinde bulunan YDH'ler ile benzer nitelik taşımaktadır. Son olarak çağımızda dini gruplara duyulan merak ve arzunun temelinde, dini hareketin basım ve yayın faaliyetlerinde modern çağda yaşayan insanda oluşan manevi boşluk, güvensizlik, içsel huzuru elde etme ve kariyer imkanlarına yönelik parametrelere değinmesi hareketin toplumun içinde bulunduğu sosyal değişimin farkında olduğunu yansıtmaktadır. Zira potansiyel üyelere sundukları bu vaatler, bu yönden zaafları olan kişileri bünyelerine dahil etmekte kolaylık sağlamaktadır.[138]

---

[134] Harun Yahya, *Deccalin Ayin Terörü*, 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2006, s.6.
[135] Adnan Oktar, *Altınçağ*, Vural Yayıncılık, İstanbul, 2009, s.6.
[136] Adnan Oktar, *Beklenen Bahar,* 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2011, s.7.
[137] AdnanOktarkitapları.com (13.06.2020)
[138] M.Ali Kirman, "Küresel Bir Olgu Olarak Din Değiştirme ve Aile Kurumuna Etkisi", *Dini Araştırmalar Dergisi,* Cilt:6, Sayı:17, ss.269-280.

d. Karizmatik Liderlik

YDH'ler hakkındaki araştırmalar, YDH'lere üyelik sürecinde içinde bulunulan sıkıntılardan kurtulma arzusunun yanı sıra yeni katılacakları topluluğun kendilerine sunacakları fırsatların da bireyler üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Üyelerine bu fırsatları sunan ya da değerlendiren kişiler de elbette ki hareketlerin karizmatik liderleridir.[139] Adnan Oktar, müritlerine harekete yeni üyeler bulmaları noktasında sürekli yönlendirmelerde bulunmuştur. Hareket içerisinde mehdi olarak telakki edilen Oktar, her ne derse sorgusuz kabul ediliyor ve ona itaat ediliyordu. Adnan Oktar'ın taraftar kazanmada müritlerine telkin ettiği yöntem ve uygulamaların bir kısmı her ne kadar İslam dininin özüne aykırı olsa da Adnan Oktar Kuran ve Sünnet'e dayanarak bunların teolojik arka planını oluşturmaktaydı.[140]

Bu duruma örnek olarak Adnan Oktar'ın turnike sisteminin uygulanmasına yönelik yaptığı açıklamalar, resmi nikah yönteminin uygulanması, tersten ilişkiye girmeye yönelik verdiği fetvalar gösterilebilir. Dolayısıyla bu durum hareketi yönlendirmede ve onları meşru ya da gayri meşru yola sevk etmede liderin konumunun ve söylemlerinin ne kadar etkili bir parametre olduğu göstermektedir. Zira lider, kurduğu organizasyonla ve verdiği direktiflerle üyelerinin ve yeni katılımcıların yeni bir kimlik kazanmalarını ve toplu bir şekilde hareket etmelerini sağlamaktadır.

e. Vakıf ve Dernek Faaliyetleri Yürütmesi

Adnan Oktar Hareketi yukarıda açıklamaları yapılan taraftar kazanma stratejilerinin yanında vakıf ve dernek kurma yöntemini de kullanmaktadır. Hareket kurduğu vakıf ve derneklerle çeşitli faaliyetlerine meşruiyet sağlamayı ve popüleritesini arttırmayı hedeflemekteydi. Hareket kurduğu dernek ve vakıflar üzerinden çeşitli alanlarda uzman akademisyenlerin ve siyasetçilerin davet edildiği konferanslar ve seminerler düzenleyerek fikirlerini toplumun çeşitli kesimlerine tanıtmayı amaçlamaktaydı. Özellikle kurduğu derneklerin uluslararası alanda

---

[139] Cengiz Kanık, " Batıda Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlere Genel Bir Bakış", *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cİilt: 8 2017, ss.181-183.
[140] Ergün Poyraz, "Adnan Oktar'ın Gerçek Yüzü", İleri Yayınları, 2018, İstanbul, s.90.

faaliyetlerde de bulunması hareketin inanç felsefesini ulusal sınırların dışına taşımayı hedeflediğini göstermektedir.

Adnan Oktar Hareketi'ne ait iki vakıf ve bir dernek bulunmaktadır. '*Teknik ve Bilim Araştırma Vakfı - 'Milli Değerleri Koruma Vakfı' - 'İstanbul Genç Girişimciler Derneği'* harekete ait kurumlar arasındadır. Hareket bu kurumlar aracılığıyla birçok üniversitede Evrim ve Darwinizim karşıtı seminer ve konferans faaliyetlerinde bulunmuştur.[141] Bununla beraber Atatürk'ü Anma Programı, Türk-İslam Birliği, Geleneksel İftar Davetleri, uluslararası siyasetçilerin katıldığı politik konferanslar gibi konularda davet ve programlar düzenleyerek toplumun çeşitli kesimlerine mensup insanların ilgisini çekmeyi ve onları bünyelerine katmayı hedeflemişlerdir.[142] YDH'lerin vakıf ya da dernek gibi kurumlar kurmaya yönelmelerinin sebebi içinde bulundukları toplumda meşruiyet kazanmaya çalışmak, yürütecekleri faaliyetlere hukuki zemin hazırlamak, toplumda popülarite elde ederek yeni üyeler kazanmak, uluslararası alana açılarak din öğretilerinin farklı coğrafyalardan taban bulmasını sağlamak ve seküler bir görünüm kazanarak insanların tepkisinden sıyrılmaktır.

Adnan Oktar Hareketi'nin kurduğu dernekler üzerinden yürüttüğü faaliyetlere bakıldığında hareketin yukarıda sayılan tespitleri hedeflediği anlaşılmaktadır. Özellikle hareketin toplumun farklı din anlayışına sahip insanları kapsayacak şekildeki konulara yönelik çalışmalar yürütmesi bu durumu açık bir şeklide göstermektedir. Adnan Oktar Hareketi'de bu reflekslerle vakıf ve dernek kurup toplumun farklı kesiminden insanlar kazanmaya çalışarak toplumsal alanda varlığını ve din anlayışını sürdürmeye çalışmıştır. Son olarak hareketin Türk toplumunda lüks içerisinde yaşamasıyla bilinmesi insanların maddi kar elde etme noktasında Adnan Oktar Hareketi'ne katılmasına yönelik bir diğer etkendir. Bu cümleden olarak hareketin bu yönde kurduğu dernek ve şirketler üzerinden insanlara iş ve kariyer fırsatları sunması yeni üyelerin oluşmasına zemin hazırladığı söylenebilir.

---

[141] Poyraz, a.g.e., ss.145-149.
[142] https://m.harunyahya.web.tr/ (11.01.2021)

f. A9 TV

Adnan Oktar Hareketi televizyon dünyasında aktif faaliyetler yürüten bir harekettir. Hareke ait A9TV isimli bir kanal bulunmaktadır. Harekete ait olan A9TV'de Adnan Oktar'ın sohbetlerine, Darwinizm ve Evrim teorilerinin yanlışlığına yönelik belgesellere, beklenen kurtarıcı olan mehdi inancına, mehdinin özelliklerine, İslam'da kadın ve tesettüre yönelik konuların anlatıldığı programlara yer verilirdi. Hareketin tv kanalında yapılan bu sohbetler, fiziksel özellikleriyle dikkat çeken ve insanların karşı cinse olan arzularını tetikleyen kadın ve erkek müritler eşliğinde yapılırdı. Adnan Oktar Hareketi'ne ait kanalda ilk zamanlar daha geleneksel ve muhafazakar bir ortamda dini sohbetler yapılırken hareket süreç içerisinde çalgılı ve eğlenceli bir show programına dönüşmüştür. Özellikle kadın müritlerin gayrı islami bir görünüme bürünerek müzik eşliğinde dans etmeleri dini programdan ziyade cinselliği ve nefsi arzuları akıllara getiren show programını andırmaktaydı. Bununla beraber hareket, bu programlara yurtdışından farklı dinlere mensup din adamlarını, politikacıları, aktivistleri davet ederek onlar üzerinden kendi öğretilerini tanıtmaya çalışmaktaydı. Yapılan yayınlarda çeşitli müzikler kullanılarak kadınların dans ederek izleyenlerin dikkatlerini çekmeye çalışması hareketin, insanların cinselliğe olan zaaflarından faydalanmaya çalıştığını göstermektedir. A9TV, 21 Mart 2011 tarihinde yayın hayatına başlamış ve 11 Temmuz 2018 tarihinde harekete karşı düzenlenen operasyon sonucu TMSF tarafından el konularak yayın hayatına son verilmiştir.[143]

E. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NİN ÜYE PROFİLİ

Yeni dini hareketlere mensup olan kişilerin psiko-sosyal tahlili yapıldığında, birçoğunun çeşitli yönlerden ortak nitelikler taşıdığı söylenebilir. Bu nitelikler arasında bireylerin manevi arayış içerisinde olmaları, aile içi sosyalleştirilmeleri yetersiz olmaları, iyi eğitim almış olmaları, boşanmış anne baba çocukları olmaları, görece yoksunluk içerisinde olmaları ve YDH mensuplarıyla aktif ilişki içinde

[143] https://tr.wikipedia.org/wiki/A9_TV (25.09.2020)

olmaları gibi özelliklerin olduğu söylenebilir.[144] Adnan Oktar Hareketi'ne mensup olan kişilerin özellikleri aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

-Toplumun genel seviyesinden daha iyi eğitim almışlardır.

-Çoğu lisans ve master seviyesinden mezun olan kişilerdir.

-Çoğunluğu genç ve orta yaş aralığındadır.

-Üyelerin belirli bir kısmı nüfuzlu ailelere mensuptur.

-Aile içi sosyalleştirilmeleri ve din eğitimleri eksik ve yetersiz olan kişilerdir.

-Harekete daha çok sosyal ilişki ağları yöntemleri ile dahil olmuşlardır.

-Birçoğu harekete farkında olmadan dahil olmuştur.

-Görece yoksunluk çeken kişilerdir.

-Manevi boşluklarını giderme arayışında olan insanlardır.

-Aileleriyle ve yakın çevreleriyle uzun yıllar görüşmemektedirler.

-Harekete ait komünyal bölgelerde yaşamaktadırlar.

-Birçoğu hareketin çeşitli şiddet uygulama yöntemlerine maruz kalmıştır.

-Bazıları Adnan Oktar'ı mehdi olarak kabul etmektedir.

Adnan Oktar Hareketi'ne mensup kişilerin özelliklerine bakıldığında aslında pekte şaşırtıcı olmayan bir sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Çünkü hareketin genel üye profili dünyanın farklı toplumlarında ortaya çıkan YDH'lere üye olanlarla benzer nitelik taşımaktadır. [145]

Adnan Oktar Hareketi çeşitli taraftar kazanma yöntemlerini kullanarak bünyesine dahil ettiği kişilerin hareketten ayrılmalarına izin vermemektedir. Kazandıkları kişileri harekette kalıcı olarak tutmak için onlara yönelikte taraftarları kalıcı tutma yöntemler uygulamaktaydı. Bunun için müritlerin aileleriyle, akraba ve arkadaşlarıyla görüşmeleri engellenirdi. Çünkü hareket onları savunmasız bırakarak dilediği gibi yönlendirmeyi hedeflemekteydi. Adnan Oktar Hareketi sosyal ilişki

---

[144] Mehmet Ali Kirman, " Batıda Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlerin Bazı Özellikleri ve Toplumsal Tabanı", *Dini Araştırmalar Dergisi,* 1999, Cilt:2, Sayı: 4, ss.223-235.
[145] Poyraz, a.g.e., 87-152.

ağları üzerinden iletişim kurduğu kişilere tehdit ve şantaj yöntemi uygulayarak onların hareketten ayrılmalarını engellerdi. Çünkü bu tuzağa düşmüş kişilerin cinsellik içeren görüntülerinin kasetleri mevcuttu. Adnan Oktar, hareketten ayrılmak isteyen kişilere, hareketten ayrıldıkları taktirde başlarına bir bela geleceği ya da şefkat tokadı görecekleri gibi manevi yönden onları korkutarak cesaret ve iradelerini devre dışı bırakırdı. Bu tarz dini kavramlar kullanılarak, kişileri ruhani yönden sömürerek baskı altında tutmaya çalışırdı. Böylece kişi hareketten ayrılamaz ve psikolojik yönden sindirilirdi.[146] Son olarak hareket içerisinde asi olan ya da hareketten kaçmaya çalışan kişiler de ölümle tehdit edilerek hareket içerisinde kalmaları sağlanırdı. Adnan Oktar Hareketi'nin, müritlerini kalıcı olarak tutmak için uyguladığı bu yöntemler aslında diğer birçok YDH'nin uyguladığı yöntemlerle benzer niteliktedir. Çünkü YDH'ler yeterli doğurganlığı sağlamak için müritlerini kalıcı olarak kendilerine bağlı tutmak isterler.

Adnan Oktar Hareketi de çeşitli taraftar kazanma yöntemleri kullanarak iletişim haline geçtiği insanları zamanla yeniden sosyalleştirerek bünyesine katmaya çalışmıştır. Kendi inanç öğretileri ekseninde yeniden sosyalleştirdikleri üyeler zamanla harekete bedeniyle, parasıyla ya da eğitimiyle hizmet etmeye çalışan birer sadık müritler haline gelmektedir. Yeniden sosyalleştirme süreçlerine tabi tutulan bireyler geçirdikleri fikri ve fiziki değişimlerle hareketin kimliğini temsil eden taraftarlara dönüşmektedir. Yeniden sosyalleştirilen birey, zamanla yakın çevresiyle ve ailesiyle ilişkilerini kopararak harekete ait komünyal bir bölgede diğer üyelerle birlikte yaşamaya başlardı. Çünkü Adnan Oktar müritlerine "ailelerini önemsemeyi Allah'a şirk koşmak olarak benimsetmiştir."[147] Adnan Oktar bu gibi fetva ve açıklamalarıyla hareketi içerisindeki tüm müritleri ailelerinden koparmayı ve onları tamamen denetimsiz ve korumasız bırakarak kendi din anlayışı doğrultusunda kullanmayı hedeflemiştir. Adnan Oktar Hareketi'ndeki bu durum YDH'ler hakkında yapılan şu tespitle uyuşmaktadır: YDH'ler üyelerinden tam bir bağlılık ve gruba adanmışlık, zamanlarını ve enerjilerini grup için sarfetmelerini emreder. YDH liderleri, üyelerinin kendisinin tüm görüşlerini kabul etmeleri ve ona tam bir bağlılık

---

[146] Kozluklu, a.g.e., s.201.
[147] https://www.haberler.com/adnan-oktar-in-annesi-orgut-içinde-mehdi-annesi-11060900-haberi/ (22.12.2020)

göstermeleri için aileyi bir engel olarak görürler. Lider ailesini görmek isteyen üyelere '*tutarsız psikolojik baskı'* yöntemini kullanarak onlara engel olur. Oktar Hareketi'nde ki bu duruma Babuna Ailesi, Ertüzün Ailesi ve daha birçok ailenin durumu örnek olarak gösterilebilir. Herhangi bir kimsenin denetiminin olmadığı harekete ait komünyal alanlarda bireyler çoğu kez çeşitli şiddet yöntemlerine maruz kalarak yeniden sosyalleştirilip maddi ve manevi olarak sömürülmekteydi. Ancak çoğu kez bu çarktan çıkmak pek mümkün olmamaktaydı ve bireyler hareketten ayrılmak için yeri geldiğinde intiharı dahi bir seçenek olarak düşünmekteydi.

F. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NİN HİYERARŞİK YAPILANMASINA YÖNELİK KAVRAMLAR

Her yeni dini hareketin kendine has bir jargonu vardır. Hemen hemen toplumda var olan ve içinde bulunduğu toplumda yer edinmeyi başarmış her dini grubun kendi içerisinde mahremiyetini ifade eden ve içeriğini yalnız gruba mensup olanların bildiği kavramlar vardır. Dini hareketlerin, hareketin sistematiğine yönelik gizlilik ifade eden kavramsallaşmaya gitmeleri tüm dini hareketlerin ortak özellikleri arasındadır. Bu durum Adnan Oktar Hareketi örneklemi üzerinden gösterilecektir. Her dini hareket kendi sistematiğini ifade eden hiyerarşik yapılanmaya ve bu yapılanmayı ifade eden kavramsallaşmaya gider. Söz konusu kavramlar grup üyelerinin hiyerarşik yapı içerisindeki konumlarını ifade etmekte ve bunlar sadece söz konusu gruba mensup olanlar tarafından bilinmektedir. Dini hareketlerin bu tür grup içi kavramsallaşmaya gitme sebebi liderin otoritesini korumak ve hareketi gerek devletin gerekse diğer kişi ve kurumların olası herhangi bir istismarına karşı korumak istenmesidir. Zira hukuken meşru olmayan her şey istismara gebedir.

YDH liderleri kurdukları hareket içerisinde kontrolün sağlanmasını ve bir lider olarak konumlarının korunmasını isterler. Bunun için hareket içerisindeki karizmatik lider konumunun kalıcı hale gelmesi ve beklenen kurtarıcı olduğu söylemlerinden herhangi bir şüphe ve tereddüt duyulmaması için hareketin yapılanmasını birtakım gruplara ayırma ve bu gruplara belli başlı görevler yükleyerek otoritesini pekiştirme yoluna başvururlar.[148] YDH liderlerinin böyle bir uygulayama başvurmasındaki en önemli sebeplerden birisi birçok yeni dini hareket

---

[148] Battal, a.g.e., ss.129-134.

liderinin karakterinde mevcut olan liderlik hezeyanına sahip olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bu cümleden olarak Adnan Oktar'ın da hareketi içerisinde otokontrolü sağlamak ve beklenen mehdi olduğu iddiasını sürdürmek için benzer yöntemlere başvurduğu görülmektedir.

Hareketin eski bir üyesi olan Özkan Mamati yaptığı açıklamada hareketin hiyerarşik yapılanması ve sayısı hakkında bilgi vermektedir. "Adnan Oktar Hareketi, Oktar'ın tek başına liderlik ettiği ve ona koşulsuz itaat üzerine kurulmuş, 10 kişilik imam bacılar, 10 kişilik imam kardeşler, 60 kişilik bacılar, 80 kişilik kız kardeşler ve 100 kişilik erkek kardeşler olmak üzere yaklaşık olarak 176 ila 274 civarında üyeden oluşan bir harekettir." Bu yönde farklı rakamlar olmakla birlikte bu ve benzeri açıklamalar neticesinde genel olarak Adnan Oktar Hareketi, kadın müritler ağırlıklı olmak üzere yaklaşık olarak 300 ila 500 civarında kişiden oluşmaktadır. Adnan Oktar, hareket yapılanmasını çeşitli gruplara ayırmıştır. [149] Buna göre:

-Birinci grupta eşleriyle kendisine parasal destek sağlayıp iman kazananlar yer almaktaydı. Bu grupta yer alan kişilerin sayısı yaklaşık olarak 175 civarındadır.

-İkinci grupta Adnan Oktar'a yakın olan kişiler yer almaktadır. Bu grup harekette uzun yıllar bulunmuş ve doğrudan Oktar'la muhatap olan yönetici statüsünde bulunan kişilerden oluşuyordu. Burada bulunan kişiler; Bacı- İmam Bacı- İmam- Kardeşler- Kız Kardeşler kavramlarıyla nitelendiriliyordu.[150]

-Üçüncü ve dördüncü grup Oktar tarafından muhatap alınmayan kişilerden oluşmaktaydı.

-Beşinci ve son grup ise en çok aşağılanan ve cezalandırılan asi kişilerden oluşuyordu. Bu grupta yer alan kişiler 'imanı zayıf ve tedavi edilmesi gerekenler' olarak tanımlanıyordu. Ayrıca bu grupta yer alan kişiler psikopat kavramıyla nitelendiriliyordu. Özellikle asi kadın müritlerin bulunduğu bu gruptaki kadınlar bu gruptan çıkmaları için Oktar'la evlenmeleri ya da hareket için maddi kazanç ve insan kaynağı sağlamaları gerekmekteydi.

---

[149] Kozluklu, a.g.e., ss:116-129.

[150] Poyraz, a.g.e., ss.22-31.

Şimdi bu gruplarda yer alan hareket üyelerinin hangi kavramlarla nitelendirildikleri ve görevlerinin neler olduğu açıklanacaktır.[151]

a. Başimam:

Hareket içerisinde başimam olarak karizmatik kurucu lider Adnan Oktar görülmektedir. Oktar, hareket içerisinde verdiği sohbetler ile kendisinin beklenen mehdi ya da mehdiye en çok benzeyen kişi olduğu imasını vermekteydi. Dolayısıyla beklenen kurtarıcı ya da ahir zaman mehdisi olarak görülen Adnan Oktar, hareket içerisinde baş imam olarak görülmektedir.

Hareketin kadın yöneticileri 'imam bacılar, bacılar, kız kardeşler' olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

b. İmam Bacılar: Baş İmam'ın fetvalarını harekete duyurup, uygulanmasını kontrol ediyorlar. Baş imamla sadece onlar görüşebiliyor. Bunlar Oktar Hareketi'nin beyin takımını oluşturuyorlardı. İmamlar hareket yöneticisi oldukları için ve doğrudan Adnan Oktar ile görüşüp ondan talimat aldıkları için imam olarak adlandırılıyordu. İmamların sayısının kadın ve erkek olmak üzere toplam 30 civarında olduğu söyleniyor. Hareket içerisindeki çalışmalarına göre ve yaptıkları faaliyetlere göre imamlar gruplara ayrılıyordu. Medyadan sorumlu imam ayrı bir görev, harekete mürit toplama işini üstlenen imam ayrı bir görev, hareketin ekonomik çarkından sorumlu olan imam ayrı bir görev, siyasi ve medya ayağından sorumlu olan imam ayrı bir görev olmak üzere gruplara ayrılıyordu. Hareket içerisinde yönetici pozisyonunda olan imamların hemen hemen birçoğu birbirinden habersizdi. Birbirlerinin Adnan Oktar'dan talimat aldıklarını, onunla birebir görüştüklerini ve aldıkları vazifelerin ne olduğunu birbirlerine söylemez ve birbirleriyle fikir alışverişinde de bulunmazlardı. Bu, imamlardan bağımsız bir durumdu. Çoğu grup birbirinden habersiz ve doğrudan birbirine bağımlı olmayan bir yapı halinde hareket ediyordu.[152]

c. Bacılar: Bacılar grubu harekete bağlı kadın müritlerden oluşuyordu. Bacılar grubu içerisinde bulanan kadın müritler tıpkı erkeler grubunda yer alan

---

[151] Kozluklu, a.g.e. s.126.
[152] https://www.google.com/amp/s/www.mynet.com/amp/adnan-oktar-yapilanmasini-boyle-anlatti-110104277334 (24.09.2020)

kişiler gibi harekete en sadık olan kişilerden seçilerek oluşturulmaktaydı ve bu kişiler hareketin yönetim takımında yer alıyordu. Bacılar grubunda yer alan kadın müritler hareket içerisinde kıdem alan, hareket içerisinde bizzat Adnan Oktar tarafında eğitilen ve bu eğitimini tamamlayan, Adnan Hoca tarafından imana ulaştıkları kabul edilen müritlerdi. Bacılar grubu kardeşlerle aynı görevleri üstleniyorlardı.[153]

Bu grubun üyeleri Adnan Oktar'ın ikamet ettiği Kanlıca'daki villada kalıyordu. Bacılar grubunun yaptığı görevler arasında; A9TV'de yapılacak yayın programlarına katılma, canlı yayın esnasında orada bulunarak Oktar'ın yayın esnasındaki sohbetlerine katılma, hareketin kitap yayını, tercümanlık ve basım dağıtım işlerini üstlenmek bulunmaktaydı. Bunların yanında hareketin profillerine uyan kişileri belirleyerek bu işlerden sorumlu kişilerle birlikte söz konusu kişileri harekete katmak için çalışıyorlardı. Bacılar grubunda yer alan kişiler hareketin tanıtımı için zaman zaman yurt dışına bizzat Adnan Oktar tarafından gönderilirlerdi. Yurt dışında farklı dini gruplarla iletişime geçilerek hareketin yurt dışında tanıtılmasıyla orada kendilerine taraftar ve destek bulmayı hedefliyorlardı. Yine bacılar grubunun yurt dışı faaliyetleri arasında Türkiye'nin politik stratejik faaliyetlerine ve uluslararası siyasetine yönelik uluslararası kuruluşlar ile bilgi alışverişi yapılıyordu. Bacılar grubundaki kadın müritler yönetici konumunda olmalarından ötürü alt kademelerdeki kadın müritler gibi cinsel istismarlara maruz kalmıyorlardı. Bilakis bacılar grubundaki kadın müritler hareket içerisinde, kendi istedikleri erkek müritlerle birlikte olabilme hakkına sahiplerdi. Bu grubun ilişki için partnerlerini seçme hakları vardı. İslam dininin emirlerine aykırı bir şekilde olan hareket içerisinde ki cinsel uygulamaların, Adnan Oktar'ın kendi din anlayışıyla nikahı yorumlayışı ile meşruiyeti çok rahat sağlanıyordu.

d. Kız Kardeşler: Hareketin insan kaynağı temini yöntemleriyle yapılanmaya kazandırılan ve özellikle genç kadınlardan oluşan, ilerleyen safhalarda bacı pozisyonuna gelebilecek kadınların olduğu gruptur. Özellikle turnike sisteminde yer alan kadınların birçoğu bu grupta yer almaktaydı. Bu gruptaki kadınlar harekete

[153] Kozluklu, a.g.e., s.118.

sadakatle bağlı olmayan ve olası kaçma girişimlerinde bulunan kadınlardı. Harekette zorla tutularak iradelerinden alıkonulurlardı.[154]

e. Cariyeler ve Motorlar: Cariyeler grubu olarak adlandırılan grupta yer alan kadın müritler Adnan Hoca tarafından sınanıp hiçbir zaman bacı olamayacaklarına dolayısıyla hareketin geleceği ile ilgili kararlarda rol alamayacaklarına karar verilen kadınlardan oluşuyordu. Oktar, kendisine itaat etmeyen, devamlı firar etme girişiminde bulunan ve sadakat anlamında güvenmeyen kişileri belirli şekillerde sınardı. Bu grupta yer alan kadınlar hareket içerisinde, erkek müritlerin cinsellik ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılırlardı. Yine harekete katılmak istenen kişilerle cinsel ilişki kurmaları sağlanarak şantaj amaçlı çekimler yapılmasını sağlarlardı. Bu grup içerisindeki kadınların, hareket içinde yatak odası partnerlerini seçme şansları vardı. Bu grubun görevleri hareketin beyin takımını oluşturan kardeşler ve bacılar grubunun verdiği görevleri yerine getirmekti.

Adnan Oktar Hareketi'ndeki erkek müritler ' İmam Kardeşler ve Kardeşler' olmak üzere iki grupta sınıflandırılmaktadır.

f. İmam Kardeşler: Harekette, Adnan Oktar'dan sonra iki numara olan ve en yetkili kişi pozisyonunda olan erkek İmam Kardeş Tarkan Yavaş'tır. Tarkan Yavaş, tüm erkek müritlerin üstünde Kardeşler İmamı pozisyonunda yer almaktadır. Tarkan Yavaş'ın önderi olduğu bu gruptaki erkek müritler, harekete kız getirme, zengin kızlarla ilişki kurma, ticaret yapma gibi daha çok hareketin maddi olarak büyüme ve gelişimine hizmet eden faaliyetler içinde bulunmaktaydılar. [155]

g. Kardeşler: Kardeşler grubu, hareketin sadece erkek müritlerinin bulunduğu bir gruptur. Bu grup hareketin adeta vitrin yüzünü oluşturmaktadır. Kardeşler grubunun üstlendiği en önemli görev, hareketin halkla ilişkiler kolu olmasıdır. Kardeşler grubu, harekete üye toplamak ve hareketin dışarıdaki profilini etkili ve sempatik hale getirerek toplum tarafından benimsenmesini sağlayan gruptur. Bu grup aynı zamanda hareketin dışarıda tanıtımını yapan ve propagandasını yapan

---

[154] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (03.01.2021)
[155] Poyraz, a.g.e., ss.23-26.

gruptur. [156] Bunun yanında yine hareketin tanıtılması ve fikirlerinin yayılmasını sağlamak için hareketin basın yayın faaliyetlerini de yürütmek bu grubun görevleri arasındadır. Buna bağlı olarak, hareketin misyonunu ve benimsediği fikirleri anlatmak için kitapların yazılması, basılması ve dağıtılması da bu grubun elindeydi. Tüm bunların yanında grubun üstlendiği diğer görevler; hareketin aleyhinde faaliyetlerde bulunan kişilerin, hareketin yasa dışı ve gayri islami faaliyetlerini ifşa ederek kamusal alanda kötü duruma düşmesine neden olan kişilerin aleyhinde faaliyetlerde bulunması, harekete taraftar toplama adına profillerine uyan kişilerin tespit edilmesi, harekete katılmak istenen kişilerin şantaj kasetlerinin ve gazeteci ya da siyasilerin aleyhinde karalama metinlerinin hazırlanması, dağıtılması, hareketin kendi içinde ve kamusal alanda yaptıkları toplantıların düzenlenmesi onların göreviydi.[157]

h. Birinci ve İkinci Gruplar: Adnan Oktar Hareketi'nin eski müritlerinden olan A.P. verdiği bir röportajda bu hareketi şöyle açıklamaktadır: "Okuldan mezun olduktan sonra mesleğimi yapmadım. Onların içindeyken ilk başta kitap çalışması için kütüphanelere girerek çeviri ve derlemeler yapıyorduk. Bu gruptakilerin bir süre sonra çok kişiyle tanıştıkları gerekçesiyle evden dışarı çıkmaları, ailelerle görüşmeleri yasaklandı. Herkesi bu şekilde dış dünyadan kopartacak ve örgüt hiyerarşisinde yer alacak şekilde görevlendiriyorlardı." ifadelerini kullandı."Örgüt, 1990'ların ortalarından itibaren hiyerarşik bir yapıya büründü. O zaman birinci gruba 'tebliğ grubu' denildi. Bunlar, güzel kızlar ve ailesi etkin kişilerden oluşuyordu." diyen A.P. Oktar'ın hiyerarşik yapı içinde herkesle görüşmediğini, "birinci grup" içinden seçtiği imamlar üzerinden diğer gruplara etki etmeye çalıştığını söyledi. A.P., Oktar'ın herkesi tek tek seçerek gruplara ayırdığını, sonra da sadece 30-40 kişilik birinci grubun içindekilerle görüşmeye başladığını dile getirerek, hareket içinde bir dönem toplu ayrılmaların yaşandığını, Oktar'ın ayrılan kişileri "münafık" olarak tanımladığını aktardı.

Adnan Oktar'ın bu kişilerle irtibat kurulmasını yasakladığını anlatan A. P."Bunlara karşı sosyal medyada itibarsızlaştırma, hakaret etme, alay etme, hukuki

[156] Kozluklu, a.g.e., ss.116-119.
[157] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (14.05.2020)

olarak onları zor duruma düşürecek suç isnatları yapıldı. Hukukun açıkları kullanıldı. Örgütten ayrıldıkları zaman gidebilecek bir kapıları olmasın diye özellikle erkek üyelerinin ailelerini iflasa sürükleyecek yöntemler izlendi." A.P., hiyerarşik yapı içinde "münafıklar", "imamlar" gibi gruplar yaratıldığını belirterek, Oktar'ın da kendisini de en büyük imam yani "Ulu'l Emir" pozisyonuna getirdiğine işaret etti. Örgütün bir üyesine suç işlettiğini veya suça karışmış birisiyle görüştürüp bu kişiyi kendisine tehditle bağladığını ifade eden A.P., bu tarz yaptırımlarla insanların başlarına geleceklerden korktukları için örgütten ayrılamadıklarını belirtti. Örgütte sadece göstermelik bir dini yapı var. İçeride olanlar çok daha farklı ve örgütün belirli bir hücre sistemi vardı. Birinin yaptığını diğerleri bilmezdi. Başta her zaman Adnan Oktar vardı. Onun direktifleri emir hükmündeydi."[158]

Adnan Oktar Hareketi'nin terminolojisine ait hiyerarşik yapılanmayı anlatan tüm bu kavramların dışında hareketin gayri hukuki ve illegal faaliyetlerini rahat bir şekilde yürütmek ve devletin denetiminden sıyrılmak için geliştirdiği hareket içi terminolojik kavramlar da mevcuttur. Söz konusu durum birçok YDH'de görülmektedir. Zira YDH'lerin birçoğu geleneksel dinin muhalifi ve mevcut sosyal düzenin değiştiricisi olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla birçok YDH bu muhalif tavrının bir yansıması ve uygulayıcısı olarak grup içi terminoloji yöntemine başvurarak ezoterik bir tavır takınmaktadır. Bu cümleden olarak yine Adnan Oktar Hareketi sözlüğünde var olan kavramlar ve karşılığı aşağıda maddeler halinde sıralanacaktır.

-Hayır Kulağı: Hareket içerisinde Oktar'ın müritlerini birbirinden habersiz fişletmesi,

-Abi: Adnan Oktar,

-Sakat: Harekete sadık olmayan kişi,

-Artema: Dışarıda tesettüre uyup, evinde uymayan kızlar,

---

[158] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (17.04.2020)

-**Mekke Grubu**: Hareket içerisinde muhafazakar kesimin sempatisini kazanmak için İslami propaganda yapan grup,[159]

-**Medine Grubu:** Harekete finansal gelir sağlayan grup,

-**Çıtır:** Evlenilecek bacı,

-**Taktik:** Kamuoyunu kandırmak için İslam'dan sapmış gibi görünmek,

-**Kaşar:** Ahlaksız kadın,

-**Akşam İbadeti**: Cinsel ilişki,[160]

Yeni dini hareketler içinde bulundukları topluma muhalif bir tavır alarak hareket ederler. Bu yüzden mevcut din anlayışına ve toplumsal değerlere çoğu zaman zıt ve aykırı olan söylem ve faaliyetler içerisindedirler. Bu niteliklerinden dolayı da resmi mercilerin sürekli denetimine ve takibine uğramaktadırlar. Bu cümleden olarak YDH'ler her ne kadar toplumla iç içe olsalar da gelecekleri hakkında alacakları kararları ve hareketin geleceğini riske atacak bilgileri hep yer altına çekilerek tatbik ve muhafaza ederler.[161] Bu açıklamaların somut bir göstergesi olarak Adnan Oktar Hareketi'nde ki hiyerarşik yapılanma sistemi ve hareketin bunun tatbik edilmesi noktasındaki uygulamaları gösterilebilir. YDH liderlerinin, hareketlerini hiyerarşilendirme ve müritlerini birbirinden habersiz gruplara ayırmasının en önemli sebebi hareket içerisinde otoritelerini pekiştirmek ve karizmasının rutinleşerek klişeleşmesinin önüne geçmektir. Adnan Oktar, yaklaşık kırk yılı aşkındır hareket içerisinde karizmatik lider olarak görülmektedir. Otoritesini bu kadar uzun süre korumasının arkasında yatan şey hareket içerisinde otoriteyi pekiştirme yöntemlerini uygulamasıdır. Adnan Oktar, hareketi içerisinde otoritesini korumak ve pekişmesini sağlamak için şu uygulamaları gerçekleştirmiştir;

Hareket içerisinde hayır kulağı adını verdiği bir istihbarat ağı kurarak, müritlerin birbirlerinin sırlarını ifşa etmelerini istemiştir.

---

[159] Kozluklu, a.g.e., ss.186-191.
[160] Kozluklu, a.g.e., ss.186-191.
[161] Ali Rafet Özkan,"Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri", *Dergipark Dergisi*, Cilt:1, 2015, ss.135-149.

Harekette lider olarak ön plana çıkmak isteyen Kızıl İmamcılar'ı hareketten ihraç ederek olası bir muhalif liderlik kalkışmasının önüne geçmiştir.

Kurumsallaşmayı ve monotonluğu engellemek için hareketin mekanlarını sürekli değiştirerek hareket içerisine dinamizm kazandırmış ve sözünün geçerliliğini pekiştirmiştir.

Kadın ve erkek müritlerinden bir takım maddi ve manevi (cinsel arzu ve finansal kaynak) taleplerde bulunarak onları çeşitli sadakat testlerine tabi tutmuştur.

Harekete mensup her müritle görüşmekten ziyada kendisine yakın bağlı olan beş on kişiyle görüşerek hareket içerisindeki iletişimini bu şekilde sağlamıştır. Bununla amacı, istenildiği zaman ulaşılabilen sıradan bir lidere dönüşmesini engellemektir.[162]

Adnan Oktar'ın, hareket içerisindeki otoritesini pekiştirmek için uyguladığı bu yöntemler Sosyolog Lorne L. Dawson'un bu konuyla ilgili yapmış olduğu açıklamalarla benzerlik taşımaktadır. Lorne L. Dawson' göre "zaman içerisinde etrafında belirli bir insan kitlesini toplamayı başaran lider, grup içerisindeki otoritesini sürekli kılmak ve karizmasının rutinleşmesini engellemek için otoritelerini korumaya yönelik bir takım yöntemlere başvurmaktadır. Lider karizmasına dinamizm katmak ve onu daimi kılmak için, hareketin doktrinlerini ansızın değiştirme, üyelerinden maddi ve manevi fedakarlıklar talep etme, üyelerini sadakat ve bağlılık testlerine tabi tutma, kendisine liderlik konusunda alternatif olabilecek etkili kişileri hareketten ihraç etme ya da onları pasifize etme ve harekete ait mekanları sık sık değiştirme gibi yöntemlere başvurmaktadır.[163]

Araştırma konusu olan Adnan Oktar Hareketi ile ilişkili olması bakımından yine Lorne L. Dawson'un burada görüşlerine yer vermek faydalı olacaktır. Lorne L. Dawson'a göre YDH'ler üyelerinin, karizmatik liderin inanç öğretilerine bağlı kalmasını sağlayabilmek için zaman zaman hareketin politikasında radikal değişiklikler yapabileceğini söyler. L. Dawson YDH'lerin, hareketin varlığı noktasında hayati öneme sahip olan konulardan tavizler verebileceğini söyler. Bu

[162] https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/02/26/adnan-oktarin-kediciklerinden-ayca-pars-itirafci-oldu (11.07.2020)
[163] Battal, a.g.e., s.135.

durum yeni dini hareketlerin esnek bir yapıda olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi'nde de Lorne L. Dawson'nun tespitine benzer bir durum söz konusudur. İlk yıllarında ehli sünnet çizgisinde hareket eden Adnan Oktar Hareketi, Oktar'ın Hadis'leri inkar etmesi ve Kuran'ı yanlış yorumlaması gibi sebeplerin sonucunda bu çizgiden sapmıştır. Bu yüzden ona karşı hareket içinde Kızıl İmamcılar Grubu ortaya çıkmış ve bunlar Adnan Oktar'dan ayrılmışlardı. Kızıl İmamcılar Grubu'nun, hareket aleyhinde yaptığı faaliyetler sonucunda Adnan Oktar Hareketi toplumsal alanda nüfus kaybetmişti.[164] Adnan Oktar'ın, hareketin yapılanmasında yer alan kadın müritlerden kendisiyle nikah kıymayı ve diğer erkek müritlerle cinsel ilişkiye girmeyi istemesi hareketin ilk yıllarındaki bazı değerlerinden tavizler verdiğini göstermektedir. Dolayısıyla Adnan Oktar'ın nikah, kadın ve cinsellik gibi konulardaki gayrı islami nitelikte olan yorumlarıyla kadını ve cinselliği önplana çıkarıp, hareketini toplumda yeniden çekici ve sempatik kılmaya çalışarak kamusal alanda varlığını sürdürmeye çalışması Lorne Dawson'un açıklamalarını destekler niteliktedir.

G. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NİN EKONOMİK YAPILANMASI

Kamusal alanda ortaya çıkan dini, siyasi, özgürlükçü ve çevreci gibi her sosyal hareket varlığını sürdürebilmek ve kalıcı hale getirebilmek için belirli ekonomik alt yapıya ve gelir sistemine sahip olmak zorundadır. Bu söz konusu hareketlerin varlığını kalıcı olarak sürdürebilmeleri için hayati bir öneme sahiptir. Bilindiği gibi bazı YDH'ler ortaya çıktığı zaman zarfında kamusal alanda var olan ekonomik adaletsizliklere karşı çıkarak bu tür adaletsizlikleri yok edeceklerine dair vaatlerde bulunan refleksler göstermişlerdir.

Ancak yeni dini hareketler gücü ve parayı elde ettikten bir süre sonra bu vaatleriyle çelişen faaliyetlerde bulunmuştur. Öyle ki bir kısım hareketler insanları ekonomik açıdan istismar eden uygulamalara dahi yer vermiştir. Bunlar arasında; üyelerinin iş hayatına atılma ve para kazanma özgürlüklerini ellerinden almak, maddi kazançlarının büyük bir kısmına el koymak, hareket için bedelsiz bir şekilde çalışmak, ailesinin mevcut mal varlığını hareket için harcamak veya harekete bağışlamak, tüm vaktini ve maddi servetini hareket için sarf etmek gibi bireyin

[164] Uzun, Turan, a.g.d., a.g.m., ss.142-147.

maddi varlığını ve özgürlüğünü kısıtlayıcı faaliyetler gösterilebilir.[165]

Adanan Oktar Hareketi'nin finansal gelir sağlamada uyguladığı çeşitli yöntemler bulunmaktadır. MASAK'ın (Mali Suçları Araştırma Kurulu) yaptığı operasyon ve üyelerin itirafçı olmalarından edinilen bilgilere dayanarak resmi makamların, hareketin finansal kaynak elde etmede uyguladığı yöntemler gün yüzüne çıkarak Adnan Oktar Hareketi'nin ekonomik kaynakları tespit edilmiştir. Bu anlamda öncelikli olarak hareketin gelir elde ettiği kaynaklar arasında kurulan paravan ve hayali şirketler yer almaktadır. Adnan Oktar Hareketi'nin bu yönde kurduğu şirketler 80'in üzerindedir.[166] Hareket yurtdışından gelen siyasi gruplardan ve harekete destek olan kuruluşlardan gelen para ve altınları kurdukları hayali şirketlerle aklamaktaydı. Adnan Oktar Hareketi'nin eski üyelerinden Ümit Kuruca, "Harekete İsrail ve Pentagon tarafından yüklü miktarda para gelirdi. Kimi zaman hediye adı altında çok pahalı hediyeler gelirdi. Bu şekilde harekete yurtdışından yüklü miktarda finansal gelir sağlanıyordu. Bunun altında A9TV'ye sürekli İsrail ve Amerikalı misafirler gelip programlara çıkarak bu kişilerin para karşılığında fikirlerini ülkemizde anlatması yatıyordu." şeklinde ki açıklaması hareketin finansal kaynak sağlama yöntemlerinden biri olan uluslararası kuruluşlarla ve siyasilerle yapılan işbirliği neticesinde elde edilen gelirleri gözler önüne seriyordu. Bu durumu destekler nitelikte olan ve bu yöntemle elde edilen paraların nasıl aklandığını anlatan hareketin eski üyesi Özkan Mamati'nin açıklamalarını burada vermek yerinde olacaktır.

"Adnan Oktar'ın emriyle 2007 yılında şirketler kurulmaya başlandı. Paravan olarak kurulan bu şirketlerin üzerinden hareketin yurtiçinde ve yurtdışında kara para aklayarak vurgunlar yapması sağlanmıştır. 2006-2007 yılı aralığında yani bir yıl gibi kısa bir sürede hareketin kurduğu bu paravan şirketler vasıtasıyla 30 milyon liralık dolandırıcılık ve kara para aklama faaliyetleri yapılmıştır." Söz konusu açıklamaları doğrular nitelikte MASAK'ın tespitleri sonucunda harekete ait 86 şirket, 2 vakıf ve 1 derneğin var olduğu ve bunların birçoğuna da kayyum

---

[165] Battal, Emine, a.g.e., s.213.

[166] https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 2018 (26.06.2020)

atanarak denetime tabi tutulduğu bilinmektedir. [167]Adnan Oktar Hareketi'ne ait olduğu belirlenen şirketlerin tamamını burada saymak çalışmanın hacmini büyüteceğinden genel olarak toplumda bilinen şirketler ve harekete aidiyetiyle ön plana çıkan şirketlerin ismi zikredilmekle yetinilecektir.

-Atlantis Denizcilik İnşaat Dış Ticaret Sanayi ve Limited Şirketi

-STS Danışmanlık Ticaret Şirketi

-Pegasus Yapı ve Proje Geliştirme Şirketi

-Milli Değerleri Koruma Vakfı İktisadi İşletmesi

-A9 TV Dijital Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

-İstanbul Gömlekleri Sanayi ve Ticaret AŞ

-Güneş Yayıncılık

-Teknik ve Bilim Araştırma Vakfı

-Uygar Yayıncılık

-SAY Sigorta Aracılık Hizmetleri

-Global Yayıcılık Dağıtım Müzik ve Film Yapımcılığı Kağıtçılık Matbaa Sanayi Dış Ticaret Şirketi

Adnan Oktar Hareketi'nin, bu şirketler üzerinden ve farklı yollardan elde ettiği gelir MASAK'ın raporuna göre aylık 10 milyon dolara vardığı düşünülüyor. Komün hayatı yaşayan yaklaşık 300 kişilik Adnan Oktar Hareketi'nin yıllık çevirdiği parasal hacim ise 1 milyar Türk lirasıdır. Yine yetkili mercilerin raporuna göre Adnan Oktar Hareketi'nin, kar amacı gütmeyen ve dolandırıcılık amaçlı kurulan bu şirketler aracılığıyla defaatle kara para akladığı tespit edildi. Hareket paravan şirketler aracılığıyla akladığı bu paraların yönetiminden, bu ve benzeri yeni şirketlerin kurulmasından sorumlu olan ve görevi bu anlamda harekete finansal gelir sağlamak olan bir ekip dahi kurmuştu. Bu ekip hareketin finansal kaynağından sorumlu olan bir ekipti. Söz konusu ekipte Tahsin Akkaş, Erol Şimşek ve İbrahim Tuncer yer almaktaydı. İbrahim Tuncer hareketin yurtiçi ve yurtdışı gruplarından

---

[167] Kozluklu, a.g.e., ss.219-231.

sorumludur. Özellikle yurtdışında bulunan sempatizanlardan ve farklı kuruluşlardan hareket için para toplanması görevinden sorumlu olan kişidir. Yine Elif Kral hareketin Almanya ve Avusturya'daki sempatizanlarından para toplardı. Adnan Oktar'ın emir ve talimatlarıyla bu şirketlerin hileli bir biçimde iflas ettirdiği, bu iflaslarla mevcut piyasanın ve Orta Asya'daki pek çok bankanın dolandırıldığı tespit edilmiştir. Paravan şirketler, bu şirketler üzerinden edinilen ruhsatlı silah ve tabancalar, para ve mal transferleri sırasında sahte belgeler ile yanıltılan uluslararası gümrükler ve kesilen naylon faturaların tamamı söz konusu yapılanmanın uyguladığı ekonomik şiddetin boyutlarının ne derecede olduğunu göstermektedir. Söz konusu şirketler ilk etapta gerçek ticari şirketler olarak kurulmuş, ancak zaman içerisinde piyasada isim yaparak karşılıksız çekten, naylon faturaya, offshore üzerinden vergi ve gümrük dolandırıcılığına evrilen hayali paravan şirketlere dönüşmüşlerdir.[168]

Adnan Oktar Hareketi ekonomik gelir elde etmede sadece paravan şirketler kurmakla yetinmemişti. Bunların dışında harekete üye olan kişilerden zekat –infak- himmet – cihat adı altında mal varlıklarının tamamını harekete aktarmaları isteniyordu. Adnan Oktar Hareketi'nin bünyelerine kattığı insanların zengin aile çocukları olması tesadüfi değildi. Zira Adnan Oktar Hareketi bununla, hareketin sadakatli birer müridi haline gelen kişilerden zaman içerisinde ailelerini iflasa sürükleyecek kadar ileri giderek tüm mal varlıklarını harekete bağışlamasını amaçlıyordu. Bu durum bazen zorla bazen kişinin kendi rızasıyla ya da şantaj yöntemiyle gerçekleştiriliyordu. Hareketin bu çerçevede yaptığı şeylerden biri zengin ailelere mensup kızların harekete dahil edildikten sonra harekete mensup erkek müritlerle resmi nikah kıymaları yöntemiydi. Adnan Oktar Hareketi bununla aileler üzerinde resmi olarak hak talep etmekte ve miras davalarına kadar işi ileri götürebilmekteydi. Hareketin eski bir üyesi olan A.P.'nin bu meyanda vermiş olduğu bir röportaj hareketin, üyelerini ve ailelerini ne dereceye kadar maddi olarak sömürdüğünü ve bunu nasıl yaptığını gözler önüne sermektedir.

"Ailelere yönelik çok fazla olumsuz şeyler yaşatıldı. Harekete mensup olan kişilerin aileleri maddi olarak iflasa sürüklenmeye ve ailelerin mal varlıklarını hileli yollarla ele geçirilmeye yönelik faaliyetlerde bulunuldu. Özellikle harekete

[168] Poyraz, a.g.e., s.135.

bağlı olan erkek üyelerin aileleri hedef alınmaktaydı ve özellikle erkek üyelerin ailelerini iflasa sürüklemeye yönelik oyunlar oynanıyor, onları mal varlıklarını harekete aktarmaya mecbur bırakacak yöntemler uygulanıyordu. Fakat dediğim gibi hareket çok fazla aileleyi iflasa sürükledi ve iflas etmeye zorladı.[169]"

Hareketin, aileleri iflas ettirmeye yönelik oluşturduğu ve görev olarak sadece buna kafa yormalarını istediği bir beyin takımı dahi mevcuttu. Söz konusu ekibin başında Erol Şimşek ve Nuri Özbudak yer almaktaydı. Erol Şimşek hareketin parasal faaliyetlerini yöneten üyesidir. Erol Şimşek önderliğinde bu ekip hileli iflaslar, ailelerden kalan mirasların hile yolu ile ele geçirilmesi, hareketin FON ismiyle nitelendirdiği para havuzunun yönetimi ve hareketin taşınmazları ile ilgili tasarruflar konusunda yetki sahibiydi. Ailelerin iflasa sürüklenmesine örnek olarak Babuna Ailesi gösterilebilir. Söz konusu aileye mensup beş kardeş ve bir de torun bu harekete üye olmuştur. Ayrıca bu kişiler ailelerinin tüm servetini harekete aktararak ailelelerini zor durumda bırakmaları yukarıdaki açıklamalara örnek teşkil etmektedir.[170]

Adnan Oktar Hareketi'nin bunların dışında harekete insan kaynağı sağlamak ve finansal gelir temin etmek amacıyla uyguladığı bir diğer yöntem de harekete üye olan kadınların cinsellikleri kullanılarak harekete parasal gelir sağlamaktır. Bu durum Tanrının Çocukları Hareketi'yle benzerlik göstermektedir. Zira bu harekette de kadınlar para için ve harekete gelir sağlamak için cinselliklerini kullanıyorlardı.[171] Hareketin A9TV'deki yayınları izlendiğinde kadınların cinselliklerini ön plana çıkaran bir görünüme büründükleri ve bu şekilde dikkat çekerek insaları harekete çekmeye çalıştıkları görülmektedir. Söz konusu durum harekete mensup kadınların sosyal medya uygulamaları üzerinden erkeklerle flört ederek onlara cinsel tahrik yönünden yaklaşmakta ve iletişime geçilen erkeklerle harekete ait mekanlarda buluşularak yaşanan cinsel ilişki anı kameralarla kayıt altına alınarak bu kişilere şantaj yapmakta kullanılıp onlardan para elde etmeye çalışılmaktaydı. Hareket içerisinde bununla görevli olan ve bu işi yapan kişiler arasında Didem Ürer, Gülgin

[169] https://www.youtube.com/watch?v=v1X07Z0UAo0 (02.11.2020)
[170] Kozluklu, a.g.e., ss.219-231.
[171]Süleyman Turan, "Bedenin Din Namına İstismarı: Tanrı'nın (Yaramaz) Çocukları Ve Flörtle Balık Avlama", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, c.19, 2019 s. 9-52

Köktan, Ece Koç, Sinem Hacer Tezyapar ve Ebru Altan yer almaktadır. Elbette bu isimler çoğaltılabilir. Adnan Oktar Hareketi, hareketten ayrılmak isteyen kişilerden mutlaka mal varlıklarını harekete bırakarak ayrılmalarını isterdi. Hareket, ayrılan bir üyesinden bunları alamamışsa, bu kişi için sosyal medya üzerinden karalama kampanyası başlatarak söz konusu kişiyi itibarsızlaştırma propagandası uygulardı. [172]

Tüm bunların yanında Adnan Oktar Hareketi finansal gelir sağlamada şu kaynaklardan da yararlanıyordu:

1.) Zengin ailelerin çocukları üzerinden elde edilen miraslar. Bu mirasa hareket ecrin(hülle) yoluyla el koyuyor ve yahut zorla vekaletnameler imzalatılarak mal varlığını ele geçiriyor. Bu yolla 100 milyon TL gelir elde ediliyor.

2.) Global Yayıncılık üzerinden aklanan paralar. Global Yayıncılık üzerinden basılan kitaplar parayla hareketin sempatizanlarına dağıtılıyor. Toplanan himmetler bu şirket ve A9TV kanalı üzerinden sisteme sokuluyor.

3.) Off-shore'larla kaçırılan vergiler. Adnan Oktar Hareketi'nin Dubai, Rusya, Cezayir, Romanya, Ukrayna ve ABD' de şirketleri var. Bunlar Hong Kong, Çin ve Dubai'deki off-shore şirketlerle destekleniyor. Bu kanaldan 200 milyonluk ticari döngü var. Türkiye'ye mal getirirken off-shore şirketler üzerinden işlem yapıp vergi kaçırıyorlar. Menşei değiştirip senede 30-40 milyon TL'lik transit ticarete imza atıyorlar.[173]

4.) Banka dolandırıcılığı. Hareketin elemanları küçük çaplı şirketler kurup, bankalardan çek alıyorlar. Bu çekleri kendi aralarında döndürüyorlar. Sonra firmaları iflas ettirip borcu bankaya bırakıyorlar. Buradan yılda 10-15 milyon TL gelir elde ediyorlar. Hatta hareket bu işlere bakan departman dahi kurmuştur.

5.) York Testi gibi faaliyetler. Hareket bu testin distribütörlüğünü almış. İnsanlara belli bir para karşılığı bu test uygulanıyor. Laboratuvarda test yapılacağı bahanesiyle kanları alınıyor. Ona göre günlük beslenme programı oluşturulacağı söyleniyor. Hareketin yüzlerce kişiyi dolandırdığı bu yolla da 20 milyona yakın para

[172] Kozluklu, a.g.e., s.221.
[173] https://www.sabah.com.tr/yazarlar/dilek-gungor/2018/07/13/iste-luks-duskunu-adnan-oktarin-para-muslugu (19.01.2021)

topladığı söyleniyor. Adnan Oktar Hareketi'nin elde ettiği gelirler, sosyal medya hakimiyetinde, nüfus ajanlığın da ve çocuk istismarında kullanılıyor.[174]

6.) Oktar Hareketi'nin bir diğer gelir kaynağı, paravan şirketlerdir. Oktar Hareketi elde ettiği gelirleri, hukuki olarak aklamak ve parayı kullanabilmek için muhtelif iş alanlarına yönelik şirketler kurmuştur. MASAK'ın yaptığı araştırma sonucu ortaya çıkan rapora göre Oktar ait Hareketi'ne 86 adet paravan şirket bulunmaktadır.

TMSF Başkanı Muhiddin Gülal ise Oktar Hareketi'nin şirketlerine yönelik şöyle bir açıklama yapmaktadır: Adnan Oktar ve Hareketi'ne yönelik soruşturmaya değinen Gülal, Oktar'ın 86 şirketinin bulunduğunu tespit ettiklerini ve bu şirketlere kayyum atandığını ifade etti. Gülal, bu şirketlerle ilgili çalışmalarının devam ettiğini belirterek, "Adnan Oktar'ın 86 şirketini tespit ettik. Bu 86 şirketi TMSF kayyumluğun da yönetiyoruz. Şu anda tespit çalışmaları da devam ediyor. Bu şirketlerin birçoğu gayri faal, 80'inde çok fazla bir işlem yok. Adnan Oktar Hareketi şirketlerinin 10 milyon liralık aktif bir büyüklüğü var" diye konuştu. Yine hareketin kara para aklamak ve piyasada dolandırıcılık yapmak adına kurduğu şirketlerin içeriklerine yönelik rapor hazırlayan MASAK'ın raporuna göre de Oktar Hareketi'ne ait 86 şirket bulunmaktadır.[175]

7.)Şantaj ve tehdit. Zengin ve nüfuslu ailelerin çocuklarını harekete katmak ve onları parasal olarak sömürmek için hareket mensubu kadınlarla cinsel ilişki kurmaları sağlanırdı. Harekete mensup kadınlarla hareket evlerinde kurulan cinsel ilişki anı odalara yerleştirilen kameralar ile kayıt altına alınmaktaydı. Alınan bu kayıt ile söz konusu kişiye hareket çıkarları doğrultusunda şantaj yapılarak harekete finansal gelir sağlanırdı.[176]

Adnan Oktar Hareketi'nin yukarıdaki faaliyetleri incelendiğinde, Marcia Rudin'in, yeni dini hareketlerin özelliklerine yönelik tespitleri araştırma konusu açısından önem taşımaktadır. Yeni dini hareketlerin temel özelliklerinden birisi

[174] https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 2018 (18.12.2020)
[175] https://www.sabah.com.tr/yazarlar/dilek-gungor/2018/07/13/iste-luks-duskunu-adnan-oktarin-para-muslugu (14.12.2020)
[176] https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 (18.12.2020)

hepsinin belirli bir ekonomik yapılanmasının olmasıdır. Toplumda varlığını sürdüren ister dini ister siyasi her grup belirli bir finansal kaynağa sahip olmak zorundadır. Marcia Rudin'e göre yeni dini hareketler;

1.) Bu tür grupların üyeleri mesih olduğuna inandıkları her şeye muktedir liderlerine sadık kalacaklarına yemin ederler.

2.) Grup üyeleri rasyonel düşünme anlayışından vazgeçirilmiş veya yasaklanmıştır.[177]

3.) Bir kültün üye kazanma teknikleri çoğunlukla aldatıcıdır.

4.)Kültler yalnızca kendi maddi çıkarı için vardır ve toplumu iyileştirmeye yönelik sahte sözler verir.

5.)Kült üyeleri çoğunlukla çok az maddi karşılık almak kaydıyla veya hiç para almadan tüm zamanını grup için harcar.

6.)Kültlerin çevresinde şiddet potansiyeli veya şiddet alanı vardır.

7.)Üyelerin kariyerine ve tüm yaşamına yönelik kararlarını kült lideri verir.

8.)Kültler özellikle finansal işlemlerini gizlilikle yürütür.[178]

Marcia Rudin'in bu tespitlerinden yola çıkılarak, Adnan Oktar Hareketi'nin finansal faaliyetleri incelendiğinde hareketin ağırlıklı olarak hukuk dışı bir gelir yöntemi izlediği ve bu yönde faaliyetlerde bulunduğu gözlemlenmektedir. Oktar, zengin müritlerinden tüm gelirlerini harekete aktarmalarını isterdi. Zira bu şekilde mehdi ile birlikte cihat etmiş olacaklardı. Hareket üyeleri Oktar'ı mehdi olarak kabul ettikleri için sorgusuz dediklerini yapar ve maddi servetlerinin tamamını harekete aktarırdı. Bu durum Marcia'nın ilk tespitini destekler niteliktedir. Marcia'nın YDH'lere yönelik tespitleri ile Adnan Oktar Hareketi'nin faaliyetleri karşılaştırıldığında hareketin finansal kaynak sağlama yönteminin neredeyse tamamının yasa dışı olduğu ve bu anlamda Marcia Rudin'in tespitleriyle uyuştuğu görülecektir.[179]

---

[177] Kanık, a.g.d., a.g.m., C.8, S.17, 2017, s.182.
[178] Uluç, a.g.e., ss.88-95.
[179] Kozluklu, a.g.e., s.125.

David G. Bromly’e göre bu hareketler, teknoloji ve dini birleştirmenin yeni şekillerini, din ve iyileştirme arasında yeni ilişkileri ve Küresel Kurumsal Holding Şirketleri örneğinde olduğu gibi dini örgütlenmeleri finanse etmenin yeni yöntemlerini ortaya koyar. [180] Yeni dini hareketler mensuplarına içinde bulundukları sosyo-kültürel düzenin çeşitli unsurları ile karşı kültüre ait ahlakın birleşimi için bir araç sunabilir. Yaklaşık olarak 1 milyar Türk Lirası gibi bir bütçesi olan Adnan Oktar Hareketi’nin adeta küresel bir şirket haline geldiği gözlenmektedir. İlk yıllarına nazaran oldukça büyük ve topluma mal olmuş bir yapı olan Adnan Oktar Hareketi mevcut bütçesi ile adeta küresel bir holding haline gelmiştir. Bu noktada David Bromlye’nin yapmış olduğu tespit ile Adnan Oktar Hareketi’nin bu yönü uyuşmaktadır.

Yeni dini hareketler kendi mistik iddialarının başarısını rekabetçi bir ortam olan pazar ekonomisinde elde ettikleri ticari kazançların hacmiyle ölçme eğilimindedirler. Buna bağlı olarak da şehirlerdeki aktif ticari ortam ve imkanları kendileri için ekonomik kazanca dönüştürmeye çalışırlar. Varlıklarını idame ettirebilmek için çoğunlukla kapitalist ve liberal ekonomik sistemden yana olan bu tür hareketler, mistik iddialarının gerçekleşmesinde ekonomik güce sahip olmayı hayati bir şart olarak kabul ederler. Her ne kadar yeni dini hareketler kendi mistik görüşleri çerçevesinde dünyayı huzurlu ve güzel bir yere dönüştürme düşüncesinde oduklarını söyleseler de gerçekte var olan toplumsal düzeni iyileştirmek gibi bir hedefleri yoktur. Zira çevresine uyguladıkları ekonomik, cinsel, fiziksel v.b. şiddet yöntemleri bu neticeyi göstermektedir.

---

[180] Battal, a.g.e., s.189.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADNAN OKTAR'IN FİKİR DÜNYASI

A. YENİ DİNİ HAREKETLERDE MEHDİLİK VE APOKALİPTİK İNANÇ

Yeni dini hareketlerde karizmatik liderler mehdi ya da ahir zaman kurtarıcısı kimliğine bürünmüş kişiler olarak ortaya çıkarlar. YDH'ler yaşanılan çağın ilahi iradeden yoksun olduğunu ve bunun ancak beklenen kurtarıcının gelmesiyle düzelebileceğine inanmaktadır. Çeşitli dinlerde mehdi, kurtarıcı ve mesih gibi çeşitli isimlerle tarih boyunca farklı din ve kültürlerde görülen kurtarıcı inancı 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünyanın farklı coğrafyalarında ortaya çıkan yeni dini hareketlerde de görülmektedir. Genel anlamda kurtarıcı inancı açısından YDH'ler iki gruba ayrılmaktadır:

a. Mesihin yakın zamanda dünyaya geri döneceğini savunan hareketler.

Mesihin çok yakında döneceği beklentisine sahip hareketler söz konusu olduğunda akla ilk adventist akımlar gelmektedir. Bu inanca sahip adventisit akımların önde gelenleri; Yehova Şahitleri, Yedinci Gün Adventizmi ve Branch Davidian Hareketleridir.

b. Karizmatik liderlerinin kendilerini kurtarıcı ilan ettiği hareketler.

Yeni dini hareketlerin büyük bir çoğunluğu bu grupta yer almaktadır. Yani beklenen kurtarıcının geldiği ve altınçağ döneminin gerçekleşeceği zaman diliminde olunduğu düşüncesiyle hareket etmektedirler. Bu yüzden YDH liderleri kendilerine tanrısallık atfederek beklenen mesih olduğunu söyleyip normal zamanların teolojisini olağanüstü dönemlerin eskatolojisi haline dönüştürmeyi hedeflerler. Buna bağlı olarak YDH üyeleri de kendilerini 'altın çağ nesli' olarak yücelterek partikülarist bir tavır sergilemektedirler. YDH'lerdeki mehdilik inancının temeli apokaliptik inanç öğretisine sahip olmalarına dayanmaktadır. Apokaliptizim insanların mutsuzluk, yoksulluk ve zulüm görmeyecekleri bir dönemi başlatacak ve bu düzenin koruyucusu olacak olan mehdinin beklentisi inancına dayanır. Bunun olması için kaçınılmaz dünya felaketinin gerçekleşmesi gerekir. Bu düşüncenin temel parametrelerinden birini kıyametten önce huzurun hakim olacağı bir altın çağ döneminin yaşanacağı

inancı oluşturmaktadır. Tabi ki bunun habercisi ve öncüsü mehdi olarak gördükleri kendi karizmatik liderleridir.[181]

c. Mehdiliğin Çıkış Ortamı ve Şartları

Mehdiliğin çıkış ortamı ve şartlarını kavramsal olarak ifade eden apokaliptik inanç öğretisi beklenen kurtarıcının neden, nasıl ve hangi şartlar çerçevesinde otaya çıkacağını ifade etmektedir. Bilindiği üzere ortaya çıkan her dini hareket içerisinde bulunulan çağın ve yaşanılan toplumun düzeltilmesi gerektiğini, dünyanın genel anlamda huzursuz ve tanrısal iradeden yoksun olduğunu dile getirerek ideal toplumu oluşturacaklarını ve milenyumu gerçekleştireceklerini iddia eden beyanlarla ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak kendi liderlerini de bu ideal dünya düzeninin hazırlayıcısı ve kurucusu olarak görmektedirler. Dolayısıyla apokaliptik inanç öğretisine sahip YDH'ler beklenen kurtarıcı olarak gördükleri liderlerinin, dünyanın sonuna doğru gerçekleşecek olan kaos ortamından ilahi tanrısal düzeni ve ideal toplumu yaratacağına inanmaktadırlar.[182]

Apokaliptik inanç öğretisine sahip hareketlerde kurtarıcı reçeteye sahip olan mehdinin ortaya çıkması için şartların ve ortamın hazır olması gerektiğine inanılmaktadır. Bu şartlar da apokaliptizm kavramının tanımında ve içeriğinde gizlidir. Mehdinin ortaya çıkış şartları ve geleceği ortam dünya genelinde kaosun ve huzursuzluğun artarak baş gösterdiği ve yayıldığı bir ortam olacaktır. Buna göre kaosun vuku bulması, doğal afetlerin günden güne artması, uluslararası savaşların ve nükleer faaliyetlerin yayılması, ekonomik krizlerin artması, ekolojik problemlerin çoğalması gibi dünyanın düzenini alt üst edecek sosyo-politik, ekonomik ve ekolojik hadiselerin ortaya çıkması ve hızla ilerlemesi gerektiğine inanılmaktadır.

B. ADANAN OKTAR'A GÖRE MEHDİLİK İNANCI

Beklenen kurtarıcı inancına sahip her hareketin karizmatik lideri, oluşturduğu hareket içerisinde konumunu korumaya ve kendisinin altınçağ döneminin önderi olduğu inancını sürekli diri tutmaya çalışır. Araştırma konumuz olan Adnan Oktar Hareketinin kurcu lideri Adnan Oktar da beklenen kurtarıcı tasavvuruna sahip her

---

[181] Turan, Sancak, a.g.e., s.295-303.
[182] Battal, a.g.e., s.137.

hareket lideri gibi hareketi içerisinde genelde mehdilik düşüncesini özelde ise kendisinin mehdi olduğu inancını sürekli diri tutmaya çalışmıştır. Çünkü hareketi içerisinde beklenen kurtarıcı olduğu rolünü kaybetmemek ve dolayısıyla liderlik vasfını korumak için bu anlamda sürekli senaryolar ve hikayeler oluşturmuştur. Bu cümleden olarak Adnan Oktar, hem hareketi içerisinde hem de dışarıdaki insanlara karşı mehdilik iddiasını sürekli canlı tutmayı sağlayan bir takım söylem ve faaliyetlerde bulunmuştur.

a. Adnan Oktar'a Göre Kuranı Kerim'de Mehdilik

Adnan Oktar, Kuranı Kerim'deki bazı ayetleri kendi mehdilik inancına göre yorumlamaktaydı. Kuranı Kerim'in farklı surelerinde geçen ayetleri mehdilik inancının kesinlikle var olduğuna, mehdinin çıkış şartlarına, mehdinin çıkacağı tarihe yönelik yorumlarda bulunarak açıklardı. Adnan Oktar'ın bununla ilgili yapmış olduğu açıklamalar ise şöyledir.

Adnan Oktar ilk olarak Nur Suresi'nin 55. ayetini mehdilik inancının kesinlikle var olduğuna ve mehdiliğin zamanı geldiğinde gerçekleşeceğine işaret ettiğine yönelik açıklamalarda bulunmaktadır. *"Allah, içinizden iman edenlere ve salih ameller işleyenlere şunları vaat etmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, bunları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirip huzura ulaştıracaktır. Çünkü onlar, yalnızca bana ibadet ederler. Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkâr ederse, işte onlar fasıkların kendileridir.*[183]*"*[184]

Nur Suresi 55. ayette mehdiyete işaret vardır. Burada anlatılan '*onlardan öncekilere*' sözüne baktığımızda peygamberlerin devirlerinden bahsedilmektedir. Bakıyoruz, Musa Peygamber'in devrinde mehdiyet yoktur. İsa Peygamber'in zamanında da yoktur. Ancak Zülkarneyn ve Süleyman devrine bakıyoruz mehdiliğin olduğunu görüyoruz çünkü ikisinde de dünya hakimiyeti vardır. Yusuf peygamber devrinde de mehdilik var ama dünya hakimiyeti değil bölgesel bir hakimiyet var. Allah Kuran'da "Daha öncekileri nasıl dünya hakimi yaptıysak sizi de yapacağız

---

[183] Kuranı Kerim, *Nur Suresi* 55. Ayet
[184] https://www.youtube.com/watch?v=qSGFLlcUyG4 (24.11.2020)

diyor." Allah'ın bu sözü yerine henüz gelmedi. Ancak Allah'ın bu sözünün vakti yavaş yavaş artık geldi, gerçekleşmesine çok az kaldı ve şuan o sözün gerçekleşeceği vakit içerisindeyiz. Dolayısıyla dünya hakimiyeti ile geçen tüm ayetler mehdiyete işaret etmektedir.[185]

Adnan Oktar Kaf Suresi 42. ayetin yine mehdilik inancına işaret ettiğini söyler. *"O gün o çığlığı gerçek olarak duyarlar. İşte bu (kabirlerden) çıkış günüdür. O gün tüm insanlar, o çağrıyı gerçek olarak duyarlar. İşte bu ölümden sonra diriltilip tekrar yeni bir hayata çıkacakları gündür."*[186] Kaf Suresi 42. ayette geçen '*çığlık ve yüksek ses'* sözleri mehdinin radyo ve televizyonlardan Allah'ı tekbir etmesi yani o sesi duyurması manasına gelir. Ayette geçen '*o çıkış günü*' sözünden de artık müslümanların ortaya çıkış günü olduğuna işaret etmektedir. Peygamberimiz hadisleriyle de Kaf suresi 42. ayetin işari manasının mehdiyete işaret ettiğini bizlere söylemiştir.[187]

Adnan Oktar Nisa Suresi 75. ve 77.ayetleri mehdinin çıkış şartları ve ortamına yönelik olarak şöyle yorumlamaktadır. *" Size ne oldu da Allah yolunda: "Rabbimiz, bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir sahip(veli) gönder, bize katından bir yardımcı yolla!" diyen çaresiz erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşmıyorsunuz?"*[188] Ayette geçen *'bize katından bir veli bir yardımcı yolla'* tabirinde geçen '*veli'* sözünden maksat mehdidir.

Kuranı Kerim'de mehdiyet 200 yerde geçer. Kuranı Kerim'deki Kehf Suresi, Nur Suresi, Bakara Suresi, Muminun Suresi'nin bazı ayetleri ve özellikle de Hızır ve Musa Kıssası mehdiliğe alenen ve açıkça işaret eden ayetlerdir. Bu ayetlerde geçen *'Allah'ın katından veli bir kulunun elçi olarak gönderilmesi'* ayeti, veli kul olarak mehdiliğe işaret etmektedir. Kuran'da geçen 'Zülkarneyn' peygamber değildir. Söz konusu surelerde geçen bu zat gelecekte çıkacak ahir zaman mehdisidir. Yine bu surelerde geçen 'ehı-kardeş' kelimesi de Hz. İsa ve Hz. Mesih'in İbrahim Peygamber'in soyundan olmalarından ötürü kardeş oldukları ve ikisinin de ahir zamanda beraber çıkacaklarına işaret etmektedir.

---

185 https://www.youtube.com/watch?v=ZmwVjtboGBo (26.11.2020)
186 Kuranı Kerim, *Kaf Suresi*, 42. Ayet.
187 https://www.youtube.com/watch?v=Q4SKGp8SItw (20.10.2020)
188 Kuranı Kerim, *Nisa Suresi,* 75.ve 77. Ayetler.

Allah Kuranı Kerim'de mehdiden apaçık bahsetmez, eğer bahsetse o zaman çok büyük olay çıkar. Çünkü mehdi peygamber olmadığı için hateme veli olduğu için Allah Kuran'da kapalı bir üslupla anlatıyor. Allah bunu nasıl yapıyor? Müslümanlar zor anlarında Allahtan bir lider isterler yani istemelidirler. Çocukların, yaşlıların ve mustazafların ezildiği bir dönemde Allah'tan bir lider isteyin yani mehdi isteyin diyerek yapıyor. Çünkü ayette de anlatıldığı gibi insanlar burada zor durumda kalmışlar ve Allah'tan bir kurtarıcı talep etmişlerdir. İşte bu ayet apaçık mehdiyete ve mehdinin çıkış şartlarına işaret etmektedir. Mehdi, insanların ayette anlatıldığı gibi böyle zor bir zamanda kaldıkları anda ortaya çıkacaktır. Şuan insanlık zorda kalmıştır ve mehdi böyle bir zamanda ortaya çıkacaktır. Öyle ki bu konuda ayet gayet açıktır. Kuran'da Allah bir çok yerde müslümanları dünya ve arza hakim edeceğinden bahsediyor. Bu ayette de anlatılan şey dünya hakimiyetidir ve bunun diğer adı da mehdiyettir. [189]

Adnan Oktar Kuranı Kerim'de birtakım ayetlerin ebcet hesaplarının mehdinin ortaya çıkacağı ve görevine başlayacağı zaman dilimine yönelik birden çok tarihe tekabül ettiğini söylemektedir. Öyle ki bir takım ayetlerin ebcetlerine yönelik yorumlarda bulunarak mehdinin ortaya çıkacağı zaman dilimine yönelik kesin tarihler veren açıklamalarda bulunmuştur. Adnan Oktar'ın A9TV'de 18 Şubat 2013 tarihli bir sohbetinde Nur Suresindeki ayetleri yorumlayarak ve ayetin ebcet hesabını yaparak mehdinin çıkış ve görevine başlangıç tarihlerini veriyor.

"Nur Suresi 35. ayette geçen, "*Allah göklerin ve yerin nurudur."*[190] Bu ayetin ebcedi 1959 yılına denk gelmektedir. Sait Nursi' de 1956 yılı için yeni bir hareket ve yeni bir Nuru Kuran olacak diyor. Yani mehdi hareketinin başlangıç yılı olabilir diyor. Ayette geçen "*Nur üstüne nurdur ve Allah kimi dilerse onu kendi nuruna yöneltip iletir'.* Bu ayetin ebcet hesabıyla bir tane tarih çıkıyor o da 1980 yılıdır ve bu tarih mehdinin çıkış tarihidir. Dolayısıyla ayet alenen mehdiyete bakmakta ve mehdinin çıkış tarihi olan 1980 yılına işaret etmektedir. Bununla beraber Nur Suresi'nin bir başka ayetinin ebcedi de 2037 yılına işaret etmektedir.[191]

---

[189] https://www.youtube.com/watch?v=ZmwVjtboGBo (26.11.2020)
[190] Kuranı Kerim, *Nur Suresi*, 35. Ayet.
[191] https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+18+%C5%9Fubat+2013 (13.12.2020)

Bakara Suresi 129. ve 247. ayetlerin ebcedi mehdiliğin ortaya çıkış tarihini veriyor. Ayette geçen '*Allah size Talut'u melik olarak gönderdi.'* ayetinin ebcedi 1979 yılına işaret etmektedir ve Talut Kıssası mehdiyete bakan çok önemli bir ayettir. Çünkü ayette anlatılan Talut peygamber değil o devrin mehdisidir. Bu ayet net olarak mehdiliğe bakıyor ve mehdinin çıkış yılı olan 1979 yılını işaret ediyor. Yine Bakara Suresi 251. ayette Allah'ın fazlından bahsedilir. Bu ayettin ebcedi 2024 yılına işaret etmektedir. Yani 2024 yılı dünyada zenginliğin, bolluğun ve huzurun yaşanacağı altınçağ dönemi olacaktır. "Ali İmran Suresinin 20. ayetinin ebcedi de 2028 yılını vermektedir. Bu ayetin 2028 yılını vermesi demek ki mehdi ve talebelerine işaret ediyor. Sonraki ayetlerin ebcedi 2010 ve 2029 yılına işaret etmektedir. Burada Allah'ın izniyle mehdinin galip geleceğine işaret edilmektedir. Demek ki 2029 yılında mehdi düşmanlarına galip gelecektir. 1999 yılında Hz. Mehdi muazzam bir ivme kazanıyor. 2029 yılında da mehdi düşmanlarına galip gelmesiyle dünya hakimiyetini kuracaktır.[192]

Adnan Oktar, yukarıda ki açıklamalarına ek olarak, A9TV'de yapmış olduğu bir sohbetinde mehdinin ortaya çıkış tarihi ile ilgili şu açıklamalarda bulunuyordu. "Mehdiyet üç beş yıla kadar belli olacaktır. 1980'lerden itibaren 2000'li yıllara kadar mehdilik alametinin gelişmeleri olacak ve bu dönem 40 yıl sürecektir. Mehdiyetin devri içinde 40 yılın bitmesi üç beş yıl içerisinde tamamlanıyor. Benim kanaatim mehdiyi 3-5 yıla kadar alenen görürüz ve anlarız. Mehdiyetin kesin olarak olacağına ve gerçekleşeceğine İslam'ın her yerde hakim olacağına Nur Suresi 55.-56. ayetleri ile diğer pek çok ayet gösteriyor. Bu iki ayet ve Kehf Suresi alenen ve açıkça mehdiyeti anlatıyor. Dolayısıyla mehdiyet benim nazarımda gerçektir. 2017 yılındayız ve şuan üç beş yıl fazla bir vakit değildir. 2018 ve 2019 bile iyi, 2021 mehdinin ortaya çıkması için baya sağlam, 2022 saat 2 baya acayip, herkes bu tarihi ve saati not alsın. O yıl gelince bana mehdiyet konusunu bir daha sorsunlar. Ama bence soramazlar çünkü cevabını almış olacaklar.[193]

Adnan Oktar'ın kitaplarında ve sohbetlerinde mehdinin ortaya çıkışına yönelik birden çok tarih verdiğini görmekteyiz. Çünkü ona göre mehdiliğin

[192] https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+18+%C5%9Fubat+2013 (13.12.2020)
[193] https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+mehdi+2021+gelecek (10.01.2021)

alametleri hemen hemen tamamen gerçekleşmiştir. Adnan Oktar'a göre mehdinin görevine başlama tarihi 2021 yılıdır. Adnan Oktar'ın söz konusu açıklamaları şöyledir. "Deccalin ülkesi yıkılacak ve viran olacaktır. Hadis'lerin işaretine göre Deccal her geçen gün eylemlerini arttıracaktır. Deccalin eylemlerinin her geçen gün artması 2017'den 2020'ye kadar devam edecektir. 2021 yılında ise Allah bizi mehdimize kavuşturacaktır. 2021 yılında imam mehdiyi Allah'ın izniyle fark edeceğiz. Aksi takdirde felaketler devam edecektir. 2021'lerde Allahın izniyle mehdinin elini öpeceğim sizlerde öpeceksiniz." Deccali kızdırmak çok önemlidir. Deccal ancak kızdırıldığında ortaya çıkar. Deccal ülkemiz ağlasın, hüzünlensin ve hayat dursun istiyor. Bizim televizyonda dans etmemizin ve eğlenmemizin sebebi Deccali ve mehdinin düşmanlarını kızdırtmaktır. Neşemizden, eğlencemizden taviz vermeden Deccali kızdırtacağız ve böylece mehdimizin gelişine ortam hazırlayarak onun gelişini hızlandıracağız. Allah'ın izniyle de 2021 yılında mehdimize kavuşacağız ve onun elini öpeceğim sizler de öpeceksiniz. Neşemizden sevincimizden asla taviz vermeden eğlenmeye ve oynamaya devam edeceğiz.[194]

Altınçağı gerçekleştirecek olan kurtarıcı tasavvuru YDH'lerin en temel karakteristik özelliklerindendir. Dünyanın sonuna doğru gelecek kurtarıcı, bu inanç sistemleri için artık gelmiştir ve onun kurtarıcılığının ilan edilmesi için şartların olgunlaşması beklenmektedir. Buna inanca sahip liderler de kendilerini beklenen kurtarıcı ilan edip normal zamanların teolojisini olağanüstü dönemlerin eskatolojisi haline dönüştürmek isterler**.** Bu doğrultuda hareketin mensupları da ideal toplumun kendileri olduğunu düşünerek partükülarist tavır sergilemektedirler.[195]

Bu cümleden olarak Adnan Oktar'ın mehdinin ortaya çıkış tarihine yönelik yaptığı açıklamalarla ilişkili olması bakımından hareketin eski bir üyesi olan A.P'nin konuyla ilgili açıklamalarını vermek yerinde olacaktır. "Adnan Oktar, her şeyi mehdiyete yorardı. Ben 1989 yılından beri takip ediyordum ve Oktar, o yıllarda şöyle derdi: "2000 yılı son, 2000 yılında herkes mehdiye tabi olacak, İslam dünyaya hakim olacak." Sonra baktı ki olmadı tutmadı, daha sonra: 2000'de 2003'de 2005'de olacak gibi farklı tarihler söyleyerek sürekli tehir etmeye başladı. Bunu da o beklentiyi örgüt

[194] https://www.youtube.com/watch?v=fsZFNg4-kEs (21.01.2021)
[195] Kanık, a.g.d., a.g.m., Cilt:8, Sayı: 2, ss.181-184.

içindekilere karşı, ona inananlara karşı hep ayakta tutmak için yaptı. İçeride o dinamizmi sağlamak için, diri tutmak için çok çalıştı ve hep bu tehir anlayışını kullandı. Şuan bile hala 'çok yakında hepimiz çıkacağız, Adnan Oktar da mehdi olarak başa gelecek ve her birimize ülke yönetimi verilecek. Bir kısmımız bakanlıklar, yönetimler elde edecek şeklinde hayali bir dünya anlayışı var ve hala bunu bekleyenler var.' Zannediyorlar ki Oktar'ı içeriden çıkaracaklar, mehdi olarak başa geçirecekler ve o da bütün dünyaya hükmedecek. Hala buna inanan Oktar'ın mehdi olduğunu söyleyen ve onun dini lider olacağına inanan müritler var"[196]

Beklenen kurtarıcı inancına sahip YDH'lerin zararlı etkileri olumlu etkilerinden daha fazladır. Dolayısıyla hem üyelerine hem de üye olmayanlara yönelik şiddette zemin hazırlayan bu hareketler toplumsal huzurun dengesini bozarak dinin merkezden söz söyleme hakkını çevreye iterek dinin toplumda olumlu yönde ki fonksiyonlarını yerine getirmesinin de önüne geçmektedir. Adnan Oktar'ın mehdinin ortaya çıkması ve görevine başlamasına yönelik net tarihler vermesi ve bununla hareket içindeki dinamizmi korumaya çalışması, adventist akım YDH'lerden olan Yehova Şahitleri ve Yedinci Gün Adventistleri Hareketi liderleriyle benzer kurtarıcı tasavvuruna sahip olduğunu göstermektedir. Yine Adnan Oktar Hareketi'nin Deccali kızdırarak mehdinin gelişini hızlandırmaya yönelik inançları Aum Shinrikyo Hareketi'nin yaptığı 'sarin gazı' eylemindeki amaçla benzer nitelik taşıdığı görülmektedir. Söz konusu yeni dini hareketlerin liderleri de beklenen kurtarıcının ortaya çıkacağı zamana yönelik birçok tarih vermiş ve onun gelişini hızlandırmaya yönelik çeşitli şiddet eylemlerinde bulunmuşlardı.

b. Adnan Oktar'a Göre Hadislerde Mehdilik

Mehdilik ve ahir zaman kurtarıcısı tasavvuruna sahip her yeni dini hareket lideri gibi Adnan Oktar'da söylemlerini mensubu olduğu dinin temel kaynaklarıyla destekleyen refleksler göstermiştir. Adnan Oktar Hz. Muhammed'e atfedildiği söylenen mehdinin çıkış ortamı, mehdinin ortaya çıkacağı tarih, mehdinin görevleri ve mehdinin fiziksel görünümüne yönelik mehdiliğe dair bir takım hadisleri kendi mehdilik öğretisini pekiştirmeye yönelik yorumlamaktaydı.

---

[196] https://www.youtube.com/results?search_query=ay%C3%A7a+pars (13.12.2020)

Adnan Oktar ‘Hz. Mehdinin Özellikleri ve Ortaya Çıkış Alametleri’ isimli kitabında bir hadisi yorumlayarak mehdinin ortaya çıkacağı tarihe yönelik şu açıklamalarda bulunmaktadır.

“Onun çıkacağı yıl, insanlar hacca, başlarında bir emir bulunmadan gidecekler. Hep birlikte Beyt-i Şerif'i tavaf edecekler, sonra Mina'ya indiklerinde, köpekler gibi birbirine saldıracak, hacılar soyulacak, kanlar Akabe Cemresinin üzerine akacak.”

Yukarıdaki hadislerde "onun çıkacağı yıl" cümlesi kullanılarak, Hz. Mehdi'nin çıkış tarihinde hac ibadeti sırasında meydana gelecek bir katliama dikkat çekilmektedir. 1979 yılında hac ibadeti sırasında gerçekleşen Kabe Baskını Olayı’nda aynen böyle bir katliam yapılmıştır. Çok ilginçtir ki bu kanlı Kabe Baskını Olayı da Mehdi'nin diğer alametlerinin gerçekleştiği dönemin tam başladığı tarihte yani Hicri 1400 yılının ilk gününde, 1 Muharrem 1400 (21 Kasım 1979) tarihinde meydana gelmiştir.

“Doğudan bir ateş gördüğünüz zaman Ali Muhammed’in (mehdinin) çıkmasını bekleyiniz. Öyle ki korkudan uykuda olanlar uyanacak, ayakta olan çökecek, oturan ise ayağa fırlayacaktır.”

“Gökyüzünde doğu cihetinden geceyi aydınlatan büyük bir ateş gördüğünüz vakit, işte o an mehdinin geliş vaktidir.”

Adnan Oktar, yukarıda verilen iki hadisi, mehdinin İstanbul’da zuhur ettiği ve onun çıkış alameti olarak yorumlamaktaydı.[197] “Hz. mehdiyi bir ateşin yanında bulacağız çünkü Hz. Mehdinin çıkış alameti ateştir. Hatta gökyüzünü kaplayan, insanların gündüz mü oldu diyecekleri büyüklükte bir ateş. Hadiste “ateşi gördüğünüzde, o patlamayı duyduğunuzda gök gürültüsü gibidir sesi, uyuyan gürültüden uyanacak, kalktığında da gündüz mü oldu diyerek sabah olduğunu zannedecekler” diyor. Hadisin bu anlatımına bakıyoruz hadiste anlatılanla gazete küpürleri birbiriyle örtüşüyor.

Hadiste gök gürültüsü gibi ses çıkacak ve dağlar gibi duman bulutları olacak diyor bakıyoruz aynısı var. Yine aynı hadiste malların yanacağı insanların öleceği

[197]Adnan Oktar, “*Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri*”, Güneş Yayıncılık, İtanbul, 2005,ss.27-62.

anlatılmış bakıyoruz bu patlamayla aynısı birebir oldu. Yangın üç veya yedi gün sürer diyor yani uzun süreceği anlatılıyor bakıyoruz ateş uzun süre söndürülemedi. Peygamberimiz, bu olaylar vuku bulduğunda mehdinin mukaddes beldeye (İstanbul) zuhur ettiğini bildiriyor. Bu mukaddes belde de farklı hadislerde Kostantiniyye olarak geçtiği için biz hadiste ki mukaddes beldenin İstanbul olduğunu anlıyoruz ve mehdi İstanbul'da zuhur etmiştir diyoruz. Ayrıca İstanbul'un fethinin gerçekleşmesinin sebebi ve orada camiler yapılmasın sebebi mehdinin İstanbul'dan çıkacak olmasıdır. İstanbul o yüzden fethedilebilmiştir. Zira mehdinin çıkmasının şartlarından biri de İstanbul'un fethidir yoksa mehdi asla ortaya çıkmazdı.[198]

Adnan Oktar Hareketi'nin eski iki numarası olan F.D.'nin açıklamaları hareket içerisinde mehdilik inancının ilk olarak nasıl ortaya çıktığını göstermektedir.

"İndependanta Tanker Gemisi İstanbul'da patlamıştı. Patlama büyüktü ve günlerce söndürülememişti. 1988 yılında Adnan Oktar, bu olayı hareket içerisinde mehdinin İstanbul'da ortaya çıkacağının bir alameti olarak yorumlamıştı. Çünkü Adnan Oktar, Mehdi'nin İstanbul'da çıkacağını, ilk tebliğini Karaköy'de yapacağını, İstanbul'un boğaz semtinde oturacağı ve sırtında da ben olacağı şeklinde açıklamalarda bulunuyordu. F.D. ve hareketin itirafçı olan eski üyeleri Adnan Oktar'ın bu açıklamalarını şöyle yorumlamaktaydı. "Adnan Oktar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi'ne kayıt yaptırmak için İstanbul'a geldiğini söylediği 15 Kasım 1979'da İstanbul Boğazı'nda Independanta tankeri kazası yaşanmış. Adnan Oktar, Mehdi İstanbul'a gelecek diyordu, çünkü kendisi geminin patlamasının akabinde İstanbul'a geliyor. Sonrasında Karaköy'de görevine başlayacak oradan çıkacak diyor, çünkü kendisi ilk faaliyetlerine burada başlamıştı. Yani Adnan Oktar, hayatına dair en ince ayrıntıları, islami kaynakları da kullanarak kendi mehdilik inancının meşruiyetini sağlamaya yönelik kullanmaktaydı." [199]

Adnan Oktar, uluslararası askeri ve siyasi krizleri, savaşları, İslam'a aykırı olan bir takım ideolojilerin ortaya çıkmasını, doğal afetleri, toplumsal huzursuzlukları, modern hayatın unsurlarını mehdinin çıkış şartları ve ortamı olarak yorumlamaktaydı. Bunu yaparken de savaşlar, siyasi krizler, doğal afetler v.b.

[198] https://www.youtube.com/watch?v=tzYeMc-uACw (15.12.2020)
[199] https://www.youtube.com/watch?v=Rh9t40HVfWE (19.12.2020)

toplumsal huzursuzluklara yönelik konularla ilişkili olabilecek hadisleri ele alıp bunlara dayanarak açıklamaktaydı.

Söz konusu duruma örnek olarak Adnan Oktar'ın "Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri" kitabında İran-Irak savaşını ve Afganistan'ın işgalini bu anlamda yorumlayarak mehdinin yakın zamanda ortaya çıkışının bir alameti olarak kabul etmesi gösterilebilir.

Afganistan İşgali

"Talikan'a (Afganistan'a) yazık oldu. Şüphesiz Allah Teala'nın orada altın ve gümüşü olmayan hazineleri vardır. Orada Allah'ı hakkıyla bilen insanlar vardır. Onlar ahir zaman Mehdisinin yardımcılarıdır."

Yukarıda ki hadiste Afganistan'ın Hz. Mehdi zamanında işgal edileceğine işaret olabilir. Gerçekten de Rusların Afganistan'ı işgali olan 1979 yılı Hicri 1400 yılına diğer bir ifadeyle Hicri 14. yüzyılın başlangıcına denk gelmektedir. Bilindiği gibi hadislerde Hz. Mehdi'nin yüzyıl başlarında çıkacağı haber verilmiştir. Hz. Mehdi'yle ilgili diğer pek çok alametin de Hicri 1400 ve Hicri 14. yy başlarına denk gelmesi bu tarihlerin Hz. Mehdinin çıkışı hakkında önemli işaretler taşıdığını göstermektedir.

İran –Irak Savaşı

Ahir zamanda meydana gelecek önemli bir savaş hadiste şöyle haber verilir. *"Şevval ayında ayaklanma Zilkade'de harp konuşmaları, Zilhicce'de ise harp vaki olacaktır."*

Hadiste belirtilen Şevval, Zilkade ve Zilhicce ayları İran-Irak Savaşlarının gelişim aşlamalarıyla aynı tarihlere denk gelmektedir. "Şevval ayında ayaklanma..." İran Şahı'na karşı olan ilk ayaklanma bilindiği gibi hadiste belirtilen 5 Şevval 1398'de (8 Eylül 1976) olmuştur. "Zilkade'de harp konuşmaları ve Zilhicce'de ise harp vaki olacak..."Hicri 1400 Zilhicce (Ekim 1980) ayında İran- Irak arasındaki savaş tam anlamıyla başlamıştı.

“Mağrip' te (batıda) karışıklıklar, fitneler ve korku olacak. Açlık ve hayat pahalılığı alabildiğine yayılacak ve fitneler çoğalacak.”

“Hiçbir tarafın ondan mahfuz kalamayacağı bir fitne zuhur edecek. Bu fitne kaldığı yerden hemen başka bir tarafa yayılacak ve bu durum bit münadinin semadan seslenerek: “Ey insanlar, emiriniz artık Mehdi’dir” demesine kadar devam edecektir.[200]

Yukarıda ki hadislerde herkese ulaşacak ve hızla yayılacak bir fitneden bahsedilmektedir. Yani herkesin haberdar olacağı, dine ve Allah'a karşı ortaya sürülen bir fitne insanların imanlarını hedef alacaktır. Günümüzde Allah’ın varlığına ve yaratmasına karşı öne sürülen en büyük ve geniş çaplı akım materyalist felsefedir. Bu felsefenin kendisine dayanak aldığı sözde bilimsel temel ise "Evrim Teorisi"’dir. Dahası, Peygamberimizin (sav) hadislerinde belirttiği gibi her yere nüfuz edecek ve hızla yayılacaktır. Böyle bir fitnenin yayılması ancak günümüzün teknolojik imkanlarıyla (basın, yayın, internet, uydu iletişlimi, v.s.) gerçekleşebilir. Bugün evrim teorisinin gerek basın gerekse televizyon yoluyla hemen hemen girmediği hiçbir ev, bu teoriyi duymayan hiçbir kimse yok gibidir. Gerçekten de bugüne kadar Allah'ın varlığına, yaratılışa ve dine karşı savaş açmış, dünya çapında yaygın olan bir başka fitne daha görülmemiştir. Tüm bunlar Hz. Mehdi'nin çıkış zamanının içinde yaşadığımız döneme rastladığına dair önemli işaretlerdir. Hadiste ayrıca Hz. Mehdi'nin gelmesiyle bu fitnenin sona ereceği de belirtilmektedir. “Gerek Hz. Mehdi'nin çıkış alametleri, gerekse kıyamet alametleri ile ilgili hadislerin art arda gerçekleşmeleri belirli bir döneme işaret etmektedir. Tüm bu alametlerin Hicri 14. yüzyıl başlarından (1979-1980) itibaren sırayla ortaya çıkmaları içinde bulunduğumuz dönemin Hz. Mehdi'nin yeryüzünde bulunuş yılları olduğunu çok net bir şekilde ortaya koymaktadır.[201]

Görüldüğü gibi Adnan Oktar beklenen kurtarıcı ya da mehdilik inancına sahip birçok yeni dini hareket gibi toplumsal sıkıntıları, uluslararası krizleri, ekonomik krizleri ve doğal afet ve hadiseleri mehdiliğin birer alameti olarak kabul etmekte ve söz konusu bu durumların birçoğunun gerçekleştiği tarih olan 1979-80 yıllarına işaret

---

[200] Oktar, a.g.e., ss.54-87.
[201] Adnan Oktar “*Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler*”, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2010, ss.98-127.

ederek mehdinin bu yıllarda ortaya çıktığını iddia ederek açık bir tarih vermektedir. Söz konusu toplumsal problemler ve ekolojik hadiseler dünya tarihinin her döneminde görülmekle birlikte insanların, bu durumları düzeltecek bir karizmatik kurtarıcıya ihtiyaç duymalarına sebep olmaktadır. Adnan Oktar'ın bu konudaki açıklamaları ise şöyledir: "Armegedon Savaşı başladı. Neden mehdilik diye soruyorlar. Çünkü İslam alemi 150 yıldır başsız ve ülkeler teker teker yok oluyor. Müslümanlara bir kurtarıcı lider gerekiyor. Bu yüzden mehdi ortaya çıkacak ve mehdi 2022 yılında sancağını dalgalandıracaktır. Mehdi siyasetçi değildir, gönül insanıdır ve işlerini yönettiği bir köşkü olmayacaktır. O yapacağı tüm hizmetlerini evinden halledecek ve oradan yönetecektir. Mehdi dünyalık olarak da bolluk ve lüks içinde olacaktır. Bunu Kuran'da Allah'ın veli kullarına olan ihsanından ve fazlından bahseden ayetlerden anlayabiliriz. Toplumsal sıkıntıların geçmesi ve dünyadaki huzur ve güvenin yeniden tesis edilmesi için İslam'ın tüm dünyaya hakim olması için tüm yollar denenir. Ancak bu sıkıntıların geçemeyeceği anlaşılınca son çare mehdinin beklenmesi ve ortaya çıkması olacaktır. Aksi taktirde dünyadaki kaos ve felaketlerin geçmesi mümkün değildir."[202]

Mehdilik inancının bir gereği olarak mehdinin ortaya çıkması için bir takım şartlar gerekmektedir. Mesiyanizim inancına sahip YDH'lerin birçoğuna göre beklenen kurtarıcının çıkış ortamı için gereken şartlar toplumsal sıkıntıların arttığı ve kaosların baş gösterdiği bir zaman diliminin olması, ekonomik krizlerin gerçekleşmesi, uluslararası siyasette krizlerin ve savaşların olması, engellenemez doğa olaylarının ve doğal afetlerin olmasıdır. Burada üzerinde durulması gereken nokta söz konusu öğretilere sahip hareketlerin birçoğunun apokaliptik ideolojilere sahip olduğudur. Dolayısıyla bu anlayışa sahip dini hareketler *biz ve onlar* şeklinde bir ayrıma giderek kendilerinden olmayanları ötekileştirmektedir. Bu tür hareketler kendilerini daha üstün bir statü kazandırırken diğerlerini daha alt bir konuma yerleştirmektedir. [203]

Adnan Oktar'ın, zaman içerisinde mehdinin çıkış alametleri olarak ay tutulmaları, güneş tutulmaları, depremler, seller gibi doğal afetleri, Ortadoğu'da baş

---

[202] https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+armageddon (16.12.2020)
[203] Battal, a.g.e., ss.149-153.

gösteren savaş hareketlerini, ekonomik krizleri, salgın hastalıkları ve toplumsal huzursuzlukları hadislerdeki alametler olarak görüp mehdinin çıkışının başladığını dile getirmesi Adnan Oktar Hareketi'nin apokaliptik ve mesiyanik öğretilere sahip olduğunu açık bir şekilde göstermektedir. Adnan Oktar, otoritenin peygamberani yönünü kullanarak kendisine muhalif olan kişileri muhatap alarak onları 'mehdinin düşmanları ve şeytanın yardımcıları' gibi olumsuz sıfatlarla nitelendirmesi ve onlara karşı düşmanca faaliyetler yürütmesi, kendi hareketini de altınçağ nesli olarak nitelendirip üstün görmesi YDH'ler de görülen biz ve onlar ayrımıyla benzerlik taşıdığını göstermektedir.

Yukarıda sıralanan bu sebepler günümüzde de etkisini sürdürerek binlerce insanı peşinden sürükleyerek toplumsal huzursuzluklara sebep olan dini ve siyasi fraksiyonların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Çünkü insanlar içinde bulundukları huzursuzluklardan onları kurtaracağına inandıkları karizmatik liderliğe sahip kişilerin arkasından gitmeye meyillidir. Yeni dini hareket liderleri de üyelerine yakında kurtarıcının ortaya çıkıp altınçağ zamanını başlatacağı vaadinde bulunmaktadır. Dolayısıyla bu hareketlerin taraftarlarının dünyanın sonunda yaşanacak mutluluğa kavuşma beklentisinin altında yatan neden çoğunlukla kendi zamanlarında gördükleri sosyo-ekonomik ve siyasi zorluklardır. Anın olumsuzluğuna olan direnç ve teselli ancak kendilerine verilecek mutluluğa kavuşma düşüncesiyle sağlanabilmektedir.[204]

Adnan Oktar mehdiliğe dair yazdığı kitaplarda ve A9TV'de yaptığı sohbetlerde ahir zamanda ortaya çıkacak mehdinin görevlerinin neler olduğunu anlatan hadislere ve açıklamalara geniş yer vermiştir. Özellikle "Bediüzaman Ahir Zamanı Anlatıyor" isimli kitabında bu konuyu detaylıca anlatmıştır. Adnan Oktar mehdinin çeşitli görevlerini anlatmakla birlikte burada mehdinin en önemli görevinin Evrim Teorisi, Materyalizim ve Darwinizim gibi İslam'ın düşmanı olan ideolojilere karşı mücadele etmek olduğunu söyler. Adnan Oktar'a göre ahir zamanda ortaya çıkacak olan mehdi bilimsel bilgilere, felsefi yorumlara ve daha bir çok alanda farklı bilgilere sahip olarak televizyonu, interneti, kitap basımı v.b. gibi birçok teknolojik

---

[204] Kanık, a.g.d., a.g.m., s.182.

ve modern imkanları da aktif bir şekilde kullanarak bu ideolojilere karşı faaliyetler yürütecektir. [205]

Adnan Oktar müslümanları ve tüm dünyayı içinde bulundukları sıkıntılardan kurtaracak olan mehdinin nasıl bir kişiliğe sahip olduğuna ve fiziksel görünümünün nasıl olacağına yönelik hadislere dayanarak çeşitli yorumlarda bulunmuştur. Bu konudaki hadislerin ve Oktar'ın açıklamalarının geçtiği kitaplar ise şunlardır: *"Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler", "Mehdinin Özellikleri", " Peygamberimizin Dilinden Mehdi", "Sait Nursi Kendisinin Ahir Zamanda Beklenen Mehdi Olmadığını Açıklıyor".* Adnan Oktar "Peygamberimizin Dilinden Mehdi" kitabında mehdiyi saç renginden boyuna kadar göz renginden sakalına kadar tarif eden hadislere yer vermiştir. Kitapta bu konuda yüzlerce hadis bulunmakta ancak burada kısaca fiziksel görünümüne dair hadislerin kısa açıklamalarına yer verilecektir.

Söz konusu kitapta yer alan hadislere göre mehdi, *"orta boylu, yeşil gözlü, uylukları bacaklarının arası açık, karnı geniş, omuzları geniş saçları ve sakalları siyah, burnu küçük, kaşarlı çatallı, sakallarının kenarı kısa, çenesinin altındaki sakalları ise toplu ve çoktur. Ten rengi esmere çalan beyazdır."*

"Mehdinin dış görünüşü Beni İsrail adamlarına benzemektedir. Sanki o İsrailoğulları'ndan bir adam gibidir. Mehdinin alnı açıktır ve geniş omuzludur. Kaşlarının arası açıktır ve kaşları kavislidir."[206]

Adnan Oktar Hareketi'nin müritleri, mehdinin fiziksel görünümünü anlatan hadislere dayanarak liderlerinin fiziksel görünümünün hadislerde anlatılanla birçok açıdan uyuştuğunu söyleyerek Adnan Oktar'ın beklenen mehdi olduğunu iddia etmektedirler. Bu konuda Adnan Oktar ise müritlerinin bu yaklaşımını yani kendisinin mehdi olduğunu dolaylı yollardan ima ederek desteklemektedir. Adnan Oktar (21 Kasım 2013 tarihli) A9TV'deki sohbetinde bu konuda şu açıklamalarda bulunmuştur.

"Ben mehdinin alametlerini hadislere dayanarak açıklıyorum. Hadislerde geçen söz konusu alametler bana benziyor şimdi ben ne yapabilirim. Hepsinde

---

[205] Adnan Oktar, "*Bediüzaman Ahir Zamanı Anlatıyor",* Güneş Yayıncılık, 2005, İstanbul, ss.99-134.
[206] Adnan Oktar, "*Peygamberimizin Dilinden Hz. Mehdi",* Güneş Yayıncılık, İstanbul, 2005, ss.25-37.

hakikaten benimle ciddi bir benzerlik var. Hadislerde mehdinin burnu küçük, alnı açık ve sırtında ben izi vardır diyor. Şimdi bakıyorum benimde sırtımda ben izi var, benim de burnum küçük ve alnım da açık. Mehdinin diz kapaklarının çıkık olduğuna dair hadis var, hakikaten benimde diz kapaklarım da çıkık. Benzer hadislerde mehdinin saçlarının siyah, omuzlarının geniş olacağı anlatılıyor, aynı şekilde bende boydan boya dikkat çekici genişlikte geniş omuzlu bir insanımdır. Yine mehdi sakalları incedir ve alttan düzeltilmiştir, kaşları kavislidir, cildi parlaktır ve orta boyludur şeklinde tarif ediliyor, bakıyorum bu özellikler benimle uyuşuyor. Hadislerde mehdinin İstanbul'da çıkacağı ve orada büyük bir patlamanın olacağı bildiriliyor. Bu patlamada oluşan yangının üç veya yedi gün devam edeceği ve çok şiddetli olacağı anlatılıyor. Bende İstanbul'da çıktım. Benim İstanbul'a geldiğim akşam büyük bir gemi patlaması oldu ve uzun süre söndürülemedi. Hadislerde anlatılan bu açıklamaların aynısını gazetelerde yazdı. Şimdi tüm bu olaylar tam benim İstanbul'a geldiğim akşam gerçekleşti.

Mehdilik için vahiy gerekir ben niye iddia edeyim mehdi olduğumu ama benzemeler doğru ve bende şaşırıyorum. Peygamberimiz mehdinin bacaklarını ayırarak yürüdüğünü söylüyor, hakikaten bende bacaklarımı ayırarak yürüyorum hatta düzelmek için uğraşmıştım ama beceremedim, mehdinin gözleri yeşil olarak tarif ediliyor, bakıyorum benimde gözlerim yeşil renklidir. Mehdi ortaya çıktığında kuyruklu yıldız ortaya çıkar diyor benim İstanbul'a geldiğim zamanda da çıktı. Hadislerde mehdinin kardeşi azdır diyor ve evde doğacağı söyleniyor. Hakikaten ben de evde doğdum. Mehdi Kafkaslardan gelecek ve lakabı arslan olacak diyor. Bende aslen Kafkaslar'dan geldim ve soyadım da Arslanoğulları. Hadiste mehdinin seyit olduğu peygamber soyundan olduğu söyleniyor, ben de seyit olduğuma dair şeceremi gösterdim. Hz. Peygamber hadisinde adı adıma uygundur babasının adı babama uygundur diye buyuruyor. Benim adımda Adnan, şimdi ben bunları gizleyeyim mi? "Mehdi asla mehdiyim demez" hadisine göre mehdi, mehdilik görevini zorla ve bunun bir hüsnü zan olduğunu söyleyerek mehdi olduğunu kabul edecektir. Mehdinin düşmanları çok olacak ve sürekli gözlenecektir. Görevine başlayana kadar uzun yıllar gaybette bulunacak yani tutuklanacak hapse girecektir. Mehdi hiçbir zaman evlenmeyecek ve çocuğu olmayacaktır, bununla beraber üzerine kayıtlı tek bir

malı dahi olmayacaktır. Benimde malım mülküm yok ve hiç evlenmedim. Mehdi olsam niye oyun oynayayım niye dekolte hanımlarla çıkayım, böyle bir iddiam olsa niye bunları yapayım! Mehdilik iddiası olan ona uygun hareket eder. Mehdi olsam gelenekçi bağnaz bir görünüm verebilirim. Ama ben tam tersini yapıyorum. Mezhep imamları ve diğer birçok kişi "*Mehdi dinimizi olağanüstü bozacak"* diyecekler. Ama o sıradan bir hoca ya da din adamı olmayacaktır aksine modern görünümlü bir insan olacaktır. Mehdinin talebelerinin sayısı 313 kişi olacaktır. Mehdi ve cemaatinin sayısı bu kadarla sınırlıdır. Mehdi talebelerinin önemli özelliklerinden biri "inşallah ve maşallah" kelimelerini sık sık kullanmalarıdır. Zira inşallah kelimesi mehdiliğe işaret eden Nur Suresi ve Kehf Suresi'nde sık sık tekrarlanmakta ve bu mehdi talebelerinin özelliklerine işaret etmektedir. Dolayısıyla bu kelimeleri sık sık tekrar etmeleri onların mehdi talebesi olmalarından ötürüdür.[207]

Adnan Oktar katıldığı televizyon programlarında yaptığı açıklamalarında ve A9TV'deki programlarda yaptığı konuşmalarında 'kendisinin asla mehdi olmadığını, kendisinin mehdi olduğunu söyleyen kişinin dinden çıkacağını söylüyordu'. Alenen kendisinin mehdi olduğunu söylediği duyulmamıştı. Ancak eski müritlerinin de söylediği gibi o, kendisinin mehdi olmadığını söylemesini *'mehdi ben mehdiyim demez'* hadisine dayandırıyordu. Yine mehdinin fiziksel tarifini yapan hadisleri yorumlarken sanki Adnan Oktar'ı tarif ediyormuşçasına bir durum ortaya çıkmaktadır. Kendisine sorulan bir soruda: "Benziyor olabilirim ama ben mehdi değilim" dediği görülmektedir.

Adnan Oktar Hareketi'nin eski bir üyesi olan A.P. ise Adnan Oktar'ın, hareket içerisinde mehdilikle ilgili çeşitli hadisleri kullanarak mehdilik meşruiyetini sağlamaya çalışma yöntemini şu şekilde açıklıyordu: "Adnan Oktar '*mehdi mehdiyim demez'* hadisini kullanıyordu ve kendisi bunu açıkça söylemiyordu. Ancak bütün imaların onu gösterdiğini bize hissettiriyordu. Örneğin hadisler, özellikle de mehdilikle ilgili Şii hadisler taranırdı. '*Gaybeti Numani'* araştırıldı, tercümanlar tutuldu ve buradan Şii kaynaklı mehdilik hadisleri tarandı. Yaptıkları bu tarama sonucunda gelen hadislerin, kendisine uyanları alıp kendisine uymayan hadisleri yok

[207] https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+21+kas%C4%B1m+2013 (12.01.2021)

hükmünde sayıp onları hiçbir şekilde kabul etmiyordu. Oktar bu anlamda hadisleri tahrif ve inkar ediyordu. Mehdiyi tarif eden hadiste Oktar'ın sıfatına uyan iki özellik hadiste var, diğer üç özellik uymuyor, Oktar, kendisine uyan bu iki özelliği alıyor uymayan kısmına da nokta nokta (...) koyarak hadisi sonlandırıyordu. Bu bağlamda hadisleri tahrif eden bir anlayış sergiliyordu. Şayet hadiste kendisine uyan hiçbir nitelik yoksa o hadisi de yok hükmünde kabul ederek hadisleri inkar ediyordu.[208]

A. P.'nin açıklamalarına bakıldığında, Oktar'ın mehdinin fiziksel özelliklerini tarif eden hadisleri aslında kendisinin mehdi olduğunu destekleyen bir söylem içerisine girerek kullandığı görülmektedir. Zira referans olarak aldıkları hadisler Şii kaynaklı olup sahihliği konusunda tereddütler barındıran hadislerdir. Ayrıca hadisler sahih olsa bile Adnan Oktar'ın, söz konusu hadislerde geçen fiziksel niteliklerinden sadece kendisine uyanları eserlerine alarak bunlardan bahsetmesi, hadisin kendisine uymayan kısmını ise ya hadisi eksik yazarak ya da nokta nokta (...) koyarak bitirmesi bu anlamda Adnan Oktar'ın hadisleri tahrif ettiğini ve kendi mehdilik meşruiyetini sağlamak için kullandığını açıkça göstermektedir. Son olarak Adnan Oktar'ın kitaplarında ve sohbetlerinde mehdilik vurgusu önemli bir yer tutar. Ancak onun bu konudaki mehdi tanımı, *siretten ziyade surete* dayanmaktadır. Yani Adnan Oktar, mehdinin tavrı, davranışları, misyonu, görevleri ve müslüman olarak sorumluluklarından daha çok onu vücut özellikleriyle, soyuyla ve dış profiliyle ele alan bir yaklaşım içerisine girmiştir.[209]

Adnan Oktar Hareketi'nin ortaya çıktığı ve kurumsallaşmaya başladığı yıllar 1980'li yıllar ve sonrasıdır. Aslında hareketin bu yıllarda ortaya çıkmasının özellikle de mehdilik düşüncesiyle ortaya çıkmasının sebebi Türk toplumunun o zamanki sosyo kültürel, ekonomik ve politik bir dönüşüm ve değişim sürecinden geçiyor olmasıdır. Bu dönemlerde Türk toplumunda genel anlamda bir huzursuzluk, kaos, ekonomik kriz, siyasi çalkantılar, darbeler, faili meçhuller, ekonomide ki dengesizlikler, eğitim sisteminde ki aksaklıklar, darbelerle gelen hükümetlerin yetersizlikleri ve sonrasında oluşan siyasi boşluk ve istikrarsızlık dönemleri, dinin toplumda merkezde söz söyleme hakkını kaybetmesi, Adnan Oktar'ın mehdilik

---

[208] https://www.youtube.com/watch?v=v1X07Z0UAo0 (05.01.2021)

[209] Diyanet İşleri Başkanlığı Araştırma Komisyonu, "*Diyanet İşleri Başkanlığı Yeni Dini Yönelişler Raporu",* Ankara, 2019, s.91.

düşüncesine zemin hazırlayan sosoyolojik parametrelerdi. Çünkü apokaliptik inanca göre mehdi toplumsal huzursuzluk dönemlerinde ortaya çıkacak ve toplumun ihtiyacı olan düzeni ve bereketi sağlayacaktır. Çünkü toplumlarda var olan istikarsızlıklar ve krizler insanlarda psiko sosyal bir etki uyandırarak bir kurtarıcı beklentisinin oluşmasına sebep olur. Gustav Le Bon'un da belirttiği gibi, insanlar kriz zamanlarında kendilerini yönlendiren karizmatik kişilerin peşlerinden sürüklenirler. Türk toplumunda ki bu durum Adnan Oktar'ın, hareketini kurmasına ve mehdilik inancı merkezinde etrafında insanlar toplayarak bir harekete dönüşmesine zemin hazırlamıştır.

C ADNAN OKTARA GÖRE NAMAZ

İslâm dininin ilk dönemlerinden itibaren namaz ibadetinin mevcut olduğu ve beş vakit namaz farz kılınmadan önce sabah ve akşam olmak üzere günde iki vakit namaz kılındığı belirtilmektedir. Bugün kılınan şekliyle beş vakit namaz hicretten bir buçuk yıl önce Miraç Gecesi'nde farz kılınmıştır. Hadis ve Tarih kitaplarına baktığımızda namazın önce ikişer rekat olarak farz kılındığı, hicretten kısa bir süre sonra öğle, ikindi ve yatsı namazlarının farzlarının dörder rekata çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Namazın rekatlarında ki bu değişiklik elbette Kuran'dan değil Hz. Peygamberin uygulama ve söylemlerinden bilinmektedir.[210] Yukarıda yazılanlardan da anlaşılacağı üzere namaz Kuranı Kerim'de Allah'ın açık bir emri olup ferdi bir ibadet niteliği taşımaktadır. Kuranı Kerim'de, yaklaşık olarak 86 yerde namaz ile alakalı ayetler geçmektedir. Bu ayetlerden bir kaçı şunlardır:

2.43: Hem namazı dosdoğru kılın, zekatı verin, rükû edenlerle birlikte siz de rükû edin. Namazlara ve orta namaza devam edin ve Allah için boyun eğerek kalkıp namaza durun.[211]

6.72: Bize:"Namazı dosdoğru kılın, Allah'a karşı gelmekten sakının" (diye emredildi), toplanacağınız yer O'nun huzurudur.[212]

Yukarıdaki ayetlerden de anlaşılacağı gibi namaz ibadeti Kuranı Kerim'de açıkça emredilen ve Peygamberimizin sahih kaynaklarda yer alan hadislerinde de

---

[210] M.Kamil Yaşaroğlu, "Namaz", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* Cilt:32, ss.350-357.
[211] Kuranı Kerim, *Bakara Suresi*, 43. ayet.
[212] Kuranı Kerim, *Enam Suresi,* 72.ayet.

detaylıca anlatılan ve kesinliği sarih olan bir ibadettir. Dolayısıyla namaz ibadetinin keyfiyeti hakkında var olan inanç ve uygulamalar asırlardır tevatür ederek gelmiştir.

Adnan Oktar Hareketi'nin yeni dini hareketler bağlamında inceleme konusu olarak seçilmesindeki en büyük etkenlerden biri onun din anlayışındır. Zira Adnan Oktar'ın İslam'ın temel meselelerine dair bazı beyanları geleneksel din anlayışına ve toplumsal değerlere aykırı nitelik taşımaktadır. Bu cümleden olarak Adnan Oktar'ın namaz ibadeti konusundaki açıklamalarını vermek konuyla ilgisi bakımından önemlidir.

Adnan Oktar'ın namazın kılınması gerektiğine yönelik yaptığı açıklamalar daha çok hareketin tv kanalında geçmektedir. Burada Adnan Oktar namazın Kuranı Kerim'de geçtiğini ve kesin olarak var olduğunu kabul ettiğin söylemektedir. Ancak harekette uzun yıllar bulunan kişilerin açıklamalarına bakıldığında Adnan Oktar'ın namazın kaç vakit olduğuna ve nasıl kılınması gerektiğine dair açıklamalarının mevcut din anlayışıyla uyuşmadığı görülecektir.

Adnan Oktar'a göre namaz iki vakittir. Kuranı Kerimde namazın beş vakit olduğuna dair sarih bir açıklama yoktur. Kuranda açıkça geçen ifade İsra Suresi 78. ayette: ("Gündüzün güneş dönüp gecenin karanlığı bastırıncaya kadar belli vakitlerde namaz kıl, bir de sabah namazın kıl. Çünkü sabah namazı şahitlidir.") geçtiği üzere namaz sabah ve akşam olmak üzere iki vakit şeklinde emredilmektedir.[213]

Adnan Oktar bu ayetleri baz alarak namazın iki vakti olduğunu beş vakit namazın Kuran Kerim'in hiçbir yerinde açık bir şekilde geçmediğini söyleyerek namazın beş vakit olmadığını söylemektedir. Adnan Oktar'ın namazın sabah ve akşam olmak üzere iki vakit olduğu bilgisini Kuran ayetlerine dayanarak çıkardığını bu görüşüne aykırı olan hadisleri de kabul etmediğini Adnan Oktar Hareketi'nde uzun yıllar kalmış olan C.Ö.'nün, katıldığı bir televizyon programında yaptığı şu açıklamalardan anlaşılmaktadır. "Adnan Oktar namazın beş vakit değil iki vakit olduğunu bizlere söylerdi. Kendisi bunu Kuran ayetlerine dayanarak çıkardığını ve namazın sabah ve akşam olmak üzere sadece iki vakit olarak kılınması gerektiğini söylüyordu. Hareketteki bazı arkadaşlar beş vakit namaz kılmak istediklerinde ise

---

[213] https://www.youtube.com/results?search_query=Adnan+oktar+namaz (22.09.2020)

onlara karşı çıkmamakla beraber yaptıklarının yanlış olduğunu söyleyerek onları eleştiriyordu.[214]

Adnan Oktar Hareketi'nin eski üyesi olan M.T.'nin yaptığı açıklamalar, Adnan Oktar'ın namaz ibadeti konusundaki düşüncelerini açıkça göstermektedir. "Harekete girdiğimde bana beş vakit namaz olmadığını, Kuranı Kerim'de üç vakit namaz olduğunu (üç rekat) ve beş vaktin sadece tesbih olduğunu söylediler. Benim daha önce Kuran hakkında hiçbir bilgim olmadığı için söylenenlere harfiyen inandım."[215]

Hareketin bir başka eski üyesinin yaptığı açıklamaya göre de "Adnan Oktar namazların üçer rekat ve abdestsiz olarak kılınmasının vacip olduğunu söyleyen fetvalar vermişti."

Adnan Oktar Hareketi'nin üçüncü derece itirafçı olan bir üyesinin yaptığı bir başka açıklamaya göre Adnan Oktar, "İbadetin herkes tarafından bilindiği şekilde değil de sabah ve akşam ikişer rekat halinde ve her rekatta birkaç kelime söyleyerek günde iki vakit kılınması gerektiğini söylerdi. Hatta çırılçıplak da namaz kılınabileceğini söylemişti."[216]

Hareketin eski üyesi olan G.S.'nin yaptığı açıklamalara göre "Adnan Oktar, Namazda Kuran okunmaz, sadece tesbih yapılır. Abdest alırken ayaklar yıkanmaz ve kuru şekilde mesh edilir." şeklinde fetvalar vermişti.

"Abdest ve namaz kolay olduğu halde bağnazlar zor gösterdiği için insanlar namaz kılmıyorlar. Kuranda Allah namazı vakitli olarak farz kıldığını söylemektedir. Ancak bugün kaza namazı denen bir uygulama mevcuttur. İslam'da böyle bir durum söz konusu değildir. Vaktinde kılınmayan namaz kılınmamış olarak kabul edilir ve sonradan kazası olmaz. Çünkü bu konuda emir açıktır, her namaz vaktinde kılınmalıdır. Vaktinde kılınmayan namazın kazası olmaz. Onun için tövbe istiğfar edilmelidir. Kaza namazı insanları namazdan soğutuyor. Çünkü kişi namaza başlamak istiyor ve ona önce namaz borcunu ödemelisin deniyor. Kişi bir anda yirmi

---

[214] https://www.youtube.com/watch?v=e-M89uNh1TM (22.09.2020)
[215] https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/adnan-oktarin-yaninda-30-yil-kaldi-itirafci-oldu-butun-bildiklerini-anlatti-3603597/ (04.10.2020)
[216] https://www.mynet.com/adnan-oktar-kediciklere-ciplak-namaz-kildirmis-110104263724 (08.10.2020)

yıllık borcunu nasıl ödesin. Dolayısıyla kaza namazı diye bir şey yoktur ve bu insanları namazdan uzaklaştırmaktadır."[217]

Hareketin eski bir üyesinin yaptığı bir başka açıklamada Adnan Oktar namaz hakkında şöyle diyordu: "Peygamberimiz İslam'ın ilk yıllarında namazı sabah ve akşam olmak üzere iki vakit olarak kılıyormuş. Aslında benim amacım insanları namazdan soğutmamaktır. Çünkü beş vakit kılın desem belki hiç kılmayacaklar. Bu yüzden insanların namazdan kopmalarını istemediğim için iki vakit kılın diyorum. [218]

Yeni dini hareketler, geleneksel dinlerin inanç ve uygulamalarına muhalif olan bir takım inanç ve uygulamalara sahiptir. İçerisinde bulundukları toplumun kültürüne ve dini değerlerine alternatif olarak geliştirdikleri bir takım ibadet anlayışları vardır. Adnan Oktar'ın namaz konusunda ki açıklamalarına bakıldığında geleneksel din anlayışının aksine bir namaz anlayışı olduğu görülmektedir. Geleneksel sistemde var olan sünnet namazları, kaza namazı ve namazın beş vakit olduğuna dair kabullere karşı gelerek bu konudaki tavrını ortaya koymuştur. Adnan Oktar'ın geleneksel dinde var olan namaz konusundaki yaklaşımını yeni dini hareketlerin kendi kimliklerini inşa etmedeki muhalif tavırlar sergilemeleri tesbiti açıklamaktadır. Söz konusu tespite göre yeni dini hareketler geleneksel dinden farklı yeni bir hayat tarzı oluşturmayı hedeflemişlerdir. Böylece kendi dini kimliklerini inşa ederek var olan geleneksel sistemlerden kendilerini ayırma yoluna giderler. YDH'lerin dini alanda sundukları yeniliklerin pratik hayata da yansıdığı görülmektedir. Bu çerçevede YDH'lerin bir kısmında geleneksel dinlerde görülmeyen sıra dışı ritüellere rastlanmaktadır.[219]

D. YENİ DİNİ HAREKETLERDE KADIN, CİNSELLİK VE EVLİLİK

YDH olarak kavramsallaştırılan dinî yapılanmaların çoğu mevcut cinsiyet ve cinsellik anlayışının sorgulanmaya başlandığı hızlı toplumsal değişim zamanlarında gelişmiştir. Buna bağlı olarak kadınların toplumsal cinsiyetlerine

---

[217]https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+kaza+namaz%C4%B1 (11.10.2020)
[218] https://www.sabah.com.tr/gundem/2019/10/02/oktardan-suclamalara-kacamak-cevaplar (15.10.2020)
[219] Turan, Sancar, a.g.e., ss.277-289.

yönelik toplumsal reformları destekleyen, onlara çeşitli yöneticilik imkanı sunan YDH'lerin, bu anlamda geleneksel dinler tarafından ikincil plana itildiğini ve toplumdaki karar alma mekanizmalarından dışlandığını düşünen kadınlara cazip geldiği söylenebilir. YDH'lerin inanç öğretilerine bağlı olarak sundukları kadın ve cinsiyet konusundaki yaklaşımları oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Çünkü söz konusu hareketlerin kadın ve cinsiyet anlayışının bir ucunda kadınları ikincil roller veren bir konuma yerleştirerek erkeğe bağımlı hale getiren YDH'ler yer alırken, diğer ucunda ise kadınları erkeklerden daha üstün kabul eden YDH'ler yer almaktadır.[220]

a. Yeni Dini Hareketlerde Cinsiyet Rolleri

YDH'lerin, tarihsel süreç içerisinde çeşitli din anlayışında kadınların negatif ayrımcılık ve eşitsizliklere maruz kalarak erkeklerden daha aşağı bir konuma yerleştirilmiş olmasına itiraz ederek toplumlarda yer edindiği bilinmektedir. Bu perspektiften bakıldığında kadınların büyük oranda, mevcut dinlerinde cinsiyetlerinden dolayı yaşamış oldukları olumsuz deneyimler yüzünden din değiştirerek YDH'lere katıldığını söylemek mümkündür. Ancak bununla geleneksel dinlerin kadını bütünüyle ezdiğini, YDH'lerin de kadına mutlak bir kurtuluş ve özgürlük alanı sağladığı iddia edilemez. Zira YDH'ler arasında özgürlük söylemleri ile kendilerine çektiği kadınlara aşırı derecede geleneksel özelliklere sahip roller yükleyen, onları aşağılamaya devam eden ve kadınları çeşitli şekillerde özellikle de cinsel açıdan istismar ederek köleleştiren hareketlerin varlığı bilinmektedir. [221]

YDH'lerde cinsiyet rolleri ile ilgili ilk araştırma yapanlardan birisi sosyolog Janet Jacobs'tır. Ona göre, YDH'lerin büyük çoğunluğu erkek egemen hiyerarşiler ile kadınların bu tarz gruplara üye olmalarını sevgi ve romantik ima kavramlarıyla tanımlamaya teşvik eden sosyalleşme modelleri içermektedir. Jacobs, kadınların YDH'ler içerisinde yaşadıkları deneyimleri ilgi, reddetme, cinsel istismar ve şiddet gibi olgular üzerinden ele alırken erkeklerin deneyimlerini güç elde etmeye

---

[220] Süleyman Turan, Faruk Sancar, "*Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*",OkurAkademi, İstanbul, 2018, s.259.

[221] Emine Battal, Süleyman Turan,"Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri", *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , S.1,2014, ss.135-149.

çalışma, kadınlara ulaşma ve dini liderlerle aralarında bulunan ideolojik farklar üzerinden irdelemektedir.[222]

Konuyla ilgili çalışmalar yürüten bir diğer önemli isim Susan J. Palmer ise, erkek ve kadınların YDH'lerdeki rollerine ilişkin bir tipoloji çalışması sunmaktadır. Susan J. Palmer, Prudence Allen'ın ortaya koyduğu *cinsiyet kutupluluğu*, *cinsiyet tamamlayıcılığı* ve *cinsiyet birliği* şeklindeki sınıflandırmasının YDH'lere uyarlanabileceğini söylemektedir.

b. Yeni Dini Hareketlerde Evlilik ve Cinsellik Konusundaki Yaklaşımlar

Cinsellik ve evlilik konusunda mevcut normların karşısında yer alan YDH'lerdeki cinsel özgürlük genellikle toplumsal normlara uyan cinsellik anlayışına bir tepkidir. YDH'lerdeki cinsel uygulamalar çoğunlukla diğer dinlerin cinsel ifadeyi kısıtlandırdığı ve katı cinsiyet rolleri oluşturduğu yöntemlere yönelik bir muhalif tavrı ihtiva eder. YDH'lerdeki cinsel özgürlüğü savunan müntesipler bedenin, cinselliğin ve cinsiyet rollerinin dönüştürülmesinin toplumun değişmesinin ön koşulu olduğuna inanmaktadır. [223]

Yeni dini hareketler hem erkekler hem de kadınlar için lider ve kurucuların rolleri ve öğretileri ile katılımcıların demografik arkaplanı da dahil çeşitli faktörler tarafından şekillendirilen çeşitli roller sunar. YDH'ler daha çok erkekleri, kayıtsız şartsız onlara itaat etmekle görevlendirilen kadınlar üzerinde otorite sahibi oldukları konumlara koyarlar, bu da kadınlara kötü davranmalarına yol açar. Bu konuda öyle ileri gidilir ki buna sorgusuz cinsel itaat de dahildir. YDH'lerde cinsel davranış, evlilik ve aile yaşantısı geçmiş tarihin yorumlanması, kutsal metinler, mevcut sosyal şartlar ve teolojik fantaziler tarafından şekillendirilmektedir. YDH'lerde cinsel tercihin bir ucunda beklenen kutarıcı rolünde görülen karizmatik liderin de etkisiyle cinsel enerjiyi tanrısallığa giden yol olarak gören cinsel özgürlük ve çok aşklılık olmakla birlikte diğer ucunda cinselliği sınırlandıran asketik bir yaşam sunarak manevi uygulamalara yönlendiren bekarlık yer almaktadır.

---

[222] Turan, Sancar, a.g.e., ss.262-264.

[223] Süleyman Turan, "*YDH'lerde Cinsiyet: Erkek ve Kadının Konumu Üzerine, Yeni Dini Hareketler*", Açılım Kitap, İstanbul, 2014, ss.238-240.

YDH’lerdeki cinsel özgürlük genellikle geleneksel cinsellik anlayışına bir tepkidir. YDH’lerin cinselliğe yönelik uygulamaları genellikle mevut dinlerin cinselliği sınırlandırdığı ve değişmez cinsiyet rolleri oluşturduğu yöntemlere yönelik muhalif bir tavrı ihtiva eder.[224] Yeni dini hareketler aile yapısının, bedenin, cinselliğin ve cinsiyet rolleri konusundaki geleneksel yaklaşımın aşılmasının altınçağ neslinin oluşmasının ön koşulu olduğuna inanmaktadır. YDH’lerde uygulanan poligami, bekarlık ve cinsel özgürlük ile ilgili deneyimlerin olması YDH’lerin evlilik ve cinselliğe yönelik uygulamaları konusunda genellikle sosyal normlarla uyuşmadığını göstermektedir. YDH’ler bünyelerinde barındırdıkları gelneksel normlara aykırı cinsellik uygulamalarını kutsal metinlere başvurarak meşrulaştırmaktadır. Bununla toplumun tepkisinin önüne geçmek ve hareket üyelerinin şüphelerinin önüne geçerek onların itaat etmelerini sağlamayı amaçlamaktadırlar. Tüm bunlardan hareketle, YDH’lerde güç ve otoritenin kötüye kullanıldığı alanların başında hiç şüphesiz cinsellik yer almaktadır. YDH’ler cinsellik ve evlilik uygulamalarıyla kadınları, hatta zaman zaman erkekleri istismar eden uygulamalarıyla gündeme gelmektedir.[225] YDH’lerin çoğunu içine alacak bir tasnif yapılmak istendiğinde, cinsellik ve evlilik anlayışı bağlamında dört temel uygulamaya işaret edilebilir:

1.) Bazılarında ömür boyu, bazılarında ise belli zamanı kapsayan bekârlık,

2.) Erkek ilah ve erkek lidere sahip dinleri örnek alarak erkeğin egemenliğine vurgu yapan YDH’lerde görülen çok eşlilik uygulamaları,

3.) Her konuda olmamakla birlikte, belli başlı konularda kadına daha fazla özgürlük sunan bazı YDH’lerde sergilenen nikâhsız birliktelikler ve eşcinsel ilişkiler,

4.) Heteroseksüel evlilik uygulamaları.[226]

YDH’ler kadının kutsallığına değer atfediyormuş gibi gözükse de kadınların çoğu zaman istismar edildiği bir gerçektedir. YDH’lerde üyelerden istenen sorgusuz sualsiz itaatin, bazı hareketlerde lidere cinsel açıdan itaat etmeyi de

---

[224]Semanur Uzun, “*Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri”,*Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, 2016, ss.80-92.
[225] Turan, a.g.e., ss.266-271.
[226] Süleyman Turan, “ Yeni Dini Hareketlerde Kadın”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi,* Cilt: 16, s:1, 2016, ss.132-135.

kapsayacak şekilde genişletilmesi başta kadınlar olmak üzere çocuklar ve bazen de erkeklerin cinsel açıdan istismar edilmesine sebep olmaktadır. YDH'lerde, kadınların, erkeklerin ve hatta çocukların da çeşitli şekillerde istismar edilmesi üzerinde durulması ve tedbir alınması gereken önemli bir konudur.

E. ADNAN OKTAR'A GÖRE KADIN

Tarihsel süreç içerisinde farklı coğrafyalarda kadına verilen değer çeşitli şekillerde tezahür etmiştir. Kimi toplumlarda kadın bir meta olarak görülürken kimi toplumlarda ise bir yönetici olarak görülmüştür. İslam dininin doğduğu toplum kadına verilen değer noktasında oldukça kötü bir toplumdu. Öyle ki kadına bakış açıları bu denli kötü olan toplum günümüzde cahiliye toplumu olarak da anılmaktadır.[227] İslam'ın gelmesiyle kadınını insani değeri toplumda hak ettiği yeri almaya başlamış ve kadına birey olarak hak ettiği değer verilmeye başlanmıştı. YDH'lerin mevcut toplumsal cinsiyet anlayışına yönelik değişmeleri destekleyerek kadına yeni roller biçmesi mevcut cinsiyet normlarına karşı muhalif tavır aldıklarını göstermektedir. Yukarıdaki açıklamalara paralel olarak Adnan Oktar Hareketi'nin de kadın ve cinsellik noktasında geleneksel din anlayışının ve Türk toplum yapısının karşısında yer alan bir inanca sahip olduğu gözlenmektedir. Buradan hareketle söz konusu hareketin bu konudaki uygulamaları, Adnan Oktar Hareketi'nin kadın ve cinsellik öğretisiyle benzer faaliyetler içerisinde bulunan YDH örnekleri üzerinden anlaşılmaya çalışılacaktır.

Adnan Oktar Hareketi'nde farklı rakamlar olmakla birlikte yaklaşık 125-150 civarında kadın mürit bulunmaktadır. Hareket içerisindeki kadınların yaş ortalaması 15-55 arasında oluşmakta ve hareket içerisinde reşit olmayan kız çocukları olduğu gibi müritlerin çocukları olarak harekette bulunan orada doğmuş olan kız ve erkek çocukları da bulunmaktadır. Harekete mensup kadınlar, hareketin hücre evlerinde tutuluyor. Kadınların burada bir kısmının gönüllü bir kısmının ise zorla tutulduğu düşünülmektedir.[228] Harekete mensup kadınlar, hareket içerisindeki konumlarına göre hiyerarşik bir gruplanmaya tabi tutuluyor. Yani yönetici olan, hareketin beyin takımında olan bir kadının kullandığı kod isim farklı, harekete alt

---

[227] Mustafa Fayda, " *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi",* Cilt:7,1993, ss.17-19.
[228] Kozluklu, a.g.e., s.181.

kademelerde hizmet eden kadının kullandığı kod ismi farklıydı. Bu bağlamda içeriğinin ne olduğunu sadece hareket üyelerinin bileceği mahrem kavramlar mevcuttur. Bu kavramlar: 'bacı kardeş- cariye- kız kardeş –imam bacılar' şeklinde devam etmektedir. Harekete bağlı kadın müritlerin hiyerarşik yapısını ifade eden bu kavramlar önceki bölümlerde detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Adnan Oktar Hareketi'ne bağlı kadınların hepsiyle Adnan Oktar'ın imam nikahı vardı. Ayrıca hareketteki kadınların harekete bağlı erkek müritlerle de resmi nikahları olmak zorundaydı ki Adnan Oktar bununla kadınları harekete kalıcı olarak bağlamayı hedeflemişti. Zira kadının hukuki anlamda ilk temsilcisi kocasıydı. Bu yöntemle olası bir kaçış girişimi ya da dışarıdan herhangi bir yardım almaya karşı resmi nikah kullanılarak o kişinin kocası olduğunu söyleyerek olabilecek tüm kaçış ya da ayrılmaların önüne geçmek isteniyordu.[229]

Hareket içerisindeki kadınlar, kontrol altında tutulmak ve itaat altına alınmak için bir takım psikolojik ve fiziksel şiddette tabi tutuluyorlardı. Harekete mensup kadınları psikolojik olarak sindirmeye yönelik yapılan uygulamalar şöyle sıralanabilir; ceza, şiddet, cinsel istismar, fikri ve fiziki sömürülme, aşağılama gibi insan onuruna ve haysiyetine aykırı uygulamalar yapılıyordu. Bu uygulamalar kadınların harekete fikri olarak bağlanmaları ve itaat altına alınmaları için bizzat Adnan Oktar tarafından yapılmaktaydı.[230] Son yapılan operasyonla beraber harekete mensup olan A.P.'nin ve C.Ö.'nün itirafçı olmalarıyla edinilen bilgilere göre:"Adnan Oktar, kadınlara fiziksel şiddet, dayak, cinsel istismar, toplu tecavüz, şantaj, kadınların saçlarını biçimsizce kesme, onlara hayvan taklitleri yaptırma, kafasından aşağı yemek boşaltma, canlı yayınlarda zorla dans ettirme, sosyal medyada Oktar'ı ne kadar sevdiklerini anlatan paylaşımlarda bulunma, zorla resmi ve dini nikah kıydırma gibi insanın onurunu ve kişiliğini zedeleyen, onları psikolojik olarak sömürmeye çalışan uygulamalar yapılmaktaydı. Hareketteki kadınların Adnan Oktar'a aşık olduğu imajının verilmesi isteniyordu. Bunun için kadın müritlerin sosyal medya hesaplarında Adnan Oktar'la fotoğraf çekip paylaşmaları gerekiyordu. Şayet Adnan Oktar ile fotoğrafı olmayan kadın varsa eğer onların listesi yapılır ve

---

[229] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (10.07.2020)
[230] Poyraz, a.g.e., ss.87-112.

onlara: “Sen yarın gel Adnan Oktar’la fotoğraf çekin ve paylaş deniyordu”. Dolayısıyla herkesin Adnan Oktar’ı ne kadar sevdiğiyle ilgili paylaşım yapması zorunluydu. Bu şekilde paylaşım yapmayanlar ise çağırılır ve hesap sorulurdu. O kişiye, ‘mutlaka Adnan Oktar’la resim çektir ve paylaşım yap’ gibi emirler veriyorlardı. Şayet bunları yapmayacak olursanız ceza alırdınız.[231]

Adnan Oktar Hareketi’nin geleneksel Türk toplumunun ve İslam dinin temel değerleri ile çelişen, toplumun genel normlarına aykırı bir cinsellik ve kadın anlayışı vardır. Bilindiği üzere A9TV, Adnan Oktar Hareketi’nin öğretilerinin yayınlandığı ve üyelerinden bu yayınlar aracılığıyla para kazanıldığı bir tv kanalıdır. Oktar Hareketi’nin kamuoyunda gündeme gelmesindeki en büyük etkende yapılan bu yayınlar esnasında show yapan kadınların dış görünümleri ve sergiledikleri gayri islami ve gayri ahlaki müzikal dans ve show gösterileridir. Harekete mensup kadınlar genel olarak tek bir profilde ve benzer kıyafetler giyerek tek tipleştirilmektedir. Yayın esnasında kadınlar Oktar’a dönük dans etmekte ve ona olan aşklarını sevgilerini sesli bir şeklide dile getirip ona alan sadakatlerini göstermek zorundaydı.[232] Kadın müritler hareket içerisindeki sadakatlerine göre hiyerarşik olarak konumlandırılmaktaydı. Bu konumlandırmada belirleyici etkenlerden birinin cinsellik olduğunu kadınlara yönelik hareket içerisinde kullanılan jargonlar ve manasını sadece harekete mensup olan kişiler tarafından bilinen kavramlarla hitap edilmesi gösterilebilir.

Colin Slee, dini oluşumları incelerken, geleneksel ve yaygın formlardan farklılıklarının belirleyici unsur olduğunu söylemektedir. Colin Slee’ye göre bu farklılıklar geleneğe aykırı bakış açılarına sahip olması ve yeni dini tecrübeler üzerine kurulmuş olmalarını kapsar. Colin Slee’ye göre yerleşik dinlerde ki katı, değişmez ve dogmatik yaklaşımlar, modern dünyanın getirdiği problemlere çözüm bulma konusunda bazı kesimleri yeteri kadar tatmin edememiştir. Bu donukluk karşısında yeni dini hareketlerin dine ve kutsal metinlere yaklaşımlarında sağladığı esnek ve liberal okuma biçimleri, bu tür dini hareketlerin ortaya çıkmasına katkı

[231] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (13.07.2020)
[232] A9TV.com.tr/ www.harunyahya.org./ (15.07.2020)

sağlamıştır.[233] Bu bağlamda yeni dini hareketlerin kamusal alanda ortaya çıkma nedenlerinden biri sosyal değişmeler karşısında daha esnek ve liberal olan bir din anlayışından beslenerek insanların modern hayattaki problemlerine karşı dini metinlerde meşruiyet bulma isteğine cevap veren bir bakış açısına sahip olmalarıdır.

Adnan Oktar Hareketi'nin kadın anlayışına yönelik yaklaşımlarının, sosyolojik olarak açıklanması ve anlaşılması noktasında Lorne L. Dawson'un tespitleri önem arz etmektedir. Lorne L. Dawson göre karizmatik liderler, müritlerinin duygusal bağlarını ve bağımlılıklarını güçlendirmek için onları birtakım sadakat testlerine tabi tutarlar. Örneğin David Koresh, Branch Davidian hareketinin yerleşkesindeki bütün kadın müritlerle evlilik hayatı yaşamıştır. Böylece Koresh, erkek müritlerin eşlerini, kızlarını ve sevgililerini gönüllü olarak kendisine teslim edip etmeyeceklerini test etmeye çalışmıştır.[234] Bu durum Adnan Oktar Hareketi'nde uygulanan turnike sistemiyle, kadınların Adnan Oktar'la dini nikahlı olmasıyla ve yine kadınlardan harekete katılmak istenen erkeklerle cinsel ilişki kurmalarını istemesiyle benzerlik göstermektedir. Bu ve benzeri uygulamalar yeni dini hareketlerin zamanla sapkın bir felsefeye evrilmelerine dolayısıyla ilk yıllarında ki olumlu prensiplerinden tavizler vererek birer suç örgütüne dönüşmelerine sebep olmaktadır.

F. ADNAN OKTAR'A GÖRE TESETTÜR

Adnan Oktar Hareketi'nin kuruluşu 1979 tarihi ile başlamaktadır. Hareketin eski üyelerinin de beyanlarıyla, hareket çeşitli fikri ve fiziki evrimler geçirerek varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Bu fikri evrilmelerin neticesi doğrudan hareket üyelerinin fiziki görünümlerine de yansımıştır. 1979 yılından 1990'lı yıllara kadar islami bir tavır takınarak hareket eden Adnan Oktar Hareketi, 1990'lı yılların sonundan itibaren islami tavrından tavizler vererek zaman içerisinde suç örgütüne doğru evrilmeye başlamıştır. Bunun en önemli sebebi ise hareketin islami çizgiden uzaklaşan bir tavır almasıyla nüfuz ve maddi güç kaybetmeye başlamasıydı. Hareket bu durumu engellemek için harekete mensup kadınları birer cinsellik aracı olarak

---

[233] Özlem Uluç, "*Yeni Dini Hareketler",* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Marmara Üniversitesi, 2006, ss.92-95.
[234] Battal, a.g.e., s.210.

kullanmaya başlamıştı. Zamanla bu durum öyle boyutlara ulaşmıştı ki harekete mensup kadınlar zengin iş adamlarına eskortluk ediyor, pornografik çekimlerde kullanılıyor ya da şantaj amaçlı çekimlerde kullanılarak harekete maddi güç ve insan kaynağı kazandırıyordu.[235]

1980'li yılların başında hareketin kadın mensupları çarşaflı bir görünüme sahiplerdi. İlk yıllarda katı bir islami tavır takınan Adnan Oktar Hareketi, bunu şekli olarak kadınların çarşafa bürünmeleri ile de gösteriyordu. 1986 yılına kadar kadınlar çarşaf giymeye devam ettiler. 1986-1990 yılından itibarense çarşaftan çıkmaya başladılar.[236] Önce saçlarını açmaya başladılar, daha sonra bol gömlek ve pantolon giyerek saçlarını, ellerini ve yüzlerini açamaya başlayarak kademeli bir şekilde kadınlar tesettür anlayışlarından taviz vermeye başlamışlardı. 1990'lardan 2012 yılına kadar kadın müritler şekli değişikliklere gitmeye devam etmişlerdi. Daha dar pantolonlar, boynu açan kısmi dekolte kıyafetler, açık saçlar ve makyaj ile islami tesettür anlayışına tamamen zıt bir şekilde hareket etmeye başlamışlardı. 2012 yılına kadar kadın müritlerde ki bu evrilme devam etti. 2012 yılından itibarense A9TV'nin açılmasıyla Adnan Oktar Hareketi'nin medya dünyasına açılmasıyla beraber kadın müritler medyatik bir görünüm almaya başladılar. Artık televizyonlarda canlı yayın sohbetleri yapılıyordu. Stüdyodaki izleyiciler, Oktar Hareketi'nin kadın ve erkek müritleriydi. Erkekler dar giyinimli bakımlı ve dikkat çekicilerdi. Kadınlar aşırı dekolte transparan kıyafetler giymiş, tek tip saç rengi ve farklı saç modelleriyle aşırı abartı makyajla islami tesettürün tamamen zıttıına bir görünüme bürünmüşlerdi. Oktar'ın bunu yapmakta ki amacı, toplumda kan kaybına uğrayan hareketi yeniden diriltmek ve taraftar kitlesini arttırmaya çalışmaktı.

Adnan Oktar, Hz. Peygamberin sahih olan birçok hadisi şeriflerini kabul etmezdi. Kabul ettiği tek hadisler sahihliğinden şüphe duyulan Şii kaynaklı mehdilik hadisleriydi. Kuran'ın bizlere yeteceğini söylüyor ve dini yaşama konusunda tek kaynağın Kuran olduğunu iddia ediyordu. Kadın müritlerin ilk yıllarına kıyasla bu denli bir şekli evrilmeye gitmelerindeki en büyük etkenlerden biri Adnan Oktar'ın tesettür anlayışında yaşadığı fikri değişmeydi. Bu durum Adnan Oktar'ın Kuranı

---

[235] Kozluklu, a.g.e., s.116.

[236] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (26.08.2020)

Kerim ayetlerini yorumlayışında görülmektedir. Adnan Oktar Kuranı Kerim'deki tesettür ayetini şöyle yorumlamaktaydı. Nur Suresi 31. Ayet*: "Mü'min kadınlara da söyle: "Gözlerini (kasıtlı ve şehvet uyandırıcı, cilveli bakışlardan) kaçındırsınlar ve ırzlarını, namuslarını korusunlar; ziynetlerini (cezbedici şekilde süslerini) açığa vurmasınlar; ancak kendiliğinden görünen (toplum hayatında tabii olarak açılması gereken yerler) hariçtir. (Gereğince kapansınlar) ve bunun için başörtülerini (genel dış giysileriyle birlikte) yakalarının üzerine salsınlar. Süslerini, kendi kocalarından, ya da babalarından; kocalarının babalarından, ya da kendi oğullarından; ya da kocalarının oğullarından (üvey çocuklarından), ya da kendi kardeşlerinden, ya da kardeşlerinin oğullarından; ya da kız kardeşlerinin oğullarından, ya da kendi (hizmetçi) kadınlarından, ya da sağ ellerinin altında bulunan (evlerindeki sürekli ve güvenilir erkek yardımcı) lardan, ya da kadına ihtiyacı olmayan (arzusuz veya iktidarsız ihtiyar) insanlardan; ya da kadınların henüz mahrem yerlerini tanımayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gizledikleri süsleri bilinsin, (takındıkları ziynetleri fark edilsin veya vücut hatları dikkat çeksin) diye ayaklarını yere vurmasınlar. (Kırıtarak yürümesinler.) Hep birlikte Allah'a tevbe edin ey mü'minler, umulur ki felah bulup huzura ve kurtuluşa erişirsiniz."*[237]

"İmalarla Allah'ın hükmü olmaz. Siz imalarla hüküm çıkararak İslam'ı değiştiriyorsunuz. İslam'da farz olan hükümler muhkem ayetlerle çok açık anlatılır. Örneğin Allah domuz eti yemeyin, zina etmeyin, namaz kılın der, hüküm gayet açıktır. Ben imalarla Allah'ın hükmünü çıkarttım demek doğru değildir. İlim sahibi olan Allah'tır doğrusunu o bilir. Birçok kimse ayette başınızın üstünde ifadesinden bahsediyor yani zaten mevcut olan bir şeyden bahsediyor. O zaman zaten mevcutsa Allah niçin farz kılsın ki başörtüsünü. Müşrik bir kavim, diğer insanlar sonradan müslüman olan bu insanlar başlarında başörtüyle mi müslüman oluyorlar ya da doğan insanlar başörtüyle mi doğuyorlar. Allah ayette süslerinizi kocalarınıza gösterebilirsiniz diyor. Bununla beraber yukarıda sayılan kişilerede mahrem yerlerini gösterebilirler ancak bunların dışındakilere gösteremezler diyor. Kadınlar şimdi bunu kabul eder mi, etmez tabiî ki. Bazı kişiler burada altını ve boncuğu göstermemelerinin gerektiğinin kastedildiğini söylüyor. Ancak Allah'ın bu ayette

---

[237] Kuranı Kerim, *Nur Suresi*, 31. Ayet.

hükmü gayet açık. Kadına ihtiyacı olmayan, arzusuz, iktidarsız cinsel gücü olmayan hizmetçilerden ya da kadınların henüz mahrem yerlerini tanımayan, cinsellikten anlamayan çocuklardan başkasına göstermesinler diyor.

Buradaki hüküm gayet açık ve net bir şekilde ifade edilmiştir. Ayette baş kelimesi geçmiyor, bu kendi kendilerine çıkarttıkları bir ifadedir. Ayette nerede başörtüsü kelimesi geçiyor ki. Ayetin tefsirlerine baktım yapılan zorlama bir yoruma bakın. Şöyle diyorlar, "başlarınızda zaten mevcut olan başörütülerinizi diyorlar." Yani kadınların göğüsleri açıkmış, başlarında da başörtüsü duruyormuş, demek ki kadınlarda öyle bir kıyafet varmış. Sonra ayet inincede zaten var olan o başörtüleriyle de göğüslerinizin üstünü örtün manasına geliyor diyorlar. Yani bu şekilde bir örtünme yöntemi oldukça zordur. Allah'ın ayette kast ettiği şudur. Örtüyü göğüslerinizin üstüne vurun yani göğüslerinizi kapatın demek istiyor. O zamanlarda kadınlar üstsüz ve göğsü çıplak gezerdi. Allah burada göğüsleriniz açık olmasın göğüslerinizi örtün demek istiyor. Ayette karmaşık bir durum yok baş kelimesi yok.[238]

Ahzap Suresi 59. Ayette: *"Ey Peygamber hanımlarına, kızlarına ve mümninlerin hanımlarına söyle ki; vücutlarını iyice örten cilbablarından üzerlerine sarkıtsınlar."* Ahzap Suresi'nde '*cilbab*' kelimesi vardır. Cilbab kadını baştan aşağı tamamen örten siyah kumaştan bir örtüdür. Ahzap suresinde bu kelime geçmektedir. Kuranı Kerimde geçen budur, Kuranda başörtüsü diye bir kelime geçmiyor. İnsanlar çeşitli sebeplerden ötürü kullanamasalar da doğrusu Kuran'da geçen bu cilbabtır yani çarşaftır. Allah'ın başörtüsü diye bir hükmü yoktur, Allah'ın hükmü çarşaftır. Kadının en etkileyici yeri yüzüdür. Saç tüydür yani saçın etkileyici bir özelliği yoktur, dolayısıyla Kuran'da böyle bir emirde yoktur. Yani saçın örtülmesi ile ilgili Kuran'da bir emir yoktur. Bu anlamda Kuranı Kerim'de baş kelimesi ve başörtüsü kelimesiyle ilgili geçen bir kelime de yoktur. O devirde kadınların göğüsleri açık olduğu için, üstleri çıplak olduğu için Allah göğüslerinizi kapatın buyuruyor.[239] "

Adnan Oktar'ın bu açıklamalarının yanında tesettür ve başörtüsü ile ilgili bir biriyle çelişen farklı zamanlarda yapmış olduğu açıklamaları da mevcuttur. Bunlar;

---

[238] https://www.youtube.com/watch?v=kSGrEC5V45k (10.02.2021)
[239] https://www.youtube.com/watch?v=9-bQyhUnSxk (14.02.2021)

Kadını rahatsız eden bir durum yoksa kadın rahat bir şekilde giyinebilir. Ama kadın gençtir güzeldir dekolte giyinir, dışarı çıktığında adamlar onu rahatsız edebilir. Böyle bir durumda mümin kadının genişçe ve rahatça (cilbab) giyinerek dekoltesini örtmesi gerekir. Zaten Kuranı Kerim'deki cilbab ayeti dekolteyi de kabul eder. Allah cilbab ayetiyle dekolteyi açıkca kabul etmektedir. Allah kadınlara, dekolteniz vardır ancak onu cilbabla örtün buyurmaktadır. Ancak Allah güvendeyseniz yine dekolte giyebilirsiniz diyor. Allah, güvenliğiniz yoksa genişce örtünün ki size kimse kötülük etmesin diyor. Zira örtünün faydası da budur hükmü de budur.[240]

Bir kere başörtüsü Nur Suresi ve Ahzap Suresi'nde açıkça ifade edilmiştir ve farzdır. Bu konuda tartışılacak bir şey yoktur, hüküm gayet açıktır. Adnan Oktar bu açıklamasını 2004 yılındaki bir sohbetinde dile getirmiştir.

Ehli sünnette ve Şiilikte baş örtüsü açık hükümdür, bu durum Nur Suresi ve Ahzap Suresi'nde açıkça ifade edilmiştir. Bu açıklaması da 2006 yılına aittir.

2010 yılında yapmış olduğu bir açıklamada ise Kuranı Kerim'de başörtüsü kelimesi geçmez, orada kast edilen örtünme edep yerlerinin ve göğüslerin örtünmesidir. Söz konusu ayette başörtüsünün olmadığı aşikardır. Kadın başını örtebilir evet ancak bu onun isteğine bağlıdır, kadına farz değildir.[241]

Adnan Oktar tesettür anlayışını hareketi içerisinde şu açıklamalarla meşrulaştırıyordu: "Kuran bizlere yeter. Kuran'da geçen tesettür ayetindeki örtünmenin sadece mahrem yerlerinin örtülmesi olarak yorumlayıp kadınların göğüs ve diz kapağı ile göbeği arasındaki yerlerin örtülmesi gerektiği şeklinde açıklıyordu". Mehdilik dışındaki tüm hadisleri reddettiği için tesettür ile ilgili ne kadar hadis varsa hepsini reddediyordu. Zira genel anlamda hadisleri kabul ederse Kuranı Kerim'deki tesettür ayetini yorumlayışı ile çelişecekti ve hareket içerisinde gayri islami tesettür anlayışını tatbik edemeyecekti. Oktar katıldığı 'Sansürsüz' isimli televizyon programında ise: "kadınların mahrem yerleri dışındaki yerlerinin Allah'ın

[240] https://www.youtube.com/watch?v=7CE_5BzSM4k (23.12.2020)
[241] https://www.youtube.com/watch?v=5zI0azatobo (17.02.2021)

güzelliklerinin sergilenmesi olarak yorumluyordu. Kadınların, Allah'ın Cemal sıfatının birer tezahürü olarak yorumluyordu".[242]

Yapılan incelemelerde, dini bir hareket olan Adnan Oktar Hareketi'nin, tesettür anlayışı bağlamında fikri ve fiziki evrilme süreci gözlenmektedir. Hareketin bu denli bir evrilmeye gitmesinin sebepleri arasında, hareketin lideri olan Adnan Oktar'ın din anlayışı, dini kaynakları yorumlayış biçimi, hareketin üye sağlamada yeteri doğurganlığı sağlayamaması, hareketin üye kaybetmesiyle toplumsal alanda etkisini kaybetmeye başlaması gösterilebilir. Bu durum hareketin ilk yıllarına kıyasla şimdilerde var olan mevcut üye sayısındaki azalmada görülmektedir. 1990'lara kadar 100.000 civarında aktif üyesinin olduğu tahmin edilen Adnan Oktar Hareketi'nin 2000'li yılların ortalarından itibaren yakın bağlılar olmak üzere 300-500 civarında bir üyesinin olduğu düşünülmektedir.[243] Son yapılan operasyonla da emniyette tutuklu olan ya da ismi geçen kişi sayısı bu rakamı doğrulamaktadır. Hareket, her geçen yıl biraz daha kan kaybederek küçülmeye gitmiş ve mevcudiyetini korumak için ilk yıllar taşıdığı islami prensiplerden taviz veren bir harekete dönüşmeye başlamıştır. Harekete mensup kadınların dini tesettürden pornografik bir görünüme bürünmeleri, erkeklerin mütevazi ve islami görünümden uzaklaşıp çekici bir model haline gelmeleri hareketin can çekiştiğini, varlığını korumak için islami değerleri reddedecek dereceye geldiğini göstermektedir.[244]

Adnan Oktar'ın dini meselelere yaklaşımını, Kuranı Kerim ayetlerini kendi felsefesi çerçevesinde yorumlayarak din anlayışına meşruiyet sağlamaya çalışmasında görmek mümkündür**.** Kuranı Kerim, kadının mahrem yerlerinin onun ziyneti ve en değerli hazinesi olduğunu beyan eder. Öyle ki bu hazine o kadar kıymetli ve hayati ki örtünmelerini Allah açıkça emreder. Adnan Oktar ise Allah'ın bu açık beyanına, kadınların ziynetlerinin gözler önüne serilmesi gerektiğini zira bunların Allah'ın 'Cemal' isminin ve onun güzelliğinin bir tecellisi olduğunu söyleyerek ilahi emre karşı gelir. Oktar'ın hareket içerisinde tesettür ayetini bu şekilde yorumlaması hareketi içerisindeki kadın müritlerin aklında herhangi bir

[242] http://www.hurriyet.com.tr/galeri-itiraflari-turkiyeyi-soke-etmisti-o-kedicik-bir-kez-daha-konustu-40960579 (17.02.2021)
[243] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (19.02.2021)
[244] Poyraz, a.g.e., s.94.

tereddüt kalmaması içindir. Zira görüşüne meşruiyet sağlayamazsa kendisinin beklenen mehdi olduğu inancını da hareketi içerisinde kaybedecektir. Adnan Oktar'ın dini kaynakları bu şekilde yorumlaması ve hareketini de bu şekilde yönlendiren bir tutum içerisine girmesi aslında birçok YDH'nin ve YDH liderinin temel karakteristik özellikleriyle benzerlik taşımaktadır. YDH liderlerinin birçoğu profesyonel din eğitiminden yoksun kişilerdir. YDH liderleri, hareketlerinin ideolojisini içinde bulundukları toplumun dini kaynaklarıyla örfi değerlerini kişisel din anlayışları çerçevesinde literal ve liberal okuma ve yorumlama biçimiyle ele alarak oluştururlar. Liderler kendisinin tanrısal bağının olduğu düşüncesini de taraftarlarına empoze ettiği için bu anlamda düşünceleri ve dini kaynakları yorumlayış biçimi eleştirilemez ve bunlardan herhangi bir şüphe dahi duyulamaz.

G. ADNAN OKTAR'A GÖRE CİNSELLİK

Adnan Oktar Hareketi'nin, bünyelerine katmak istediği kişilerde aradığı belirli kriterler vardı. Hareket, kendi bünyesine katmak istediği kişilerde üç şartarardı. Hareketin diliyle bu üç şart: '*hüsnü cemal, mali emval ve ilmi kemaldi'*. Adnan Oktar Hareketi'ne katılmaya çalışılan kadın ve erkekler ya fiziksel olarak çok güzel olacak ya maddi olarak çok zengin olacak ya da çok iyi eğitim almış kişiler olacaklardı. Bu şartlar çerçevesinde Adnan Oktar Hareketi'nin profillerine uygun kişileri harekete katmak için taktik ve strateji geliştiren ve bunların uygulanmasını sağlayan hareket içerisinde belirli bir grup mevcuttu. Adnan Oktar Hareketi'ne kadın mürit kazandırmak için Adnan Oktar'ın talimatları doğrultusunda, Adnan Oktar'ın güvenini kazanmış 20-25 kişilik bir ekip vardı.[245] Bu ekibin görevi hareketin aradığı üç kriter olan mali enval- hüsnü cemal- ilmi kemal şartlarına uygun nitelikte kadınlar bularak bunları harekete kazandırmaya çalışmaktı. Öncelikle bu ekip içersinde Oktar'a çok yakın olan, Oktar'ın güvenini kazanmış ve uzun yıllar harekette bulunmuş kişiler yer alırdı. Bunlar; Gökalp Barlan, Bülent Sezgin, Tarık Koç, Necati Koç, Ali Suat, Orkun Şimşek, Rasim Coşkun Erkan Seyhan, Bora Yıldız, Tarkan Yavaş, Alper Sayın, Erdem Ertüzün olmak üzere yaklaşık 20 -25 kişilik bir ekipti.[246]

---

[245] Kozluklu, a.g.e., s.57.
[246] Yeniasir.com.tr/galeri/gündem işte-isimisim –adnan oktarın-örgüt şeması/99 (11.01.2021)

Adnan Oktar Hareketi'nin kadın ve erkek müridi yaklaşık olarak 300 ile 500 kişi arasındadır. Harekete mensup kişi sayısının bu denli az olmasının sebebi harekete dahil olacak kişilerde aranan hüsnü cemal, mali emval ve ilmi kemal kriterleridir. Yani hareket, taraftar kazanma konusunda ki bazı noktalarda seçici bir politika benimsemeyi tercih etmiştir. Adnan Oktar Hareketi, bünyelerine dahil etmek istedikleri kadın ve erkeklerde aradığı bu üç kritere hayati derecede önem verirdi. Zira hareketin belirli bir din anlayışı çerçevesinde oluşan bir vitrin yüzü vardır. Dolayısıyla bu üç kriter hareketin vitrini olan müritlerin de seçilme kriterleriydi. Şimdi bu kriterler sırasıyla açıklanacaktır.

a. İlmi Kemal

İlmi kemal mana olarak ilminin tam olması, bilgisinin yüksek olması iyi eğitimli, bilgili ve entelektüel kimse demektir. Söz konusu kavram Oktar Hareketi için eğitimli, kaliteli üniversitelerde okumuş, alanına hakim ve modern görünümlü kimseleri ifade etmek için kullanılırdı. Adnan Oktar Hareketi'ne üye kazandırmak için belirli bir grup vardı. Bu grup çok kaliteli eğimlerin verildiği lise ve üniversite bölgelerinde özellikle kadın mürit avına çıkardı. Harekete mürit toplamakla görevli bu ekibin özellikle faaliyet gösterdiği okullar arasında; Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi, Galatasaray Üniversitesi, Robert Koleji ve Galatasaray Lisesi olmak üzere zengin ve iyi eğitimli insanların bulunduğu bu okullar gösterilebilir.[247] Zira hareketin kurucu lideri de faaliyetlerine ilk bu okulların çevresinde başlamıştı. Oktar Hareketi'nin bünyelerine katmak istediği kişilerde aradığı bu şartla belirli bir amaçları vardı. Bu amaçlar;

-Hareketin yurtdışı faaliyetlerinden sorumlu elemanlar temin etmek,

-Yabancı dile hakim olan kişileri kazanmak,

-Siyasilerle ve bürokratlarla etkili iletişim kurmak,

-Tercüme ve kitap yayın faaliyetlerini yürütmek,

-Hukuki ve adli işleri yürütmek,

-İktisadi ve ticari işlerin yürütülmesi ve kontrolü,

---

[247] Kozluklu, a.g.e., s.53.

-Hareket aleyhinde yazı yazan kişilerle mücadele etmek,

-İnternet ve teknolojiyi ileri düzeyde kullanmak,

-Harekete uluslararası bağlantılar kazandırmak,

Adnan Oktar Hareketi'nin jargonunu oluşturan kavramlardan biri olan ilmi kemal kavramı ile hareket bu niteliğe sahip kişileri bünyelerine katarak yukarıdaki gayeleri hedeflemekteydi. Zira bu konuda başarılı oldukları da söylenebilir. Çünkü harekete mensup kişiler özellikle kadın müritlerin çoğu en az bir yabancı dil bilmektedir ve Türkiye'nin en iyi okullarından mezunlardır.[248]

b. Mali Enval

Adnan Oktar Hareketi'nin bünyelerine katmak istedikleri kişilerde aradığı ikinci bir kriter de mali envaldir. Söz konusu kavramın manası zengin kimse, parasal yönden mal varlığı çok olan kimse demektir. Adnan Oktar Hareketi bünyelerine katmak istedikleri kimseleri zengin ailelerin, toplumda nüfuz sahibi ailelerin oturdukları ve eğitim gördükleri bölgelerde arardı. Harekete mensup erkek üyeler ve kadın üyeler zengin ailelerin çocuklarının gittiği mekanlarda, gece kulüplerinde ve okul çevrelerinde zengin ve şık görünümlü bir şekilde vakit geçirerek söz konusu kişilerle sosyal ilişkiler geliştirip çeşitli yöntemlerle harekete dahil ederlerdi.[249] Oktar Hareketi'nin böyle bir kriter belirlemesinin sebebi birkaç madde ile ifade edilebilir.

-Harekete finansal kaynak sağlamak,

-Zengin ve soylu ailelerin toplumdaki nüfuzlarından yaralanarak siyasilerle ve ünlülerle iletişim kurmak,

-Bu kişilerin ailelerinden himmet ve zekat adı altında yardımlar talep etmek,

-Hareketin kara paralarını aklamak,

-Harekete yeni üye olan kişinin harekete mensup kadınlar kullanılarak çekilen cinsel içerikli videoları, tehdit ve şantaj yöntemlerinde kullanılarak söz konusu kişinin ailesinden para istemek.

---

[248] Poyraz, a.g.e., ss.94-113.
[249] Kozluklu, a.g.e. s.55.

c. Hüsnü Cemal

Hüsnü cemal, güzel yüzlü çekici, alımlı, yakışıklı kimseler için kullanılan bir kavramdır. Adnan Oktar, harekete yakışıklı erkekleri ve güzel çekici kadınları dahil etmek isterdi. Bunun için hedeflediği kimselerde aradığı kriterlerden biri de hüsnü cemal kavramıyla ifade edilen alımlı ve çekici olmaktı.[250] Adnan Oktar Hareketi'ne mensup kadın ve erkekler güzel, çekici, modern görünümlü kişilerdir. Adnan Oktar Hareketi'nin dini bir hareket olmasına karşın potansiyel üyelerde neden böyle bir kriter aradıkları ve harekete mensup kadın müritlerin neden çekici ve cinsellikleriyle ön plana çıkarıldıkları elbette anlaşılması gereken mühim bir meseledir. Adnan Oktar, söz konusu kriterle kadın ve erkek müritlerin güzelliklerini ve çekiciliklerini kullanarak belirli amaçlar gütmektedir. Bunlar;

-Kadınları cinsellikleriyle ön plana çıkararak insanların dikkatini çekmek.

-Hareket içerisindeki kadın müritleri yurtiçi ve yurtdışında zengin kişilere eskortluk etmeleri için kullanmak.

-Kadın müritlerin zengin erkeklerin gittikleri mekanlarda bulunarak kadınsal yönlerini kullanıp, onları harekete kazandırmak ve onlarda finansal gelir elde etmek,

-Harekete mensup kadınlarla ilişkiye giren erkeklerin kasetleri çekilip tehdit ve şantaj yapılarak söz konusu kişilerden faydalanmak.[251]

-A9TV de kadınların güzelliklerinin ön plana çıkarılarak harekete internet ve sosyal medya platformlarından yeni müritler kazandırmak.

Yukarıdaki açıklamaları destekler nitelikte olması ve meselenin daha iyi anlaşılması için hareketin eski bir üyesi olan C.Ö 'nün bu konuya dair açıklamalarını vermek yerinde olacaktır. "Adnan Oktar Hareketi 1999-2005 yılları arasında kişi kazanma bazında öyle ileri gitti ki kendi profillerine uyan tek bir insan için üç dört yıl uğraşıyordu. Hareket içinde hedef alma stratejisi geliştirilirdi. Üniversite okumuş belli bir olgunluğa ermiş 20-25 kişilik bir ekip profillerine uyan bir kadını, 19-20-21 yaşında ya da 16-17 yaşında bir kızı hedef aldığını görüyorsunuz. Birden yirmiye

---

[250] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (16.01.2021)

[251] Kozluklu, a.g.e., s.94.

kadar herkes için ayrı ayrı geliştirilen stratejileri oluyor ve o kişiyi örgüte katmak için o stratejilerden herhangi bir tanesi tutuncaya kadar üç yıl belki dört yıl uğraşıyorlardı.[252]

C.Ö'nün bu açıklamaları Adnan Oktar Hareketi'nin, para ve cinselliğin, lükse düşkünlüğün ön plana çıktığı insanların ve ailelerin maddi ve manevi anlamda sömürüldüğü bir hareket olduğunu göstermektedir. Hareket özellikle kadınlara karşı erkek müritleri kullanıp sevgili olma, aşık olma ve evlilik vaadiyle kandırarak hedef almakta ve kadınların gayri islami ve gayri insanı bir şekilde özgür iradeleri dışında harekete bağlı kalmalarını sağlamaktadır. Erkeklerin evlenme ve sevgililik yöntemleri ile kandırarak ilişki kurdukları ve yakınlaştıkları eğitimli ve güzel kadınları harekete dahil edebilmek ve harekete kalıcı olarak bağlamak için uyguladıkları belli başlı yöntemler bulunmaktaydı. Adnan Oktar Hareketi'nin, aradığı kriterleri taşıyan kişileri harekete bağlamak ve onlardan faydalanmak için çeşitli yöntemlere başvurmasının sebebi, kültik özellikler taşıyan hareketlere benzer faaliyetlerde bulunan bir hareket olmasıdır**.** Özellikle bu anlamda kadın müritlerin harekete kalıcı olarak bağlanması ve bir daha asla hareketten ayrılmaması için uygulanan yöntemlerin başında turnike sistemi denen bir uygulama gelmektedir.

d. Turnike Sistemi

Adnan Oktar Hareketi, Türk toplumunda dinin yapıcı unsurlarını ön plana çıkararak hareket eden bir hareket olmaktan ziyade daha çok kültik hareketlere benzer refleksler gösteren bir hareket olarak bilinmektedir. Zira hareketin geçirdiği adli süreçlerin konu içerikleri bu durumu destekler niteliktedir. Adnan Oktar Hareketi, taraftar kazanmak ve nüfuzlu ailelerin konumlarından yararlanmak için hareketteki kadın ve erkekleri flörtle balık avı kavramına denk gelen yöntemlerle kullanmıştır. Adnan Oktar Hareketi'nin terminolojisinde bu yöntem '*turnike sistemi'* olarak adlandırılmaktadır. Bu yöntemde harekete mensup kadın müritler taraftar kazanmak için cinsel yönden sömürülmekteydi. Adnan Oktar Hareketi'nde turnike sistemi yöntemlerini planlayan ve uygulayan belirli bir ekip mevcuttu. Görevi karşı cins kullanılarak harekete üye kazandırmak olan bu ekip harekete sadakatle bağlı

---

[252] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (19.05.2020)

olan kadın ve erkek müritlerden oluşmaktaydı. Bununla beraber, İslam dinine göre haram olan bu yöntemin, hareketin müritleri tarafından helal ve sevap kazanılan bir ibadet olarak görülmesi işin teolojik boyutunu oluşturmaktadır.

Adnan Oktar Hareketi'ne mensup yakışıklı ve zengin görünümlü erkekler güzel kadınlarla arkadaşlık, evlilik ve sevgililik gibi sosyal ilişki ağları üzerinden yakınlık kurduktan sonra onları Oktar Hareketi'ne ait evlere ve villalara getirirlerdi. Kadınların harekete ait mekanlara kendi rızalarıyla gelmeleri içinse erkek üyeler onlara; "Seni çok sevdiğim bir insanla, benim için çok önemli olan bir büyüğümle tanıştıracağım diyerek onları kandırırdı. Hareket evlerine çekilen kadınlar daha sonra toplu tecavüzlerin uygulanacağı bir sisteme sokulurdu. Harekete mensup kadınlara uygulanan şiddet ve sindirme yöntemleri çerçevesinde yapılan uygulama 'turnike sistemiydi'.[253] Turnike sistemi adından da anlaşılacağı üzere dışarıdan girmeye karşı bir önlemdi. Buradan hareketle, harekete katılan kadın ya da erkekler ilk olarak bu sistemden geçirilerek harekete katılımı sağlanırdı. Hareketin gözüne kestirdiği kimselerde aradığı üç kriteri taşıyan kimselerle arkadaşlık, dostluk, sevgililik ve evlilik bahaneleri ile ilişki kurulup güvenleri kazanıldıktan sonra söz konusu kişiler özellikle kadınlar kademeli bir şekilde hareket içerisine sokulmaya çalışılır ve harekete kalıcı olarak bağlanmak için bu sisteme tabi tutulurdu.

Turnike sistemi, harekete evlenme, sevgili olma gibi vaatlerle kandırılarak katılan kadınların harekete kalıcı olarak bağlanmaları, itaat altına alınmaları ve psikolojik olarak sindirilmeleri için uyguladıkları fiziksel, cinsel ve psikolojik sindirme yöntemiydi.[254] Yani turnike sistemi, kadınların toplu bir şeklide tecavüz edilerek itaat altına alınmaya çalışıldıkları bir sistemdi. Turnike sisteminde bir kadın birden çok erkek tarafında zorla ilişkiye girmeye zorlanırdı ve bu şekilde tecavüze uğrayarak cinsel sömürü uygulamasıyla çaresiz bırakılarak itaat altına alınırdı. Turnike sistemi, harekete dahil edilmek istenen kadınların Adnan Oktar'ın sözde islami öğretileri doğrultusunda onlarca erkekle anal ve oral yollardan ilişkiye sokulmasıydı. Vajinadan değil de anal ve oral bölgelerden ilişkiye girilmesinin sebebi ise Adnan Oktar'ın bu yönde verdiği dini fetvaydı. "Oktar'a göre vajina cinsel

[253] Kozluklu, a.g.e., s.125.
[254] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (19.05.2020)

organ olduğu için bu ilişki şekli zina ve haram olarak kabul edilirdi. Sindirim sistemin de kullanılan anal ve oral bölgeler ise ilişkiyi bu anlamda haram olmaktan çıkarıyordu. Hareketin lideri Adnan Oktar'ın böyle bir yönteme başvurmasının sebebi kendi açıklamalarına göre şöyleydi:

"Kızların nefisleri ezilip bana itaat etmeleri için bu şarttı. Kadınların burunlarının sürtmesi gerek. Cinsel ilişkiye doyup akılları cinsellikte kalmasın diye bu sisteme sokulması gerek." diyerek söz konusu uygulamaya meşruiyet sağlamaya çalışıyordu. Oktar'a göre bu sistem bir çeşit kibir kırma amacı taşımaktaydı. Şöyle ki kibirli kadına islami tebliğ yapılamayacağı için kadınların kibirlerinin kırılması amacıyla birden fazla erkekle ilişkiye sokulması gerekmektedir. Bu sistemin en acımasız silahı çoklu tecavüz uygulamasıydı. Adnan Oktar kadınları çok sayıda erkeğe tecavüz ettirmeyi ve özellikle ters ilişkiyi en büyük silah olarak kullanmaktaydı. Oktar Hareketi'nde turnike sisteminin yani çoklu tecavüzlerin uygulandığını kanıtlar nitelikte poliste dijital arşiv mevcuttur.[255] Son yapılan operasyonla harekete ait mekanlarda bulunan pornografik kasetlerin birinde turnike sistemine sokulan bir kadına 24 saatte 20 erkeğin tecavüz ettiğine dair video görüntüleri bulunmaktadır.[256]

Hareketin eski bir üyesi olan Y.S.E'nin ifadeleri, Adnan Oktar'ın bu konudaki açıklamalarını da kapsayan söz konusu sistemin nasıl işlediğini apaçık göstermektedir. "Kızların kibirlerinin çok yüksek olduğunu, bu nedenle İslam'a hizmet edemeyeceklerini, kadınların İslam'ın birer hizmetkarı olabilmeleri için enaniyetlerinin kırılması gerektiği ve bunun için de kızların aynı anda üç dört erkek tarafından anal ve oral yollardan cinsel ilişkiye sokulması gerektiğini, cinsel ilişki esnasında kızların yüzüne boşalmanın önemli bir konu olduğu, çünkü böyle yapıldığı taktirde kızların kibir ve enaniyetlerinin kırılıp islami tebliğe açık hale gelerek İslam'a hizmet edebileceğini söylemişti. Bu konunun da bugüne kadar kimse tarafından keşfedilmediği, bu keşif sadece hocamız Adnan Oktar tarafından yapılmıştır. Kızların üç dört erkek tarafından aynı anda anal ve oral yollardan ilişkiye sokulup yüzlerine boşalarak kibirleri kırıldıktan sonra onların İslam'a hizmet

---

[255] Kozluklu, a.g.e., ss.246-254.

[256] https://www.takvim.com.tr/yasam/2018/07/12/adnan-oktar-orgutune-ait-kan-donduran-detaylar-24-saatte-20 -erkek-tecavuz-ediyordu (13.06.2020)

edecek kişiler haline gelmesi Adnan Okar'ın bir ilmiydi. Kızların bu uygulamadan geçtikten sonra kibirleri kırılıp hazır hale geleceği, hazır hale gelen kızların da islami tebliğ yapmadan önce son kontrolünün Adnan Oktar tarafından yapıldıktan sonra, o tamam derse kızlar bu uygulamadan çıkarılırdı." [257]

Turnike sisteminde Adnan Oktar'ın verdiği dini fetva çerçevesinde uygulanmaya başlayan anal ve oral seks çoğu zaman *şahitsiz* yapılamazdı. Bireysel cinsel ilişkilerde ve turnike sisteminin uygulandığı toplu tecavüzlerde cinsel ilişkiyi üçüncü kişi olarak gözlemleyen şahit, ilişkinin niteliğinin Oktar'ın verdiği fetvaya uygun yapılıp yapılmadığını kontrol etmek için o an orada bulunuyordu. Çoğu zaman bu şahit bizzat Adnan Oktar'ın kendisi oluyordu. Oktar, turnike sisteminin uygulandığı odaya gelip orada oturup insanlara: 'haydi başlayın' diyerek talimat verip kendisi orada oturup cinsel istismar anını izlerdi. Elbette o anlar odaya daha önceden yerleştirilen kameralar ile kayıt altına alınarak söz konusu kişileri yine harekete kalıcı olarak bağlamak için tehdit ve şantaj amaçlı kullanılırdı. Toplu tecavüze uğrayan kadınları bu çarktan kurtarmak Adnan Oktar'a düşen bir görevdi. Zira psikolojik olarak tükenmiş bir kadını oradan çıkararak sanki onu kurtarmış gibi bir tavır sergileyen Adnan Oktar'a, kadınlar bunu kendilerine yapılmış bir iyilik olarak görerek saygı duyuyor ve ona biat ediyorlardı. Turnike sürecinde yaşadıklarına dayanamayan kadınlara bir takim sakinleştirici sedatif ilaçlar veriliyordu. Turnikeden çıktıktan sonra harekete dahil olan kadınların karşı çıkması ve asi olması halinde onlara kaş kazıtma, saç kestirme, darp ve hakaret etme gibi cezalar veriliyordu.

Harekete bu sistemle bağlanan kadınların telefonlarında ve bilgisayarlarında takip cihazları vardı. Hareket kadınların her anını kontrol altına almakta ve kadınları olası bir kaçış girişimine karşı sürekli takip etmekteydi. Kadınlar toplu ya da yalnız herhangi bir şekilde asla dışarıya çıkamazlardı. Kadın müritlerin belirli ihtiyaçları nedeniyle dışarıya çıkmaları gerektiğinde ise her kadının yanında *"şahit ve gardiyan"* denenen bir kişi olmak zorundaydı. Öyle ki kadın müritler, hastaneye giderken dahi yanlarında şahit dedikleri bir ya da birkaç kişi olurdu. Şahit olarak bulunan kişi harekete sadık olan kadın müritlerdi. Şahit yanında

[257] Kozluklu, a.g.e., s.172.

bulunduğu kişinin her anını her hareketini takip ederek onu sürekli gözetim altında tutardı. Bunu yapmaktaki amaçları ise olası herhangi bir kaçış girişiminin önüne geçmek ve dışarıdan yardım alınmasını engellemekti.[258]

Adnan Oktar, turnike sisteminin teolojik arka planını oluşturmak ve bu yöntemin dinen meşruiyetini sağlamak için İslam'ın temel kaynakları olan Kuranı Kerim ve Sünneti kendi inanç öğretisi çerçevesinde yorumluyordu. Hareketin kadın ve erkek müritleri kendi bedenlerini Allah'a adadıklarını ve bunun mükafatının da yalnızca ahirette alınacağına inanarak bu işi isteyerek yapıyordu.[259] Elbette bunu zorla yapanlarda mevcuttu. YDH'ler gençliğin zaaflarından olan cinselliği ve sınırsız özgürlüğü kullanarak, karşı cins ilişkilerle onları tuzaklarına düşürmeyi hedeflemektedir. Tanrının Çocukları Hareketi'ndeki 'Flörtle Balık Avlama' stratejisi gibi Adnan Oktar Hareketi' de 'Turnike Sitemi' ile modern hayatın insanlarda oluşturduğu yalnızlık, güvensizlik, cinsellik ve aşırı hazcılık gibi zaafları kullanarak hareketin tabanını genişletmeyi hedeflemiştir.

Adnan Oktar Hareketi'nin cinsellik anlayışı noktasında üyelerine ve üye yapmaya çalıştığı kişilere uyguladığı yöntemler incelendiğinde hareketin toplumun genel sağlığına katkı sağlamaktan uzak bir takım faaliyetler içerisinde olduğunu göstermektedir. Nitekim hareketin bu anlamda insanlara uyguladığı çeşitli yöntemler bunu açık bir şekilde göstermektedir. Bu cümleden olarak, Eillen Barker'in Teolojik Tanımlamalar Kuramı konuyla ilişkili olması bakımından önemlidir. Eillen Barker'e göre, yeni dini hareketlerin olumsuz taraflarına atıf yapan tanımlamalarda YDH'ler, üye kazanmak için telkin ve beyin yıkama yöntemini kullanma, kişiyi zorla alıkoyma, sapkın cinsellik uygulamaları, aile hayatını dejenere etme ve sapkın birer kült olma gibi özelliklerle nitelenmiştir. Eillen Barker'in Teolojik Tanımlamalar Tipolojisi'ne dahil olan dini hareketlerin en önemli özelliği, mevcut dinin temel kaynaklarını farklı yorumlayarak inanç öğretilerine meşruiyet sağlamaları ve dolayısıyla mevcut din anlayışına ve kültürüne aykırı faaliyetler içinde

---

[258] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (19.05.2020)

[259] Kozluklu, a.g.e., ss.116-129.

bulunmalarıdır.[260] Adnan Oktar Hareketi'nin kadına, tesettüre, turnike sistemine ve cinselliğe yaklaşımı incelenmiş ve Adnan Oktar Hareketi'nin, teolojik tanımlamalar tipolojisine dahil olunan gruplarla benzer faaliyetler içerisinde bulunduğu gözlemlenmiştir.

Anthony Storr, "YDH liderlerinin sahip olduğu özellikler arasında aşırı cinsel arzu ve isteğe sahip olma, genel cinsellik normlarından uzak sapkın bir cinsel anlayışa sahip olma, maddi açıdan kişileri çıkarları için kullanma, paranoyak kişiliğe ve liderlik hezeyanına sahip olma gibi olumsuz nitelikli karakter özellikleri bulunmaktadır.[261]" Anthony Storr'un bu tespitleri Adnan Oktar'ın, telkinleri doğrultusunda uygulanan cinsellik, turnike sistemi ve diğer konulardaki uygulamaların geleneksel cinsellik anlayışına, insanın manevi değerine ve bireysel özgürlüğe saygı noktasında birçok açıdan muhalif olduğunu ve bunların da tamamen Adnan Oktar'ın açıklamalarına dayanarak yapılması onun kişiliğinin bir izdüşümü olduğunu göstermektedir. Bu durum Anthony Storr'un yukarıdaki açıklamalarıyla uyuşmaktadır. Adnan Oktar Hareketi'nde uygulanan turnike sistemiyle, kadınların Adnan Oktar'la nikahlı olmasını ve yine kadınlardan, harekete katılmak istenen erkeklerle cinsel ilişki kurmalarını istemesiyle benzerlik göstermektedir. Bu ve benzeri uygulamalar yeni dini hareketlerin zamanla toplumun huzurunu bozan yapılanmalara dönüşmelerine sebep olmaktadır.

H. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NDE EVLİLİK UYGULAMALARI

Yeni Dini Hareketlerdeki cinsellik ve evlilik konusundaki yaklaşım genellikle geleneksel normlara uyan cinsellik anlayışına karşı muhalif bir tepkidir. YDH'lerin cinselliğe ve evliliğe dair yaklaşımları genellikle geleneksel dinlerin katı cinsellik anlayışına karşı bir eleştiriyi ihtiva etmektedir. Sınırsız cinselliği savunan yeni dini hareketler cinselliğin ve cinsiyet rollerinin değiştirilmesinin, içinde bulunulan toplumun altınçağ nesline evrilmesi için bunun şart olduğuna inanmaktadır. Dolayısıyla YDH'lerin komünyal yaşam tarzı potansiyel olarak yeni dinlerdeki aile ve ebeveyn rollerini dönüştürmenin ve ideal toplumu oluşturmanın

---

[260] Mehmet Ali Kirman, "Yeni Dinî Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi,* Sayı:4, 2003, 30-235.

[261] Emine Battal," İnanç Uğruna Ölme ve Öldürme YDH'ler ve Şiddet", *İnsan ve Toplum Dergisi*,c.6,2016,s.7-16

yollarından biri olarak görülür

Adnan Oktar Hareketi temelinde mehdilik inancı olan bir harekettir. Mehdilik inancına sahip olan YDH'lerde hareketin karizmatik lideri ahir zaman kurtarıcısı yani mehdisi olarak görüldüğü için hareket içerisinde evlilik ve cinselliğe dair yaklaşım da bu durumdan etkilenmektedir. Kurucu liderin mehdi olarak telakki edildiği apokaliptik ve mesiyanik öğretilere sahip hareketlerde liderler genellikle kadınlar üzerinde tek hak sahibi olduklarını ve bunun içinde hareket içerisindeki en takvalı en üstün kişi ile evlenilmesi gerektiğini iddia eden ortak bir söyleme sahiptirler. Bu durum mesiyanik ve apokaliptik öğretilere sahip hareketlerin en temel özelliklerinden biridir. Adnan Oktar Hareketi de mesiyanik ve apokaliptik inanç öğretisine sahip bir hareket olduğu için evlilik ve cinsellik konusunda bu öğretiye sahip hareketlerle benzer inanç ve uygulamalara sahiptir.[262] Bu cümleden olarak, Adnan Oktar Hareketi'nde uygulanan evlilik ve cinsellik uygulamaları muta nikahı, resmi nikah, imam nikahı, nikahsız birliktelik olan cariyelik, grup içi serbest ilişki, ilişkiye girmek istediğin partnerini seçmede serbestlik, eskortluk ve harekete mensup erkeklerin cinsel ihtiyaçlarını gidermede onlara hizmet etmek olmak üzere oldukça çeşitlilik arz etmektedir.[263]

a. Resmi Nikah

Resmi nikah, yaşı 18 olan ve hür iradesiyle karar veren erkek ve kadınların hayatlarını birleştirmek için devletin güvencesinde ve resmi belgelerde evlenmesi ve bunun resmi makamlarca onanması demektir.[264] Ancak resmi nikah uygulaması Adnan Oktar Hareketi'nde oldukça farklı amaçlar için kullanılmıştır. Yapılan araştırmalar neticesinde harekete mensup birçok erkek ve kadının birbirleriyle evli oldukları ortaya çıkmıştır. Resmi olarak evli olan müritler gerçekte tam bir aile hayatı yaşamamaktaydı. Zira son yapılan operasyon sırasında evli olan birçok kadın harekete mensup başka erkeklerin evinde yakalanmıştır. Dolayısıyla Oktar Hareketi'nde resmi nikah normal aile bağları kurulması ve birlikte yaşanması için yapılan bir uygulama olmaktan ziyada farklı amaçlar için uygulanmaktaydı. Söz

---

[262] Battal, a.g.e., ss.208-213.
[263] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (02.05.2020)
[264] https://www.hukukihaber.net/resmi-nikah-makale,5462.html (24.05.2020)

konusu uygulamanın amaçları hareket içi resmi nikah kıyan birçok YDH ile örtüşmektedir. Zira YDH'ler de müritler arasında resmi nikah kıyılması oldukça yaygın bir durumdur.[265] Adnan Oktar Hareketi'nde müritler arasında resmi nikah olmasının sebepleri arasında şunlar sıralanabilir:

-Resmi nikahla harekete mensup kişiler özellikle kadınlar ailelerinden koparılmakta ve harekete kalıcı olarak bağlanmaya çalışılmakta,

-Harekete bağlanan zengin erkek ve kadınların harekete sadakatle bağlı olan müritlerle resmi nikah kıyarak söz konusu kişilerden bu yolla miraslarından hak talep etmek ve mal varlıklarını ele geçirerek harekete aktarmak,

-Harekete bağlanan kadın müritlerden olası bir kaçma teşebbüsü olursa, hareketteki bir erkek müritle resmi nikahı olduğu için söz konusu kişinin kanuni temsilcisi doğrudan kocası olduğundan böyle durumlarda polis ve adli mercileri manipüle etmek,

-Hareketin kurumsallaşması adına ev, iş yeri v.b. yerlerin tutulması ve ayarlanmasında resmi nikahla evli çift figüründen yararlanmak,

-Harekete ait evlere olası bir baskın ve operasyon yapılması halinde resmi evliliğin, söz konusu durumun olumsuzluklarını minimuma indirmesini sağlamak,

Yukarıdaki açıklamalar Adnan Oktar Hareketi'nde resmi nikahın asıl gayesinin dışında kullanıldığını, harekete mensup müritlerin birbirleriyle resmi nikahla evlenmelerinin, hemen hemen hepsinin göstermelik olduğunu ve manipüle amaçlı, çıkar amaçlı olduğunu göstermektedir. Zira Oktar Hareketi'nde resmi nikah sistemi harekete insan kaynağı temin etme ve finansal gelir sağlamada kullanmaktadır. Ayrıca bu sistemle devletin adli mercilerinin manipüle edilmesi de sağlanıyordu. Söz konusu duruma hareketin eski bir üyesi olan F.D.'nin ve A.C.'nin açıklamaları örnek teşkil etmektedir. "1991 yılında tebliğ yapılan kızlar içerisinde Tuğçe Eylilik ve Çağla Saraçta vardı. Adnan Oktar ailelerle görüşmelerine karşı çıkınca Antalya'da büyük ve zengin bir aile olan Eyililik'lerin kızı Tuğçe Eyililik'i Emre Nil ile Çağla Saraç'ı da Altuğ Berker ile resmi nikah kıymaları için talimat verdi. Böylece kızlar evlendikleri için ailelerine gidemeyecekti. Oktar Hareketi'nde

[265] Kozluklu, a.g.e., s.195.

resmi nikah sistemi hareketin ilk yıllarında yoktu hatta yasaktı. Çünkü Oktar resmi nikahı geçersiz sayıyor ve imam nikahı kıyılmasını emrediyordu.[266]" Ancak hareket zamanla fikri olarak evrilmeye başlayınca Oktar bu durumdaki düşüncesini tamamen değiştirmişti. Ama hareket içerisinde imam nikahı hala uygulanmaktaydı ve bu sadece hareketin karizmatik lideri Adnan Oktar'a has bir durumdu.

b. İmam Nikahı

Sözlükte "birleştirme, bir araya getirme, evlenme, evlilik, cinsel ilişki" gibi anlamlara gelen nikâh kelimesi fıkıh terminolojisinde, dinen aranan şartlar çerçevesinde aralarında evlenme engeli bulunmayan bir erkekle bir kadının hayatlarını geçici olmaksızın birleştirmelerini sağlayan akdi ve bu yolla eşler arasında meydana gelen evlilik ilişkisini ifade eder.[267] Adnan Oktar Hareketi, temelinde mehdilik öğretisi olan apokaliptik inanç öğretilerinin bulunduğu bir mesiyanik harekettir. Mesiyanik hareketlerde kurucu karizmatik lider ahir zamanın kurtarıcısı ve altın çağı başlatacak üstün tanrısal ve en maneviyatlı kişi olarak telakki edilir.[268]

Adanan Oktar Hareketi'nin de temelinde apokaliptizm olduğu için hareketin lideri Adnan Oktar, hareket içerisinde ahir zaman mehdisi, altın çağı başlatacak önder olarak görülür ve bu yüzden hareket içerisindeki en takvalı en manevi ve en üstün kişi olarak kabul edilmektedir. Bu cümleden olarak harekette böyle bir kabulün olmasının sebebi elbette ki Adnan Oktar'ın kendisinin bazen doğrudan bazen dolaylı olarak söylemleriyle mehdi ya da beklenen kurtarıcı olduğu imajını oluşturmasıdır. Adnan Oktar'ın, hareket içerisinde kendisini üstün gördüğünü ve en takvalı kişinin kendisi olduğunu düşünmesini, hareketin eski bir üyesi olan Ali Konyalı'nın şu açıklamaları göstermektedir.

"Adnan Oktar kendisini tam bir iktidar olarak gördüğü için hareket içerisinde şöyle bir fetva vermişti: 'En imanlı kişi kimse onunla evlenilmelidir.' Oktar, bu fetvayı verdikten sonra cemaattaki tüm kadın müritlerin doğal olarak en imanlı gördükleri yani mehdi olarak nitelendirdikleri Oktar'a evlilik teklifi sırasına

---

[266] Kozluklu, a.g.e., s.129.
[267] Fahrettin Attar, " Nikah",*Türkiye Diyanet Vakfi İslam Ansiklopedisi*, C.33,İstanbul,2007,s.112-117.
[268] Battal, a.g.e., ss.208-211.

girdiklerini söylemektedir. Zira hareketten ayrılan tüm kadın mürtlerde söz konusu açıklamayı doğrulamıştır.[269] Adnan Oktar'ın hareket içerisinde verdiği bu fetva, Branch Davidian Hareketi'nin lideri David Koresh ile benzer bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. Nitekim David Koresh'te hareketi içerisinde 'En üstün ve en maneviyatlı kişiyle evlenilmeli ve ondan çocuk doğurulmalıdır.' şeklinde bir açıklamada bulunarak tüm kadınlar üzerinde hak talebinde bulunmuştu. Çünkü o da kendisini Adnan Oktar gibi beklenen kurtarıcı olarak görmekteydi.

Gazeteci Fuad Kozluklu'nun Adnan Oktar Hareketi'ne sızdığı dönemlerde bu konuya dair edindiği bilgiler yukarıdaki açıklamayı destekler niteliktedir.

"Adnan Oktar, Ortaköy'deki evinde erkekler ve kadınlar için ayrı gün ve saatlerde sohbet yapardı. Zamanla buraya gelip birbirleriyle tanışan kadın ve erkek müritler Oktar'dan evlenmek için resmi nikah izni talebinde bulunduklarında onlara hayır cevabı veriyor ve resmi nikahı yasaklıyordu, sadece imam nikahı ile evlilik yapılabileceğini belirtiyordu. Zamanla Oktar'ın aşık olduğu kadına yaptığı teklif reddedilince hareket içindeki tüm kadınların kendisine ait olduğunu hatırlatarak tüm nikahların sonlandırılmasını emrediyor ve kadın müritlere ' En imanlı olana evlilik teklifinde bulunmalarını' emrediyordu. Bununla kendisini tarif ederek kadın müritleri kendisine evlilik teklifi yapmaya zorluyordu. Harekette bir dönem kadın ve evlilik konusunda Oktar o kadar ileri gitmişti ki kendisinin 40'a yakın imam nikahlı karısı olmuştu. Bekar kızların teorik olarak ilk önce Adnan Oktar'ın kendinse evlenme teklifi etmeleri bir zorunluluktu. Şayet Oktar bu teklifi kabul etmezse o zaman o kadın başka erkek müritlerle evlenebilirdi." Adnan Oktar Hareketi'nde imam nikahı İslam'ın emrettiği şekilde olmazdı. Daha çok şekli ve Oktar'ın fetvaları çerçevesinde uygulanan gayri islami ve gayri hukuki bir yöntemle yapılırdı. Harekette yaklaşık otuz yılını geçirmiş olan A.P.'nin açıklamaları bu durumu çok açık bir şekilde göstermektedir.

"Örgütteki kadınlar ile Adnan Oktar imam nikahı kıyardı. İmam nikahını da şuan olması gerektiği gibi resmi din görevlisinin huzurunda resmi nikahları olmadan kıyardı. O an orada bulunan herhangi iki kişiyi şahit olarak tutar siz şahitsiniz derdi ve mehir parası olarak da sözde nikahına aldığı kişiye 1tl vererek onun da mehrini

[269] Kozluklu, a.g.e., s.181.

vermiş oluyordu. Bir diğer uygulaması ise nikahına almadığı kadınlara cariye muamelesi yapardı. Cariye olarak alacağı kadın müride 'bundan sonra sen benim cariyemsin, cariye olarak aldım seni' diyerek gayrimeşru ilişkiler çerçevesinde kadınlara cinsel ve ruhsal istismarlarda bulunuyordu. Aynı zamanda İslam aile kurumunun da içini boşaltarak gayri islami bir aile akdi uyguluyordu. Örgütteki kadınların Adnan Oktar'la nikahı olmak zorundaydı. Örgüte mensup kadın müritler önce Oktar ile nikahlanırdı. Adnan Oktar kendisi dışında ki nikahları geçersiz sayardı ve 'onlar şirk içindeler' derdi." Oktar'ın hareketteki neredeyse tüm kadınlarla imama nikahlı olmasının sebebi onların Oktar'ın malı olduğunu ona ait olduklarının bir tesciliydi. Harekete mensup tüm kadınlarla Oktar'ın imam nikahı vardı bununla Oktar kadınları malı gibi görüyor ve izin verirse diğer erkelerle ilişkiye girebiliyordu. Bu, muta nikahı denen bir uygulama ile gerçekleştiriliyordu.[270]

c. Muta Nikahı ve Çok Eşlilik

Sözlükte "menfaat, faydalanma" anlamındaki muta fıkıhta talâk, nikâh, akit gibi değişik mânalarda kullanılır. Muta nikahı, geçici bir süre ile belirli bir maddiyat karşılığında cinsel birliktelik sağlamaktır. Ancak bu nikah türü İslam dininde şuan geçerli olmayıp hüküm ve uygulaması iptal edilmiştir.[271] Adnan Oktar Hareketi'nde çok eşlilik sadece Adnan Oktar'a has bir durum değildi. Adnan Oktar, hareket içerisinde muta nikahıyla çok eşli olan ve turnike sistemi ile de birden çok kadınla ilişkiye giren erkek müritleri takdir ediyor ve onları buna teşvik etmek için fetvalar veriyordu. Erkek müritler de Oktar'ın bu teşvikini yerine getirebilmek için harekete mensup kadın müritlerle muta nikahı kıyıyorlardı. Bu nikah yöntemiyle bir erkek birden çok kadınla nikahlanıp cinsel birliktelik yaşayabiliyordu.[272]

Adnan Oktar'ın muta nikahı ve çok eşlilik uygulamasına dair açıklamaları ise şöyledir: "Erkek müritlerin çok kadınla evlilikleri cihattır. Çok sayıda kadınla evlenen cihat yapmış olur ve ne kadar çok kadınla evlenirse mücahitlik mertebesi o kadar yükselecektir." diyerek İslam'ın önemli bir kavramı

---

[270] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (17.06.2020)
[271] İbrahim Kafi Dönmez, " Muta Nikahı", *Türkiye Diyanet Vakfi İslâm Ansiklopedisi,* c.32, İstanbul,2006, ss.174-180.
[272] Kozluklu, a.g.e., s.195.

olan *cihat* kavramı ile bunun meşruiyetini sağlıyordu. Elbette bu yolla yaşanan çoklu cinsel ilişkilerin yaşandığı sex partilerinin düzenlendiği harekete ait evlerde kadın müritler hamile kalmaya başlıyordu. Bu şekilde hamile kalan kadınlar hareket içerisinde 10 kadar çocuğu dünyaya getirmişlerdi. Oktar doğan çocukların anne ve babalarının aile olarak birbirlerini hissetmemeleri için doğan çocukları ve ebeveynlerini ayrı evlerde birbirlerini göremeyecekleri şekilde tutarak hareketten ayrılmalarının ve birlikte olmalarının önüne geçiyordu. Oktar kadınların hamile kalmamaları için kadınların çok ciddi korunmalarının gerektiğini söylüyordu. Bu durum öyle ileri gitmişti ki yapılan operasyon neticesinde harekete ait evlerde 69.000 tl değerinde kadın ve erkek prezervatif bulunmuştu.[273] Adnan Oktar, kürtaj dışında her türlü korunmaya izin veriyordu. Ta ki kendisinden hamile kalan 4 kadın olana kadar. Adnan Oktar'la cinsel birliktelik yaşayan kadınların bu çocukları doğurmaması gerekiyordu. Çünkü Oktar'ın mehdilik iddiası sekteye uğrayacak ve hareket içerisindeki konumu sarsılacaktı.[274] Zira Adnan Oktar'a göre altın çağın önderi olan mehdi hiç evlenmemişti ve çocuğu da olmayacaktı. Eğer bu çocuklar doğacak olursa Oktar, mehdinin bu özelliğini taşıyamayacağı için mehdilik iddiaları geçersiz sayılacak ve hareket içerisinde müritler bundan şüphe duymaya başlayacaklardı. Dolayısıyla kürtajın haram olduğunu ve yasak olduğunu söyleyen Oktar mehdilik iddiaları uğruna dört kadına kürtaj yaptırarak çocuklarını aldırmak zorunda kalıyordu.[275]

Tüm bunların yanında, hareket içerisinde cinsel birliktelik yaşayan ve imam nikahıyla evli olan çiftlerin boşanmaları da tıpkı evlilikleri gibi son derece pratik ve kolay gerçekleşiyordu. Oktar boşandığı karısına lafzı olarak 'boş ol' dedikten sonra bir miktar para veriyordu. Kendisinden mehir ya da para talep eden kadınları da mal ve para hırsı ile suçluyordu.[276] Adnan Oktar Hareketi terminolojisine girmiş kavramlar hareketin evlilik ve cinsellik anlayışının ne boyutta olduğunu göstermekte ehemmiyet arz etmektedir.

---

[273] https://www.milliyet.com.tr/gundem/adnan-oktar-orgutune-69-bin-liralik-prezervatif-6122838 (13.06.2020)
[274] Kozluklu, a.g.e., ss.186-195.
[275] Kozluklu, a.g.e., ss.186-189.
[276] https://www.hurriyet.com.tr/galeri-30-yillik-kedicik-ayca-pars-itirafci-oldu-40959510 (15.06.2020)

Cariye: Bu grupta Adnan Oktar tarafından imtihan edilip hiçbir zaman yönetici bacı olamayacağına karar verilen kadınlar bulunuyordu. Harekete mensup erkek müritlerin cinsel ihtiyaçlarını giderme hizmetini görürlerdi. Yine harekete katılmak istenen kişilerle cinsel ilişki kurmaları sağlanarak şantaj amaçlı çekimlerde kullanılırlardı. Bunun dışında hareket içerisinde kendi yatak odası partnerlerini seçme hakları vardı. Oktar bazen bu kadınlardan bir ya da bir kaçını kendisine ait hale getirirdi. Burada bulunan kadınlar ancak o zaman değer görerek sınıf atlatılırdı.

Çıtır: Hareket içerisinde güzel, çekici kadınlara ve evlenilecek bacıya denir.

Kaşar: Düşük ahlaka sahip kız.

Akşam İbadeti: Cinsel ilişki, cinsel birliktelik yaşamak.

Kafasını Koparın: Adnan Oktar'ın görüp beğendiği ya da harekete kız toplamakla görevli erkek müritlerin getirdiği kızlarla cinsel ilişki yaşamak istemesi. Kardeşler Grubu tarafından başlarına geleceklerden habersiz bir şeklide harekete ait mekanlardan birine getirilen bu kadınlar Oktar'la cinsel ilişkiye girmek zorunda bırakılıyorlardı. Adeta bir kralın harem adetlerine göre yıkanıp kokular sürüldükten sonra Oktar'ın yatağına götürülür daha sonra önceden kurulan kamera sistemleriyle bu görüntüler kayıt altına alınırdı.[277]

Çeşitli yöntemlerin uygulanması sonrasında harekete sadakatle bağlı birer mürit olmaya başlayan kadınlar yaşanan tüm bu süreçlerden sevap kazandıklarına inanmaya başlarlar. Zira yaptıklarının birer ibadet olduğunu, kardeşlerinin ihtiyaçlarını giderdiklerini ve bununla Allah'ın dinine hizmet ettiklerine inanmaktaydılar. Elbette bu inanç Oktar'ın verdiği fetvalar neticesinde oluşmaktaydı. Bu durum Oktar Hareketi'ne bir dönem sızmış olan Fuat Kozluklu'nun Sapkın kitabında şöyle açıklanmaktadır. "Harekete mensup kişiler bu tür eylemlerin akla karşıt olmadığını ve dini açıdan da bir sakıncasının olmadığını düşünerek bunları dini bir vecibe gibi yorumlayıp hareket ediyorlardı. Bunu yaparken de Kuran'a uyduklarını düşünüyorlardı. Uzun süre bu hareket içerisinde kalan ve cinsel olarak suistimal edilen kadın müritlerin diğer hareket üyeleriyle kadın ve erkek demeden birlikte olmayı, anal ve oral yerlerden ilişkiye girmeyi dini bir görev gibi görmekte

[277] Kozluklu, a.g.e., ss.188-197.

ve her girdiği ilişkiden sevap kazanarak Allah için hizmet ettiklerini düşünmekteydiler. Bu durum Tanrının Çocukları Hareketi'nin lideri David Berg'in, hareketi içerisinde tanrı adına fahişelik yapıp sonucunda sevap kazanılacağına yönelik İncil'den fetvalar vererek oluşturuduğu Flirty Fishing Yöntemi ile benzer nitelik taşımaktadır.

Adnan Oktar Hareketi'nde bulunmuş daha sona kurtulmuş olan gizli bir itirafçı kadın müridin bu konudaki açıklamaları ise meseleyi daha da netleştirmektedir. "Harekete mensup 42 erkekle Adnan Oktar'ın fetvaları doğrultusunda anal ve oral yollardan cinsel ilişki yaşadım. Bu ilişkilerin Allah katında büyük sevap sayıldığını ve bu konuda hocamıza itaatin karşılığının öbür dünyada görüleceğini bana söylemişlerdi. Şayet bunu yapmazsam ve hareketten ayrılırsam cehenneme gitmekle eşdeğer bir günah işlediğimi söyleyerek bizi manen baskı altında tutuyorlardı.[278]"

YDH'ler, üyeler hareketten ayrılmaya karar verdikleri taktirde Tanrıyı ve Grubu hayal kırıklığına uğratacaklarını ve bunun sonunda da ilahi bir cezaya çarptırılacaklarını söyleyerek onlara manen suçluluk duygusu aşılamaktadır. YDH'lerde var olan sapkın cinsellik inancının temeline bakıldığında tüm bunların ardında yatan unsur, tanrısal bir bağ atfettikleri ve geleceğin kurtarıcısı olarak gördükleri karizmatik liderleridir. Adnan Oktar Hareketi'nde de benzer bir inancın bulunduğu söylenebilir. Nitekim Adnan Oktar Hareketi'nin lideri, hareket içerisinde mehdi olarak beklenen ahir zaman kurtarıcısı olarak kabul edilmektedir. Zira ahir zaman tasavvuruna sahip hemen her harekette bu öğreti (mesihyanizim ve apokaliptizim inancı) bulunmaktadır.

Geleneksel din anlayışının argümanlarını barındıran Adnan Oktar Hareketi'nin cinselliğe dair uygulamalarında temel refleksin, hareketin karizmatik lideri konumundaki Adnan Oktar'ın mehdi olarak telakki edilmesi ve onun bu anlamda tanrısal bağının bulunduğuna inanılmasıdır. Bu anlamda onun açıklamaları çerçevesinde hareket içerisinde uygulanan cinsellik uygulamalarının temeli onun bu tanırsal ve peygamberani yönüne dayanmaktadır. Zira nasıl ki bir peygamber sorgulanamazsa Adnan Oktar'ın görüşleri de sorgulanamazdır. Buna cinsel açıdan

[278] Kozluklu, a.g.e., s.200.

yapılan emir ve telkinler de dahildir. Bu anlamda Adnan Oktar Hareketi'nde evlilik ve cinsellik uygulaması adı altında birçok ailenin ve özellikle de birçok kadının mağdur edildiği bilinmektedir. Söz konusu uygulama adı altında birçok kadın cinsel, fiziksel, psikolojik ve maddi şiddete maruz kalarak sindirilmeye ve sömürülerek itaat etmesi gereken bir kişi haline getirilmeye çalışılmıştır.

Geleneksel dinlerin cinsellik anlayışına karşı çıkan söylem ve eylemleriyle dikkat çeken YDH'ler, cinsellik ve evlilik uygulamaları konusunda oldukça çeşitlilik arzetmektedir. Cinsellik konusunda farklı bir anlayışla ortaya çıkan YDH'lerden bazıları mevcut ahlaki normlara tamamen karşı olarak sınırsız cinsel özgürlük anlayışını benimserken bazıları da asketik uygulamalarla cinselliğe tamamen karşı çıkan bir anlayışı tercih etmektedir. Aslında YDH'lerdeki bu ve benzeri tüm uygulamalar, karizmatik liderin üyeler üzerindeki otoritelerini daha da pekiştirme işlevi görmektedir. Birçok YDH lideri kadın müritlerinin cinselliklerini hareket içerisindeki otoritesini pekiştirmekte kullanır. Kadınlar üzerinde hak talebinde bulunması, kadınları dilediği gibi kendi cinsellik anlayışı çerçevesinde yönlendirmesi ve onları birer cinsel obje gibi kullanılmasına izin veren yöntemlerin uygulanması, liderlerin otoritelerine güç katarken kadınların da birçok yönden zarar görmelerine sebep olmaktadır.

YDH'lerin komünyal yaşam düzenlemeleri potansiyel olarak yeni dinlerdeki aile ve ebeveyin rollerini dönüştürmenin ve ideal toplumu oluşturmanın yollarından biri olarak görülür.[279] Nitekim Adnan Oktar Hareketi'nin kadın ve cinsellik konusundaki yaklaşımı bu tespitleri destekler niteliktedir. Zira hareketin, kadınların özellikle cinsel açıdan sömürülmelerine izin veren ve teolojik arkaplanın da oluşturulduğu birçok nikah çeşiti uygulamaları bunu göstermektedir. Bu uygulamalarla kadınların bedenleri sömürülürken, Adnan Oktar'ın da kadınlar üzerinde bu yöntemle kurduğu hakimiyet onun liderlik otoritesine güç katmaktaydı.[280]

---

[279] Süleyman Turan, "Yeni Dini Hareketlerde Kadın", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt: 16, 2016, ss.123-145.

[280] Battal, a.g.e., s.231.

Adnan Oktar'ın kadın anlayışına yönelik yaklaşımının sosyolojik olarak açıklanması noktasında Lorne L. Dawson'un tespitleri önem arz etmektedir. Karizmatik liderler, müritlerinin bağlılıklarını güçlendirmek ve otoritelerini pekiştirmek için onları birtakım sadakat testleriyle sınarlar. Örneğin David Koresh, Branch Davidian Hareketi'nin yerleşkesindeki bütün kadın müritlerle evlilik hayatı yaşamıştır. Böylece Koresh, erkek müritlerin eşlerini, kızlarını ve sevgililerini gönüllü olarak kendisine teslim edip etmeyeceklerini test etmeye çalışmıştır.[281] Yine Tanrının Çocukları Hareketi'nin lideri David Berg'in, Flörthing Fishing Yöntemi ile hareketinin kadın müritlerine, tanrı adına erkeklerle cinsel ilişki kurmaya, tanrı için fahişelik yapmaya yönelik emir ve telkinlerde bulunarak, hareketin erkek müritlerinden eşlerini ve kızlarını bu anlamda harekete adamalarını beklemiştir. Bu durum Adnan Oktar Hareketi'nde uygulanan turnike sistemiyle, kadınların Adnan Oktar'la nikahlı olmasıyla ve yine kadınlardan harekete katılmak istenen erkeklerle cinsel ilişki kurmalarını istemesiyle benzerlik göstermektedir. Nitekim Adnan Oktar, bu v.b. uygulamalarla hem hareket üyelerini test etmiş hem de otoritesini pekiştirmiştir.

I. ADNAN OKTAR HAREKETİ'NDE ŞİDDET

Din ve şiddet olguları tarihsel süreç içerisinde hep yakın ilişki içinde olmuştur. Tarihin farklı dönemlerinde insanların dinsel sebeplerden dolayı yaratıcı adına kan döktükleri çok sayıda şiddet olayı gerçekleşmiştir. Bilindiği üzere 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tüm dünyada sosyal, ekonomik ve teknolojik alanda hızlı bir değişim süreci yaşanmaya başlamıştır. Dünya genelinde kapsamlı sosyal değişimlerin yaşandığı bu süreç aynı zamanda dinî çeşitliliğin arttığı dönemi de ifade etmektedir.[282] Bu dönemde farklı coğrafyalarda artan dini çeşitliliğin bir tezahürü olarak ortaya çıkan ve yeni dini hareket olarak isimlendirilen yapılanmaların baskı, zulüm, beyin yıkama, adam kaçırma, cinayet, suikast, insanları ekonomik olarak sömürme, kadınlara ve çocuklara tecavüz etme, uluslararası alanda casusluk faaliyetleri yapma ve taraftarlarını toplu intihar olaylarına sürükleme gibi gerçekleştirdikleri şiddet eylemlerinin boyutları, şiddetin meşruiyetini sağlamada

---

[281] Turan, a.g.d., a.g.m., Cilt16, 2016, ss.134-146.
[282] Battal, a.g.d., a.g.m., Cilt: *6*, 2016, ss.7-10.

dinin ne kadar önemli bir işlevi olduğunu gözler önüne sermiştir.

Yeni Dini Hareketleri Şiddete Sevk Eden Faktörler

20.yüzyılın yarısında YDH'lerin dâhil olduğu uzun zaman hafızalardan silinmeyecek mahiyette bir takım şiddet olayının meydana gelmesi araştırmacıları YDH'lerin şiddetle ilişkisini analiz etmeye sevk etmiştir. YDH'ler konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, YDH'leri şiddete sevk eden faktörlerin genel olarak iki ana başlık altında toplandığı görülmektedir. Bunlar teolojik faktörler ve sosyo kültürel faktörlerdir.

YDH'leri şiddete yönlendiren teolojik faktörler arasında;

-Apokaliptik öğretiye sahip olma,

-Karizmatik bir önder tarafından yönlendirilme,

-Mevcut her şeyi iyi kötü düalizmi içerisinde görme,[283]

-Üyelerini dış dünyadan tamamen soyutlama,

-Baskı ve zulüm görme,

-Muhaliflerin düşmanlığına maruz kalma,

-Hükümetin kötü politikalarına ve denetimine maruz kalma,

-Amaçlarını gerçekleştirecek kurumsal yapıyı oluşturmada başarısız olma gibi fakötörler sırlanabilir.[284]

Sosyo kültürel faktörler ise;

-Amaçlarını gerçekleştirecek kurumsal yapıyı oluşturmada başarısız olma,

-Hükümetin kötü yönetimi,

-Ekonomik etkenler,

-Muhaliflerin düşmanlığı, baskı ve zulüm görme gibi çeşitli faktörlerin sıralandığı görülmektedir. Dolayısıyla YDH'lerin şiddete yönelmesinde dinî-dünyevi, iç-dış, sosyal-kültürel, ekonomik-siyasal v.b. pek çok faktör tespit edilmektedir.[285] Ancak burada daha ziyade Adnan Oktar Hareketi ile ilişkili olan;

-Apokaliptik öğretiye sahip olmak,

-Karizmatik bir önder tarafından yönlendirilmek,

---

[283] Mustafa Alıcı,"Yeni Dinî Hareketlerin Klasik Dinlerden Farkı: Post-Modern Paganizm Geleneksel Dindarlığa Karşı", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, c.5, s.13, 2017, ss.23-32.

[284] Emine Battal, "*Yeni Dini Hareketler ve Şiddet*", OkurAkademi, İstanbul, 2018, s.126.

[285] Battal, a.g.e., s.126.

-Mevcut her şeyi iyi kötü düalizmi içerisinde görmek,

-Mesiyanizm öğretisine sahip olmak,

-Üyelerini dış dünyadan tamamen soyutlamak faktörleri merkezinde mesele anlaşılmaya çalışılacaktır.

YDH'lerde şiddetin yönü içe dönük şiddet ve dışa dönük şiddet olmak üzere iki grupta ele alınabilir. İçe dönük şiddet, hareketin müntesiplerine yönelik şiddet eylemlerini kapsamaktadır. Dışa dönük şiddet ise hareketin dışında kalan ve hareketten ayrılmış insanlara karşı uygulanan şiddet eylemlerini kapsamaktadır. YDH'lerdeki bu şiddet anlayışına yönelik çeşitli uygulamalar mevcuttur. Bunlar; fiziksel şiddet, beyin yıkama, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet olmak üzere genel olarak beş grupta toplanmaktadır.[286] Yukarıda sıralanan bu beş şiddet türü araştırma konumuz olan Adnan Oktar Hareketi'nde de mevcuttur. Şimdi sırasıyla Adnan Oktar Hareketi'nde var olan şiddet uygulamaları bu kategori çerçevesinde ele alınarak incelenecektir.

ADNAN OKTAR HAREKETİNDE ŞİDDET

a. Beyin Yıkama Şiddeti

Bir kavram olarak beyin yıkama karşı konulmaz, akıl almaz ve hatta büyüsel yöntemler kullanmak suretiyle insanların zihninde fikri ve ideolojik bir değişim yaratmak amacıyla her türlü sistemli yönlendirme ve baskıyı içeren uygulama tekniği olarak tanımlanır. Beyin yakama faaliyeti sırasında etkili propaganda araçlarına, psikolojik ve fiziksel ikna yöntemlerine başvurulmaktadır. Öyle ki insanlar bu yöntemlere karşı koyamamakta ve akli düşünme gücü bütünüyle anlamını yitirerek birey gayri iradi bir teslimiyet göstermektedir. [287]

Beyin yıkama olgusunun sıradan ikna yöntemlerinden ayırt edici özelliği, fiziksel, psikolojik ve manevî birtakım şiddet ve zor kullanma tekniklerinin uygulanıyor olmasıdır. Hedef olarak seçilen kişinin harekete bağlı bir mürit hâline gelebilmesi için ona karşı doğrudan fiziksel şiddet içeren yöntemler kullanılır. Bununla beraber fert ve grup sohbetleri organize etme, gençlerin cinselliğe olan

---

[286] Battal, a.g.e., s.172.

[287] Mehmet Ali Kirman, "Beyin Yıkama Teorileri", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* Cilt:14, Sayı:1, s.32.

zaafından yararlanma gibi psikolojik metotlar da uygulamak beyin yıkama kavramı içerisinde değerlendirilir. Ayrıca gruptan ayrılanların karşılaşacakları akıbete dair telkinler de sözü edilen baskı ve şiddetin başka bir tezahürü olarak görülebilir. Genel olarak Klasik Beyin Yıkama ve Modern Beyin Yıkama olmak üzere iki tür beyin yıkama modeli vardır.[288] Burada bu modellerin detaylı açıklaması verilmeyecek olup konuyla ilişkili yönleri ele alınmakla yetinilecektir. Ayrıca araştırma konumuz olan Adnan Oktar Hareketi'nde uygulanan şiddet yöntemlerinin birçoğu her iki beyin yıkama modeliyle örtüştüğü için her iki beyin yıkma modeli konuyla ilişkilendirilerek ele alınacaktır.

Adnan Oktar Hareketi'nde, üye kazanma ve kazandıkları üyeyi harekete bağlı kılma yöntemleri incelendiğinde her iki beyin yıkama modelini kapsayan uygulamaların olduğu gözlenmektedir. Ancak Oktar Hareketi günümüz Türkiyesi'ndeki tarikat ve cemaatlerin aksine üyelerini modern beyin yıkma yöntemleri olan ideolojik bir doktrin uygulama aşaması tamamlandıktan sonra ya da harekete katılmak istenen kişinin yeniden sosyalleştirilmesi tamamlandıktan sonra bu kişiyi elde tutmak için klasik beyin yıkma yöntemi olan fiziksel şiddet türlerini uyglama noktasında farklılık göstermektedir. Adnan Oktar Hareketi ilk yıllarında daha çok modern beyin yıkama yöntemi uygulamaları kapsamına giren ideoloji ve doktrin aşılama yöntemlerini uygulamıştır. Hareketin 2000'li yılların başından itibaren bir suç örgütü gibi hareket etmeye başlamasıyla klasik beyin yıkama yöntemi uygulanmaya başlanmış ve bunlar daha çok fiziksel şiddet ve cinsel istismar şeklinde olmuştur. Buradan hareketle, hareketin üye kazanma ve onları elde tutma noktasında uyguladığı yöntemler hareketin ilk yıllarına oranla günümüzde farklılık göstermektedir. İlk yıllarında uyguladığı yöntemler daha çok;

-Üyelerini komünyal yaşama yöntemi ile sosyal izolasyona tabi tutmak,

-Harekete ait kitaplar okutmak,

-Sohbet toplantılarına davet etmek,

-Üniversitelerde konferanslar vererek insanları davet etmek,

---

[288]Faruk Sancar, "Dini Cemaatlerin Üye Kazanma Stratejileri Beyin Yıkama Olarak Değerlendirilebilir Mi?: Kullandıkları Teolojik Argümanlar Üzerinden Eleştirel Bir Okuma", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 9, Sayı:42, s.1917-1921.

-Darwinizm ve Materyalizm gibi ideolojilere karşı el ilanları ve broşürler dağıtarak insanların dikkatini çekmek,

-Davete katılan insanları harekete ait evlerde, toplantı salonlarında ya da kamp alanlarında toplayarak onlara hareketin ideolojisini doktrine etmek,

-Adnan Oktar'ın mehdi olduğu, beklenen kurtarıcı olduğu inancını aşılamak,

-Hareketten ayrıldıkları taktirde korku ve zulüm senaryoları telkin edilerek kişide metafiziksel kaygıların oluşmasını sağlamak,

-Hakikatin bilgisine mehdinin talebelerinin ulaşacağını ve en doğru cemaatin kendileri olduğunu söylemek,

-Adnan Oktar'ın mehdi kabul edilmesinden ötürü onun tanrısal ve peygamberani bir yönünün olduğu düşüncesi önplana çıkarılarak onun her söylediklerinin vahiy gibi algılanması sağlanıp onun düşüncelerinin sorgusuz sualsiz kabul edilmesini sağlamak,[289]

-Hareketin ilk yıllarında üzerinde durduğu evrim teorisi düşüncesinin yanlışlığına dair üyelerine belgeseller izletmekle, hareket ilk yıllarında binlerce insanı yapılan bu çalışmalarla bünyesine katmıştır. Ancak zaman içerisinde hareketin islami çizgiden ayrı muhalif bir sürece evrilmesiyle, hareket içerisinde bölünme ve ayrılıkların da olmasıyla insanlar büyük oranda hareketten ayrılmışlardır.[290] Zaman içerisinde sayıları yüzlerle ifade edilecek rakamlara düşen Adnan Oktar Hareketi, bu sayıyı çoğaltmak ve eldeki üyeleri kalıcı olarak harekette tutmak için bir takım yöntemler uygulamaya koyulmuştur. Bunlar daha çok klasik beyin yıkama yöntemlerini kapsayan fiziki şiddet ve cinsel istismar gibi yöntemlerden oluşmaktaydı ki bu da hareketin klasik beyin yıkama yöntemlerini uyguladığını göstermektedir. Bunlar;

-Hareket ilk yıllarındaki gibi herkesin peşinden koşma adetini bırakarak, harekete maddi gelir sağlayacak zengin insanların ve fiziki olarak güzel kadınların seçilmesi yöntemini uygulamaya koymuştu. Hareketin tabiri ile bu mali enval, hüsnü

---

[289] Kozluklu, a.g.e., ss.59-186.
[290] https://www.milliyet.com.tr/gundem/kizil-imamcilar-meclis-arsivinde-2720808 (12.10.2020)

cemal ve ilmi kemal kavramlarıyla ifade edilmektedir.[291] Bu cümleden olarak hareket üye kazanma noktasında seçici bir yöntem uygulayarak tamamen kendi çıkar ve menfaatleri çerçevesinde bir yol izlemeye koyulmuştur. Bu uygulama da hareketin topluma ve dine hizmet eden bir hareket olmadığını açıkça göstermektedir.

-Harekete mensup kadınların cinsellikleri kullanılarak harekete zengin erkekler dahil edilmeye çalışılmıştır.

-Adnan Oktar'ı dinlemeyen ve sürekli asi tavırlar sergileyen kadınlar darp edilmiş, saçları biçimsizce kesilmiş ve bazen de aç ve uykusuz bırakılarak bir odada haps edilmiştir.[292]

-Çeşitli halisiyonist ilaçlar verilerek kişi akli melekeleri yönünden yıpratılmaya çalışılmıştır.

-Kadınlar sürekli takip edildikleri ve dışarıya yanlız gönderilmediğinden hürriyetlerinden alıkonulmuştur.

-Zengin ailelere mensup olan üyeler, ailelerinin tüm mal varlıklarını harekete katmak için sürekli baskı altında tutulmuştur.[293]

-Kadınlar, hareket içerisinde zorla tutulmadıklarını göstermek için sosyal medyada Adnan Oktar'ı ne kadar çok sevdiklerini gösteren paylaşımlar yapmaya mecbur tutulmuştur.

-A9TV'deki yayınlarda kadınlar cinselliklerini önplana çıkaran görünüme bürünmeleri noktasında baskıya maruz bırakılmışlardır.

-Hareketten ayrılmak isteyen kadın ve erkek üyeler, daha önceden çekilmiş cinsel görüntüleri kayıt altına alınarak tehdit ve şantaj yöntemi kullanılarak sindirilmeye çalışılmıştır.[294]

YDH'lerin üye kazanma yöntemleriyle beyin yıkama kavramı arasında ki bir benzerlik olarak görülen nokta, her ikisinde de bireylerin endişe ve

---

[291] https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2019/09/22/erotik-teror-orgutu-eto-adnancilar (09.11.2020)
[292] https://www.youtube.com/watch?v=aMvJe4fsZ-w (13.11.2020)
[293] https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/02/26/adnan-oktarin-kediciklerinden-ayca-pars-itirafci- (16.11.2020)
[294] Kozluklu, a.g.e. s.248.

beklentilerinin, hayallerinin, psikolojik ve *metafiziksel kaygılarının* ya doğrudan ya da dolaylı bir şekilde sömürülmesidir. Adnan Oktar Hareketi'nde yapılan söz konusu uygulamalara bakıldığında, ilk yıllarında daha çok ideolojik doktrin yükleme ve yeniden sosyalleştirmeye yönelik yaklaşımların sergilendiği görülmektedir. Özellikle modern beyin yıkma yöntemi kategorisine giren bu yaklaşımlarda bireylerin, hareketin öğretilerini benimseme, peyder pey bir şekilde hareket liderinin karizmasını ve tanrısallığını kabul etmeleri için daha çok bilgi, sevgi ve sosyal izolasyon yöntemlerinin uygulandığı görülmektedir.[295]

Yeni dini hareketlerin hemen hepsinin bir dünya görüşü vardır. Harekete katılması muhtemel potansiyel üyeler yoğun bir şekilde grubun din anlayışıyla ilgili önceden hazırlanmış bir eğitim programına tabi tutularak bir çeşit beyin yıkama yöntemine maruz bırakılır. Çoğu bir metin hareketi olan bu hareketlerin kutsal metinleri ve bu metinlerin yorumlandığı ikincil kitapları vardır**.** Hareketin temel kaynak niteliğinde olan kitaplar devamlı ve düzenli bir şekilde okutulmak suretiyle üyeler, okudukları ve öğrendikleri fikirleri benimsemeye şartlandırılmaktadır. Kaynak olarak kabul edilen eserlerin dışında herhangi bir kitabın okunmasına izin verilmemektedir. Ayrıca kasetler dinletmek, belgeseller izletmek, çeşitli tartışmalar ve soru-cevap şeklinde sınav benzeri uygulamalar yapılmak suretiyle üyeler doktrine edilmeye çalışılır. İdeolojik eğitim, üyelere doğrudan yapılabildiği gibi, grubun denetiminde üyelerin bir araya geldiği sosyal etkileşim ortamlarında dolaylı olarak da gerçekleştirilir. Bu noktada Lafland ve Stark'ın, YDH'lerde beyin yıkama konusundaki değerlendirmeleri Adnan Oktar Hareketi'nin bu anlamdaki uygulamalarını daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

Lafland ve Rodny Stark'ın geliştirmiş olduğu *süreç modeli* YDH'lerin üye kazanma yöntemlerini anlama konusunda önemlidir. Sistematik bir şekilde düzenlenen sohbet buluşmalarında, potansiyel üyelere ilk olarak bir şeyler yapma ve yaratmada çok önemli bir güce sahip oldukları, ancak bunun belli bir eğitim sonunda ortaya çıkarılacağı fikri aşılanır. Böylece özgüven kazanan birey için "yeniden sosyalleşme" süreci başlamış olur. Yeni dini hareketlerin üye kazanma stratejileri arasında yer alan beyin yıkama yönteminde başvurulan yollardan biri bireyi "yeniden

[295] Kirman, a.g.e., s.204.

sosyalleştirme" sürecidir. Bu uygulama, güçlü bir propaganda yoluyla yapılabildiği gibi, üyeleri çoğu zaman bir harekete ait mekanlarda ya da kırsal bir bölgede kampa almak ve orada yoğun bir ideolojik eğitime tabi tutarak grubun ideolojisini benimsetmek adına harekete ait kitapları okutmak ve grubun diğer üyeleriyle kaynaştırmak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Böylece yeni üyenin grubu kabul etmesine yönelik *araçsal* diğer üyelerle yakınlaşmasına yönelik *duygusal* ve grubun felsefesini ve değerlerini benimsetmeye yönelik *ahlaksal* bir bağlılık oluşturulmaya çalışılır. Yeni dini hareketlerin çoğunun bir metin hareketi olması ve üyelerinin de eğitim düzeylerinin yüksek olması nedeniyle potansiyel üyeleri ancak bilgilendirme ve ikna etme yoluyla etkilemek daha rasyonel bir yol olarak kabul edilmektedir.[296]

Laflant ve Rodny Stark'ın tespitlerine bakıldığında YDH'lerin, üyelerine fikri olarak hareketin öğretilerini benimsetmeleri noktasında uyguladığı yaklaşımların birçoğu Adnan Oktar Hareketi'nin üyelerine yönelik yapmış olduğu ideolojik doktrin yükleme, onları sosyal izolasyona tabi tutma ve yeniden sosyalleştirme süreçleriyle ve bu anlamda üyelerini eğitimli kimselerden seçmeleriyle benzer nitelik taşıdığı söylenebilir. Nitekim Adnan Oktar Hareketi'de üyelerini bu anlamda sosyal izolasyona tabi tutarak hareketin felsefesini doktrin etme adına kasetler dinletme, hareketin kitaplarını okutma, Adnan Oktar'ın sohbetlerine katılmalarını sağlama, üyelerin aileleriyle görüşmelerini engelleme gibi beyin yıkama yöntemlerini kullanarak birçok kişiyi bünyelerine dahil etmeleri Laflant ve Starkın tespitlerini doğrular niteliktedir. Onlara göre böyle bir sürecin sonunda üyeler, hareketi hayatlarının merkezine koyarak kendilerini ailelerinden ve çevrelerinden soyutlayarak tüm enerjilerini hareket için harcayan birer fedai haline gelebilmektedir.

Adnan Oktar Hareketi'ne üye olan kişilere bakıldığında belirli bir seviyesinin kendilerini harekete adadıklarını, tüm servetlerini hareket için harcadıklarını ve bu uğurda hayatlarından vazgeçecek bir sempatizanlığa sahip oldukları görülmektedir. Bunun en açık göstergesi de harekete ait erkek müritlerin polisle silahlı çatışmaya girerek Adnan Oktar için hayatlarını tehlike atmalarıdır. Ancak Adnan Oktar Hareketi'ni farklı kılan şey, hareketin fikri evrimleri değiştikçe

[296] Kirman, a.g.e., s.239.

bu anlamda üyelerine uyguladıkları yaklaşımlarda farklı nitelik taşımaktadır. Hareket ilk yıllarında daha çok fikri şiddet olan modern beyin yöntemini kullanırken, zamanla hareket fikri olarak evrilen bir yapıya büründükçe klasik beyin yıkama yöntemini kapsayan uygulamalara da yer vererek taraftar kazanmaya çalışmıştır. Bu da daha çok fikri şiddetin değil fiziki şiddetin olduğu uygulamaları kapsamaktadır.

b. Fiziksel Şiddet

Bu şiddet türü hırpalama, dayak atma, saçından tutup yerlerde sürükleme, sopa ile darp etme, ateşli silahlar ve kesici aletler kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına zarar verme gibi eylemleri içermektedir. Bu şiddet türünün YDH'lerde toplu intihar olayları, grup aleyhinde bulunan kişilere karşı yaralamalar ve cinayet işleme gibi en fazla görülen fiili sonuçlarıdır.[297] Adnan Oktar Hareketi'nde fiziksel şiddet daha çok kadınlara uygulanmaktaydı. Harekette kadınlara yönelik uygulanan fiziksel şiddet uygulamaları arasında; yeme, içme, dinlenme ve giyinme gibi ihtiyaçlarından mahrum bırakmak, darp etmek, saçlarını kesmek, kaşlarını kazıtmak gibi insan onuruna aykırı fiziksel şiddet uygulamaları yer almaktaydı. Oktar Hareketi'nde şiddetin uygulanmasının belirli sebebi vardı ve bunun meşruiyeti lider tarafından sağlanarak bir inanç haline gelerek uygulanmaktaydı. Söz konusu şiddet uygulamalarının telkinini hareketin lideri Adnan Oktar sağlamaktaydı. Adnan Oktar'a göre kadınlar kibirli varlıklardı ve onların kibirlerinin kırılmasının ve İslam'a hizmet etmelerinin tek yolunun enaniyetlerinin yani kibirlerinin kırılmasından geçmekteydi. Bunun içinde yapılacak şey kadının onurunu kırıcı uygulamalar yapmaktır. Söz konusu durumun açıklayıcısı olarak harekete mensup eski bir müridin açıklamalarını vermek yerinde olacaktır. [298]

A.P.'nin ve C.Ö.'nün itirafçı olmalarıyla edinilen bilgilere göre:"Adnan Oktar Hareketi'nde kadınlara fiziksel şiddet, cinsel istismar, toplu tecavüz, kadınların saçlarını biçimsizce kesme, onlara hayvan taklitleri yaptırma, kafasından aşağı yemek boşaltma, elle taciz etme, canlı yayınlarda zorla dans ettirme, Adnan Oktar'ın istediği tek bir fiziksel görünüme büründürülme gibi insanın onurunu ve kişiliğini

[297] Battal, a.g.e., s.195.
[298] Kozluklu, a.g.e., s.186.

zedeleyen, psikolojik yönden sömürülmeye çalışılan uygulamalar yapılmaktaydı.[299]

Adnan Oktar Hareketi'nde fiziksel şiddetin boyutları sadece kadınlara yönelik uygulanan bu şiddet türleriyle sınırlı değildi. Hareket, toplumun genelini kapsayan hatta devleti de kapsayan bir şiddet potansiyeline sahipti. Nitekim harekete yönelik yapılan operasyonda Adnan Oktar Hareketi'ne ait mekanlarda bulunan silah, makinalı tüfek, mermi, bomba v.b. gibi mühimmatlar bu durumu açık bir şekilde göstermektedir. Yapılan operasyon sonunda Adnan Oktar Hareketi'ne ait mekanlarda 65'i ruhsatlı 70 tabanca, 17'si ruhsatlı 23 uzun namlulu tüfek, 17 bin mermi, çeşitli nitelikte suikast silahları, keskin nişancı tüfekleri bulunmuştur. Silahların çoğu hareketin Çengelköy'deki villasında ele geçirilmiştir. Ele geçirilen bu silahların bir kısmı ruhsatlıydı. Silahlara ait olan bu ruhsatlar, hayali kuyumcu şirketleri kurulup onların üzerinden alınıyordu.[300]

Eldeki veriler Adnan Oktar Harketi'nin sadece dini bir yapılanma olmadığını bir örgüt gibi yapılanıp illegal bir şekilde silah depoladığını göstermektedir. Operasyon sırasında arama yapmaya gelen emniyet görevlilerine karşı oldukça sert davranan ve onlarla silahlı mücadele içerisine giren Adnan Oktar Hareketi üyeleri, yaşanan çatışma sonunda bir polis memurunun ciddi bir şekilde yaralanmasına sebep olmuş ve söz konusu erkek mürit canı pahasına da olsa Adnan Oktar'ı teslim etmemek ve korumak için devletin görevli polisine silah çekip onu vurmaktan geri durmamıştır.[301] Adnan Oktar Hareketi'ne mensup kadın müritlerin kaldıkları evlerden de çeşitli sayıda silah ve mühimmat bulunmuştur. Hareketin eski bir üyesi olan C.Ö.'nün yaptığı açıklamalarda harekete üye kadın müritlerin sanıldığı kadar masum olmadığını her birinin çift silah taşıdığını ve çantalarından bunları ayırmadıklarını söylemesi hareketin ne kadar şiddete meyilli olduğunun ve illegal bir yapılanma olduğunun bir diğer göstergesidir.

YDH'lerin bir örneği olan Adnan Oktar Hareketi'nin ve diğer YDH'lerin niçin bu denli silah depolamaya ihtiyaç duyduklarını ve neden kendi canları ve

---

[299] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (17.05.2020)
[300] Poyraz, a.g.e., ,ss.74-78.
[301] https://www.hurriyet.com.tr/gundem/adnan-oktar-operasyonunda-ozel-harekat-polisini-celik-yelek-kurtardi-iste-polisi-vuran-orgut-uyesi-40895663 (04.05.2020)

gelecekleri pahasına devletin güvenlik elemanları ile çatışmaya girdikleri merak edilen bir sorudur. Onların liderlerine bu denli sadık olmalarının motivasyonu neydi? Hapse gireceklerini hatta ölümle sonuçlanabilecek bir durumun içine gireceklerini bile bile bu ve benzeri eylemlere yönelmelerinin sebebi neler olabilirdi?

Öncelikle YDH'lerin silah depolama ve fiziksel şiddete başvurmalarının en temel iki sebebi apokaliptik inanç öğretisine sahip olma ve beklenen kurtarıcı olduğunu düşündükleri karizmatik liderlerini, düalist bir anlayışa sahip olmalarından dolayı şeytanlaştırdıkları ve düşman olarak gördükeleri kişilerden korumaktır.[302]

Thomas Robbins ve John Hall'a göre YDH'lerin birçoğu apokaliptik inanç öğretisine sahiptir. Söz konusu öğretiye göre mevcut düzenin tanrısal iradeden yoksun olduğu için bozulduğuna ve bu bozulmuş düzenin yakın bir zamanda yok olacağına inanılmaktadır. Bir anlamda gelecek yeni bir düzen iddiasında bulunan bu hareketler, var olan düzenin sona ermesinin tanırsal düzen için bir başlangıç olacağı ve buna inanmayan herkesin de yok edileceği inancını benimsemektedirler. Hiç şüphesiz ki bu kabul, dünyanın son günlerinde bir şiddet ikliminin hakim olacağına ve hatta bu şiddetin özellikle azizler, seçilmişler, seçilmiş aile, üstün grup olarak algıladıkları ve yeni düzenin öncüsü olarak gördükleri kendi gruplarına yöneltilebileceğine dair beklentileri de beraberinde getirmektedir. Bu beklentiye dayanarak söz konusu hareketler, dünyayı miras almak ve hakikatin tek temsilcisi olarak onu yaşatabilmek için kendilerinin hayatta kalmaları gerektiğine, bunun içinse kendi kutsal bölgelerini kurup onu savunmak zorunda olmaları gerektiğine inanmaktadırlar.[303]

Ali Rafet Özkan'a göre de bu düşünceden hareketle çoğu YDH, kendilerini toplumun ve devletin denetiminden uzak tutacakları sosyal bir izolasyon yöntemi uygulayarak toplumdan uzak bir şekilde komünyal hayat sürmektedir. YDH'lerin toplumdan uzak bir şekilde komünyal hayat sürmelerinin sebebi, YDH'lerin geleneksel dinlerden ayrı olarak, öncelikle kendi sahte cennetlerini kurmak için mevcut dünya ile kavgalı olmayı esas almalarıdır.[304] YDH'ler geleneksel

---

[302]Battal, a.g.d., a.g.m., Cilt:6, 2016, s.13.
[303]Battal, a.g.d., a.g.m., ss.12-14.
[304]Mustafa Alıcı, "Yeni Dinî Hareketlerin Klasik Dinlerden Farkı: Post-Modern Paganizm Geleneksel Dindarlığa Karşı", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, Cilt:5, Sayı:13, s.30.

dinlerin cennet, cehennem ve mahşer gibi anlayışlarını kabul etmezler. Yeni dini hareketler cenneti şuan dünyada yaşanması gereken dini bir durum olarak görürler. Bu yüzden YDH'ler yeni bir dünya düzeni vaat eden bin yılcı ve millenyumcu bir inanç öğretisi etrafında hareket ederler. Apokaliptik ve mesihi yapıdaki dinlerin ve hareketlerin en temel vurgularından birisi kıyamet öncesinde taraftarlarının yaşayacakları bir mutluluk evresinin olacağıdır.

Aslında bu tür hareketlerin, taraftarlarına dünyanın sonunda yaşanacak mutluluğa kavuşma beklentisini oluşturmasının altında yatan neden çoğunlukla kendi zamanlarında gördükleri devletin sert baskı ve denetimleridir. Anın olumsuzluğuna karşı olan direnç ve teselli ancak kendilerine verilecek olan bin yıllık mutluluğa kavuşma düşüncesiyle sağlanabilmektedir.[305] Bu düşünceden hareketle apokaliptık inanca sahip YDH'ler silah depolama, mühimmat depolama, yiyecek stoklama ve silah kullanımına yönelik askeri eğitim alma gibi yollara başvurarak kendi oluşturdukları sahte cennetlerini koruma yoluna girmektedirler. Nitekim çoğunun yaşadağı bölgeler de toplumun deneteminden uzak çiftlik vari büyük araziler üzerine kurulu olması ve üyelerini sosyal izolasyona tabi tutarak komünyal yaşam sürmeleri bunun en açık göstergesidir.

Adnan Oktar Hareketi'de toplumun denetiminden uzakta Kanlıca'da büyük bir arazi üzerine kurulu bir yerleşkeyi mesken edinerek toplumdan uzakta komünyal bir yaşam sürmekteydi. Bu anlamda harekete ait mekanlar şunlardır: Kandilli'deki Boğaz manzaralı 30 dönüm orman arazisine kurulmuş bir malikane, Silivri Feriköy'deki 40 dönümlük arazi üzerine kurulmuş Pembeköşk Çiftliği ve Beykozdaki lüks çiftlik evi gibi Adnan Oktar Hareketi'nin komünyal bir hayat sürdürdüğü ve üyelerini sosyal izolasyona tabi tutuğu mekanlar olarak kaynaklarda yer almaktadır.[306] Beş büyük olarak adlandırılan YDH örneklerinde görüldüğü gibi Adnan Oktar Hareketi de silah depolamak ve silah eğitimi almak gibi yollara başvurarak, oluşturdukları sahte cennetlerini ve beklenen kurtarıcı olarak gördükleri liderleri Adnan Oktar'ı korumak için yüzlerce silah ve askeri mühimmat depoladıkları yapılan operayon sonunda harekete ait mekanlarda yani bir nevi sahte

---

[305] Cengiz Kanık, a.g.d., a.g.m., Cilt:8, Sayı: 17, 2017, s.182.
[306] Poyraz, a.g.e., s.136.

cennetlerinde görülmüştür. Bu açıklamalara örnek olarak Adnan Oktar Hareketi'ne benzer faaliyetler içerisinde olmuş olan Branch Davidian Hareketi örnek olarak verilebilir. ATF ve FBI yetkilileri Branch Davian'lara yönelik askeri bir baskın düzenlemişlerdi. Ancak bu baskın, Branch Davidian'lar tarafından sıradan bir askeri operasyon olarak görülmemiştir. Zira onlara göre "mesih düşmanları olan deccal ve şeytanın köleleri ATF ve FBI yetkilileri kılığına bürünerek kapıya dayanmıştı."

Adnan Oktar'ın da üyelerine hareket içerisinde sürekli kendisinin mehdi olduğunu ve kendilerine inanmayanların mehdinin düşmanı ve şeytanın köleleri oldukları düşüncesini telkin ettiğini A.P.'nin şu açıklamaları ile görmek mümkündür. "Adnan Oktar, dindar olan kesime karşı genelde müşrik derdi. Adnan Oktar, en hak dinin kendisinin kurduğu din olduğunu söylerdi. Kendisine inanmayan diğer insanlar ve dini cemaatler şirk içindedirler. Kendi dini görüşüne inanmayan kişileri mehdinin düşmanları ve şeytanın köleleri olarak görürdü.[307]

Söz konusu telkinler neticesinde Adnan Oktar'ı mehdi olarak gören ve kendilerini de hakikatin tek temsilcisi olarak görmeye başlayan Adnan Oktar Hareketi üyeleri nitekim zaman içerisinde silah depolamaya ve bunun neticesinde emniyet güçleri ile silahlı çatışmaya girerek mehdi olarak gördükleri liderleri Adnan Oktar'ı hayatları pahasına da olsa korumayı göze almışlardı. Üyelerinin kendilerini liderleriyle özdeşleştirdiği ve onu beklenen kurtarıcı olarak gördüğü hareketlerde, üyeler *düalistik* bir anlayışa sahip olarak biz ve onlar şeklinde bir ayrıma giderek kendilerinden olmayanları ötekileştirmektedir. Zira böyle bir inanca sahip hareketler kendilerine daha üstün bir konuma yerleştirirken kendilerinden olmayan insanları daha alt konuma yerleştirmektedir. Bu doğrultuda oluşan onlara karşı biz düşüncesi, ötekileştirilen insanların mücadele edilmesi gereken, mesihin ve seçilmiş ailenin düşmanları olarak görülmesine neden olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak da düşmanlar şeytanlaştırılmakta ve onları şeytanın, deccalin ve diğer karanlık güçlerin birer temsilcisi olarak görmektedirler. Şeytanın köleleriyle de ancak şiddetle mücadele edilebileceği düşüncesinde olan bu hareketler mehdinin ya da beklenen kurtarıcının düşmanı olarak gördükleri devlet görevlilerini şeytanlaştırarak onlarla

---

[307] Battal,a.g.d., a.g.m.,s. 11.

silahlı mücadele içerisine girebilmektedirler.[308]

Üyelerini tanrısal bir amaca hizmet ettiklerine inandıran bu inanç, bir anlamda Eric Hofferin'de işaret ettiği gibi gözünü kırpmadan ölümün karşısına çıkabilmek için onlara büyük bir motivasyon kaynağı sağlamaktadır. Adnan Oktar Hareketi'nin bir üyesi olan erkek müritin operasyon esnasında gözünü kırpmadan polis memurları ile çatışmaya girmesi söz konusu durumun açıklayıcısı niteliğindedir. Son olarak Adnan Oktar Hareketi'nin fiziksel şiddet boyutlarının büyüklüğünü, resmi kaynaklarda hareketin Adnan Oktar Silahlı Suç Örgütü (AOSSÖ) şeklinde isimlendirilmesi de göstermektedir.

c. Cinsel Şiddet

Fiziksel ve psikolojik şiddeti aynı anda barındıran cinsel şiddet en genel tanımıyla kişinin kendi rızası dışında zor kullanılarak hile ile cinsel içerikli bir eyleme maruz bırakılması şeklinde tanımlanabilir.

Pek çok topluluğun en temel problemlerinden biri olan cinsel şiddet, cinsellik içeren her çeşit istismarı kapsamaktadır. Dolayısıyla zorla ya da erken yaşta evlendirme, tecavüz etme, duygusal kuvvet kullanarak cinsel ilişkiye zorlama, tanrı adına fahişelik yaptırma gibi fiziksel uygulamaların yanı sıra laf atma, beden dili ile cinsel imada bulunma ya da cinselliği tamamen yasaklama gibi davranışlar bu tanım içerisinde yer almaktadır.[309] YDH'lerde kadınları, çocukları hatta zaman zaman erkekleri de kapsayan cinsel şiddet yöntemlerinin olduğunun belirgin göstergeleri mevcuttur.

YDH'lerde uygulanmış ve bunu kavramsal olarak ifade etmiş çeşitli cinsellik uygulamaları mevcuttur. Bunlara örnek olarak; Tanrını Çocukları Hareketi'ndeki Flörtle Balık Avı uygulaması, Güneş Tapınağı Hareketi'ndeki Kozmik Evlilik öğretisi, David Koresh Hareketi'ndeki Yeni Işık uygulaması, Cennetin Kapısı Hareketi'ndeki Cinsel Perhis uygulaması ve birçok YDH'de görülen Poligami yöntemi gösterilebilinir. Araştırma konusu olan Adnan Oktar Hareketi'nin bu konudaki uygulamaları yukarıda geçen cinsellik uygulamarından en çok Tanrının

308 Battal, a.g.e., ss.149-153.
309 Turan, a.g.m., Cilt 19, Sayı:1, 2019, ss.9-15.

Çocukları Hareketi'nin Flölrtle Balık Avı yöntemiyle benzerlik göstermektedir.[310] Adnan Oktar Hareketi'nde bulunan kadın üyeler çeşitli şekillerde cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Bunun en önemli iki sebebi, ilk olarak kadın müritleri harekete kalıcı olarak bağlamak, ikinci olarak da onları kullanarak harekete finansal gelir ve insan kaynağı sağlama aracı olarak kullanmaktır. Bu iki sebebi açıklar nitelikte Adnan Oktar Hareketi'nde kadınlar belirli cinsel uygulamara tabi tutulurdu. Bunların başında Turnike Sistemi, Tersten Bal Yöntemi ve Bekaret Alma Uygulaması gelmekteydi.[311] İlk olarak hareketin cinsellik anlayışını ifade eden kavram olan turnike sistemi daha sonra ise diğer cinsel şiddet uygulamaları açıklanacaktır.

c. a. Turnike Sistemi

Harekete mensup kadınlara uygulanan şiddet ve sindirme yöntemleri çerçevesinde yapılan uygulama 'turnike sistemiydi.'[312] Turnike sistemi yukarıda ki bölümde işlendiği için burada tekrar edilmeyecektir.

c. b. Tersten Bal Yöntemi

Adnan Oktar Hareketi tersten bal tuzağı yöntemi ile kadının değil de erkeğin olta olarak kullanıldığı bir stratejiyi uygulamaktaydı. Tersten bal yöntemi, Adnan Oktar Hareketi'nin erkek müritlerini kullanarak kadınlarla cinsel birliktelik yaşayarak onlardan şantaj yolu ile para ve çeşitli menfaatler elde ettiği bir yöntemdir. Bu yöntemde, hareket içerisinde görevi kadın toplamak olan erkek müritler kullanılarak hareketin potansiyel üyelerde aradığı üç kriterden birini taşıyan kişileri belirleyip onlarla iletişim kurarlardı. Tersten bal yöntemiyle özellikle toplumun üst sınıfına mensup ailelerin çocuklarıyla bazen sevgili olma, bazen cinsel paylaşım bazen evlilik gibi çeşitli duygusal yönlerden yaklaşıp iletişim kurarak onlardan harekete birçok yönden katkı sağlamak amaçlanmaktaydı. Bu kişiler zengin insanların bulunduğu mekanlarda vakit geçirerek birçok kadını tuzaklarına düşürmüş ve bu yolla hareketin gücüne güç katmaya çalışmışlardır.[313]

---

[310] Battal, a.g.e., s.212.
[311] https://www.haber.com/adnan-oktar-orgutunun-turnike-sistemi-desifre-edildi-87139/ (11.03.2021)
[312] Kozluklu, a.g.e., s.125.
[313] https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2019/09/22/erotik-teror-orgutu-eto-adnancilar (21.02.2021)

c. c. Bekaret Alma

Adnan Oktar Hareketi, apokaliptik ve mesiyanik inanç öğretilerine sahip bir dini harekettir. Hareketin merkezinde geleceği beklenen ahir zaman kurtarıcısı olan karizmatik liderlik anlayışı vardır. Bu cümleden olarak hareket liderinin yaptığı birçok faaliyet de bu düşünce ile hareket içerisinde meşrulaştırılıyordu. Buna Kuranı Kerim'in, Hadis'lerin ve diğer İslam kaynaklarının kişisel din anlayışına göre yorumlanması da dahildi. Adnan Oktar, hareketi içerisinde kendisinin mehdi olduğunu inandırmak ve bunun teolojik arkaplanını oluşturup meşruiyetini sağlamak için temel islam kaynaklarını kendi fikirleri doğrultusunda yorumlayarak mehdiliğinin teolojik arka planını sağlamaya çalışıyordu. Bu anlamda hareketin eski bir üyesi olan B.K.'nin konuyla ilgili açıklamalarını vermek yerinde olacaktır. "Adnan Oktar bir hadise göre Mehdi Roma'da on bin bakireyle birlikte olacak diyor ve buradaki Roma'nın aslında İstanbul olduğunu söylüyordu. Bu hadisi uygulama adına, harekete getirilen yeni kızların vajinasını parmaklayarak bekaretlerini bozuyordu. Adnan Oktar'ın bu şekilde bekaretini aldığı ve mağdur ettiği kişiler: Tuğba Bozkurt, Pınar Sezgin, Merve Büyükbayrak, Didem Rahvancı, Banu Şener'dir. Elbette bu kişilerin dışında daha birçok kadın mürit bu istismar yöntemine maruz kalmıştır. Beni de A9TV'nin yayın aralarında ve reklam aralarında parmağıyla cinsel organıma dokunarak taciz etmiştir."[314] Daha önceki bölümlerde değinilen bazı tespitleri de konuyla ilişkisi olması bakımında burada vermek yerinde olacaktır. Bu anlamda Adnan Oktar Hareketi'ne mensup kadınlara yönelik uygulanan farklı cinsel şiddet yöntemleri maddeler halinde sıralanacaktır.

-Harekete katılmak istenen kadınlar toplu tecavüz sisteminin uygulandığı turnike sistemine sokulurdu.

-Kadınlar harekete mensup erkeklerin cinsel ihtiyaçlarını gidermede görevlendirilirdi.

-Zengin erkeklerin ve toplumda nüfuz sahibi ailelerin çocuklarına eskortluk yaparak söz konusu kişilere cinsel şantaj yapmada kullanılırdı.

-Adnan Oktar'ın mehdilik hezayanı çerçevesinde, elle taciz, cinsel istismar,

---

[314] Kozluklu, a.g.e. s.120.

kürtaj gibi uygulamara maruz kalırlardı.[315]

-Harekette üst düzey yönetici olmuş erkekler istedikleri kadınlarla ilişkiye girebilirlerdi.

-Adnan Oktar Hareketi'ndeki kadınlar, Tanrının Çocukları Hareketi'nde olduğu gibi ilahi bir amaca inandıkları için Tanrı adına sex yaptıklarını ve bunun mükafatnın cennette alınacağına inanırlardı.

-Kadınlar harekete olan bağlılık derecelerine göre cinsel yaklaşım ya da istismar kategorilerine tabi tutulurdu. Yani hareket içerisinde kadınların sadakatine göre cinsel istismar hiyerarşi sistemi uygulanmaktaydı.

-Muta nikahı ve imam nikahı gibi gayri resmi nikah yöntemleriyle harekete mensup erkekler Adnan Oktar'ın telkin ve söylemleri çerçevesinde çok eşliliğe yönlendirilerek kadınlar cinsel olarak istismar edilmekteydi.

-Adnan Oktar'a karşı gelen, ona itaat etmeyen kadınlar saatlerce çoklu tecavüze maruz bırakılırdı.

-Harekete mensup kadınların yaşanan bu ilişkilerden hamile kalmamaları için kürtaj olmak, koruyucu haplar ve vitaminler kullanmak gibi sağlık problemlerine sebep olacak uygulamalara maruz bırakılırlardı.

Buradan hareketle Adnan Oktar Hareketi'ne kalıcı olarak bağlanan kadınlar çeşitli hiyerarşik sınıflandırmaya tabi tutulurdu. Bu hiyerarşide belirleyici etmenlerden biri de cinsellikti. Bu anlamda kadınlar sadakatlerine göre kişisel yetenek ve gelişmişliklerine göre ya yönetici sınıfında rol alır ya da cinsellik sınıfında rol alırdı. Cinsellik sınıfında rol alan kadınlar genellikle harekete sadakatla bağlı kalma konusunda problemi olan ve harekette zorla tutulan kadınlardan oluşmaktaydı. Ancak bunu isteyerek ve sonunda sevap kazanacağını düşünerek yapanlar da vardı. Adnan Oktar Hareketi'ndeki bu durum hareket jargonunda; cariyeler- motorlar- eskortlar şeklinde kavramsallaştırılmıştı. Cariyeler adından da anlaşılacağı üzere hareket içerisindeki erkek müritlerin ve Adnan Oktar'ın cinsel ihtiyaçlarını karşılamakla görevli kadın müritlerdi. Bu gruptaki kadınlar hareketteki

[315] Poyraz, a.g.e., s.94.

erkeklerle cinsel ilişkiye girmek ve onları dinlemek zorundaydılar. Onların görevi erkek müritleri bu konuda mutlu edebilmekti. Bu grup Adnan Oktar tarafından sınanıp hiçbir zaman bacı ya da imam olamayacaklarına dolayısıyla hareketin geleceği ile ilgili kararlarda rol alamayacaklarına karar verilen kadınlardan oluşuyordu. Adnan Oktar kendisine itaat etmeyen, devamlı firar etme girişiminde bulunan ve sadakat anlamında kendisine güvenmediği kadınları bu grupta görevlendirirdi.[316]

Motorlar ve Eskortlar olarak isimlendirilen grupta yer alan kadın müritler, harekete katılmak istenen kişilerle cinsel ilişki kurmaları sağlanarak söz konusu kişilere yönelik şantaj amaçlı çekimler yapılmasını sağlardı. Adnan Oktar Hareketi, nüfuzlu ve brokratik olarak güçlü buldukları kişileri, harekete finansal güç noktasında dayanak teşkil edecek kişileri belirleyerek bu grupta yer alan kadın müritlerle iletişime geçmelerini sağlar ve zaman içerisinde kurulan sevgililik ve arkadaşlık vasıtası ile kişi kadın müritle ilişkiye girerek farkında olmadan kaseti çekilerek ve neticede hareketin tuzağına düşerek hareketin maddi ve manevi sömürüsüne maruz kalırdı. Eskortlar, üst düzey iş adamları, siyasiler ve bürokratlarla iletişim halinde olan ve onları harekete çekmeye çalışan kadın müritlerdi.[317] Burada yer alan kadın müritlerin çoğu turnike sisteminden geçirilen ve kasetleri şantaj olarak kullanılarak harekette zorla tutulan kişilerdi. Bu gruplarda yer alan kadınların birçoğu operasyon sonunda itirafçı olarak serbest kaldı.

Adnan Oktar'ın telkinleri ve belirlemeleri neticesinde uygulanan Turnike Sisteminde amaç, Adnan Oktar'a göre şöyle bir sebeple açıklanmaktaydı: "Kibirli kadına islami tebliğ yapılamaz, kadınların kibirlerinin kırılması, enaniyetlerinin yok edilmesi için birden fazla erkekle ilişkiye sokulması gerektiğini ve bunun o kişinin imanı için gerektiğinden dolayı günah olmadığını söyleyerek" söz konusu uygulamayı haraket içerisinde meşruiyet kazandırarak uygulatıyordu. Zaten kendisi de hareket içerisinde *mehdi* olarak görüldüğü için çoğu zaman beyanları sorgulanamaz kabul edilerek tatbik ediliyordu.

---

316 https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (24.05.2020)

317 Poyraz, a.g.e., s.122.

Adnan Oktar'ın Turnike Sistemi ile yapmaya çalıştığı bir diğer şey ise psikolojik yönden tükenmiş kişinin bu yönünden faydalanmaktı. Bu durumu hareketin eski bir üyesi olan C.Ö. şöyle ifade ediyordu: "Turnike sistemiyle defalarca toplu tecavüze uğrayan kadının, artık pes ettiği, kendisini tamamen teslim etme aşamasına geldiği anlaşıldığında o an devreye Adnan Oktar giriyordu. Söz konusu kişinin yanına gelerek psikolojik ve bedensel olarak sömürüldüğünü gördüğü bu kişi ile iletişim kurarak ona 'artık benim korumam altındasın sana kimse dokunamaz' diyerek o kişinin Adnan Oktar'a sığınması ve ona güvenmesi sağlanıyordu. Çünkü onu cinsel şiddetten kurtaran kişi Adanan Oktar'dı ve ona minnettardı.[318]

Böylece söz konusu kişinin Adnan Oktar'a sadakatle bağlı birer mürit haline gelmesi sağlanıyordu. YDH'lerdeki evlilik uygulamaları çoğunlukla geleneksel uygulamalarla uyuşmamaktadır. Yeni dini hareketlerde poligami, cinsel perhiz, sınırsız cinsel özgürlük ve Tanrı için fahişelik yapma gibi çeşitli cinsel uygulamalar teşvik edilir. Cinsiyet ve evlilik yelpazesinin karşı ucunda yer alan YDH'lerdeki cinsel özgürlük geleneksel cinsellik algısına muhalif bir tepkidir.[319]

Cinselliğe sınır getiren ve günah mantığıyla yaklaşan geleneksel dinlerin yanıldığını savunan YDH'lerin öğretisine göre cinsellik, ruhsal tecrübenin itici gücü ve tanrısal alana geçişin yoludur. Cinselliğin baskı altına alınması tanrısal alana geçişin engellenmesi anlamına gelmektedir. Bundan dolayı cinsellik asla baskı altına alınmamalı ve tanrısallığa geçişin yolu kapanmamalıdır.

Cinselliğe tanrısal bir nitelik kazandırılmak suretiyle serbest cinsellik anlayışına inanan YDH'lerde her türlü cinsel eğilime serbestlik tanınmaktadır. Tanrısallığa geçişin yolu tanrı tarafında seçilmiş olan bekelenen kurtarıcıya yani karizmatik lidere boyun eğmek ve onunla cinsel birleşim yaşamaktır. Onunla duygusal ve bedenen birleşildiği taktirde tanrısal tecrübe yaşanacak ve peygamberlerin yaşadıkları metafiziksel tecrübeye ulaşılmış olunacaktır. YDH'lerin çoğunda liderlerin teolojik bir özelliği hemen dikkat çeker. Buradan hareketle, bu liderler kendilerini ilahlık veya tanrılık makamında görmüş ve insanlarında kendisine

---

[318] https://www.medyafaresi.com/haber/ceylan-ozgulden-sok-aciklamalar-adnan-oktarin-mehdi-olduguna-inanmayan-kafirdir/876776 (15.12.2020)
[319] Sancar, Turan, a.g.e., s.229.

inanarak bu makama ulaşacaklarını vaat etmiş, böylece teolojiyi antropomorfik bir ilah bilgisi haline sokmak istemişlerdir. Bu yüzden mesiyanik öğreti üzerine kurulu hareketlerde mesih olarak beklenen ve kurtarıcı olarak görülen hareketin kurucu karizmatik lideri hareketteki tüm kadınlar üzerinde sınırsız hak sahibi olduğunu söyleyerek hareket içerisindeki tüm kadınlarla cinsel ilişki kurabilmektedir.[320] Adnan Oktar'da hareketi içerisinde bu meyanda açıklamalarda ve uygulamalarda bulunmuştur. A.P.'nin açıklamalarına göre, Adnan Oktar hareket içerisindeki tüm kadınlarla imam nikahlıydı. Dilediği kadınla ilişkiye girmek için bu anlamda bir meşruiyet sağlamaya çalışıyordu. O an yanında olan kişileri şahit tutup kadına da mehir olarak bir tl vererek onu kendi öğretisine göre dini nikahla kendisine eş yapmış oluyordu.[321]

YDH'ler toplumun ve devletin denetiminden uzak bir şekilde üyelerini sosyal izolasyona tabi tuttukları ve komünyal bir yaşam biçimi benimsedikleri için kadınlara yönelik söz konusu cinsel şiddet yöntemlerine müdahale edilememektedir. YDH'lerin cinsellik anlayışı toplumun genel normlarına uymadığı için aile hayatına annelik rolüne genel anlamda zarar verici niteliktedir. Aslında onların bir anlamda amacı da bu değerlere zarar vererek toplumu dönüştürmek ve kendi ideal toplumlarını oluşturmaktır. Bu yüzden YDH'ler komünyal yaşam tarzını benimseyen küçük aile birlikleri gibi hareket etmektedir. Bununla amaçları geleneksel dinlerdeki aile ve ebeveyin rollerini dönüştürerek birer alternatif aile birlikleri olmaya çalışmaktır.[322] Bu şekilde ebeveyinleri ve aileleriyle genel anlamda duygusal problemler yaşayan ve güven sıkıntısı çeken gençlere de birer alternatif aile birlikleri olarak görünüp pek çok insanı kendilerine çekmeyi başarmaktadırlar. Zira Adnan Oktar Hareketi'ne mensup pek çok üyenin ailesi zaman zaman çocuklarını kurtamak için yetkili mercilere başvurmuştur. Söz konusu aileler Oktar'ın kendilerinden çocuklarını kopardığını ve onlarla görüşmelerini yasakladığını söylemektedir. Bu duruma Türk toplumunda bu konuyla gündeme sık sık gelen Oktar Babuna Ailesi örnek olarak verilebilir.[323]

---

[320]Sancar, Turan, a.g.e. ss.238-243.
[321] https://www.youtube.com/watch?v=v1X07Z0UAo0 (08.06.2020)
[322] Battal, Turan, a.g.e. 2014, ss.139-142.
[323] Poyraz, a.g.e., s.97.

Kendilerini kurtarıcı mesih olarak gören YDH lidereleri, toplumun genel normlarına aykırı olan sapkın ve gayri insanı olan cinsellik ve kadın anlayışlarına grupları içerisinde karşı gelinmemesi ve şüphe duyulmaması için teolojik argümanalara başvurarak meşruiyet kazandırırlar.[324] Bu teolojik argümanların başında muhtelif dinlerin kutsal kitapları, temel tarih kitapları ve din bilginlerinin kitapları yer almaktadır. Adnan Oktar da söz konusu cinsellik anlayışını teolojik argümanlara dayandırarak, oluşabilecek şüphe ve tereddütlerin önüne geçmeye çalışmaktaydı. Nitekim bu yönde Adnan Oktar'ın ağırlıklı olarak Şii kaynaklara başvurduğu, muhtelif konulardaki hadisleri tahrif ederek yorumladığı bilinmektedir. Hareketin eski bir üyesi olan A.P.'nin açıklamalarına göre, "Adnan Oktar muhtelif dini kaynakları kendi inanç öğretisine göre yorumlamaktaydı. Adnan Oktar mehdiyi tarif eden hadislerde kendi sıfatına uyan özelliği alıyor uymayan kısmına da nokta nokta (...) koyarak hadisi sonlandırıyordu. Bu bağlamda hadisleri tahrif eden bir anlayış sergiliyordu. Şayet hadiste kendisine uyan hiçbir nitelik yoksa o hadisi de yok hükmünde kabul ederek hadisleri inkar ediyordu.[325]

Netice itibariyle, şiddetle anılan YDH'lerin karizmatik liderlerinin zaman zaman az ya da çok şiddete yatkın bir ideoloji oluşturarak üyelerin bu ideoloji etrafında birleşmeleri için çaba sarf ettikleri söylenebilir.[326] Bu durumla Adnan Oktar Hareketi'ne benzerliğiyle dikkat çeken David Koresh Hareketi örnek olarak gösterilebilir. Aslında tüm bu uygulamalar karizmatik liderlerin üyeler üzerindeki hakimiyetini daha da pekiştirme işlevi görmektedir. Ancak bu aşırı kontrol arzusu ve karizmanın artması alışık olmadık uygulamaların ortaya çıkmasına ve bunların teolojik argümanlarla desteklenerek şiddet boyutuna ulaşmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla bazı YDH'lerde karizmatik liderin cinsel açıdan sınır tanımamasında olduğu kadar Adnan Oktar Hareketi'nde görülen poligami, toplu tecavüz, grup sexsi uygulamaları ve bunların esnek metin okuma biçimleri ile teolojik arka planının oluşturulmasıyla sağlanan meşruti zemin, hareketin uyguladığı şiddetin izlerini ve boyutlarını da göstermektedir.

---

324 Bodur, a.g.e., ss.14-32.

325 https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (19.06.2020)

326 Battal, a.g.e., ss.126-153.

d. Psikolojik Şiddet

YDH'lerde görülen bir başka şiddet türü de fiziksel şiddetten daha ağır bir etki bırakan psikolojik şiddettir. YDH'lerin zaman zaman başvurduğu bu şiddet türü pek çok uygulama barındırmaktadır. Bunlar arasında; bağırma, küçük düşürme, alay etme, hürriyetin kısıtlanması, ifade özgrlüğünün kısıtlanması, aile ve arkadaşlarıyla iletişimden mahrum bırakma gibi uygulamalar yer almaktadır.[327] Öncelikle üyelerini aile ve arkadaşlarıyla görüşmekten mahrum bırakmak neredeyse bütün YDH'lerde uygulanan bir psikolojik şiddet türüdür. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi'nde de üyeler ailelerinden ve arkadaşlarından mahrum bırakılmış hatta yakın çevreleriyle tüm bağlarını koparmalarını isteyecek kadar ileri gidilmiştir. Adnan Oktar Hareket'inin ağırlıklı olarak kadın müritlerini kapsayan ve yer yer erkek üyeleri de içeren psikolojik şiddet uygulamaları maddeler halinde ve üyelerin itirafları çerçevesinde açıklanacaktır.

-Harekete mensup kadınların aileleriyle görüşmeleri engellenirdi. Hiçbir üye ailesinin yanına gidemez onların yanında kalamazdı. Tüm üyeler harekete ait mekanlarda kalmak zorundaydı.

-Harekete mensup kadınların olası kaçış girişimlerinin önüne geçmek için erkek üyelerle resmi nikahları kıyılırdı. Buradaki amaç söz konusu kadın müritlerin hukuki boyutta ilk temsilcisi olarak eşinin olmasının sağlanmasıydı. Zira bununla amaç hareketten kaçma girişimlerinde ya da herhangi bir adli şikayette devletin tatbikatına maruz kalmaktan kaçınmaktır.

-Hareket içerisinde severek evlenen kişilerin yakınlaşmalarının önüne geçmek ve birlikte bir aile hissi oluşmasını engellemek için bu kişiler harekete ait farklı mekanlarda ikamet eder ve birbirlerini göremezlerdi.

-Hareket içi evliliklerden doğan çocuklar hareketin bakım evlerine verilir ve burada tutulurdu. Hareketin bunu yapmasındaki amaç kadın müritlerin annelik duygularının önüne geçmek ve tüm zamanlarını hareket için harcamalarını sağlamaktı.

-Harekete mensup olan tüm üyelerde özellikle de kadınlarda takip cihazı

[327] Battal, a.g.e., s.204.

sistemi uygulanmaktaydı. Harekete mensup kişilerin telefonlarında, bilgisayarlarında takip programları mevcuttu ve üyelerin her anı her adımı hareket tarafından takip edilmekteydi. Bu durum hareket içerisinde üyelerin gayri iradi tutulduklarının bir göstergesidir.[328]

-Harekete mensup kadın müritler kişisel ihtiyaçlarını gidermek istediklerinde ya da ailesinden bir kişiyle görüşmek istediklerinde asla yanlız bir şekilde dışarı gönderilmezlerdi. Hareketin bu durumda uyguladığı *şahitlik ve gardiyanlık sistemi* vardı. Bu sisteme göre, dışarıda işi olan kişinin yanında, harekete sadakatle bağlı olan bir kişi gider ve onun her anında yanında olurdu, buna tuvalet ve doktor odası da dahildi. Burada amaç olası bir kaçış girişimini engellemektir.[329]

-Adnan Oktar, hareketi belirli hiyeraşik gruplara ayırmıştı. Bu gruplardan birisi de "*İmanı Zayıf Olanlar Grubudur*". Bu grupta Adnan Oktar, harekete yeni katılan ya da sadakat noktasında zayıf olan kişilere günahlarını, hatalarını herkesin içinde söylemelerini yani itiraf etmelerini emrederdi. Bununla söz konusu kişilerin zaaflarını öğrenerek onları itaat altına almayı hedeflerdi. Bu aslında bir nevi dinsel sömürü sistemiydi. Zira bununla, kişileri işledikleri günahlardan ötürü şefkat tokatı, cezalandırılma, gazaba uğrama gibi manen bir takım dini caydırıcılık kavramlarını kullanarak insanları dinsel duyguları yönünden sömürmekteydi.[330] Bu durum YDH'lerin uyguladığı2*Katarsis Seyansları Yöntemiyle'* benzer niteliktedir. Zira YDH'ler bu yöntemle üyelerinin, günahlarını herkesin içinde itiraf etmelerini söyleyerek, bunlar arasından suç sayılanları kayıt altına alarak daha sonra bu bilgileri kişilere yönelik şantaj amaçlı kullanılırdı.

-Adnan Oktar, hareket içerisindeki otoritesini ve gücünü kadınlara çeşitli şiddet türleri uygulayarak pekiştirmekteydi. Zira yapılan detaylı araştırmalar neticesinde hareket içerisinde kadınların daha çok şiddete maruz kaldığı gözlenmiştir. Buradan hareketle harekete mensup olan ancak sonradan itirafçı olan A.P'nin bu konudaki açıklamaları hareket içerisinde kadınların maruz kaldığı

---

[328] Kozluklu, a.g.e., s.186.
[329] https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (12.07.2020)
[330] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (19.06.2020)

psikolojik şiddetin boyutlarını göstererek yukarıdaki açıklamaları destekleyecektir.

Adnan Oktar Hareketi'ne mensup olup sonradan itirafçı olan bir mürit bu meyanda şu açıklamalarda bulunuyordu. Örgütteki kadınların Adnan Oktar' a aşık olduğu imajının verilmesi gerekiyordu. Kadın müritlerin Adnan Oktar'la fotoğraf çekip sosyal medya hesaplarında paylaşmaları gerekiyordu. Şayet Adnan Oktar ile fotoğrafı olmayan bayan varsa eğer onların listesi yapılıyordu ve onlara: 'sen yarın gel Adnan Oktar'la fotoğraf çekin ve paylaş' deniyordu. Dolayısıyla herkesin Adnan Oktar'ı ne kadar sevdiği ile ilgili mutlaka paylaşım yapmaları zorunluydu. Şayet bu paylaşımı yapmadıysanız sizi çağırıp hesap sorarlardı. O kişiye mutlaka 'Adnan Oktar'la resim çektir ve paylaşım yap' gibi talimatlar söylüyorlardı. Şayet bunları yapmazsanız ceza alırdınız. Oktar Hareketi'ndeki bu uygulamayı Halkın Tapınağı Hareketi'nde görmek mümkündür. Harekette düzenli olarak ugulanan katersis seanslarında üyeler işledikleri suçları ve günahları herkesin önünde itiraf etmek zorundaydı. Bu itiraflar yazıya da geçirilerek, özellikle suç niteliği taşıyanlar kayda alınıp söz konusu kişilerin hareketten ayrılmak istemesi durumunda harekete karşı tutumlarını değiştirme noktasında bir şantaj ve tehdit aracı olarak kullanılmaktaydı. Bu durum Adnan Oktar Hareketi'ndeki imanı zayıf olanlar grubuna yönelik uygulanan yaklaşımla benzerlik taşımaktadır.[331]

-Adnan Oktar Hareketi'nde psikolojik şiddetin bir başka boyutu ise üyelerin insani eğilimlerini, gururlarını neredeyse tamamen terk etmeye zorlamasına yönelik uygulamalar olmuştur. Hareket içerisinde buna verilebilecek örnek eski bir müridin açıklamalarından yola çıkılarak elde edilen şu durumdur: **"**Adnan Oktar kendisine itaat etmeyen, verdiği görevi yapmayan ve hareketten kaçma girişimi olan sadakatsiz kadınları aşağılamak ve cezalandırmak için kadınların kafasına yemek dökme, onlara hayvan taklitleri yaptırma, herkesin içinde hakaret etme, zorla dans ettirme, küfür ederek aşağılayıcı konuşma gibi gayri insani uygulamalarla bu kişileri itaat altına almaya çalışırdı."[332]

---

[331] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (19.06.2020)
[332] https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (21.06.2020)

-Adnan Oktar Hareketi, üyelerini yoğun bir ideoloji doktrin etme kampına sokarak fikir inşa etme sürecine tabi kılmaktaydı. Üyeler üzerinde düşünsel ve ideolojik dönüşüm yaratmak amacıyla onları yoğun bir propaganda eğitimine tabi tutarlardı.

Adnan Oktar Hareketi bağlamında YDH'lerde uygulanan bu tür şiddet örneklerini çoğaltmak mümkündür. Ancak bu kadarı bile YDH üyelerinin maruz kaldıkları psikolojik şiddetin boyutlarını anlama açısından yeterlidir. Nitekim YDH'lerdeki baskı ve psikolojik şiddet uygulamaları üyelerin travmalar yaşamasına sebep olmaktadır. Öyle ki bu durumdaki üyelerin bazıları bu süreçten kurtulmak için intihar dahil her türlü çıkış ve kurtuluş yoluna başvurabilmektedir.[333] Dünyada var olan YDH'lere bakıldığında şiddetle anılan ve özellikle kadınların istismar edilerek birer cinsel obje olarak kullanılmasına yönelik şiddet uygulamalarını barındıran birçok YDH örneği görülecektir. Özellikle kadınların maruz kaldıkları bu uygulamaların temel sebebine bakıldığında, temelinde karizmatik kurucu liderin olduğu görülecektir. Zira bir hareketin şiddete yönelmesinde ki en büyük etken hareket liderinin dünya algısıdır. Anthony Stor'a göre, YDH liderleri şiddete meyilli, narsist kişilik bozukluğu olan ve genel normlara aykırı cinselik arzusu olan kişilerdir. YDH liderlerinin birçoğunda sınırsız cinsellik arzusu ve otoriter bir güç isteği bulunmaktadır.[334] Dolayısıyla YDH liderlerinin karakteristik özelliklerine bakıldığında onların birçoğunun liderlik hezeyanına sahip kişiler olduklarını ve otoritelerini korumaya yönelik refleksler içerisinde oldukları gözlenmektedir. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi örneği üzerinden açıklanan yukarıdaki uygulamalar, YDH liderlerinin otoritelerini pekiştirmek ve liderlik arzularını tatmin etmek için pek çok şiddet yöntemi uyguladıklarını göstermektedir. Zira birçok YDH lideri hareketindeki erkeklere güç yetirememekte aksine onların şiddetlerini üzerlerine çekmektense onları sex, uyuşturucu, alkol, para gibi unsurlarla tatmin ederek onları kontrolleri altına alarak bu şiddet uygulamalarının gerçekleştirilmesi

[333] Kirman, a.g.e., s.169.
[334]Kızılgeçit, a.g.e. ss.10-12.

noktasında birer araç olarak kullanmakta ve otoritelerini de bu yolla hem kadınlar hem de erkekler üzerinden sağlamaya çalışmaktadırlar.[335]

e. Ekonomik Şiddet

YDH'lerdeki ekonomik kaynakların özellikle de paranın bireyler üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullanıldığı, insanların maddi açıdan sömürülerek zarara uğratıldığı örnek durumlarla karşılaşılmaktadır. Adnan Oktar Hareketi'nin ekonomik yapılanması bölümünde bu konuyla ilgili detaylara yer verildiği için burada hareketin taraftarlarına uyguladığı ekonomik şiddet yöntemleri maddeler halinde verilmekle yetinilecektir. Adnan Oktar Hareketi finansal gelir sağlamada taraftarlarına ekonomik şiddet yöntemlerini kapsayan birtakım uygulamalarda bulunmuştur. Bunlar;

-Üyelerinden kazandıkları tüm paraları tamamen harekete aktarmalarını istemek,
-Kadın müritlerden kaçma olasılığı yüksek olanları bir eve hapsederek onların ekonomik ve maddi kazanç özgürlüklerini kısıtlamak,
-Kadın müritleri finansal kaynak sağlama noktasında sex aracı olarak kullanmak,
-Müritlerinin iş hayatına atılmalarını engelleyerek onların çalışma ve para kazanma özgürlüğüne karşı çıkmak,
-Çeşitli yöntemlerle kara para ve vergi aklayarak devlet aleyhinde faaliyetlerde bulunmak,
-Paravan şirketler kurarak insanlarla iş anlaşmaları yaparak onları dolandırmak,
-Harekete üye kişilerin ailelerinin maddi servetlerinin tamamını satmak veya başka şekillerde harekete aktarmak,
-Uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaparak ülke aleyhinde faaliyetlerde bulunarak karşılığında para ve güç elde etmek,
-Zengin ve güç sahibi ailelerin çocuklarının peşine düşerek onları çeşitli şantaj yöntemleriyle harekete dahil etmeye çalışmak ve neticesinde onların maddi gücünden faydalanmak,
-Sağlıklı beslenme ve diyet programları gibi sağlıklı programları ile insanlardan maddi çıkar elde etmek.

---

[335] Battal, a.g.e. ss.128-137.

Adnan Oktar Hareketi Türk toplumunda geleneksel din anlayışına ve kültürel kodlara aykırı faaliyetleriyle ön plana çıkmıştır. Hareketin bu faaliyetleri içerisinde pek tabi ki uygulaya geldiği muhtelif şiddet yöntemleri de vardır. Bunlardan biri belki de hareketin amaç ve gayesini de göstermesi bakımından ekonomik ve finansal gelir elde etme noktasında uyguladığı yöntemlerdir. Adnan Oktar Hareketi'nin tarihsel gelişimine bakıldığında hareketin genel olarak toplumun üst sınıfında yer alan ve iyi eğitimli bireyleri hedef aldığı gözlenmektedir. Aslında bu durum hareketin temel motivasyonlarından birinin bu kişiler aracılığıyla maddiyat elde etmek olduğunu göstermektedir. Zira yapılan araştırmalar ve harekete üye olan insanların yaptığı açıklamalar bu durumu destekler niteliktedir. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi'nin mistik söylem ve dini faaliyetlerini, ekonomik kaynak temin etmede ve toplumda nüfuz kazanmada birer araç olarak kullandığı anlaşılmaktadır. Aslında bu durum ismi şiddetle anılan ya da içinde bulundukları toplumun dini geleneklerine ve toplumsal değerlerine aykırı faaliyetler içerisinde olan her harekette görülen temel karakteristik bir özelliktir.

Buradan hareketle Adnan Oktar Hareketi'ne üye olan kişilere yani hareketin üye profiline bakıldığı zaman hemen hemen birçoğunun özellikle iki temel özellikle ön plana çıktığı söylenebilir. Söz konusu bu iki özellik; üyelerin zengin ve nüfuzlu ailelere mensup olması ve kaliteli okullardan iyi dereceyle mezun olmuş, oldukça eğitimli kişiler olmasıdır. Aslında Oktar Hareketi üyelerinde gözlenen bu durum bir rastlantı değildir.

YDH üyelerinin genel porfillerine yönelik araştırmalarıyla bilenen Lorne Dawson'a göre YDH katılımcılarının genel olarak orta ve üst sınıf tabakada yer alan insanlar olduğudur. Lorne Dawson' göre YDH'lere üye olan kişiler toplumun ayrıcalıklı kesimine mensup olan, ailesinden dini sosyalleşmesi noktasında başarısız olan ve eğitimli kişiler olduğu ifade eder. Lorne Dawson'nun Sayentoloji, Moon Tarikatı, Krishna Hareketi ve Rajneesh Hareketi üyeleri üzerinde yaptığı araştırma sonucunda elde ettiği bu tespitler Adnan Oktar Hareketi'ne mensup olan üyeler üzerinde yapılan tespitlerle de örtüşmektedir. Zira YDH üyeleri üzerinde varılan bu genel durum aslında şiddete meyilli birçok YDH'de görülen temel ortak bir

karakteristik özelliktir.[336] Bu cümleden olarak yukarıdaki açıklamaları destekler nitelikte olan Adnan Oktar Harekti'nin üye seçmede ya da belirlemede aradığı üç temel kriter de bu durumu desteklemektedir. Hareketin bu yönde aradığı ve üye seçiminde uyguladığı yöntem de hareketin ekonomik şiddete meyilli olduğunu ve bu yönde faaliyetler içerisinde olduğunu göstermektedir.

---

336 Turan, Sancar, a.g.e. s.207.

SONUÇ VE ÖNERİLER

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren modernleşme, sekülerleşme ve küreselleşme gibi toplumda meydana gelen hızlı değişimler YDH'lerin ortaya çıkışında ve toplumsal bir taban elde etmesinde önemli bir rol oynamıştır. Teknolojik ve ekonomik gelişmelerin etkisiyle toplumların refaha kavuşması dinin toplumsal hayatta yeniden etkisini göstermesini sağlamıştı. Modernite süreci ile insanlarda oluşan mana ve hakikat arayışlarına geleneksel din anlayışının cevap verememesi ve modern hayat şartlarının sunduğu yeni problemlere karşı aranan dini meşruiyet isteğine karşı geleneksel dinin pasif kalarak insanların daha esnek ve pragmatik olan yeni dini hareketlere yönelmesine neden olmuştu.

Yapılan çalışma boyunca Adnan Oktar Hareketi'nin YDH'lerle benzer nitelikte belirli özelliklere sahip olduğu görülmüştür. Hareketin YDH'ler bağlamında incelenmesinde ki en temel parametrelerden birisi de budur. Yaptığımız araştırmada Adnan Oktar Hareketi'nin, birçok yeni dini hareket gibi içinde bulunduğu toplumda dinin geliştirici yönünü ön plana çıkarmayarak toplumun genel sağlığına zarar veren faaliyetlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Harekete dair günümüzde ki verilerden de yola çıkarak bu hareketin gerçek niyetinin dini ve toplumu geliştirmek olmadığı anlaşılmıştır. Çünkü hareketin, başta toplumun dini ve kültürel değerlerine zarar veren faaliyetleri olmak üzere temel insani değerlere aykırı nitelikte yaptığı birçok faaliyetin gözden kaçırıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim Adnan Oktar Hareketi'ne yönelik yapılan son operasyonda elde edilen bulgular da bu tespiti doğrular niteliktedir. Bu cümleden olarak Adnan Oktar Hareketi'nin YDH'lerle benzer şu özelliklere sahip olduğu tespit edilmiştir:

Hareketin en önemli felsefesi mehdilik inancı üzerine kurulu olmasıdır.

İlk yıllarında katı bir islami tavır sergileyen hareket, zamanla güç kaybetmesiyle toplumda tutunmak için gayrı islami tavır takınan bir suç örgütüne evrilmiştir.

Hareketin karizmatik lideri olan Adnan Oktar, hareket içerisinde mehdi olarak görülmektedir.

Müritler harekete kalıcı olarak bağlanmak ve hizmet etmek için ailelerinden koparılmış ve bu yüzden çeşitli tehdit ve şantaj yöntemlerine maruz kalmışlardır.

Hareket, üyelerin sosyal izolasyona tabi tutulduğu komünyal bir yaşam sürmektedir.

Adnan Oktar Hareketi, apokaliptizm ve mesiyanizm öğretisine sahiptir.

Hareketin finansal kaynağı yaklaşık olarak 1 milyar Türk lirası olup, gelirlerin büyük çoğunluğu illegal yollardan sağlanmaktadır. Bu amaçla kurulan 86 paravan şirket bunun en iyi örneğidir.

Adnan Oktar Hareketi'ne mensup kadınlar, hareketin suç örgütüne evrilmesiyle zaman içerisinde harekete cinsel amaçlı hizmet eden bireyler haline gelmişlerdir. Bu durum yeni dini hareketlerin sex tarikatlarına evrilmeleri tespitiyle örtüşmektedir.

Adnan Oktar Hareketi'nden geçmişte ve günümüzde birçok insanın zarar görmüş olması, söz konusu hareket hakkında toplumu aydınlatıcı nitelikte yeterli çalışmaların yapılmadığını göstermektedir. İnsanların bu ve benzeri yapılanmalara karşı daha bilinçli olmaları ve bu hareketlerin tuzaklarına düşmemeleri için devlete ve ailelere çeşitli sorumluluklar düşmektedir. Şayet herkes üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirirse insanlar bu tarz yapılanmalar hakkında daha bilinçli olacaktır. Toplumda bu bilincin oluşması bu hareketlerin yeterli doğurganlığı sağlayamamasına ve dolayısıyla da toplumdan kanalize olmasına sebep olacaktır. Bütün bu nedenlerin mutlak surette ortadan kaldırılması sosyolojik ve psikolojik gerçeklikler göz önünde bulundurulduğunda elbette mümkün olmamakla birlikte, gençlerin bu tip hareketlere yönelmesinin belli oranda azaltılması mümkündür. Bunun için bir yandan devlete öte yandan da toplumu oluşturan sosyal kurumlara ve bireylere bir takım sorumluluklar düşmektedir:

Devlet toplumu dini olarak bilgilendirmelidir. Bunun için devlet sahanın uzmanları olan kişilerle dirsek teması halinde olarak hareket edip toplumu din hakkında bilgilendirecek çalışmalar yürütmelidir.

Yetkili merciler toplumda çıkan dini yapılanmaları görmemezlikten gelmemeli ve onları birer sosyal gerçeklik olarak kabul etmelidir. Devlet bu yapılanmaları yok saydığı sürece onlar sır örgütleri gibi hücresel bir sistematiğe evrilerek kendi komünyal bölgelerinde merdiven altı faaliyetleriyle hareket edecek ve kendi varlıklarını korumayı her şeyin üstünde kabul eden refleksler gösterecektir. Bu da toplum ve devlet aleyhinde dini temelli birçok fraksiyonun ortaya çıkmasına sebep

olcaktır. Bu anlamda mevcut hukuk sisteminde devlet spesifik olarak dini yapılanmalara yönelik hukuki bir mevzuat oluşturmalıdır. Bu mevzuata bağlı olarak da bu tarz yapılanmalar resmi bir hüviyet kazanarak kamu otoritesince denge fren sistemi (checks and balance) ile sık sık denetlenmelidir.

Toplum içinde sosyal oluşumların yasaklanmasıyla sonuç alınamayacağı sosyolojik bir gerçektir. Bu yüzden bu ve benzeri oluşumların denetlenmesi ve kontrol altında tutulması için yasal bir zeminde hareket etmelerinin sağlanması hukuki bir zorunluluktur. Eğer bu kanuni denetim mekanizması kurulmazsa toplumun genel sağlığına zarar veren ve dini kültürel değerleri istismar eden oluşumların artarak varlıklarını sürdürmeleri kaçınılmaz olacaktır. Burada yapılması gereken söz konusu oluşumları birer sosyal gerçeklik olarak kabul edip bu anlamda hukuki, sosyolojik, akademik ve entelektüel tedbirler almaktır.

Bu tarz yapılanmaların birçoğunun hedefini gençler oluşturduğu için yetkili merciler eğitim sisteminde bu tür hareketlere karşı gençlerin bilinçlenmesine yönelik müfredatlar oluşturmalıdır. Okullarda gençlere bu gibi oluşumların tuzaklarının neler olduğu ve onlardan nasıl korunulması gerektiğine yönelik farkındalıklarını artıracak içeriklerin oluşturulması önemli bir husus olarak zikredilebilir.

Sosyal devlet anlayışı politikasının bir gereği olarak devlet gençlere yönelik üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Özellikle üniversite eğitimi için ailelerinden uzakta yaşayan gençler barınma, beslenme ve harçlık gibi ihtiyaçlarını karşılamak için kampüs çevrelerinde cirit atan mürit avcılarının tuzaklarına düşerek böyle hareketlere katılmaktadır. Bu konuda devlet öğrencilerin barınma beslenme burs ve sosyal aktivite gibi ihtiyaçlarına yönelik üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir.

Devletin dini otorite temsilcisi olan Diyanet İşleri Başkanlığı din kisvesi altında ortaya çıkan zararlı yapılanmaları takip etmeli ve bu konuda halkı bilinçlendiren çalışmalar yapmalıdır.

Geleneksel din anlayışını temsil eden Diyanet İşleri Başkanlığı içsel sekülerleşmesini gerçekleştirmekte pasif kalmıştır. Bu anlamda temsilcisi olduğu geleneksel din anlayışı insanları manen tatmin edememektedir. Bu yüzden toplumda farklı dini

fraksiyonlar ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda DİB, modern refleksler göstererek dinin sempatik ve pragmatik yönünü ön plana çıkaran yeni yöntemlere başvurarak kendisini geliştirmelidir.

Toplumda huzursuzluklara sebep olan bu tür hareketlerin basın ve medya aracılığıyla rahat bir şekilde ideolojik propaganda yapmalarının önüne geçilerek kamusal alanda görünürlüklerinin minimilize edilmesi gerekmektedir. Bunun için devletin yetkili organları bu tür hareketlerin basın yayın faaliyetlerini sık sık denetlemeli ve bu anlamda onları kontrol altında tutmalıdır. Zira bu tarz hareketlerin medyada magazinsel bir figürmüş gibi lanse edilerek sempatik gösterilmesi onların popülaritesinin artmasına sebep olmaktadır.

İnsanların özellikle de gençlerin YDH'lerin tuzaklarına düşmemeleri için en önemli görev ailelere düşmektedir. Öncelikle ailelerin, çocuk yetiştirme konusunda pedagojik eğitime sahip olması gerekir. Ebeveynlerin arasında var olan kavgalar ve problemler çocuklara yansıtılmadan çözülmelidir.

Ebeveynler aile içi iletişimde sevgi dilini kullanarak çocuklarına anne ve babanın sevgisini vererek güven içinde oldukları hissini vermelidir. Anne baba sevgisinden eksik büyüyen çocuklar bu sevigiyi telafi etmek için YDH'lerin sunduğu sevgi bombardımanı yöntemini sempatik bularak onlara yönelmektedir. YDH liderlerinin birçoğunun patolojik kişilik bozukluğuna sahip olması aslında bu durumu destekler niteliktedir. Çünkü birçok YDH lideri çocukluk dönemini problemli geçirmiş tiplerdir. Aslında bu ve benzeri yapılanmaların toplumlarda ortaya çıkmasının en temel sebebi onların nasıl bir çocukluk geçirdikleridir. Bu hareketlerin ortaya çıkmasının ilk ve en temel sebebi budur.

Anne babalar çocukların dini gelişimlerini gözönünde bulundurarak verilmesi gereken yaşlardaki din eğitimini aksatmamalıdır. Gençlerin YDH'lere katılımının temelinde özellikle ailenin dini sosyalleştirme fonksiyonunu tam olarak yerine getirememesinin olduğu bilinmektedir. Aile içi dini sosyalleştirilmeleri konusunda çocuklarına karşı gerekli hassasiyeti gösterememiş ebeveynlerin, çocukları yetişkinliğe adım attıklarında dini hareketlerin misyonerleriyle tanışarak onların söylemlerinden etkilenip din değiştirme yolunu tercih etmektedirler.

Bireyin kendisine düşen sorumluluk ise, kendisini dini, ahlaki, kültürel, akademik ve entelektüel yönden geliştirerek araştırmacı ve sorgulayıcı bir üslupla hareket etmesidir. Zira Kuranı Kerim' de en çok tekrar eden ayetlerden birisi (Akletmez misiniz! Düşünmez misiniz!)'dir. Dolayısıyla birey başta dini, politik ve felsefi olmak üzere her konuda düşünen, araştıran ve derinlemesine analiz eden bir bakış açısıyla hayata bakmalıdır.

Son olarak Batı'daki çalışmalara kıyasla Türkiye'de oldukça kısır bir çalışma alanı olarak kalan YDH'lere yönelik çalışma konularının yerelleşmesi ve bu konuda ülkemizde var olan yapılanmalara karşı çeşitli saha çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bununla, oluşabilecek tehlikelerin önceden önüne geçilerek toplumun genel sağlığının bozulması engellenmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

AKGÜL, Mehmet; **Türkiye' de Din ve Değişim**, 1.Baskı, Ötüken Neşriyat Yayınları, İstanbul, 2002.

AKYÜZ, Niyazi; "Din Sosyolojisi'nde Bir Dini Otorite Tipi Olarak Din Kurucusu", **Dini Araştırmalar Dergisi,** Cilt 20, Sayı: 52, 2017

AKTO, Akif; "Kişilik Oluşumunda Dinîn Rolü"**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Cilt:52, Sayı:2, 2011.

ALICI, Mustafa; "Yeni Dinî Hareketlerin Klasik Dinlerden Farkı: Post-Modern Paganizm Geleneksel Dindarlığa Karşı", **Akra Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi**, c.5, s.13, 2017.

AYDIN, Mehmet; **Türkiye'ye Yönelik Batı Kökenli Dini Cereyanlar,** 1. Baskı, NÜVE Kültür Merkezi Yayınları, Konya 2010.

BARKER, Eileen; **The Making of a Moonie: Choice or Brainwashing,** Blackwell Publishing, Oxford, 1984.

BATTAL, Emine; "İnanç Uğuna Ölme- Öldürme: Yeni Dini Hareketler ve Şiddet", **İnsan ve Toplum Dergisi,** cilt:6, sayı:1, 2016.

BATTAL, Emine; **Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketlerde Şiddet**, 1.Baskı, OkurAkademi Yayınları, İstanbul, 2018.

BALOĞLU, Adnan Bülent; "Yeni Dini Hareketler ve Şiddet: Şiddetin Yeni Adresi Yeni Dini Hareketler Mi?", **Yeni Dini Hareketler: Tarihsel, Teorik ve Pratik Boyutlarıyla,** Açılım Kitap, İstanbul,2014.

BIYIK, Mustafa; **Küresel Bir Din Projesi Olarak Moonculuk**, 1.Baskı, Birey Yayıncılık, İstanbul, 2002.

BİLGİN, Vejdi; **Dini Gruplar, Siyaset ve Bürokrasi**, 1.Baskı, Birlik Vakfı Yayınları, İstanbul, 2017.

BİLGİN, Vejdi; **Din Sosyolojisi Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Ders Kitabı,** Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2015.

COŞKUN, Ali; "Osmanlı Dönemi Dini Kurtuluş Hareketlerinin Sosyolojisi", ***M*.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Cilt:20, 2001.

COŞKUN, Ali; **Osmanlı'da Din Sosyolojisi: Naima Örneği**, 1.Baskı, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2020.

COŞKUN, Ali;" Din ve Kimlik", **M.Ü. İlâhiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt:5, Sayı:23, 2013.

ÇAKIR, Ruşen; **Ayet ve Slogan: Türkiye'de İslami Oluşumlar**, 9.Baskı, Metis Yayınları, İstanbul, 2014.

EFE, Adem; **Dini Gruplar Sosyolojisi (Isparta Örneği***)*, Dönem Yayıncılık, İstanbul, 2013.

EZBER BODUR, Hüsnü; **Klasikten Bugüne Dini Hareketler**, 1.Baskı, Endülüs Yayınevi, İstanbul, 2016.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Moonculuk Hareketi Ve Türkiye'de Benzer Bir Cemaat Yapılanmasının Sosyolojik Analizi", **KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:1, 2003.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Sekt Fırka Tipi Dini Organizasyonun Örneği Olarak Haricilik Hareketine Sosyolojik Bir Bakış", **KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:10, 2007.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Orta Asya da Militan İslamcı Hareketler ve Vahhabilik", **Dini Araştırmalar Dergisi**, Cilt:7, Sayı:20, 2004.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Din Sosyolojisi Alanında Meydana Gelen Gelişmeler", 2000 tarihinde **K.S.Ü. İlahiyat Fakültesi'nde** verilen seminer, Kahramanmaraş.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Klasikten Bugüne Dini Hareketler", **KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Sayı:2, 2003.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Dini Tipoloji Bağlamında Anadolu Aleviliği**" KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:28, 2016.

EZBER BODUR, Hüsnü; "Vahhabi Hareketi ve Küresel Terör", **KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Sayı:2, 2003.

ERDOĞ, Fedai; **Adnan Oktar Linç Devam Etmeli**, 1.Baskı, Ara Kitap Yayınları, İstanbul, 2008.

ENROTH, Ronald; **Tarikatlar ve Yeni Dinler**, Çev. Levent Kınran, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul,1998.

GÜNGÖR, Gamze; "1. ve 2. Nesil Türk Gençlerinin Ailede Dini Sosyalleşmeleri: New Jersey, USA Örneği", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, cilt:53, sayı:2,2012.

GÜNAY, Ünver; **Din Sosyolojisi**, 12.Baskı, İnsan Yayınları, İstanbul, 2014.

KANIK, Cengiz; **"**Batı'da Ortaya Çıkan Yeni Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış", **Şırnak İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Cilt: 8, Sayı:17, 2017.

KİRMAN, M. Ali; **"**Beyin Yıkama Teorileri", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Cilt:14, Sayı: 1, 2004.

KİRMAN, M, Ali; "Küresel Bir Olgu Olarak Din Değiştirme ve Aile Kurumuna Etkisi", **Dini Araştırmalar Dergisi,** Cilt:6, Sayı:17, s.280.

KİRMAN, M. Ali; "Yeni Dinî Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", **Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Cilt:18, Sayı:3, 2018.

KİRMAN, M. Ali; "Batıda Ortaya Çıkan Yeni Dini Hareketlerin Bazı Özellikleri ve Toplumsal Tabanları", **Dini Araştırmalar Dergisi**, Cilt:2, s.4,1999.

KİRMAN, M. Ali; **Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü**, 2.Baskı, Rağbet Yayınları, İstanbul, 2004.

KİRMAN, M. Ali; **Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi**, 1.Baskı, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2010.

KİRMAN, M. Ali; "Sosyolojik Teoriler Işığında Yeni Dini Hareketler", ***Toplum Bilimleri Dergisi***, Cilt:1, Sayı:3, 2010),

KILIÇ ÖMER FARUK; "Din Sosyolojisinde Dini Grup Tipolojileri", **Değerler Eğitimi Dergisi,** Cilt:5, Sayı:13, 2007.

KIRIKKANAT, Mine; **Adnan'ın Tek Taşı**, 1.Baskı, Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul, 2018.

KIZILGEÇİT, Muhammed; “Psikoloji ve Yeni Dini Hareketler”, **Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,** Cilt:6, Sayı:11, 2017.

KOZLUKLU, Fuad; **Kod Adı Sapkın**, 2.Baskı, Kopernik Yayınları, İstanbul, 2019.

KOBYA, Murat; “Din Sosyolojisinde Dini Davranış Kuramları”**, AİBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt:3, Sayı:5, 2015.

KÖSE, Ali; **Neden İslam’ı Seçiyorlar: Müslüman Olan İngilizler Üzerine Psiko-Sosyoljik Bir İnceleme,** İSAM Yayınları, İstanbul, 2008.

KURT, Abdurrahman; “Sosyolojik Din Tanımları ve Dine Teolojik Bakış Sorunu”, **Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi** Cilt: 17, Sayı: 2, 2008.

LE BON, Gustave; **Kitleler Psikolojisi,** 2.Baskı, çev. Hasan Can, Tutku Yayınevi, Ankara, 2014.

MARDİN, Şerif; **Din ve İdeoloji**, 27.Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2019.

OKTAR, Adnan; **Hz. Mehdinin Çıkış Alametleri ve Özellikleri**,Güneş Yayınları, İstanbul, 2005.

OKTAR, Adnan; **Peygamberimizin Dilinden Hz. Mehdi**, Güneş Yayıncılık, İstanbul, 2005.

OKTAR, Adnan; **Beklenen Bahar,** 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık,İstanbul, 2011.

OKTAR, Adnan; **Altınçağ**, Vural Yayıncılık, İstanbul,2007

OKTAR, Adnan*;* **Hz. İsa Ölmedi,** 2.Baskı, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2006.

OKTAR, Adnan; **Evrim Aldatmacası**, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2006.

OKTAR, Adnan; **Hz. Mehdi Hakkında Bilgiler**, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2010.

OKTAR, Adnan; **Türk İslam Birliğine Çağrı,** Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2009.

OKTAR, Adnan; **İslamın Kışı ve Beklenen Baharı**, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2001.

OKTAR, Adnan**; Darwinizmle Mücadelenin Önemi**, Araştırma Yayıncılık, İstanbul, 2006.

ÖZ, Satılmış; "Sosyolojik Bir Olgu Olarak Dini İhya Hareketlerinin Temelleri", **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,** *cilt:*14 sayı:1, 2014.

PALMER, Susan; **AIDS as an Apocalyptic Metaphor in North America,** Toronto University Yayınları, ABD, 1997.

PALMER, Susan; **Moon Sisters, Krishna Mothers, Rajneesh Love**, Syracuse University Yayınları, ABD, 1995.

POYRAZ, Ergün; **Adnan Oktar'ın Gerçek Yüzü**, 2.Baskı, İleri Yayınları, İstanbul,2018.

ROBBINS, Thomas; **Cult, Converst and Charisma: The Sociology of New Religious Movements**, 1.Baskı, SAGE Yayınları, ABD 1988.

STARK, Rodney; **The Rise of Mormonism,** 1. Baskı, Columbia University Yayınları, ABD, 2005.

SANCAR, Faruk, Süleyman Turan, **Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler**, 1.Baskı, OkurAkademi, İstanbul, 2018.

SANCAR, Faruk; **Yeni Dini Hareketler**, 1.Baskı, Açılım Yayınları, İstanbul, 2014.

SANCAR, Faruk; "Dini Cemaatlerin Üye Kazanma Stratejileri Beyin Yıkama OlarakbDeğerlendirilebilir Mi?: Kullandıkları Teolojik Argümanlar Üzerinden Eleştirel Bir Okuma", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 9 Sayı: 42, 2016.

SANLI, Leyla; "Yeni Toplumsal Hareketler ve Gelişme Koşulları", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,** Cilt:53, Sayı:1, 2003.

SARIKÇIOĞLU, Ekrem; "Mehdi", **TDV İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 28, 2008.

SEZEN, Yümni; **Sosyoloji Açısından Din,** 1.Baskı, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2020.

SEZEN, Yümni; **İslam'ın Sosyolojik Yorumu**, 2.Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 2020.

SEZEN, Yümni; **İslam Sosyolojisine Giriş**, 1.Basm, Turan Yayıncılık, İstanbul, 1993.

SİNANOĞLU, Ahmet Faruk; "Dinî Gruplar ve Grup Fanatizminin Toplumsal Boyutları", **İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi** Cilt: 5, Sayı:1, 2014.

SLATTERY, Martin; **Sosyolojide Temel Fikirler**, 8.Baskı, Sentez Yayıncılık, İstanbul, 2014.

TURAN, Süleyman**,** Sema Nur Uzun, "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri", **Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Cilt:18, Sayı:3, 2018.

TURAN, Süleyman; "Bedenin Din Namına İstismarı: Tanrı'nın (Yaramaz) Çocukları ve "Flörtle Balık Avlama", **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Cilt 19, Sayı:1, 2019

TURAN, Süleyman, Sema Nur Uzun, "Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri", **Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** Sayı:1, 2014.

UÇAR, Ramazan, Adnan Selman, "Din-Rasyonel Seçim-Dini Pazar", **Toplum Bilimleri Dergisi,** Cilt:6, Sayı:11, 2012

ULUÇ, Özlem; "Yeni Dini Hareketler**", İstanbul Marmara Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2006.

UZUN, Sema Nur; "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri", **Yüksek Lisans Tezi, Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi,** 2016.

ÜNAL, Reyhan; "Modern Cemaatler ve Türkiye Örneği", **İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi,** İstanbul, 2009.

YAKIŞIR, Gizem; "İletişim ve Propaganda Teknikleri Açısından Dini Gruplar", **Yüksek Lisans Tezı, Bursa Uludağ Üniversitesi,** 2019.

WALLIS, Roy; **The Rebirth of the Gods: Reflections on the New Religions in the West**, Queen's University, İngiltere, 1978.

WEBER, Max; **Bürokrasi ve Otorite,** Adres Yayınları, 2005, s.75-81.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/adnan-oktar-kimdir-biyografisi-40077523 (06.12.2019)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (11.03.2020)

www.harunyahya.org (21.07.2019)

http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/adnan-oktar-kimdir-biyografisi-40077523 (06.12.2019)

https://www.dhaber.com.tr/adnan-oktardan-sok-eden-itiraflar/ (24.02.2021)

https://m.harunyahya.web.tr/ (13.11.2020)

http://www.ahirzaman.net./, http://www.islambirliği.org./ (17.11.2019)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (27.10.2020)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44778012 (27.10.2020)

https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (22.06.2020)

https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (12.02.2021)

https://video.haber7.com/video-galeri/123129-eski-kedicik-ceylan-ozgulden-canli-yayinda-her-seyi-itiraf-etti (12. 02.2021)

https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (22.06.2020)

www.milliyet.com.tr/amp/gundem/kizil-imamcilar meclis arşivinde-2720808 (03.01.2021)

www.haberler.com/adnan-oktar- atatürk konulu konferansı-10747795-haberi/ (19.01.2021)

https://www.youtube.com/watch?v=v1X07Z0UAo0 (23.05.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=Rh9t40HVfWE (08. 04.2020)

https://tv.haberturk.com/tv/gundem/video/son-dakika-adnan-oktarin-grubunda-yer-alan-eski-kedicik-ceylan-ozgul-cinsel-hayati/514231 (18.11.2020)

Harunyahya.org, yenidendiriliş.com, adnanoktar.com (15. 12.2020)

https://www.haberler.com/adnan-oktar-in-annesi-orgut-içinde-mehdi-annesi-11060900-haberi/ (22.12.2020)

https://www.google.com/amp/s/www.mynet.com/amp/adnan-oktar-yapilanmasini-boyle-anlatti-110104277334 (24.09.2020)

https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (03.01.2021)

https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/webtv/turkiye/ayca-pars-oktar-grubunun-bilinmeyenlerini-anlatti/amp (14.05.2020)

https://www.takvim.com.tr/guncel/2020/02/26/adnan-oktarin-kediciklerinden-ayca-pars-itirafci-oldu (11.07.2020)

https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 2018 (26.06.2020)

https://www.sabah.com.tr/yazarlar/dilek-gungor/2018/07/13/iste-luks-duskunu-adnan-oktarin-para-muslugu (19.01.2021)

https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 2018 (18.12.2020)

https://www.sabah.com.tr/yazarlar/dilek-gungor/2018/07/13/iste-luks-duskunu-adnan-oktarin-para-muslugu (14.12.2020)

https://www.hurriyet.com.tr/galeri-iste-adnan-oktarin-mahkeme-karari-ile-el-konulan-86-sirketi-40896062 (18.12.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=qSGFLlcUyG4 (24.11.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=ZmwVjtboGBo (26.11.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=Q4SKGp8SItw (20.10.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=ZmwVjtboGBo (26.11.2020)

https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+18+%C5%9Fubat+2013 (13.12.2020)
https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+mehdi+2021+gelecek (10.01.2021)
https://www.youtube.com/watch?v=fsZFNg4-kEs (21.01.2021)

https://www.youtube.com/results?search_query=ay%C3%A7a+pars (13.12.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=tzYeMc-uACw (15.12.2020)

https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+armageddon (16.12.2020)
https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+21+kas%C4%B1m+2013 (12.01.2021)
https://www.youtube.com/results?search_query=Adnan+oktar+namaz (22.09.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=e-M89uNh1TM (22.09.2020)

https://www.haberturk.com/tv/programlar/video/teke-tek-16-temmuz-2018-adnan-oktar-cevresindekileri-nasil-etkiliyor/514384 (26.08.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=kSGrEC5V45k (10.02.2021)

https://www.youtube.com/watch?v=9-bQyhUnSxk (14.02.2021)

https://www.youtube.com/watch?v=7CE_5BzSM4k (23.12.2020)

https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/adnan-oktarin-yaninda-30-yil-kaldi-itirafci-oldu-butun-bildiklerini-anlatti-3603597/ (04.10.2020)

https://www.mynet.com/adnan-oktar-kediciklere-ciplak-namaz-kildirmis-110104263724 (08.10.2020)

https://www.youtube.com/results?search_query=adnan+oktar+kaza+namaz%C4%B1 (11.10.2020)

http://www.hurriyet.com.tr/galeri-itiraflari-turkiyeyi-soke-etmisti-o-kedicik-bir-kez-daha-konustu-40960579 (17.02.2021)

https://www.sabah.com.tr/gundem/2019/10/02/oktardan-suclamalara-kacamak-cevaplar (15.10.2020)

Yeniasir.com.tr/galeri/gündem işte-isimisim –adnan oktarın-örgüt şeması/99 (11.01.2021)

https://www.takvim.com.tr/yasam/2018/07/12/adnan-oktar-orgutune-ait-kan-donduran-detaylar-24-saatte-20 -erkek-tecavuz-ediyordu (13.06.2020)

https://www.hukukihaber.net/resmi-nikah-makale,5462.html (24.05.2020)

https://www.milliyet.com.tr/gundem/adnan-oktar-orgutune-69-bin-liralik-prezervatif-6122838 (13.06.2020)

https://www.milliyet.com.tr/gundem/kizil-imamcilar-meclis-arsivinde-2720808 (12.10.2020)

https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2019/09/22/erotik-teror-orgutu-eto-adnancilar (09.11.2020)

https://www.hurriyet.com.tr/gundem/adnan-oktar-operasyonunda-ozel-harekat-polisini-celik-yelek-kurtardi-iste-polisi-vuran-orgut-uyesi-40895663 (04.05.2020)

https://www.haber.com/adnan-oktar-orgutunun-turnike-sistemi-desifre-edildi-87139/ (11.03.2021)

https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ferhat-unlu/2019/09/22/erotik-teror-orgutu-eto-adnancilar (21.02.2021)

https://www.medyafaresi.com/haber/ceylan-ozgulden-sok-aciklamalar-adnan-oktarin-mehdi-olduguna-inanmayan-kafirdir/876776 (15.12.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=aMvJe4fsZ-w (13.11.2020)

Globalkitap.com

Adnanoktarkitapları.com

Mehdi.com

Hz. İsa gelecek.com

Canlı Sohbetler TV.com

Kitap Ehli.com

adnanoktar.com

www.harunyahya.org.

Sohbetler.com

www.dinisohbetler.org